Guy de Maupassant

Mont-Oriol

Maupassants 3 romaner

Bibliotek 1800

Guy de Maupassant

Mont-Oriol

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Guy de Maupassant: *Mont-Oriol* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Guy de Maupassant: *Mont-Oriol* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Første del

1

De første, mere morgenduelige badegæster var allerede kommet fra badet og spadserede med langsomme skridt, to og to eller alene, under de store træer langs med bækken, der strømmer ned gennem kløften ved Enval.

Andre kom fra landsbyen og begav sig med en travl mine ind i etablissementet. Det var en stor bygning, hvis stueetage var forbeholdt selve kuren, mens der på første sal var indrettet kasino, café og billardsal.

Efter at doktor Bonnefille på bunden af kløften havde opdaget den store kilde, han selv døbte "Bonnefilles Kilde", havde en del ejendomsbesiddere på stedet og i omegnen lidt frygtsomt indladt sig på den spekulation mellem de kæmpemæssige valnødde- og kastanjetræer i den pragtfulde, vilde, men dog muntre dal her midt i Auvergne at opføre en rummelig bygning til forskelligt brug; den skulle både tjene til helbredelse og forlystelse, forneden skulle sælges mineralvand, doucher og bade og foroven øl, vin og musik.

En del af kløften langs med bækken var blevet indhegnet for at danne den til ethvert badested uundværlige park; der var blevet anlagt tre alléer, en ganske lige og to i buer. Ved enden af den første var blevet lavet en kunstig kilde, som var afledet fra hovedkilden og som brusede ned i en stor cementkumme, der overskyggedes af et stråtag. Denne kilde vogtedes af en kone med et fuldkomment ubevægeligt ansigt; på hovedet havde hun altid en lille kappe, som altid var snehvid, og hun bar et stort forklæde, som altid var yderst propert, og som næsten ganske skjulte hendes tarvelige tjenestekjole; af alle badegæsterne

kaldtes hun familiært Marie. Når hun så en af dem komme ned ad alléen hen imod hende, rejste hun sig, og så snart hun havde set, hvem det var, søgte hun hans glas ud i et lille transportabelt skab med en glasdør, derpå fyldte hun det uden at forhaste sig ved hjælp af et zinkmål, som var fæstet til enden af en lille stang.

Den sørgmodige badegæst smilede, drak, gav glasset tilbage og sagde: "Tak, Marie!" – så vendte han sig om og gik, mens Marie stilfærdigt igen satte sig på sin stråstol for at vente på den næste.

De var i øvrigt ikke mange. Enval Badeanstalt havde kun været åben for patienter i seks år, og efter disse seks års virksomhed talte den ikke synderlig flere besøgende end ved det første års begyndelse. De var et halvt hundrede stykker, som stadig kom igen, især tiltrukket af egnens skønhed, af den henrivende lille landsby, som ligger gemt mellem mægtige træer, hvis forvredne stammer syntes lige så svære som husene, af den ejendommelige dalsænkning, hvis ene ende åbner sig ud mod Auvergnes store slette, og hvis anden brat ved foden af et højt bjerg, et bjerg, som er besået med gamle udbrændte kratere, ender i en vild og pragtfuld kløft, der er opfyldt af nedstyrtede, truende klippestykker, og hvorigennem der løber en strøm, der som en kaskade falder ned over de kæmpestore stene og foran hver danner en lille sø.

Dette kursted var begyndt således som de alle begynder ved en brochure, hvori doktor Bonnefille berømmede sin kilde. Han begyndte med i majestætiske og sentimentale vendinger at rose egnens alpeagtige tillokkelser. Han havde kun brugt udsøgte adjektiver, luksus-adjektiver af den slags, der gør virkning uden

at sige noget. Over alt var omegnen malerisk og vrimlede med storslåede udsigtspunkter eller med yndefulde og idylliske landskaber. Alle de nærmeste spadsereture besad en særlig original skønhed, der straks måtte springe både kunstnere og turister i øjnene. Så pludselig, uden nogen som helst overgang, fortabte han sig i "Bonnefilles Kilde"s terapeutiske egenskaber, den indeholdt tvekulsure salte, natron, jern og en hel mængde andre forskellige lægemidler og var i stand til at helbrede alle sygdomme. Han opremsede dem i øvrigt under overskriften: "Kroniske eller akutte lidelser, særlig kurable i Enval", og listen var lang over disse kroniske eller akutte lidelser, særligt kurable i Enval, lang, omfattende og trøstende for alle kategorier af syge. Brochuren sluttede med nogle nyttige og praktiske oplysninger om priserne på boliger, på varer og i hotellerne.

På samme tid som kur- og kasinoetablissementet var nemlig tre hoteller skudt op af jorden. Disse tre var: "Splendid Hotel", der var ganske nyt, opført på skråningen ned mod badeanstalten, "Hotel des Thermes", den gamle kro, som var blevet overkalket, og "Hotel Vidaillet", der var dannet ved ganske simpelt at købe tre sammenbyggede huse og bryde murene igennem, så at de blev til et eneste.

Så, ligeledes på én gang havde to læger en skønne dag nedsat sig på egnen, uden at nogen vidste, hvor de var kommet fra, for ved alle badesteder synes læger at dukke frem af kilderne ligesom gasbobler. Det var: Doktor Honorat, en indfødt auvergner, og doktor Latonne fra Paris. Imellem doktor Latonne og doktor Bonnefille var der straks udbrudt et velment had, mens doktor Honorat, der var en velnæret, omhyggeligt barberet og meget soigneret, smilende og eftergivende herre,

havde rakt sin højre hånd ud til den ene og sin venstre hånd til den anden og stod på en god fod med dem begge. Men doktor Bonnefille beherskede dog stillingen ved sin titel som tilsynshavende ved kuranstalten Envalles-Bains.

Denne titel var hans styrke og etablissementet hans hjertebarn. Dér tilbragte han sine dage og endog sine nætter, blev der sagt. Hundrede gange om dagen vandrede han fra sit hus, som lå lige tæt ved, over i sit konsultationsværelse, der var indrettet til højre for indgangen. Der sad han som en edderkop i sit net og udspejdede sine patienters gåen og kommen, med et strengt øjekast til sine egne og et rasende til de andres. Han anråbte alle, næsten på samme måde som en kaptajn prajer skibene på havet, og indgød alle nyankomne en sand rædsel, med mindre han fik dem til at smile.

Da han den dag kom gående med sine rappe skridt, der fik de mægtige skøder på hans gamle frakke til at flagre bagud som et par vinger, blev han pludselig standset af en stemme, som råbte:

"Doktor!"

Han vendte sig om. Hans magre ansigt, som var gennemfuret af frastødende rynker, der syntes fyldte med smuds, og som det grålige skæg, der kun sjældent blev klippet, gav et endnu mere snavset udseende, gjorde en anstrengelse for at smile. Han tog sin slidte, flossede og fedtede høje hat, som han dækkede sit lange, gråsprængte hår med, dybt af, gjorde et skridt fremad, bukkede og mumlede:

"God morgen, hr. marquis, hvorledes står det til i dag?"

Marquis de Ravenel, en lille, meget velplejet mand, rakte lægen hånden og svarede:

"Rigtig godt, doktor, rigtig godt, eller rettere, ikke så dårligt. Jeg har stadig smerte i lænderne, men det går alligevel bedre, meget bedre; og jeg har endnu kun taget ti bade. I fjor mærkede jeg først nogen bedring efter det sekstende; det husker De vel nok?"

"Ja, fuldkommen?"

"Men det var ikke det, jeg ville tale med Dem om. Min datter er kommet i morges, og jeg ville i den anledning gerne straks have en samtale med Dem, fordi min svigersøn, Andermatt, William Andermatt, bankieren ..."

"Ja, jeg ved det."

"Min svigersøn har et anbefalingsbrev til doktor Latonne. Jeg har derimod kun tillid til Dem og jeg beder Dem derfor gå op til hotellet førend ... De forstår ... Jeg foretrak at sige Dem rent ud, hvorledes sagen står ... Er De optaget lige nu?"

Doktor Bonnefille havde sat sin hat på hovedet, han var meget bevæget og meget urolig. Han svarede øjeblikkelig:

"Nej, jeg har ikke noget særligt. Kan jeg følges med Dem?"

"Ja tak, det var udmærket."

De vendte ryggen til etablissementet og gik med hastige skridt op ad en allé, der rundede sig op foran døren til "Splendid Hotel", som var bygget på bjergskråningen for at byde de rejsende på udsigt.

På første sal førte marquis'en doktoren ind i en dagligstue, der stødte op til familierne Ravenels og Andermatts værelser, og lod ham være alene, mens han gik ind og hentede sin datter.

Han kom næsten straks tilbage med hende. Hun var lys, lille, bleg og overordentlig nydelig; hendes træk lignede et barns, mens hendes blå øjne, der fæstede sig bestemt på folk, så på

dem med et fast besluttet blik, som gjorde hende uimodståeligt tiltrækkende og forlenede hele hendes spinkle og yndefulde skikkelse med et ejendommeligt præg af karakter. Hun fejlede ikke noget videre, nu og da lidt ubestemt ildebefindende, melankoli, anfald af gråd uden grund, og umotiverede udbrud af vrede, kort sagt lidt anæmi. Hendes højeste ønske var at få et barn, men i de to år, hun havde været gift, var hendes håb ikke gået i opfyldelse.

Doktor Bonnefille forsikrede, at vandet i Enval ville vise sig ufejlbarligt og satte sig straks ned for at nedskrive sine anordninger.

De tog sig altid ud som et frygtindgydende anklageskrift.

På et stort ark hvidt papir bredte hans recepter sig i talrige paragraffer på to eller tre linjer hver, skrevet med én hidsig ujævn skrift, med enkelte bogstaver ragende op som en tilspidset brod.

Og mikstur, piller og pulvere, som patienten skulle tage på fastende hjerte, om morgenen, om middagen og om aftenen, fulgte uheldsvarslende efter hinanden.

Man havde en fornemmelse af, at man skulle til at læse:

"Efterdi at hr. X... lider af en kronisk, inkurabel og dødelig sygdom, skal han tage:

1. svovlsurt kinin, som vil gøre ham døv og få ham til at miste hukommelsen;
2. bromkalium, der vil ødelægge hans mave, svække alle hans åndsevner, dække ham med filipenser og gøre hans ånde ildelugtende;
3. jodkalium, som ved at indtørre alle væskende kirtler, såvel dem i hjernen som de andre, i løbet af kort tid vil

gøre ham ganske sløv og kraftløs;

4. salicylsurt natron, hvis helbredende virkninger endnu ikke er bevist, men som synes at føre til en hurtig og sikker død for de patienter, der bliver behandlet med dette middel.

Og samvirkende hermed:

Kloral, som gør vanvittig, belladonna, der angriber øjnene, samt alle de vegetabilske forbindelser og mineralske sammensætninger, som fordærver blodet, ødelægger organerne, udsuger knoglerne og garanterer, at alle de, som sygdommen skåner, dræbes af medikamenterne."

Han skrev længe både på forsiden og bagsiden; så satte han sit navn under som en øvrighedsperson, der underskriver en dom.

Den unge kone sad lige overfor ham og betragtede ham med en lyst til at le, som fik det til at trække i hendes mundvige.

Så snart han med en dyb hilsen var gået, tog hun det beskrevne papir, rullede det sammen til en kugle og kastede det ind i kaminen, mens hun gav sin tilbageholdte latter frit løb:

"Å, far, hvor har du dog opdaget den oldtidslevning? Han ser jo aldeles ud som et fugleskræmsel … Å … hvor det ligner dig at grave en læge op fra før revolutionen! … Å, hvor han var grinagtig … og snavset … å, ja, snavset … jeg forsikrer dig, jeg tror, han har smudset mit penneskaft til …"

Døren blev lukket op, og Andermatts stemme hørtes sige:

"Vær så god at gå ind, doktor!"

Doktor Latonne viste sig på tærsklen. Den skægløse pariserlæge var høj, slank, korrekt og af ubestemmelig alder, han var i en elegant jakkedragt og havde den høje hat, der på

næsten alle Auvergnes kursteder er et ubedrageligt kendetegn på, at man har en praktiserende læge for sig, i hånden; han lignede påfaldende en skuespiller, som ligger på landet.

Marquis'en blev aldeles forfjamsket og vidste hverken hvad han skulle sige eller gøre, mens hans datter måtte lade, som om hun hostede i sit lommetørklæde for ikke at bryde ud i latter lige op i ansigtet på den nyankomne. Han hilste utvungent og efterkom den unge kones opfordrende gestus til at tage plads. Andermatt, som kom bagefter ham, gav sig omstændeligt til at beskrive sin kones tilstand, hendes anfald af ildebefindende med deres symptomer, hvorefter han opremsede, hvad de læger, der var blevet rådspurgt i Paris, havde ment, og endelig sluttede med at fremsætte sin egen mening, støttet på særlige grunde, som han anførte med tekniske udtryk.

Han var en endnu ung mand, jøde og altid i færd med at gøre en forretning. Han gjorde dem forresten af alle mulige slags og forstod sig på alle mulige ting med en åndssmidighed, en evne til lynsnart at gribe det centrale og en aldrig svigtende dømmekraft, der var ligefrem vidunderlig. Han var allerede lidt svær, og det sås mere, fordi han ikke var høj, en lille smule pluskæbet, skaldet, rødkindet som et barn, og havde fede hænder og korte ben; han så på én gang frisk og usund ud, og han talte med en forbløffende tungefærdighed.

Han havde af klogskab giftet sig med marquis de Ravenels datter for at kunne udstrække sine spekulationer til en verden, hvor han ikke hørte hjemme. Marquis'en havde for øvrigt tredive tusinde francs i årlig indtægt og kun to børn; men Andermatt var, da han giftede sig og endnu knapt var fyldt tredive år, allerede ejer af fem eller seks millioner og havde sået

nok til at indhøste ti eller tolv. Marquis de Ravenel, som var ubestemt og ubesluttet, vaklende og svag, havde først vredt tilbagevist de forhandlinger, som var blevet indledte med denne forbindelse for øje; han følte sig oprørt ved tanken om at se sin datter bundet til en israelit, men efter et halvt års modstand gav han efter, lokket af det meget sammendyngede guld, men dog kun på den betingelse, at børnene skulle opdrages i den katolske religion.

Men de ventede stadig, og endnu havde intet barn meldt sin ankomst. Så var det, at marquis'en, der de sidste to år havde været begejstret over vandet i Enval var kommet til at huske på, at doktor Bonnefille i sin brochure også lovede at helbrede ufrugtbarhed.

Han fik altså sin datter til at komme og hendes mand ledsagede hende for at se hende installeret og efter sin læges råd overgive, hende til doktor Latonnes behandling. Lige så snart de var ankommet, havde Andermatt derfor opsøgt ham; og nu vedblev han at opremse de symptomer, han havde iagttaget hos sin kone. Han sluttede med at sige, hvor nær det gik ham at se sine forhåbninger om at blive fader skuffede.

Doktor Latonne lod ham tale helt ud, så vendte han sig om mod den unge kone og spurgte:

"Har De noget at tilføje, frue?"

Hun svarede med stor alvor:

"Nej, intet som helst."

Han fortsatte:

"Så tror jeg, at jeg vil bede Dem om at tage Deres rejsekjole og Deres korset af og iføre Dem en tarvelig hvid, helt hvid morgenkjole."

Hun blev forundret; han skyndte sig at forklare sit system:

"Herregud, frue, det er ganske simpelt. I gamle dage var man overbevist om, at alle sygdomme kom fra blodet eller fra en organisk fejl; nu til dags forudsætter vi derimod, hvad der er meget mere ligetil, at i mange tilfælde, og især i Deres specielle tilfælde, stammer den ubestemte utilpashed, De lider af, ja, for den sags skyld også andre alvorlige, meget alvorlige, dødelige helbredsforstyrrelser, fra, at et eller andet organ, af grunde, som er lette at udfinde, på sine omgivelsers bekostning har udviklet sig unormalt, således at harmonien, ligevægten i det menneskelige legeme er blevet ødelagt, dets funktioner indskrænket eller standset og alle de andre organers livsytringer hæmmet.

En opsvulmen af maven vil således kunne lede til den antagelse, at der foreligger en hjertesygdom, da hjerteslaget under sådanne forhold bliver voldsomt og uregelmæssigt, og endog i enkelte øjeblikke helt kan standse. En udvidelse af leveren eller af visse kirtler kan medføre ødelæggelser, som mindre klartseende læger kan tilskrive tusinde andre, fuldstændig uvedkommende årsager.

Det første, vi derfor bør gøre, er at undersøge, hvorvidt alle patientens organer har deres naturlige omfang og indtager deres normale plads; der skal nemlig meget lidt til for at kuldkaste et menneskes sundhed. Hvis De derfor tillader det, frue, ville jeg gerne skride til en omhyggelig undersøgelse og på Deres morgenkjole afridse Deres organers grænser, dimensioner og stillinger."

Han havde sat sin hat fra sig på en stol og talte med stor lethed. Hver gang hans brede mund åbnede eller lukkede sig,

tegnede der sig på hans kinder to dybe furer, som gav ham et vist gejstligt præg.

Andermatt var begejstret og udbrød:

"Se, se, det er fortræffeligt, meget sindrigt, meget nyt, virkelig moderne."

"Virkelig moderne" betød i hans mund toppunktet af beundring.

Den unge frue, som morede sig kosteligt, rejste sig og gik ind i sit værelse; efter nogle minutters forløb kom hun tilbage i den forlangte hvide morgenkjole.

Lægen lod hende lægge sig på en chaiselong, så trak han sit hørerør og tre blyanter frem, et sort, et rødt og et blåt, og gav sig til at undersøge og banke på sin nye patient, mens han samtidig noterede sine iagttagelser ved at dække hendes morgenkjole med kulørte streger.

Da der var gået et kvarter, lignede hun et landkort med fastlande, have, bjerge, floder, riger og byer, alt sammen forsynet med navne, for ved hver mærkelinje skrev doktoren to eller tre latinske ord, som kun var forståelige for ham selv.

Da han omsider havde udforsket alle lydene i fru Andermatts indre og banket på alle de steder, hvor hendes person gav en hul og dump genlyd, trak han en lommebog af rødt læder, prydet med guldstriber, op at sin brystlomme, lukkede den op, gennembladede de alfabetisk ordnede sider for at udsøge den rette og skrev: "Observation nr. 6.347 – Fru A… , 21 år gammel."

Så gennemgik han fra hoved til fod sine farvede noter på morgenkjolen, aldeles som en ægyptolog, der tyder hieroglyffer, og førte dem over i sin bog.

Da han var færdig, erklærede han:

"Der er intet at være bekymret for, intet unormalt, med undtagelse af en let, meget let forskydning, som en tredive syreholdige bade vil helbrede. Endvidere skal De hver morgen inden frokost drikke tre glas vand. Der er intet som helst andet at gøre. Om fire eller fem dage skal jeg komme igen for at se til Dem."

han rejste sig, hilste og gik så rask ud af døren, at de forbløffede så på hinanden. Denne pludselige måde at gå på var hans manér, hans *chic*, hans særegenhed. Han var af den formening, at det røbede særlig god tone og gjorde et stærkt indtryk på patienten.

Fru Andermatt løb hen for at se sig i spejlet. Hun lo, så hun rystede, med et barns glade, smittende latter:

"Næ, hvor de er morsomme, hvor de er grinagtige! Hør, er der ikke én til, så vil jeg have ham lige med det samme! Will, skynd dig hen og hent ham! Der må være en tredje, jeg vil se ham."

Hendes mand spurgte overrasket:

"Hvad mener du? En tredje, en tredje hvad for noget?"

Marquis'en måtte komme med en forklaring, blandet med undskyldninger, for han var ikke fri for at være lidt bange for sin svigersøn. Han fortalte derfor, at da doktor Bonnefille var kommet for at besøge ham, så havde han ført ham ind til Christiane for at få hans mening at vide, for han havde stor tillid til den gamle læge, som ikke alene havde stor erfaring, men som var født på selve stedet og dog var den, der havde opdaget kilden.

Andermatt trak på skuldrene og erklærede, at ingen andre end doktor Latonne skulle tilse hans kone; han udtalte sig så bestemt, at marquis'en ganske ængstelig gav sig til at overveje,

hvorledes han skulle bære sig ad med at få sagen ordnet uden at krænke sin opfarende læge.

Christiane spurgte:

"Er Gontran her?"

Det var hendes broder.

Hendes fader svarede:

"Ja, han har været her i fire dage sammen med en af sine venner, Paul Brétigny, du ved nok, han har ofte talt til os om ham. De gør en lille rejse sammen rundt i Auvergne. De kommer fra Mont-Dore og La Bourboule og i slutningen af næste uge agter de sig videre til Cantal."

Så forhørte han sig, om datteren ikke ønskede at hvile sig til frokost efter den på jernbanen tilbragte nat; men hun havde sovet udmærket i sovevognen og bad kun om at få en times tid til at gøre toilette, derefter ville hun bese landsbyen og kuranstalten.

Hendes fader og hendes mand trak sig tilbage til deres værelser for at vente, til hun var færdig.

Det varede ikke længe, inden hun lod dem kalde, og de gik ned sammen. Hun blev straks begejstret over landsbyens beliggenhed midt imellem træerne på bunden af den dybe dal, som til alle sider syntes lukket af kastanjetræerne, der var høje som bjerge. Der var træer over alt, det var, som om tilfældet havde kastet deres fire gange hundredårige vækst hen foran dørene, ind i gårdene eller midt ud på gaden. Og ligeledes over alt var der kilder; en stor sten stod på højkant, den var gennemboret med et lille hul, hvorfra der stod en stråle klart vand, som rundede sig i en bue og faldt ned i en kumme en frisk staldlugt bølgede imod dem under det grønne løv

landsbyens kvinder stod foran dørene til deres huse eller vandrede langsomt ned ad gaden, mens de med små rappe bevægelser spandt den sorte uld af tenen, som var gjort fast i deres bælte. Under deres korte skørter sås de tynde ankler i blå strømper, og deres liv, der blev holdt oppe ved en slags seler over skuldrene, lod underkjolens hvide lærredsærmer, hvorfra der stak et par tørre, benede arme med knoglede hænder, helt frie.

Pludselig skingrede en løjerlig, hoppende musik de spadserende i møde. Den førte tanken hen på en lirekasse med tynde, spinkle toner, en slidt trangbrystet, syg lirekasse.

Christiane udbrød:

"Hvad er dog det?"

Hendes fader gav sig til at le:

"Det er Kasino-orkestret. De er fire om at frembringe den støj."

Og han førte hende hen foran en rød plakat, der var slået op på muren af en bondegård. Med store, sorte bogstaver stod der:

CASINO D'ENVAL.

Direktør: Petrus Martel fra Odéon.

Lørdag, 6. juli.

Stor koncert, arrangeret af maestroen Saint-Landri, indehaver af Konservatoriets 2. præmie.

Piano: Hr. Javel, prisbelønnet af Konservatoriet.

Fløjte: Hr. Noirot, prisbelønnet af Konservatoriet.
Kontrabas: Hr. Nicordi, prisbelønnet af Det kgl. Akademi i Bryssel.

Efter koncerten stor forestilling, opførelse af:

VILDFARNE I SKOVEN.

Komedie i en akt af Pointillet.

Personerne:
Pierre de Lapointe: Hr. Petrus Martel, fra *Odéon*.
Oscar Léveillé: Petitnivelle, fra *Vaudeville*.
Jean: Lapalme, fra *Grand-Théâtre* i Bordeaux.
Philippine: Frk. Odelin, fra *Odéon*.

Orkestret vil under stykket ligeledes blive dirigeret af maestro Saint-Landri.

Christiane læste det alt sammen højt, lystig og forbavset.

Hendes fader erklærede:

"Det vil more dig. Lad os bare gå hen og se på det."

De drejede til højre og gik ind i parken. Badegæsterne spadserede langsomme og alvorsfulde frem og tilbage i de tre alléer, stod stille og drak deres vand og genoptog så atter deres vandring. Nogle sad på bænkene og tegnede med deres stok eller parasol i gruset. De talte ikke sammen og så heller ikke ud til at tænke, de syntes næppe nok at leve, så sløvede og lammede var de af den kedsomhed, der er fælles for alle kursteder. Den

eneste lyd var orkestrets løjerlige musik, som flagrede rundt i den lune og stille luft, uden at man kunne sige, hvor den kom fra, eller hvorledes den blev frembragt; men den blev ufortrødent ved, som om det var den, der satte de døsige spadserende i bevægelse.

En stemme råbte:

"Christiane!"

Hun vendte sig om, det var hendes broder. Han løb hen til hende og omfavnede hende. Efter derpå at have trykket Andermatts hånd, stak han sin arm ind under søsterens og trak hende med sig et stykke foran faderen og svogeren.

De passiarede. Han var høj og elegant, lattermild som søsteren, spændstig som marquis'en, ligeglad overfor, hvad der hændte omkring ham og altid på jagt efter tusind francs.

"Jeg troede, at du sov," sagde han, "ellers ville jeg have skyndt mig op for at sige goddag til dig. Men forresten havde Paul slæbt mig med til Tournoel."

"Hvem er det, Paul? Nå-å, det er din ven."

"Ja, Paul Brétigny. Det er sandt, du kender ham jo ikke. For øjeblikket tager han et bad."

"Er han syg?"

"Nej, men han kurerer alligevel på sig. Han har nemlig været forelsket."

"Og så tager han syreholdige bade – de hedder syreholdige, ikke? – for at komme sig?"

"Ja, han gør alt, hvad jeg siger til ham, at han skal gøre. Å, han har været stærkt angrebet. Han tager al ting så voldsomt, så forfærdeligt. Han var lige ved at dø. Han ville også have dræbt hende. Det var en skuespillerinde, en kendt skuespillerinde.

Han elskede hende vanvittigt. Og så var hun ham naturligvis ikke tro. Det udviklede sig til et gyseligt drama. Så bortførte jeg ham. Han har det bedre, men han tænker stadig på det."

For lidt siden havde hun smilet; nu var hun blevet alvorlig.

"Det skal more mig at se ham," sagde hun.

Det betød alligevel ikke noget videre for hende: "Kærligheden". Hun tænkte af og til på den, således som man, når man er fattig, tænker på et perlehalsbånd eller et brillantdiadem, som på noget fjernt, men alligevel muligt, man nok kunne have lyst til. Hun havde dannet sig en forestilling om den efter nogle romaner, som hun havde læst for at få tiden til at gå, men uden i øvrigt at tillægge den nogen særlig betydning. Hun var født med en rolig, lykkelig og ligevægtig sjæl og havde derfor aldrig drømt meget; skønt hun havde været gift i to og et halvt år, var hun endnu ikke vågnet af den søvn, unge, troskyldige piger henlever deres liv i, den søvn, som strækker sig både til hjerte, tanker og sanser, og som hos enkelte kvinder varer lige til døden. Livet forekom hende ligefremt og behageligt, uden forviklinger; hun havde aldrig givet sig til at søge efter dets dybere mening eller spurgt: "Hvorfor?" Hun levede, sov og klædte sig med smag, lo og var tilfreds. Hvad skulle hun vel kunne forlange mere?

Da Andermatt var blevet hende forestillet som bejler, havde hun først sagt nej med et barnagtigt oprør mod den tanke at blive en jødes hustru. Hendes fader og hendes broder, der begge tænkte som hun, gav sammen med hende og ligesom hende et formelt afslag. Andermatt forsvandt og spillede fuldstændig død; men tre måneder senere havde han lånt Gontran over tyve tusinde francs; også marquis'en begyndte af

andre grunde at skifte mening, først og fremmest fordi det var hans princip altid at give efter, når nogen trængte på, af egennyttig kærlighed til ro og fred. Hans datter sagde om ham: "Å, far har alle sine meninger liggende i ét virvar"; og det var sandt. Han havde ingen tro, ingen overbevisning, kun begejstring, og denne begejstring skiftede hvert øjeblik. Snart sluttede han sig med en flygtig og poetisk overspændthed til sin races gamle traditioner og ønskede en konge, men en konge, som var klog, frisindet og oplyst nok til at følge med århundredet; snart, når han havde læst en bog af Michelet eller af en eller anden demokratisk tænker, blev han grebet af lidenskabelig iver for menneskenes ligeberettigelse, for alle moderne anskuelser, for de fattiges, undertryktes og lidendes samfundsret. Han troede på alt, det afhang kun af øjeblikket, og da hans gamle veninde, fru Icardon, som var knyttet til mange israelitter, og som ønskede denne forbindelse, begyndte at præke for ham, vidste hun lige på en prik, argumenter hun skulle angribe ham med.

Hun forestillede ham, at den jødiske race nu havde nået hævnens time; den havde ligesom det franske folk under revolutionen været undertrykt, men nu var det dens tur til ved guldets magt at undertrykke de andre. Marquis'en, der ikke sad inde med nogen religiøs tro, men var overbevist om, at gudstanken kun var en af den lovgivende magt udkastet tanke, som egnede sig langt bedre til at holde den godtroende, uvidende og ængstelige mængde i tømme end den naturlige retfærdighedstanke, betragtede dogmerne med en ærbødig ligegyldighed og nærede en nogenlunde ens og lige oprigtig agtelse for Confucius, Muhammed, og Jesus Kristus. Som følge

deraf forekom den gerning, at have korsfæstet denne sidste, ham ingenlunde som en slægtsbrøde, men som en grov, politisk ubehændighed. Der udkrævedes derfor kun nogle uger for at få ham til at beundre det skjulte, uophørlige og almægtige arbejde, som de alle vegne forfulgte jøder udretter. Og pludselig så han med andre øjne på deres åbenbare triumf, den stod nu for ham som en retfærdig oprejsning for deres lange ydmygelse. Han så, at de var herrer over kongerne, der er herrer over folket, at de efter forgodtbefindende støttede tronerne eller lod dem styrte sammen, at de kunne få en hel nation til at spille fallit, som om det var en almindelig vinhandler, at de var stolte overfor fyrsterne, der nu var blevet de krybende, og at de kastede deres urene guld ned i den kasse, som de mest kristne blandt suverænerne lukkede på klem for dem for til gengæld at takke dem med adelstitler og jernbanelinjer.

Og han samtykkede i ægteskabet med William Andermatt og Christiane de Ravenel.

Samtidig bearbejdede fru Icardon også datteren, hun havde været hendes moders veninde, og var efter marquisens død blevet den unge piges fortrolige rådgiverske; hendes indflydelse på hende var derfor stor og da den yderligere forstærkedes med faderens overtalelser og broderens ikke helt uinteresserede ligegyldighed, endte Christiane med at give efter og samtykke i at gifte sig med den kuglerunde, hovedrige jøde, som ikke var ilde, men som heller ikke særligt behagede hende, på samme måde, som hun ville have samtykket i at tilbringe en sommer i en egn, hun ikke syntes om.

Da hun først var blevet hans kone, fandt hun, at han var godmodig og medgørlig, på ingen måde dum og meget

hensynsfuld i det fortroligere samliv, men hun gjorde ofte nar ad ham sammen med Gontran, som taknemmeligheden ikke generede.

Han sagde til hende:

"Din mand er mere rosenrød og skaldet end nogensinde før. Han ligner en syg blomst eller en pattegris, der er blevet røget. Hvor i al verden får han de farver?"

Hun svarede:

"Jeg forsikrer dig, at jeg ikke kan gøre for det. Der er dage, hvor jeg har lyst til at klæbe ham ovenpå en bonbonæske."

De var kommet helt hen til badeetablissementet. To mænd sad på stråstole med ryggen til muren, hver på sin side af døren, og røg pibe.

Gontran sagde:

"Se på dem, det er to glimrende typer. Lad os først tage ham til venstre, den lille skrutryggede med den græske hue! Det er far Printemps, han var tidligere fangevogter i Riom, nu er han blevet opsynsmand, næsten direktør for kurstedet Enval. I hans øjne er intet forandret, han hersker over patienterne ligesom i fordums dage over sine arrestanter. Badegæsterne er for ham stadig fanger, afklædningsrummene er celler, douche-salen en kachot og det sted, hvor doktor Bonnefille foretager sine maveudskylninger ved hjælp af Baraduc-sonden, er et hemmelighedsfuldt torturrum. Der er ikke én mand, han tager hatten af for, i kraft af det princip, at alle dømte er foragtelige væsener. Jeg må dog indrømme, at han behandler damerne med mere ærbødighed, en ærbødighed, der dog er blandet med forundring, for i fængslet i Riom havde han ingen kvinder at bevogte. Dette tilholdssted var nemlig kun beregnet for

mandlige væsener og han har endnu ikke vænnet sig til al tale med fanger af det andet køn. – Den anden er kassereren. Om han stod på sit hoved, ville han ikke være i stand til at skrive dit navn; nu skal du selv se."

Gontran henvendte sig til manden til højre og sagde, idet han langsomt og tydeligt udtalte hvert ord:

"Hr. Séminois, det er min søster, fru Andermatt, som gerne ville have et abonnement på tolv bade."

Kassereren, som var meget høj, meget mager, og så meget fattig ud, rejste sig, gik ind i sit konter, der lå lige overfor den tilsynshavende læges, lukkede sin bog op og spurgte:

"Hvorledes var navnet?"

"Andermatt."

"Hvad behager?"

"Andermatt."

"Hvorledes staver De det?"

"A n d e r m a t t."

"Meget vel."

Og han skrev det langsomt. Da han var færdig, bad Gontran:

"Vil De måske være så god at læse min søsters navn op for mig?"

"Ja, med fornøjelse. Fru Anterpat."

Christiane lo, så hun fik tårer i øjnene, og betalte sine billetter. Så spurgte hun:

"Hvad er det, man hører deroppe?"

Gontran tog hendes arm:

"Kom med og se."

Et par rasende stemmer lød helt ned ad trappen. De gik op ad den, åbnede en dør og kom ind i et stort caféværelse med et

billard i midten. På begge sider af dette billard stod to mænd i skjorteærmer med en kø i hånden og skændtes på livet løs.

"Atten."

"Sytten."

"Jeg siger Dem, at jeg har atten."

"Det er ikke sandt, De har kun sytten."

Det var direktøren for kasinoet, hr. Petrus Martel fra *Odéon*, der spillede sit sædvanlige parti med truppens komiker, hr. Lapalme fra Grand-Théâtre i Bordeaux.

Petrus Martel, hvis vældige laskede mave bævrede under skjorten, der posede ud over benklæderne, som holdtes oppe, ingen vidste hvorledes, havde efter at have turet rundt forskellige steder som skuespiller, overtaget ledelsen af kasinoet i Enval og tilbragte sine dage med at indtage alle de drikkevarer, som var bestemt til badegæsterne. Han bar et mægtigt officersoverskæg, som fra morgen til aften dryppede af ølskum eller klæbede sammen af likørsødme; hos den gamle komiker, der var indrulleret i hans bande, havde han forstået at opvække en ubændig lidenskab for billardspil.

Så snart de var kommet ud af sengen gav de sig til at spille, skældte. Og truede og bandede hinanden, havde næppe nok tid til at spise frokost og tålte ikke, at to kunder kom og jog dem væk fra det grønne tæppe.

Det var lykkedes dem at skræmme alle bort og de fandt på ingen måde livet ubehageligt, skønt fallitten ventede Petrus Martel ved sæsonens slutning.

Kasserersken sad ganske overvældet og så fra morgen til aften på dette endeløse parti, hørte fra morgen til aften på dette

skænderi uden ende og bragte fra morgen til aften de to utrættelige spillere øl og andre spirituøse forfriskninger.

Gontran trak sin søster med sig:

"Kom med ud i parken. Der er køligere."

Ved enden af anstalten fik de pludselig øje på orkestret under en kinesisk kiosk.

En ung, blond mand, som fanatisk gned på en violin, dirigerede ved hjælp af hovedet, af håret, der blev rystet i takt, og af hele sin overkrop, som snart bøjedes og snart rettedes i vejret og svingede til højre og venstre som en orkesterchefs taktstok, tre løjerlige musikere, der havde plads lige overfor ham. Det var maestroen Saint-Landri.

Han og hans hjælpere, en pianist, hvis instrument var sat på ruller og hver morgen blev trillet fra anstaltens vestibule hen til kiosken, en omfangsrig fløjtenist, der så ud, som om han suttede på en tændstik, han samtidig kildrede med sine pølseformede fingre, og en bassist med et brystsygt udseende, var det, der med store anstrengelser frembragte den vellykkede efterligning af en lirekasse, som havde overrasket Christiane i landsbyens gade.

Da hun stod stille for at tage dem nærmere i øjesyn, kom en herre hen og hilste på hendes broder.

"Goddag, kære greve."

"Goddag, doktor."

Og Gontran forestillede:

"Doktor Honorat – min søster."

Det var kun med største besvær, at hun kunne holde sin lystighed i tømme overfor denne tredje læge.

Han hilste og sagde hende nogle komplimenter.

"Jeg håber ikke, at fruen er syg?"

"Jo, en lille smule."

Han trængte ikke nærmere ind på hende, men skiftede straks emne.

"Ved De, kære greve, at De i dag vil få et skuespil at se, som vækker den mest levende interesse i hele egnen?"

"Nej, hvad er det, doktor?"

"Far Oriol vil sprænge sin store sten. Ja, det rører ikke Dem, men for os andre er det en vældig begivenhed."

Han gav en nærmere forklaring.

Far Oriol, som var den rigeste bonde i mange miles omkreds – man vidste, at han havde mindst halvtreds tusinde francs i årlig indtægt –, ejede al vinen i den nederste del af Enval-dalen. Lige når man kom ud af landsbyen hævede der sig lidt til siden et lille bjerg eller rettere en stor høj og på denne højs skråninger var far Oriols allerbedste vinmarker. Midt på den ene af dem, ud imod vejen, to skridt fra bækken, knejsede en kæmpemæssig sten, som i høj grad hæmmede vindyrkningen og skyggede over et stort stykke af marken.

I de sidste ti år havde far Oriol hver uge forkyndt, at nu ville han sprænge stenen; men han havde alligevel aldrig bestemt sig til det.

Hver gang en af de unge karle tog af sted for at aftjene sin værnepligt, sagde den gamle til ham:

"Når du får orlov og kommer hjem, så tag lidt krudt med dig til min sten."

Og alle de små soldater stjal krudt og bragte det med i deres ransel til far Oriols sten. Han havde en hel jernbeslået kiste fuld af dette krudt, men stenen blev stadig ikke sprængt.

Endelig var han hele sidste uge blevet set grave omkring stenen sammen med sin søn, Jacques, som på grund af sin kraftige vækst havde fået tilnavnet Kolossen. Samme morgen havde de fyldt det store hul, de havde gravet ind under den mægtige sten, med krudt; derpå havde de dækket åbningen til, således at kun lunten stak frem. Klokken to skulle den tændes. Stenen ville altså sprænges fem minutter eller ti minutter over to, for enden af lunten var temmelig lang.

Denne historie interesserede Christiane, og hun morede sig allerede ved tanken om den forestående eksplosion, hun betragtede det halvt som en leg, som mindede hende om hendes barndom og som gjorde hende fornøjet.

De var nået til enden af parken.

"Hvor kommer man hen, hvis man bliver ved at gå videre?" spurgte hun.

Doktor Honorat svarede:

"Til Verdens Ende, frue; det vil sige til en kløft, som er uden udgang og som er berømt i hele Auvergne. Den er en af egnens skønneste natur-kuriositeter."

En klokke ringede bagved dem.

"Hvad for noget, allerede frokost?" udbrød Gontran.

De vendte om og gik tilbage op mod hotellet.

En høj ung mand kom dem i møde.

Gontran sagde:

"Lille Christiane, må jeg forestille dig hr. Paul Brétigny."

Så vendte han sig til vennen:

"Det er min søster, kære Paul."

Hun fandt ham grim. Han havde sort, kortklippet, lige opstående hår, alt for runde øjne og et næsten hårdt udtryk.

Også hans hoved var ganske rundt, og der var noget kraftigt over det; det var et af de hoveder, som får en til at tænke på en kanonkugle. Hans skuldre var herkuliske og hele hans ydre gjorde et utæmmet, tungt og brutalt indtryk. Men fra hans frakke, hans linned, hans hud måske, bredte sig en meget fin og meget gennemtrængende duft, som den unge kone ikke kendte, og hun spurgte sig selv:

"Hvad er det dog for en parfume?"

Han spurgte hende:

"De kom i morges, frue?"

Hans stemme var lidt tilsløret.

Hun svarede:

"Ja, vi gjorde."

Men Gontran fik øje på marquis'en og Andermatt, som gjorde tegn til dem, at de skulle skynde sig op til frokosten.

Doktor Honorat tog afsked med dem, idet han spurgte dem, om de havde til hensigt at gå ud og se på stenens sprængning.

Christiane forsikrede, at hun ville komme; så hængte hun sig i sin broders arm og trak ham med op imod hotellet, idet hun hviskede:

"Jeg er skrupsulten. Jeg skammer mig ved at skulle spise så meget, mens din ven ser på det."

2

Frokosten blev langvarig som alle table-d'hôte måltider. Christiane, som ikke kendte alle de ansigter, der omgav hende, talte med sin fader og sin broder. Så gik hun op for at hvile sig, til tiden for stenens sprængning nærmede sig.

Hun var færdig, længe før det behøvedes og tvang dem alle til at bryde op for ikke at komme for sent til eksplosionen.

Lige udenfor landsbyen, ved enden af dalen, hævede sig ganske rigtigt den omtalte høj, der næsten var et bjerg, som de i den brændende solhede klavrede op ad en lille sti, som snoede sig mellem vinstokkene. Da de var nået op til toppen, udstødte den unge kone et skrig af forbavselse over den uhyre horisont, der pludselig udfoldede sig for deres øjne. Lige foran hende strakte sig en vældig slette, som gav hende en fornemmelse af at stå foran et ocean. Sløret af en let dis, en blød og blå dis, strakte denne slette sig lige til nogle bjerge, som næppe skimtedes i det fjerne, og som måtte ligge en otte-ni mil borte. Og under den fine, gennemsigtige tåge, der hvilede over denne uhyre landudstrækning, skelnedes byer, landsbyer, skove, store gule firkanter af modent korn, store grønne firkanter af foder, fabrikker med lange røde skorstene og spidse sorte klokketårne, bygget af lavaen fra de gamle udbrændte vulkaner.

"Vend dig om," sagde hendes broder.

Hun vendte sig. Og til den anden side så hun bjerget, det mægtige bjerg, gennempuklet af kratere. Der var først i forgrunden Enval, en bred grøn bølge, hvor man næppe skelnede kløftens skjulte indsnit. Træfloden skyllede op ad den stejle skrænt, lige op til den første tinde, der hindrede blikket i

at se de andre ovenover. De stod lige på skillelinjen mellem bjerg og slette, og til venstre strakte bjergene sig videre hen mod Clermont-Ferrand, og efterhånden som kæden fjernede sig, aftegnede den mod himlen nogle sære, blå, stumpe toppe, der lignede kæmpemæssige bylder, det var udslukte vulkaner, døde vulkaner. Og længere borte, helt langt borte sås endnu en tinde, som hævede sig rund og majestætisk; på dens højeste punkt knejsede noget underligt, der lignede en ruin.

Det var Puy de Dôme, kongen for alle Auvergnes bjerge, der tung og mægtig på sit hoved som en krone, påsat af det største af alle folkeslag, bærer resterne af et romersk tempel.

Christiane udbrød:

"Å, hvor jeg vil blive lykkelig her."

Og hun følte sig allerede lykkelig, gennemtrængt af det velvære, som sænker sig over legeme og hjerte, får én til at ånde lettere og gør én let og spændstig, når man pludselig befinder sig i en egn, der glæder ens øjne og henrykker og betager ens sjæl, en egn, som synes at vente på én og for hvilken man føler, at man er født.

En stemme kaldte:

"Frue, frue!"

Hun vendte sig om og fik øje på doktor Honorat, som var let kendelig på sin store hat. Han ilede hen til dem og førte dem over på den anden side af højen, hen på en græsklædt skråning, hvor en tredive mennesker, badegæster og bønder mellem hinanden, allerede sad og ventede under en klynge små træer.

Nedenfor deres fødder faldt skrænten stejlt ned mod landevejen til Riom. Ret langt nede voksede nogle piletræer, der skyggede over den lille bæk; og midt på en vinmark ved bredden

af denne bæk hævede sig en spids klippe, foran hvilken to mænd lå på knæ, som om de opsendte bønner til den. Det var *stenen*.

De to Oriols, fader og søn, var i færd med at fæstne lunten. På vejen stod en nysgerrig mængde og så til, nedenfor strakte sig en urolig linje af børn.

Doktor Honorat havde udsøgt en bekvem plads til Christiane, der satte sig med bankende hjerte, som om hun skulle se hele befolkningen springe i luften sammen med stenen. Marquis'en, Andermatt og Paul Brétigny lagde sig ned på græsset ved siden af den unge kone, mens Gontran foretrak at blive stående. Han sagde i en drillende tone:

"De har nok ikke nær så travlt, doktor, som Deres kolleger, der sikkert ikke får en time tilovers til at overvære denne lille festlighed?"

Honorat svarede godmodigt:

"Jeg er ikke mindre optaget, kun optager mine patienter mindre mig … Desuden holder jeg mere af at adsprede mine patienter end at proppe dem med mikstur."

Han havde et lunt udtryk, som Gontran syntes særlig godt om.

Andre kom til, deres bordfæller fra table-d'hôte, fruerne Paille, to enker, moder og datter, Monécu's, fader og søn, og en lille tyk mand, der stønnede som en revnet dampkedel; han hed Aubry-Pasteur og havde i sin egenskab af mineingeniør tjent sig en formue i Rusland.

Marquis'en og han havde knyttet nærmere bekendtskab.

Han satte sig med stort besvær og med forberedende, betænksomme og forsigtige bevægelser, som morede Christiane meget. Gontran var gået lidt længere bort for at se

på de andre nysgerrige, der ligesom hans selskab havde samlet sig på højen.

Paul Brétigny udpegede for Christiane de steder, de kunne se længere borte. Der var først Riom, som afsatte en rød plet, en plet af tagsten, så Ennezat, Maringues, Lezoux, en mængde landsbyer, der kun kunne skelnes som et lille mørkt hul i den af grønne træer afbrudte flade, og der ovre, helt der ovre ved foden af Forez-bjergene påstod han, at hun måtte kunne øjne Thiers.

Han blev ivrig og sagde:

"Dér, dér, lige hvor jeg peger, lige i retning af min finger. Jeg ser den ganske tydeligt."

Hun så intet, men hun undrede sig ikke over, at han kunne se, for hans runde øjne stirrede med et rovfugleblik, som man følte var lige så skarpt som en marinekikkert.

Han fortsatte:

"Allier løber lige foran os midt igennem sletten, men det er umuligt at få øje på den. Den er alt for langt borte, en fire-fem mil mindst."

Hun gjorde sig ikke videre umage for at opdage, hvad han pegede på, for både hendes blik og hendes tanker var optaget af stenen. Hun sagde til sig selv, at om lidt ville den mægtige sten ikke længere være til, at den ville flyve i stumper og stykker, og hun følte lidt af den samme ubevidste medlidenhed, som en lille pige overfor sit ituslåede legetøj. Den havde ligget der så længe, denne sten, og så var den smuk, den gjorde sig godt i landskabet. De to mænd havde rejst sig og skovlede nu småsten sammen om dens fod med de rappe bevægelser, som er ejendommelige for bønder, når de skal skynde sig.

Mængden nede på vejen tog stadig til og trængte sig nærmere for bedre at se. Børnene var tæt inde på livet af de to arbejdende mænd og løb og sprang omkring dem som unge kåde dyr. Fra den højde, hvor Christiane sad, så alle disse mennesker ganske små ud, de lignede en skare insekter, en myrevrimmel i arbejde. Stemmernes mumlen steg op imod hende, snart ganske svag, næsten uhørlig, snart kraftigere, som en forvirret larm af råb og menneskетummel, der dog, inden den nåede hende, smuldredes hen i luften og opløstes i en slags støv af støj. Også oppe på højen voksede mængden, der kom bestandig flere til fra landsbyen, og hele skråningen overfor den dødsdømte sten var dækket af tilskuere.

Der blev udvekslet hilsener og tilråb og de forskellige hotellers klasser og kaster sluttede sig sammen. Den mest støjende gruppe var skuespillernes og musikernes, den præsideredes og lededes af direktøren, Petrus Martel, fra *Odéon*, som i den højtidelige anledning havde givet afkald på sit uundværlige parti billard.

Han havde en panamahat på hovedet og var trukket i en sort alpakas jakke, som åbnede sig over en vældig hvid mave, der bugnede frem som en pukkel, han anså det nemlig for overflødigt at gå med vest, når man var på landet. Med en til lejligheden passende kommandomine pegede han og forklarede og kommenterede alt, hvad de to Oriols foretog sig. Hans underordnede, komikeren Lapalme, den unge elsker Petitnivelle og musikerne, maestroen Saint-Landri, pianisten Javel, den omfangsrige fløjtenist og bassisten Nicordi omgav ham og lyttede andægtigt. Foran dem sad tre kvinder beskyttet af tre parasoller, en hvid, en rød og en blå, der under den

stegende sol lyste som et vanskabt fransk flag. Det var: Frk. Odelin, den unge skuespillerinde, hendes moder, som Gontran påstod var lejet, og caféens kassererske, de to damers fortrolige omgang. Arrangementet med parasollerne i nationalfarverne skyldtes Petrus Martel, som ved sæsonens begyndelse havde lagt mærke til, at de to damer Odelin havde en blå og en hvid, og som så havde fået det indfald at forære sin kassererske en rød.

Tæt ved dem stod en anden klynge, som ligeledes tiltrak sig opmærksomheden, det var hotellernes kokke og kokkedrenge. Der var i alt otte, for en skarp konkurrence var opstået mellem de respektive værter, som for at gøre indtryk på de rejsende klædte hele deres køkkenpersonale, lige til karlen, der vaskede op, i hvidt. Det skarpe sollys faldt lige ned på deres flade huer, og de tog sig på samme tid ud som en løjerlig stab hvide lansenerer og en udsendt kokkedeputation.

Marquis'en spurgte doktor Honorat:

"Hvor kommer alle de mennesker fra? Jeg havde aldrig troet, at Enval var så befolket!"

"Å! De er kommet alle vegne fra, fra Chatel-Guyon, fra Tournoel, fra La Roche-Pradière, fra Saint-Hippolyte. Der har nemlig længe været tale om dette her i hele omegnen; desuden er far Oriol en berømthed, en betydende personlighed både gennem sin indflydelse og gennem sin formue. Han er i øvrigt en ægte auvergnesk type, han er blevet ved at være bonde, han arbejder stadig selv, er sparsommelig og dynger guld på guld, og samtidig er han klog og har hovedet fuldt af idéer og planer for sine børns fremtid."

Gontran kom tilbage, han så meget oplivet ud og hans øjne skinnede. Med dæmpet stemme sagde han: "Paul, Paul, gå med derhen, så skal jeg vise dig et par smukke pigebørn; å, de er rent ud bedårende, må du vide!"

Den anden løftede hovedet og svarede:

"Nej tak, kære, jeg ligger så godt, jeg gider ikke røre mig."

"Det er værst for dig selv. De er henrivende."

Han hævede stemmen:

"Men doktoren må kunne sige mig, hvem de er. To unge piger i atten-nitten års alderen, en slags bonde-damer, som er klædt underligt på i kjoler af sort silke og med snævre ærmer, rigtige klosterkjoler med et uniformsagtigt tilsnit. De har brunt hår og ..."

Doktor Honorat afbrød ham:

"Det er tilstrækkeligt. Det er far Oriols døtre, to nysselige piger, som ganske rigtigt er opdraget i et kloster, hos de sorte damer i Clermont, og som vil blive godt gifte ... De er også to typer på vor race, på den gode auvergneske race; jeg er nemlig selv her fra Auvergne, hr. marquis, og jeg skal vise Dem disse to unge børn ..."

Gontran afskar ham ordet og sagde med et sigende smil:

"De er vel familien Oriols huslæge, doktor?"

Den anden forstod spydigheden og svarede med et ligefremt og gemytligt:

"Selvfølgelig!"

Den unge mand fortsatte:

"Hvorledes har De båret Dem ad med at vinde denne rige klients tillid?"

"Jeg har bare rådet ham til at drikke rigtig meget god vin."

Og han fortalte nogle enkeltheder om familien Oriol. Han var forresten lidt i slægt med dem og havde kendt dem længe. Den gamle, faderen, var en original, som var meget stolt over sin vin; men især havde han en vinmark, hvis udbytte ikke måtte komme andre end hans familie og hans gæster til gode. Enkelte år gik det forholdsvis nemt med at få de fade tømt, som denne udsøgte mark havde fyldt, men der var andre, hvor det kun med største besvær lykkedes at få bugt med vinen.

Henimod maj eller juni, når faderen så, at det ville blive vanskeligt at få drukket alt, hvad der endnu var tilbage, gav han sig til at opmuntre sin søn, "Kolossen", og han gentog:

"Nå, min dreng, der må ende på det."

Så begyndte de fra morgen til aften at hælde sig det ene svingende glas i halsen efter det andet. Snese af gange under hvert måltid sagde far Oriol i en alvorlig tone, idet han skænkede for sin dreng:

"Der må ende på det."

Og da al denne alkoholtunge drikken hidsede hans blod og hindrede ham i at sove, stod han tit op om natten, trak sine bukser på, tændte en lygte og vækkede "Kolossen"; og de gik sammen ned i vinkælderen, efter i buffeten at have taget en brødskorpe, som de dyppede i deres glas, som de gang på gang fyldte fra selve fadet. Når de havde drukket så meget, at de mærkede vinen skvulpe i deres maver, bankede faderen på fadets klangfulde træ for at høre, hvor meget indholdet var sunket.

Marquis'en spurgte:

"Er det dem, der arbejder omkring stenen?"

"Ja, ja vist så, det er dem."

Lige i dette øjeblik fjernede de to mænd sig med hastige skridt fra den underminerede sten; og hele mængden dernede, som havde trængt sig om dem, gav sig til at løbe som en ræv på flugt. Den deltes på midten, halvdelen flygtede i retning af Riom, halvdelen henimod Enval og den store sten stod ene tilbage på en lille græsklædt, stenet høj, der skar vinmarken midt over; en rundkreds umiddelbart omkring stenen henlå uopdyrket.

Mængden oppe på skråningen var blevet lige så talrig som den nedenfor. Alle ansigterne dirrede af forventning og utålmodighed. Petrus Martels kraftige røst forkyndte:

"Pas nu på, lunten er tændt!"

Et gys af spænding jog igennem Christiane. Doktoren mumlede bag ved hende:

"Å, hvis de har ladet lunten være lige så lang, som da jeg så dem købe den, varer det da mindst ti minutter."

Alles blikke var hæftet på stenen, og pludselig løb en hund, en lille sort hund, en art moppe, hen til den. Den gik rundt omkring den, snusede til den og opdagede åbenbart en mistænkelig lugt, for med stive poter, ryghårene rejst lige i vejret, strittende hale og spidse øren gav den sig til at bjæffe af alle kræfter.

En latter bølgede gennem tilskuerne, en grusom latter. De håbede, at den ikke ville gå sin vej i tide. Så kaldte nogle stemmer for at få den bort, og nogle mænd fløjtede ad den og forsøgte på at jage den væk med stenkast, men stenene kunne ikke nå den. Moppen rørte sig ikke og blev ved at gø som en rasende ind mod klippen.

Christiane kom til at ryste. Hun blev grebet af en skrækkelig frygt for at se dyret blive sønderflænget; hele hendes fornøjelse var borte; hun ville gå; nervøs og ganske skælvende af angst gentog hun stammende:

"Å, min Gud! å, min Gud! Den bliver dræbt! Jeg vil ikke se det! Jeg vil ikke! Jeg vil ikke! Lad os gå ..."

Hendes sidemand, Paul Brétigny, havde rejst sig og uden at sige et ord gav han sig til at ile ned ad skråningen hen imod stenen, så hurtigt hans lange ben kunne bære ham.

Et forfærdet skrig hævede sig fra alle munde; et rædselspust fo'r hen over mængden. Da moppen fik øje på den høje mand, som kom løbende ned imod den, flygtede den om på den anden side af stenen. Paul forfulgte den, hunden løb om på den modsatte side og et minut eller to løb de rundt om stenen, idet de blev ved at forsvinde og atter komme til syne, snart til højre og snart til venstre, som om de legede skjul.

Da han omsider indså, at han ikke kunne få fat på dyret, gav den unge mand sig til igen at stige op ad skråningen, mens hunden på ny begyndte på sin rasende gøen.

Da han forpustet nåede tilbage, blev han modtaget med højlydte vredesudbrud, for folk har ondt ved at tilgive dem, som har fået dem til at skælve. Christiane var lige ved at kvæles af sindsbevægelse, hun pressede begge hænderne ind mod sit bankende hjerte og havde til den grad mistet hovedet, at hun spurgte: "De er vel i det mindste ikke kommet til skade," mens Gontran ude af sig selv af raseri skreg:

"Han er gal, det bæst; aldrig gør han andet end den slags dumheder; jeg kender ikke nogen større idiot ..."

Så løftedes jorden bævende under dem. Et mægtigt drøn gennemrystede luften og rullede i næsten et helt langt minut mellem bjergene, gentaget af alle de mange ekkoer som lige så mange kanonskud.

Christiane så ikke andet end en regn af stene, der i en støvsøjle, som opløstes af sig selv, faldt tilbage ned mod jorden.

I samme øjeblik satte mængden oven for i løb, mens de udstødte skingrende råb. Kokkebataljonen fo'r med lange spring ned ad højen, langt foran skuespillerne, som halsede af sted bagefter med Petrus Martel i spidsen.

De tre nationalfarvede parasoller var lige ved at blive revne med i trængslen.

Alle løb, mænd og kvinder, bønder og badegæster. De faldt, rejste sig og ilede videre, mens de to bølger af tilskuere, som frygten for lidt siden havde trængt tilbage, nu rullede hen imod hinanden for at støde sammen og blandes på eksplosionsstedet.

"Lad os vente lidt," sagde marquis'en, "lad først nysgerrigheden få tid til at sætte sig, inden vi går derned."

Aubry-Pasteur, ingeniøren, som med utroligt besvær havde fået sig rejst, svarede:

"Jeg går tilbage til landsbyen ad stierne. Jeg har ikke mere at gøre her."

Han trykkede dem alle i hænderne og gik.

Doktor Honorat var forsvundet. De talte om ham. Marquis'en sagde til sin søn:

"Du har kun kendt ham tre dage og du gør hele tiden nar ad ham; du ender med at såre ham."

Gontran trak på skuldrene:

"Han er for klog! Han er en godmodig skeptiker, jeg svarer dig for, at han ikke bliver fornærmet. Når vi er på tomandshånd, gør han selv nar ad alt og alle, og ad sine patienter og sine vandkure til at begynde med. Jeg skal forære dig et sølvbadekar den dag, du ser ham blive krænket over en af mine spøgende ytringer."

Imidlertid tiltog røret nedenfor på det sted, hvor stenen havde stået. Den vældige og larmende mængde skubbedes, bølgede og skreg, der måtte være hændet noget uventet, noget overraskende, som satte sindene i bevægelse.

Andermatt, der altid var ivrig og nysgerrig, spurgte: "Hvad er der i vejen? Hvad er der dog i vejen dernede?"

Gontran sagde, at han ville gå ned og se efter. Han gik, mens Christiane, som nu havde mistet interessen for det, tænkte på, at hvis blot lunten havde været en lille smule kortere, så var hendes vanvittige, uforsigtige sidemand blevet dræbt, blevet sønderflænget ved eksplosionen, blot fordi hun var blevet bange for en hunds liv. Hun tænkte, at det passede, at han måtte være både voldsom og lidenskabelig for således at udsætte sig selv, uden grund, så snart en ukendt kvinde udtrykte et ønske.

Nede på vejen så de folk løbe henimod landsbyen. Nu spurgte også marquis'en:

"Hvad er der dog i vejen?"

Andermatt kunne ikke længere holde det ud og gav sig til at løbe ned ad skråningen.

Gontran vinkede til ham nede fra, at han skulle komme.

Paul Brétigny spurgte:

"Vil De have min arm, frue?"

Hun tog hans arm, den var lige så fast, som om den var af jern; og da hendes fod gled på det ophedede græs, støttede hun sig med ubetinget tillid til den, ligesom hun ville have støttet sig til et rækværk.

Gontran, som kom dem i møde, råbte:

"Det er en kilde. Eksplosionen har fået en kilde til at pible frem!"

De gik ind i mængden. De to unge mænd, Paul og Gontran, gik i forvejen og banede vej for Christiane og hendes fader ved at skubbe de nysgerrige til side uden at bryde sig om deres brummen.

De vadede i et kaos af skarpe, krudtsværtede stenstumper hen til et hul, som var fuldt af boblende, dyndet vand, der flød over og ned mod bækken mellem de nysgerrige tilstrømmendes fødder. Andermatt var der allerede, han havde forstået at trænge gennem tilskuerne ved hjælp af den evne, han, efter Gontrans sigende, havde til at bore sig ind allevegne. Han stod nu og betragtede vandet, der vældede frem af jorden, med den dybeste opmærksomhed.

Lige overfor ham, på den anden side af hullet, stod doktor Honorat og stirrede ligeledes på vandet, men med et udtryk af ærgerlig forbavselse. Andermatt sagde til ham:

"Vi må smage på det, det er måske mineralsk."

Lægen svarede:

"Det er sikkert mineralsk. Alle kilderne her omkring er mineralske. Der er snart flere kilder, end der er syge."

Den anden gentog:

"Vi må endelig smage på det."

Lægen lod ikke til at være synderlig ivrig efter det:

"Vi må i det mindste vente, til det er blevet rent."

Alle ville se. De, som stod i anden række, skubbede de foranstående ud i sølet. Et barn faldt ned i det, hvad der vakte latter.

De to Oriols, fader og søn, iagttog med højtidelig alvor denne uventede kilde uden endnu at vide, hvad de skulle mene om den. Faderen var tør og mager, en høj, benet krop med et knoglet hoved og et trægt, skægløst bondeansigt; sønnen, som var endnu højere, næsten en kæmpe, men lige så mager som faderen, havde overskæg og lignede på samme tid både en menig og en vinarbejder.

Vandets bobler syntes at vokse, de blev større og vandet begyndte at blive klarere.

Der blev bevægelse mellem de bageste og doktor Latonne trængte sig med et glas i hånden gennem mængden. Han var ophedet og forpustet; da han fik øje på sin kollega, doktor Honorat, der stod med den ene fod på kanten af den nye kilde som en general, der har indtaget en fæstning, blev han som lynslået.

Han spurgte stønnende;

"Har De smagt på det?"

"Nej, jeg venter, til det bliver rent."

Doktor Latonne fyldte sit glas og drak med den samme dybsindige mine, som vinkendere anlægger for at bedømme en vin. Så erklærede han: "Storartet!" en bemærkning, der ikke kunne føre ham for langt ud, og rakte glasset til sin rival:

"Vil De smage?"

Men doktor Honorat måtte ganske bestemt ikke holde af mineralske vande, for han svarede smilende:

"Nej, tak! Det er mig tilstrækkeligt at høre Deres dom. Jeg kender smagen."

Han vidste, hvorledes de alle smagte, og han forstod også at bedømme dem, men på en anden måde. Han vendte sig om mod far Oriol:

"Det kan ikke måle sig med Deres vin."

Den gamle var smigret.

Christiane havde set nok og ville gå. Hendes broder og Paul banede på ny vej for hende gennem mængden. Hun fulgte lige efter dem, støttet af sin faders arm. Pludselig gled hun og var lige ved at falde; hun så ned foran sig og opdagede, at hun havde trådt på et stykke blodigt kød, som var dækket med sorte hår og slibrigt af dynd; det var et stykke af moppen, som var blevet sønderrevet ved eksplosionen.

Hun snappede efter vejret og var så bevæget, at hun næsten ikke kunne holde sine tårer tilbage. Og hun mumlede, idet hun tørrede øjnene med sit lommetørklæde:

"Stakkels lille dyr, stakkels lille dyr!"

Hun ville intet mere høre, hun ville hjem for at lukke sig inde. Dagen, der var begyndt så godt for hende, endte dårligt. Var det et varsel? Hendes hjerte krympede sig bankende sammen.

De var nu alene på vejen, da de pludselig foran sig fik øje på en høj hat og to frakkeskøder, der flagrede som sorte vinger. Det var doktor Bonnefille, som var den sidste, der havde fået at vide, hvad der var sket, og som nu, ligesom doktor Latonne, kom løbende med et glas i hånden.

Han standsede, da han opdagede marquis'en:

"Hvorledes hænger det sammen, hr. marquis? … Der var nogen, som sagde mig … En kilde … en mineralsk kilde?"

"Ja, kære doktor."

"Er der meget vand?"

"Ja, det er der rigtignok."

"Er … er … de andre dér?"

Gontran svarede alvorligt:

"Ja, det kan De stole på. Doktor Latonne har allerede analyseret den."

Denne meddelelse fik doktor Bonnefille til at fare videre, mens Christiane, som var blevet lidt opmuntret ved at se udtrykket i hans ansigt, sagde:

"Nej forresten, jeg bryder mig ikke om at komme hjem til hotellet. Lad os gå ind og sætte os i parken."

Andermatt var blevet dernede, han stod stadig bøjet over kilden og stirrede på det sprudlende vand.

3

Middagen ved table-d'hôte i *Splendid Hotel* var den aften ret støjende. Affæren med eksplosionen og kilden oplivede samtalen. Middagsgæsterne var dog ikke talrige, en snes stykker i alt, folk, der ellers i almindelighed var fredelige og lidet talende, syge folk, som, efter forgæves at have prøvet alle kendte vandkursteder, nu tog deres tilflugt til de nye. Ved den bordende, hvor Ravenels og Andermatts havde plads, sad Monécu, en lille hvidhåret mand, med sin datter, en lang, ung og blegnæbbet pige, som undertiden rejste sig og gik fra bordet midt under måltidet og mens hendes tallerken endnu var fuld af mad; den tykke ingeniør Aubry-Pasteur; Chaufours, et sortklædt ægtepar, som hele dagen igennem vandrede op og ned i parkens alléer bag ved en lille vogn, hvori de trillede deres vantrevne barn, og damerne Paille, moder og datter, begge to enker og begge to høje og med rigelig legemsfylde både for og bag.

"Man kan straks se på dem," sagde Gontran, "at de har ædt deres mænd med hud og hår og at de nu har ondt ved at fordøje dem."

I virkeligheden opholdt de sig også i Enval for at pleje deres syge maver.

Lidt længere oppe sad en mand med et teglstensrødt ansigt, også han fordøjede dårligt. Efter ham kom en del farveløse personer, af den slags tavse og generte rejsende, som med dæmpede skridt, konen foran og manden bagved, træder ind i hotellernes spisesale, hilser, så snart de kommer indenfor

døren, og med en frygtsom og beskeden mine går lige hen til deres stole.

Alle pladserne ved den anden ende af bordet stod tomme, alligevel var der sat kuverter for mulige fremtidige gæster.

Andermatt var oprømt og talte meget. Han havde tilbragt eftermiddagen med at passiare med doktor Latonne, for hvem han med en overvældende ordflom udviklede store planer for Enval.

Doktoren havde med glødende overbevisning opremset alle vandets overraskende fortjenester, det stod langt over vandet i Chatel-Guyon, som dog i de sidste år havde fået stort ry på sig.

Til højre lå altså det hul til Royat, som var i fuld opblomstring og indbragte mange penge, og til venstre det hul til Chatel-Guyon, som også i den sidste tid havde slået igennem. Hvad måtte der så ikke kunne gøres med Enval, hvis man forstod at gribe sagen rigtig an?

Han sagde, henvendt til ingeniøren:

"Ser De, min herre, det er knudepunktet, at forstå at gribe sagen rigtigt an. Alting kommer an på, om man har den fornødne fiffighed, takt og dristighed tillige med evnen til at vælge det rette øjeblik. Når det drejer sig om at skabe et kursted, er det nok at forstå at starte det, intet mere, og for at starte det gælder det om at få den parisiske lægestand interesseret i sagen. Jeg for mit vedkommende, min herre, jeg har altid held med mig i alt, hvad jeg begynder på, fordi jeg altid sørger for at slå ind på den praktiske vej, den eneste, jeg i hvert enkelt tilfælde bør gå for at sikre mig en sejr; og så længe jeg endnu ikke har fundet den, foretager jeg mig intet, jeg venter. Det er ikke tilstrækkeligt at have vand, man må også få folk til

at drikke det; og for at få folk til at drikke det, er det ikke tilstrækkeligt selv at råbe ud i bladene og andet steds, at det er hævet over enhver konkurrence. Man skal tværtimod sørge for, at det bliver sagt ganske stilfærdigt af de eneste mennesker, som har virkelig indflydelse på det vanddrikkende publikum, på det syge publikum, vi har brug for, og som er et specielt lettroende publikum overfor de lægemidler, som bliver anvist det gennem doktorens mund. Henvend Dem ikke til domstolene uden gennem sagførerne; retten hører kun dem og forstår kun dem; tal aldrig til en patient uden gennem lægerne, han lytter ikke til nogen anden."

Marquis'en som i høj grad beundrede sin svigersøns store og praktiske sans, udbrød:

"Ja, det er en sandhed! De ser for øvrigt altid forbavsende rigtigt, kære."

Andermatt, der havde talt sig varm, fortsatte:

"Der ville være en formue at tjene her. Landet er vidunderligt smukt, klimaet fortrinligt. Der er kun en eneste ting, som gør mig urolig: er der vand nok til at lave en stor kuranstalt? Alt, hvad der gøres halvt, mislykkes altid; derfor må vi have en stor kuranstalt med meget vand, med vand nok til på samme tid at kunne fylde to hundrede badekar, vand med en stærk og vedholdende strøm; men selv om den nye kilde slås sammen med den gamle, vil der ikke, hvad doktor Latonne så end siger, være vand til flere end halvtreds ..."

Aubry-Pasteur afbrød ham:

"Å, hvad spørgsmålet om vand angår, så vil jeg påtage mig at skaffe Dem lige så meget, som De ønsker."

Andermatt stirrede forbløffet på ham:

"Vil De?"

"Ja, jeg. Det undrer Dem jeg skal forklare mig nærmere. Forrige år, omtrent ved samme tid, havde jeg taget ophold her ligesom nu i år; vandet i Enval gør mig nemlig overordentlig godt. En morgen var jeg gået op i mit værelse for at hvile mig, da en tyk herre kom ind til mig. Det var formanden for etablissementets bestyrelsesråd. Han var meget forfjamsket og med god grund. Bonnefilles kilde flød nemlig dag for dag sparsommere og der var stor frygt for, at den helt skulle forsvinde. Da han vidste, at jeg var mineingeniør, henvendte han sig til mig for at spørge mig, om jeg ikke kunne finde på et middel til at redde hans geschæft.

Jeg gav mig altså til at undersøge egnens geologiske formation. De ved nok, at i enhver del af landet har fortidens omvæltninger hidført forskellige afvigelser i jordlagene.

Det gjaldt altså om at finde ud af, hvor mineralvandet kom fra, fra hvilke revner og disse revners retning, deres oprindelse og deres natur.

Jeg inspicerede først omhyggeligt hele anstalten; i en krog fik jeg øje på et gammelt og udtjent tilførselsrør til et badekar, og jeg lagde mærke til, at det næsten var helt tilstoppet af kalkagtige afsætninger. Vandet aflejrede altså de salte, det indeholdt, i ledningerne og tilstoppede dem på forholdsvis kort tid. Da jordbunden var granitagtig, måtte den samme proces uundgåeligt finde sted i de naturlige ledninger. Kilden var altså bare tilstoppet og intet andet.

Jeg måtte finde den igen lidt længere borte. Enhver anden ville have søgt efter den ovenfor dens oprindelige udspringspunkt. Efter en måneds studier, iagttagelser og

slutninger, gav jeg mig imidlertid til at lede efter den nedenfor og jeg fandt den halvtreds meter længere nede. Nu skal De høre hvorfor:

Jeg sagde Dem for lidt siden, at det først og fremmest gjaldt om at bestemme oprindelsen, naturen og retningen af de granitrevner, som leder vandet. Det faldt mig let at konstatere, at disse revner skrånede som en taglinje fra sletten og opad bjerget og ikke fra bjerget og ned mod sletten; dette skyldes sikkert en pludselig sammensynken af sletten, hvorved de yderste dele af bjerget blev revet med. I stedet for at løbe nedad, stiger vandet altså opad mellem hvert mellemrum i granitlagene. Jeg skal i korthed udvikle grundene til dette uforudsete fænomen:

I tidligere tid lå Limagne, dette store, sandede og lerholdige terræn, hvis grænser man næppe kendte, i niveau med det første bjergplateau, men som en følge af underlagets geologiske sammensætning, sank det og trak yderkanten af bjerget med sig, således som jeg forklarede for lidt siden. Denne kæmpemæssige sammensynken frembragte lige på grænsepunktet mellem granitten og jordlagene en vældig lerspærring af en umådelig dybde og aldeles uigennemtrængelig for enhver væske.

Der hænder nu følgende:

Alt mineralsk vand kommer fra tidligere vulkaners flammende indre. Tilbagelægger det en meget stor afstand, kølnes det undervejs og er, når det dukker frem for dagens lys, lige så koldt som en almindelig kilde; kommer vandet imidlertid ikke så langt borte fra, er det endnu varmt, og varmegraden afhænger af den vulkanske ilds større eller

mindre nærhed. Vi følger nu vandets løb. Det trænger ned til ukendte dybder, lige til det støder på den af det sunkne Limagne dannede lerspærring. Det kan ikke slippe igennem og drevet frem af et voldsomt tryk søger det en udgang. Det finder så de opad skrånende granitrevner, løber ind i dem og stiger opad, lige til det f øjeblik, da det når op til jordens overflade. Så snart det kommer ovenfor jorden, får det atter sin oprindelige retning og giver sig til at strømme ned mod sletten, ganske som alle andre bække. Jeg kan tilføje, at vi ikke ser hundrededelen af det mineralske vand, som findes i disse dale. Vi ser kun det, hvis udspring ligger blot. Hvad alt det øvrige angår, så fortsætter det, efter at være nået til enden af granitrevnerne, sit løb ind under et tæt lag af opdyrket og plantebevokset jord, indtil det til sidst forsvinder, opsuget af jorden.

Heraf slutter jeg: 1) at det for at få vand er tilstrækkeligt at søge i overensstemmelse med granitlagenes skråning og retning; – 2) at det, for at bevare det, er tilstrækkeligt at hindre revnerne i at blive tilstoppet af kalkaflejringer, det vil sige omhyggeligt sørge for at vedligeholde de små kunstige brønde, der må graves; – 3) at det, for at stjæle en anden mands kilde, er tilstrækkeligt at foretage en boring ind til den samme granitrevne, vel at mærke under kilden, ikke over den, naturligvis på den betingelse, at man befinder sig på den rigtige side af lerspærringen, som tvinger vandet til at stige opad.

Fra dette sidste synspunkt har den i dag opdagede kilde en fortrinlig beliggenhed, idet den kun er nogle meter fjernet fra denne spærring. Hvis man ville oprette en ny kuranstalt, så var det dér, den skulle lægges."

Der var almindelig tavshed, da han holdt op at tale.

Kun Andermatt sagde begejstret:

"Der kan man bare se! Ja, når man hare kan kigge ind bag kulisserne, forsvinder alle mysterier. De er en værdifuld mand, hr. Aubry-Pasteur."

Foruden ham havde kun marquis'en og Paul Brétigny forstået det hele. Gontran var den eneste, som ikke havde hørt efter. Alle de andre sad med vidt åbne øren og øjne og stirrede på ingeniørens mund, målløse af forbavselse, især damerne Paille, som var meget religiøse, og som spurgte sig selv om denne forklaring på et fænomen, Gud havde anordnet og fuldført efter sin guddommelige vilje, ikke havde noget gudsbespotteligt ved sig. Moderen følte sig forpligtet til at sige: "Forsynets veje er forunderlige." Damerne ved bordet gav ved bekræftende hovednik deres bifald til kende, også de var lidt ængstelige til mode over at have hørt denne uforståelige udvikling.

Riquier, den teglstensfarvede, erklærede:

"Jeg er lige glad enten vandet i Enval kommer fra en vulkan eller fra månen, nu har jeg drukket det i ti dage og endnu har det ikke gjort spor af virkning."

Hr. og fru Chaufour protesterede på deres barns vegne, det begyndte at røre det højre ben, som havde været ubevægeligt i de sidste seks år til trods for alle kure.

Riquier svarede gnavent:

"Det beviser da for pokker kun, at vi ikke har samme sygdom; det beviser aldeles ikke, at vandet i Enval kan helbrede mavesygdomme."

Han syntes ganske rasende og ude af sig selv over dette nye unyttige forsøg.

Men nu tog også Monécu ordet i sin datters navn og forsikrede, at hun i de sidste otte dage var begyndt at kunne tåle maden uden at være nødt til at gå ud midt under hvert måltid.

Den lange datter rødmede og dukkede næsen ned mod sin tallerken.

Også damerne Paille følte sig bedre.

Det bragte Riquier aldeles ud af hans gode skind og han vendte sig arrigt om imod de to damer.

"Har De dårlige maver, mine damer?"

De svarede samtidig:

"Ja, vi har. Vi kan ikke fordøje noget som helst."

Han var lige ved at fare op fra sin stol, idet han fremstødte:

"De … De … det er jo tilstrækkeligt at se på Dem. Hvis De har dårlige maver, mine damer, så er det fordi … fordi De spiser for meget!"

Fru Paille blev rasende og svarede skarpt:

"Hvad Dem angår, min herre, er der ikke noget at tage fejl af, De har ganske den karakter, som er et kendetegn på en ødelagt mave. Man har såmænd ganske ret, når man siger, at gode maver giver elskværdige mennesker."

En gammel, meget mager dame, som ingen vidste navnet på, sagde med myndighed:

"Jeg tror, at vandet i Enval ville gøre os alle raskere, hvis hotellets vært ville huske en smule på, at det er syge folk, han laver mad til. Han giver os virkelig ting, som er ganske umulige at fordøje."

Og pludselig blev hele bordet enigt. Der blev en almindelig harme imod værten, der serverede hummer, fedevarer, stegt ål,

kål, ja kål og pølser, kort sagt alle de mest ufordøjelige retter for folk, som de tre doktorer, Bonnefille, Latonne og Honorat, havde givet ordre til udelukkende at holde sig til hvidt, mørt og magert kød, friske grøntsager og mælkespiser.

Riquier skummede af vrede:

"Var det ikke lægernes pligt at holde et vågent øje med, hvad der blev sat på bordet i hotellerne, i stedet for at overlade valget af noget så vigtigt som maden til en uvidende stympers forgodtbefindende? Vi får også hver dag hårdkogte æg, ansjoser og skinke som hors d'œuvres ..."

Monécu afbrød ham:

"Jeg beder om forladelse; skinke er det eneste, min datter kan fordøje, både Mas-Roussel og Rémusot har befalet hende at spise det."

Riquier skreg:

"Skinke! Skinke! Men det er jo gift, min herre!"

Og på en gang var bordet delt i to lejre, hvoraf den ene kunne tåle og den anden ikke kunne tåle skinke.

En uendelig diskussion om de forskellige næringsmidler tog sin begyndelse, en diskussion, der hver dag kom igen.

Selv vinen blev ivrigt drøftet, da Riquier ikke kunne tåle at drikke et glas Bordeaux uden straks at blive dårlig.

Aubry-Pasteur, som nu på sin side blev ærgerlig over, at der var nogen, som bestred de gode egenskaber ved de ting, han satte pris på, svarede ham:

"Men, min herre, hvis De har forstoppelse og jeg har det modsatte, er det da for fanden rimeligt, at vi skal have mad, der er lige så forskellig som glassene i en kikkert, der skal benyttes

af en nærsynet, og i én, som skal bruges af en langsynet, selv om de begge har syge øjne."

Han tilføjede lidt roligere:

"Jeg for mit vedkommende er lige ved at kvæles, så snart jeg har drukket et glas rødvin, og jeg tror, at der ikke gives noget mere ødelæggende for menneskene end netop vinen. Alle vanddrikkere bliver hundrede år, mens vi ..."

Gontran indskød leende:

"Uha, uden vin og uden ... ægteskab ville jeg finde livet temmelig ensformigt."

Damerne Paille slog øjnene ned. De drak rigeligt bordeauxvin, et af de gode mærker og uden vand; og deres dobbelte enkestand syntes at antyde, at de havde anvendt den samme metode på deres ægteherrer. Datteren var to og tyve år og moderen knapt fyrre.

Andermatt, som ellers var så talende, sad tavs og eftertænksom. Pludselig spurgte han Gontran:

"Ved De, hvor Oriols bor?"

"Ja, det blev vist mig i formiddags."

"Kan De følge mig derhen efter middag?"

"Ja, gerne. Det er mig endog en fornøjelse at gå med Dem. Jeg har slet ikke noget imod at se de to pigebørn igen."

Så snart de havde rejst sig fra bordet, begav de sig på vej, mens Christiane, som var træt, sammen med marquis'en og Paul Brétigny gik op i dagligstuen for dér at tilbringe resten af aftenen.

Det var endnu højlys dag, for der spises tidligt på alle kuranstalter.

Andermatt tog sin svogers arm:

"Kære Gontran, hvis den gamle er til at komme til rette med og hvis analysen giver det udfald, som doktor Latonne håber, vil jeg rimeligvis vove et stort foretagende: et badested. Jeg vil starte et badested!"

Han stod stille midt på gaden og greb fat i sin ledsagers frakkeopslag:

"Å, I fatter ikke, alle I andre, hvad der er det morsomme ved at gøre forretninger, ikke almindelige købmands- eller handelsforretninger, men de store forretninger, vore forretninger! Ja, kære, når man rigtigt forstår det, så indbefattes heri alt det, menneskene ned gennem tiderne har elsket, det er på samme tid politik, krig og diplomati, alt, alt! Man må stadig søge, finde, hitte på, forstå alt, forudse alt, beregne alt og vove alt. Nu til dags er det med penge, at man udkæmper de store slag. For mig er femfrancs-stykkerne skinnende løjtnanter, hundrede francs-sedlerne kaptajner og tusindefrancs-sedlerne generaler. Og jeg slås, for fanden! Jeg kæmper fra morgen til aften mod alle og med alle.

Og det er at leve, at leve helt og fuldt ligesom fortidens store. Det er os, som er nutidens magthavere, de sande, de eneste magthavere. Se for eksempel på denne her landsby, denne fattige landsby! Den vil jeg, *jeg*, forvandle til en hvid by, befolket med store menneskefyldte hoteller, med elevatorer, tjenere, vogne, med en skare rige, opvartet af en skare fattige; og alt det, blot fordi jeg en aften fik lyst til at optage kampen med Royat, som ligger til højre, med Chatel-Guyon, der ligger til venstre, med Mont-Dore, La Bourboule, Chateauneuf og Saint-Nectaire bag ved os og med Vichy foran os. Og det skal lykkes mig, fordi jeg kender det middel, det eneste middel, jeg skal bruge. Med et

eneste øjekast har jeg set det alt sammen lige så klart som en stor general ser fjendens svage punkter. I vor stilling må man lige så fuldt forstå at lede menneskene og få dem med sig som at undertvinge dem. Ja, det er minsandten morsomt at leve, når man kan udrette den slags arbejde! Nu har jeg tre års fornøjelse for mig med min by. Og så tænk en gang det held at støde på denne ingeniør, der før ved middagsbordet sagde aldeles glimrende ting, glimrende, kære. Hans system er klart som dagen. Takket være ham kan jeg ødelægge det gamle aktieselskab uden en gang at behøve at købe det."

Han havde atter sat sig i bevægelse, og de gik langsomt op ad vejen til venstre i retning af Chatel-Guyon.

Gontran forsikrede undertiden:

"Når jeg er sammen med min svoger, hører jeg hele tiden i hans hoved den samme støj som i spillesalene i Monte-Carlo, en støj af guld, der klirrer, kastes, skrabes, skubbes, tabes og vindes."

Andermatt fik virkelig også en til at tænke på en besynderlig, menneskelig maskine, som udelukkende var konstrueret for at regne og tumle med penge og sætte dem i omløb. Han koketterede for øvrigt i høj grad med denne sin ret specielle sagkundskab og roste sig af straks ved første øjekast at kunne ansætte den nøjagtige værdi af en hvilken som helst ting. Man så ham derfor hvert øjeblik, over alt hvor han befandt sig, tage en af de genstande, der omgav ham, i hånden, undersøge den, vende og dreje den og til sidst erklære:

"Den er så og så meget værd."

Hans kone og hans svoger, som oplivedes af denne mani, morede sig med at få ham til at tage fejl ved at vise ham et eller

andet bizart møbel og bede ham om at vurdere det; og når han så stod aldeles perpleks overfor deres forbløffende fund, lo de begge, lige til de fik tårer i øjnene. Undertiden kunne det også falde Gontran ind, når de gik på gaden i Paris, at få ham til at standse foran en butik og tvinge ham til at anslå værdien af en hel vinduesudstilling, eller af en halt droskehest, eller af en flyttevogn med hele dens indhold.

En aften, da der var stor middag hos hans søster, opfordrede han ved bordet William til omtrentligt at sige ham, hvor meget Obelisken kunne være værd; så, da den anden havde nævnt et eller andet tal, stillede han det samme spørgsmål om Solferino-broen og Triumfbuen. Og han sluttede med dyb alvor:

"De ville kunne lave et meget interessant værk om vurderingen af jordklodens vigtigste monumenter og pragtbygninger."

Andermatt blev aldrig vred, han gik ind på enhver spøg, Gontran kunne finde på, som en mand, der kender sin overlegenhed og er sikker på sig selv.

En dag spurgte Gontran ham:

"Og jeg? Hvor meget er jeg værd?"

William nægtede at give svar. Men hans svoger trængte ind på ham og gentog:

"Hvis jeg nu, for at tage et eksempel, blev fanget af røvere, hvad ville De så give for at løskøbe mig?"

Og endelig svarede den anden:

"Ja-a! ... Ja-a! ... Jeg ville udstede en veksel, kære."

Og hans smil sagde så meget, at Gontran lidt ærgerlig lod emnet falde.

Andermatt satte i øvrigt stor pris på kunstgenstande, han var en ypperlig kender og en dygtig samler, da han på dette område havde den samme fine næse som til alle sine handelstransaktioner.

Gontran standsede ham udenfor et velhavende udseende hus og sagde:

"Det er her."

En dørhammer af jern hang ned foran en tung egetræsdør; de bankede på og en mager tjenestepige kom og lukkede op.

Bankieren spurgte:

"Er hr. Oriol til stede?"

"Vær så god."

De kom ind i et køkken, et vældigt køkken, således som det kun findes i store bøndergårde; en gryde stod endnu og kogte over en sagte ild. Derfra blev de vist videre ind i et værelse, hvor hele familien Oriol var samlet. Faderen sad og sov på en stol med benene lagt op på en ånden stol. Sønnen sad med begge albuerne på bordet og læste i *Le Petit Journal* med den voldsomme anspændelse, der er et særkende for alle svagt begavede, og henne i vinduesfordybningen arbejdede de to pigebørn på det samme broderi, der var begyndt fra to ender.

De fo'r begge op på samme tid, aldeles målløse over dette uventede besøg; så løftede Jacques hovedet og fremviste et ansigt, som var ganske rødt af anstrengelse; så vågnede endelig far Oriol og trak langsomt det ene af sine lange ben efter det andet til sig ned fra stolen, de hvilede på.

Værelset var ganske bart, hvidkalket, flisebelagt og møbleret med stråstole og en mahognikommode. På væggen hang fire

olietryk i glas og ramme og for vinduerne var lange, hvide gardiner.

De så alle forbavsede på de to fremmede, og pigen, hvis skørt var smøget op over knæene, blev afventende stående henne ved døren, naglet til stedet af nysgerrighed.

Andermatt forestillede sig selv, nævnede navnet på sin svoger, grev de Ravenel, bukkede med sit allereleganteste buk dybt for de unge piger og satte sig derpå roligt ned og begyndte:

"Hr. Oriol, jeg kommer for at snakke om forretninger med Dem. Jeg foretrækker at gå lige til sagen. Altså: De har i dag opdaget en kilde i Deres vinmarker. Om nogle dage vil vandet i den blive analyseret. Hvis det ikke duer noget, trækker jeg mig naturligvis tilbage; hvis analysen derimod giver det resultat, jeg håber på, så tilbyder jeg Dem at købe dette stykke jord og alle de omkringliggende marker.

De må huske på én ting; ingen anden end jeg vil kunne give Dem det tilbud, jeg her giver Dem, ingen! Det gamle selskab står på fallittens rand, det vil derfor ikke falde det ind at bygge et nyt etablissement, og dette første foretagendes nederlag vil ikke opmuntre nogen til nye forsøg.

De behøver ikke at svare med det samme, rådfør Dem med Deres familie. Så snart udfaldet af analysen foreligger, kan De opgive mig Deres pris. Hvis jeg finder den antagelig, siger jeg ja, passer den mig ikke, siger jeg nej og går min vej. Jeg indlader mig nemlig aldrig på at tinge."

Bonden, som også var forretningsmand på sin vis og snu som få, svarede høfligt, at han skulle se det an, at han følte sig meget beæret, at han ville tænke over det, og han bød på et glas vin.

Andermatt tog mod tilbuddet, og da mørket begyndte at falde på, sagde Oriol til sine døtre, der atter havde sat sig til at brodere uden at løfte øjnene fra deres arbejde:

"Sørg for lys, småtøser."

De rejste sig begge to samtidig, og gik ind i værelset ved siden af, hvorfra de et øjeblik efter kom tilbage, den ene med to lys, den anden med fire tarvelige glas på en bakke. Lysene var ganske nye, smykkede med manchetter af lyserødt silkepapir, de havde åbenbart stået som pynt på de unge pigers kamin.

Så rejste "Kolossen" sig; for kun mændene gik i vinkælderen.

Andermatt fik en idé:

"Det ville more mig meget, om jeg målte få lov til at se Deres vinkælder. De er jo den største vinavler her på egnen og Deres kælder må være meget smuk!"

Dette ønske rørte Oriols hjerte, han tog et af lysene og skyndte sig at gå i forvejen for at vise vej. De gik atter igennem køkkenet og kom ud i en gård, hvor det svindende dagslys lige lod skimte opstablede tomme tønder, mægtige møllesten af granit, som var rullet hen i en krog, og som med deres store hjul i midten lignede hjulene fra en eller anden kæmpemæssig antik vogn, en skilt vinperse, med sine træskruer og sine brune lemmer, som var blevet blanke ved brugen og pludselig glimtede frem af mørket i skæret fra lyset, og en hel mængde arbejdsværktøj, hvis stål var slidt skinnende af jorden og blinkede som krigsvåben. Alle disse ting oplystes lidt efter lidt, efterhånden som den gamle gik forbi dem med lyset i den ene hånd og holdende den anden op som reflektor bag ved flammen.

Der lugtede allerede af vin og tørre, udpressede druer. De standsede foran en dør, der var lukket med to låse. Oriol åbnede den og løftede stagen højt op over sit hoved, så at lyset faldt hen over en lang række vinfade, som på deres buede sider bar en anden række mindre tønder. Han gjorde dem først opmærksom på, at kælderen, der gik i flugt med gården, var hulet ind i bjerget, og forklarede dem derefter indholdet af fadene, de forskellige vines alder og gode egenskaber. Da de var nået til familiefadet, klappede han dets buede sider på samme måde som man kærtegner en hest og sagde med stolthed:

"De skal smage denne her. Der er ikke en vin på flaske, som kan måle sig med den, hverken i Bordeaux eller noget andet sted."

Han havde landboernes heftige forkærlighed for den vin, som er blevet på fadet.

"Kolossen", som havde taget en kande og var fulgt med dem, lagde sig på knæ og drejede hanen om, mens faderen lyste for ham med en ængstelig omsorgsfuldhed, som om det var et uhyre vanskeligt og vigtigt arbejde, sønnen skulle udføre.

Lyset faldt lige på dem begge, faderens ansigt mindede om en gammel prokurator og sønnens om en bonde, der ligger inde som soldat.

Andermatt hviskede til Gontran:

"Se en gang, et ægte Teniersk motiv."

Den unge mand svarede ganske sagte:

"Jeg foretrækker pigebørnene."

De gik tilbage til stuen.

Der måtte de så drikke vinen, drikke meget af den for at sætte sig fast i de to Oriols gunst.

De unge piger havde sat sig hen til bordet og syede stadig, som om der ikke var andre i værelset. Gontran så hele tiden på dem og spurgte sig selv, om de ikke var tvillinger, så påfaldende lignede de hinanden. Den ene var dog lidt fyldigere og lidt mindre end den anden, der gjorde et fornemmere indtryk. Deres kastanjebrune, ikke helt sorte hår var kæmmet glat ned over tindingerne og lyste ved den mindste bevægelse, de gjorde med hovedet. De havde den auvergneske races lidt grove kæbeparti, stærkt udviklede pande og en lille smule fremtrædende kindben, men munden var henrivende, øjnene bedårende, øjenbrynene tegnet med en sjælden renhed og en glimrende frisk og skær teint. Man behøvede blot at se på den for at vide, at de ikke var blevet opdraget i disse omgivelser, men i en elegant pension, i det kloster, hvortil Auvergnes rigeste familier sender deres døtre, og at de der havde tilegnet sig de samme manerer som de unge piger af det gode selskab.

Gontran var imidlertid lige ved at få kvalme over det røde glas foran ham og han sparkede under bordet til Andermatt for at få ham til at gå. Endelig rejste svogeren sig og de trykkede begge kraftigt de to bønders hænder, bukkede igen meget ceremonielt for de to unge piger, som denne gang uden at rejse sig besvarede deres hilsen med en let hovedbøjning.

Så snart de igen stod udenfor på gaden, lod Andermatt atter sin talestrøm begynde at rinde:

"Nå, det må jeg sige, det var en interessant familie! Her er bondens udvikling opad i samfundet lige til at tage og føle på. Der var brug for en søn til at dyrke vinmarkerne, for at spare løn til en karl – en ganske idiotisk sparsommelighed – men lige meget, han blev holdt hjemme; han hører sin slægt til. Hvad

pigebørnene derimod angår, så hører de næsten allerede til os andre. Hvis de bliver ordentligt gift, vil de blive akkurat ligesom vore egne damer og måske bedre end de fleste af dem. Det har moret mig lige så meget at komme i berøring med de mennesker, som det morer en geolog at finde et dyr fra den tertiære periode."

Gontran spurgte:

"Hvem af dem synes De bedst om?"

"Hvem af dem? Hvad mener De med det? Hvem af dem? Af hvem?"

"Af pigebørnene."

"Nå ... det ved jeg minsandten ikke. Jeg har kun set på dem fra et sammenlignende standpunkt. Men hvad interesse kan De have af det, De tænker da vel ikke på at bortføre en af dem?"

Gontran gav sig til at le.

"Å, nej, men jeg er begejstret over endelig en gang at træffe på et par unge piger, der er friske, rigtig friske, så friske som vi aldrig finder dem i vore kredse. Jeg fryder mig ved at se på dem, ligesom det fryder Dem at betragte en smuk Teniers. Der er intet, som volder mig større glæde end at se en smuk kvinde, lige meget hvor og lige meget til hvilken klasse hun hører. Det er nu mine kunstgenstande. Jeg samler ikke på dem, men jeg beundrer dem, jeg beundrer dem lidenskabeligt som kunstner forstår De, som en kunstner med uegennyttig overbevisning. Hvad skal man sige, det tiltaler nu mig! A propos, kan De ikke låne mig fem tusinde francs?"

"Igen," fo'r det ud af den anden og han standsede.

"Altid," svarede Gontran med ophøjet ro.

Og de gav sig atter til at gå.

Andermatt spurgte:

"Hvad pokker gør De med alle de penge?"

"Jeg giver dem ud."

"Ja, men De ødsler med dem."

"Kære ven, det er fordi jeg holder lige så meget af at give penge ud, som De holder af at tjene dem. Er De med?"

"Meget vel, men De tjener ingen."

"Det er sandt. Den evne har jeg ikke. Man kan jo ikke have alt. De derimod, De forstår at tjene dem, men De har ingen begreb om at give dem ud. Penge har for Dem kun den betydning, at de trækker renter. Jeg forstår ikke at tjene dem, men jeg egner mig ganske storartet til at give dem ud. De skaffer mig tusinde ting, som De kun kender af navn. Vi var som skabt til at blive svogre. Vi supplerer fuldstændig hinanden."

Andermatt mumlede:

"De er et brushoved! Nej, De får ikke fem tusinde francs, men jeg vil låne Dem femten hundrede … fordi … fordi jeg måske får brug for Dem om nogle dage."

Gontran svarede, stadig lige rolig:

"Så tager jeg imod dem som et afdrag."

Den anden klappede ham på skulderen uden at svare.

De drev ind i parken, der var oplyst med kulørte lamper, som hang på træernes grene. Kasinoets orkester spillede en langsom og klassisk melodi, der syntes at halte og at være fuld af huller og pauser, udført, som den blev det, af de fire samme kunstnere, der var lede og kede af altid, morgen og aften, at spille i den samme ensomhed og ødsle tyve instrumenters anstrengelser på bladene og kilden, og også trætte af ikke at blive ordentligt betalt ved månedens slutning, da Petrus Martel

altid omsatte en del af deres gage i de vinkurve eller likørflasker, som aldrig ville blive tømt af badegæsterne.

Gennem musikkens larm skelnedes også støjen oppe fra billardet, stødet, når kuglerne slog sammen, og stemmerne, der meldte:

"Tyve, en og tyve, to og tyve."

Andermatt og Gontran gik op til sig selv. Aubry-Pasteur og doktor Honorat sad ganske alene og drak kaffe ved siden af musikken. Petrus Martel og Lapalme spillede videre på deres uendelige parti, og fra tid til anden vågnede kasserersken og spurgte:

"Hvad ønsker herrerne?"

4

De to Oriols blev siddende længe oppe for at snakke sammen, efter at de unge piger var gået til ro. Bevægede og ophidsede ved Andermatts tilbud søgte de efter midler til yderligere at opflamme hans købelyst uden at skade deres egne interesser. Som de nøgterne og praktiske bønder de var, vejede de med klogskab alle chancer, vel vidende, at det i en egn, hvor mineralske kilder springer frem på enhver grøftekant, gjaldt om ikke ved alt for overdrevne fordringer at skræmme den uventede køber, som det ville være umuligt at opdrive magen til. Men på samme tid måtte der passes på, at han ikke kom til at stå helt enerådende om denne kilde, der en dag kunne forvandle sig til en sølvstrøm, de havde jo Royat og Chatel-Guyons succes for øje.

De overvejede, hvilke fremgangsmåder de kunne anvende for at opildne bankieren, og de fandt på kombinationer med skinselskaber, der skulle overbyde ham, en hel række klodsede manøvrer, som de selv godt følte var meget mangelfulde, uden at det dog lykkedes dem at udtænke andre, som var bedre. De sov dårligt. Faderen vågnede først og spurgte sig selv, om kilden ikke kunne være blevet borte i nattens løb. Når alt kom til alt, kunne det godt tænkes, at den var forsvundet lige som den var kommet, vendt tilbage til jordens skød, uden at det var muligt at få fat på den igen. Urolig, grebet af en gnieragtig angst, stod han op, rystede sønnen vågen og betroede ham sin frygt; og den store kolos stak benene ud af de grålige lagener og klædte sig på for at gå med faderen ned og se efter.

I hvert fald kunne de ordne lidt på marken og omkring kilden, pille stenene væk og gøre den pæn og ren ligesom et dyr, der skal sælges.

De tog altså deres spader og skovle og begav sig på vej; de gik side om side med tunge og sindige skridt.

De gik uden at se noget omkring sig, så optaget var de af deres forretningstanker, de mødte både naboer og venner, som tilråbte dem et goddag, men de svarede kun med enstavelsesord. Da de var nået ud på landevejen til Riom, begyndte de at blive spændte og spejdede forud for at se, om de ikke kunne få øje på det boblende vand, der måtte lyse i solskinnet. Vejen lå ganske øde, hvid og støvet ved siden af floden, der overskyggedes af piletræer. Oriol opdagede pludselig under et af træerne to fødder, og da han var kommet tre skridt længere frem, genkendte han far Clovis, som sad på vejkanten og havde lagt sine krykker på græsset ved siden af sig.

Det var en gammel lam tigger, som var kendt i hele egnen, hvor han i de sidste ti år besværligt havde slæbt sig rundt på sine syge ben. I tidligere tid havde han været krybskytte og fisketyv og han havde fået sin sygdom ved i timevis at ligge på lur i det fugtige græs og ved sine natlige fisketure, hvor han vadede gennem bækkene med vand til midt på livet.

Nu arbejdede han sig klynkende frem som en krabbe, der har mistet sine ben. Det højre ben halede han efter sig som en stump og det venstre sad trukket op og bøjet sammen. Men de unge knøse, som løb efter piger eller harer, forsikrede, at når man mødte far Clovis i krattet eller i en lysning, så kunne han godt være snar som en hjort og smidig som en mår, og at hans

reumatisme kun var en streg, han spillede gendarmerne. Især Kolossen hævdede hårdnakket, at han ikke én gang men snarere hundrede havde set ham bene afsted, alt hvad han kunne med krykkerne under armen.

Da den gamle Oriol var kommet ud for vagabonden, stod han stille; han havde fået en idé, som ganske vist endnu var tåget og forvirret, for tankerne arbejdede sig langsomt frem i hans firkantede, auvergneske hoved.

Han sagde goddag til ham; den anden svarede goddag. Så talte de et par ord om vejret, om udsigterne for vinen og om endnu to eller tre andre ting; men da Kolossen var gået i forvejen, skyndte faderen sig at indhente ham.

Kilden flød stadig, den var nu blevet helt klar, og hele bunden af hullet var ganske rød, en smuk mørkerød farve, dannet af en stærk aflejring af jern.

De to mænd så smilende på hinanden, så gav de sig til at rense op omkring den, tog stenene bort og samlede dem i en dynge. De fandt de sidste rester af den omkomne hund og begravede dem spøgende. Men pludselig lod den gamle Oriol sin spade falde. En ondskabsfuld og triumferende glæde fortrak hans mundvige og hans øjenkroge og der kom et snu glimt i hans blik.

"Kom med, så skal du bare se," sagde han til sønnen.

Den anden adlød; de sprang over grøfter og gik et stykke tilbage ad landevejen. Far Clovis sad stadig og varmede sine lemmer og sine krykker i solen. Oriol standsede lige foran ham og spurgte:

"Vil du tjene en seddel på hundrede francs?"

Den anden var forsigtig og svarede ikke.

Bonden fortsatte:

"Nå, hundrede francs?"

Vagabonden bestemte sig endelig og svarede:

"Det er s'gu da ellers ikke noget at spørge om."

Og han forklarede ham langt og omstændeligt med talrige underforståelser og gentagelser, at hvis han samtykkede i hver dag fra ti til elleve at tage et bad på en time i et hul, som han og Kolossen ville grave, og efter en måneds forløb at være helbredet, så ville han give ham hundrede francs.

Den lamme hørte med en sløv mine på ham, så sagde han:

"Når alle de hersens dråber og piller inte har kunnet hjælpe en smule, så kan Deres vand vel heller ikke."

Men vreden skød pludselig op i Kolossen:

"Sludder, gamle lurifaks, jeg ved god besked med din sygdom, kan du tro, så mig kommer du ikke langt med. Hvad var det, du bestilte i skoven ved Comberombe sidste søndag klokken elleve om aftenen?"

Den gamle svarede hastigt:

"Det er ikke sandt."

Kolossen blev ivrigere:

"Er det ikke sandt, din gamle slyngel, at du sprang over Jean Mannezats gærde og rendte langs med Poulins grøft?"

Den anden gentog energisk:

"Det er ikke sandt!"

"Er det heller ikke sandt, at jeg råbte til dig: "Hej, Clovis, der kommer gendarmerne," og at du drejede af ved bækken ud for Moulinets?"

"Det er ikke sandt!"

Den store fyr skreg hidsigt og næsten truende:

"Nå, så det er ikke sandt! Nu skal jeg bare sige dig en ting, du gamle haltefanden, at hvis jeg en eneste gang til støder på dig i skoven eller ved bækken om natten, så griber jeg dig, forstår du – og det skal være mig en let sag med mine lange ben – og så binder jeg dig fast til et eller andet træ og dér kan du få lov til at stå, indtil det bliver morgen og til vi alle sammen, hele landsbyen, kommer og henter dig ..."

Far Oriol standsede sin søn og sagde mæglende:

"Så, så, Clovis, det er jo bare spøg! Vi laver dig altså et bad, Kolossen og jeg, og der kommer du hen hver dag en måned igennem. Det giver jeg dig, ikke hundrede, men to hundrede francs for. Og hvis du så, når måneden er ude, er blevet rask, bliver det fem hundrede francs mere. Er du med, fem hundrede, i sølv, plus de to hundrede, det bliver syv hundrede i det hele. Altså to hundrede for badet en måned igennem, plus fem hundrede for helbredelsen. Og så en ting til: sygdom kan komme tilbage. Hvis den tager fat til efteråret igen, blander vi os ikke i det, vandet har alligevel gjort sin virkning."

Den gamle svarede roligt:

"Ja, hænger det sådan sammen, så vil jeg nok. Hvis det ikke lykkes, kan man jo altid se det an."

Og de tre mænd gav hinanden håndslag for at besegle den sluttede overenskomst. Derpå vendte de to mænd tilbage til deres kilde for at grave badet til far Clovis.

De havde omtrent arbejdet et kvarters tid, da de hørte stemmer på vejen.

Det var Andermatt og doktor Latonne. De to bønder blinkede til hinanden og hørte op med at grave.

Bankieren gik hen til dem og gav dem hånden; så gav de sig alle fire til at se på vandet og blev stående uden at sige et ord.

Det boblede ligesom vand, der står over et kraftigt bål, det slyngede sine stråler højt i vejret og løb derefter henimod bækken gennem en tynd afløbsrende, som det allerede havde tegnet. Der spillede et hoverende smil om Oriols læber, og pludselig sagde han:

"Der er da lige så meget jern, man kan forlange."

Hele bunden af kilden var allerede helt rød, og selv de små sten, der overskylledes af vandet, var overtrukket med en slags purpurfarvet mos.

Doktor Latonne svarede:

"Ja, men det siger ikke noget, det er de andre egenskaber, vi må have fat på!"

Bonden fortsatte:

"Se, Kolossen og jeg, vi drak et glas hver af den i går og det friskede os straks svært op. Er det ikke sandt, søn?"

Den vældige knøs svarede med overbevisning:

"Jo, vist friskede det os op."

Andermatt var blevet stående lige ubevægelig med fødderne på selve kilderanden. Han vendte sig mod lægen:

"Der måtte vel omtrent seks gange så meget vand, som her er, til det, jeg tænker på, ikke sandt?"

"Jo, sådan noget."

"Tror De, at vi ville kunne skaffe det?"

"Ja, det ved jeg ikke noget om!"

"Nej, det er sagen. Købet af jorden kan ikke endeligt afsluttes, førend der er blevet foretaget boringer. Når resultatet af analysen først er kendt, må vi have et tinglæst salgsløfte, men

som dog kun er bindende, hvis de forskellige boringer giver det ønskede udfald."

Far Oriol blev ængstelig. Han forstod det ikke rigtigt. Så forklarede Andermatt ham, at én kilde alene var utilstrækkelig og at han ikke turde indlade sig på noget afgørende, uden at han først havde fundet flere. Men han kunne heller ikke give sig til at lede efter disse andre kilder, før en slutseddel på salget var blevet underskrevet.

De to bønder lod til straks at være overbeviste om, at deres marker indeholdt lige så mange kilder som vinstokke. Man behøvede blot at grave, så skulle man bare få at se.

Andermatt sagde roligt:

"Ja, vi får at se."

Men far Oriol dyppede sin hånd ned i vandet og udbrød:

"Føj for satan, det er så varmt, at man kunne koge et æg i det, meget varmere end Bonnefilles kilde."

Latonne stak også sine fingre ned i det og indrømmede, at det var muligt.

Bonden vedblev:

"Og så har det en ganske anderledes smag, det smager ikke fersk som det andet. Næ, dette her, det svarer jeg for, det er godt! Og jeg kender vandet her på egnen ud og ind, jeg har set det i de sidste halvtredsindstyve år, men jeg har aldrig set noget så smukt som dette her, aldrig, aldrig!"

Han tav nogle sekunder, så tilføjede han:

"Det er slet ikke for at rose mine varer, at jeg siger det, nej, det er det såmænd ikke. Jeg ville godt give Dem et bevis for det, et rigtigt bevis, ikke sådan et som Deres apoteker-bevis, men et bevis med en syg. Jeg tør vædde om, at det ville kunne helbrede

en lam, så varmt det er, og med den smag, det har. Det turde jeg vædde på!"

Han, lod, som om han søgte efter i sine tanker og så kastede han et blik hen over de omkringliggende bjerges tinder, som om han håbede dér at opdage den ønskede lamme. Da han ikke fik øje på nogen, lod han blikket glide ned til vejen.

To hundrede meter derfra skelnedes på vejkanten vagabondens stive ben, kroppen var skjult bag en pilestamme. Oriol skyggede med hånden over øjnene som for bedre at se og spurgte sin søn:

"Er det ikke far Clovis, som ligger derhenne endnu?"

Kolossen svarede leende:

"Ja, javist er det ham. Han løber nok ikke så rask som en hare."

Oriol gjorde et skridt hen imod Andermatt og sagde i en højtidelig og dybt overbevisende tone:

"Hør en gang, herre. Dernede ligger en lam, som doktoren kender udmærket godt; han er rigtigt lam, i de sidste ti år har ingen set ham gå et skridt. Er det ikke sandt, doktor?"

Latonne bekræftede hans ord:

"Ja, hvis De gør ham rask, så er jeg villig til at betale en francs for hvert glas af det nye vand."

Han tilføjede, vendt imod Andermatt:

"Det er en gammel, gigtsvag stakkel, hvis venstre ben er krampagtigt sammentrukket, mens det højre er ramt af en fuldstændig lammelse; kort sagt, efter min mening er han uhelbredelig."

Oriol havde ladet ham tale ud, så tog han atter ordet langsomt og med vægt:

"Nu vel, doktor, vil De gøre et forsøg med ham en måned igennem? Jeg siger ikke, at det vil lykkes, jeg siger slet ingen ting, jeg beder kun om at få lov til at komme med mit bevis. Kolossen og jeg var netop i færd med at grave et hul til stenene, vi graver bare hullet større til Clovis. Dér skal han så ligge en time hver morgen; og så skal vi få at se, så skal vi få at se ...!"

Lægen mumlede:

"De kan jo godt forsøge. Jeg svarer for, at det ikke vil lykkes."

Men Andermatt, som blev lokket ved håbet om en næsten mirakuløs helbredelse, gik med glæde ind på bondens idé, og de gik alle fire tilbage til vagabonden, som stadig lå lige ubevægelig og varmede sig i solen.

Den gamle krybskytte, der gennemskuede listen, lod som om han vægrede sig og gjorde længe modstand; så lod han sig endelig overtale på den betingelse, at Andermatt skulle give ham to francs om dagen for den time, han skulle tilbringe i vandet.

Sagen blev ordnet på denne måde. Det blev endog bestemt, at far Clovis endnu samme dag, så snart hullet var gravet færdigt, skulle tage sit første bad. Andermatt ville forsyne ham med klæder, som han kunne trække i bagefter, og de to Oriols skulle hente en gammel vogterhytte, som stod ubrugt i deres gård, og hvori krøblingen kunne lukke sig inde for at skifte sine pjalter.

Derefter gik bankieren og lægen tilbage til landsbyen. De skiltes udenfor dens første huse, Latonne for at gå hjem til sine konsultationer og Andermatt for at vente på sin kone, som skulle komme ned til etablissementet henimod klokken halv ti.

Hun indfandt sig næsten straks efter. Hun var helt rosenrød fra hoved til fod, rosenrød kjole, rosenrød hat, rosenrød parasol og rosenrødt ansigt; hun lignede et stykke levende morgenrøde. For at slippe for den lange bue, vejen gik i, trippede hun lige over plænerne, ligesom en fugl, der hopper fra sted til sted uden at udfolde sine vinger. Så snart hun fik øje på sin mand, råbte hun:

"Å, hvor er her dog smukt, jeg er så glad, så glad!"

De få badegæster, som flakkede om i den lille, tavse park og kedede sig, vendte sig og så efter hende, og Petrus Martel, som stod og røg sin pibe ved vinduet oppe i billardstuen, kaldte sin kammerat Lapalme, der sad i en krog af stuen med et glas hvid vin foran sig, hen til sig og sagde, idet han smækkede med tungen:

"Nåda, syltetøj, hvadbehager!"

Christiane gik ind i badeetablissementet, hilste med et smil på kassereren, der sad til venstre for indgangen, og henkastede et Goddag til den forhenværende slutter, som sad til højre; så rakte hun sin billet til en badekone, der var klædt ligesom konen nede ved kilden, og fulgte bag efter hende ind i en lang gang, som dørene til baderummene vendte ud til.

Hun blev vist ind i det ene af dem, det var ret rummeligt med nøgne vægge og møbleret med en stol, et spejl og en skammel; et stort aflangt hul, beklædt med gul cement, tjente til badekar.

Konen drejede på en hane, der lignede de haner, som lukker for vandrørene på gaderne, og vandet strømmede op fra en lille rund og tilgitret åbning i bunden af karret, som hurtigt var fyldt lige til randen, en afløbsrende, der gik ind i væggen, hindrede vandet i at flyde over.

Christiane, som havde ladet sin kammerpige blive tilbage i hotellet, afslog at tage mod konens hjælp til sin afklædning og sagde, al hun foretrak at være alene, men at hun nok skulle ringe, hvis hun trængte til noget.

Hun klædte sig langsomt af, idet hun iagttog den næsten umærkelige rindende bevægelse i vandet i det klare bassin. Da hun var nøgen, dyppede hun sin fod ned i det og en behagelig varm fornemmelse steg op igennem hendes legeme; så stak hun hele det ene ben ned i det lunkne vand, lod det andet følge efter og satte sig så ned i den bløde varme, i det gennemsigtige bad, i den rindende kilde, der piblede op omkring hende og dækkede hendes legeme med små kulsyrebobler, som satte sig fast langs med hendes ben, langs med hendes arme og rundt på hendes bryst. Hun betragtede overrasket alle disse talløse og fine luftdråber, som fra hoved til fod klædte hende i et helt panser af små perler. Og disse små perler løsnedes bestandig fra hendes hvide hud og steg op til vandets overflade og forsvandt, jaget bort af andre, der fødtes på hende. De fødtes som lette, lokkende, ugribelige frugter, frugterne af dette unge, friske og rosenrøde legeme, som fik perler til at vokse frem i vandet.

Christiane følte sig kærtegnet blødt og ømt, favnet af det rindende vand, det levende vand, vandet fra kilden, der boblede frem i karrets bund og flygtede bort gennem det lille hul ved kanten af badekarret, og hele hendes væsen fyldtes af et sådant velbehag, at hun ønskede, at hun for bestandig kunne blive i dette bad, uden at røre sig og næsten uden at tænke. En uendelig lykkefølelse skabt af fredelige tanker, af sundhed og hvile, af rolig glæde og af stille tilfredshed gennemtrængte hende sammen med badets milde varme. Og hun sank hen i

drømme, der vuggedes blidt af vandets svage klukken, idet det randt bort; hun drømte om, hvad hun senere ville gøre, om, hvad hun ville foretage sig i morgen, om spadsereture, om sin fader, om sin mand, om sin broder og om den unge mand, hun netop havde lært at kende, og som siden eventyret i går skræmte hende lidt. Hun holdt ikke af folk, der var alt for voldsomme.

Ingen længsel tændtes i hendes sjæl, der i det varme vand var rolig som hendes hjerte, og intet ønske opstod hos hende, undtagen det ubestemte håb om et barn, intet ønske om forandring, om et liv fyldt af sindsbevægelser og lidenskaber. Hun følte sig vel til mode, lykkelig og fornøjet.

Hun blev bange, da døren blev lukket op; det var konen, som kom med håndklæderne. De tyve minutter var allerede gået; hun skulle klæde sig på. Denne opvågnen var hende som en sorg, næsten som en ulykke; hun havde lyst til at bede konen om at lade hende blive liggende endnu nogle minutter, men så huskede hun på, at hun hver dag skulle have den samme nydelse, og hun steg med et suk ud af vandet for at rulle sig ind i en varm badekåbe, der brændte hende en lille smule.

Da hun var i færd med at gå, åbnede doktor Bonnefille døren ind til sit konsultationsværelse og bad hende komme indenfor, idet han bukkede ceremonielt. Han spurgte hende ud om hendes befindende, følte hendes puls, så hendes tunge og forhørte sig om hendes appetit og hendes fordøjelse og om, hvorledes hun sov om natten. Derpå fulgte han hende stadig yderst høflig til døren, idet han gentog:

"Ja, det går godt, det går godt. Tør jeg bede fruen overbringe en hilsen til Deres hr. fader, det er en af de mest distingverede

mænd, jeg nogensinde har truffet på."

Endelig slap hun ud, led og ked af dette overhæng. Lige uden for døren fik hun øje på marquis'en, som stod og passiarede med Andermatt, Gontran og Paul Brétigny.

Hendes mand, i hvis hoved enhver ny idé blev ved at summe om ligesom en flue i en flaske, var optaget af at fortælle historien om den lamme og ville gå tilbage for at se, om vagabonden tog sit bad.

De andre gik med for at glæde ham.

Men Christiane holdt blidt sin broder lidt tilbage, og da Paul, marquis'en og Andermatt var kommet et stykke forud, sagde hun:

"Hør du, jeg ville gerne tale lidt med dig om din ven; jeg synes ikke videre om ham. Forklar mig en gang rigtigt, hvorledes han egentlig er."

Gontran, som havde kendt Paul i flere år, føjede hende i hendes ønske og skildrede vennens karakter, som var lidenskabelig, brutal, god og oprigtig, alt sammen i pludselige udbrud.

Han var, sagde han, en begavet fyr, hvis utæmmede sjæl altid var rede til med fanatisme at kaste sig ud i nye tanker. Han gav efter for enhver af sine indskydelser, og forstod hverken at beherske sig eller styre sig, lige så lidt som at bekæmpe en stemning med en fornuftgrund eller at bygge sit liv på et grundlag, der hvilede på en velovervejet overbevisning; han lystrede ethvert ønske og ethvert indfald, der opstod i hans overspændte natur, og lod sig altid rive med, hvad enten det drejede sig om noget godt eller dårligt.

Syv gange havde han duelleret, han havde lige så let ved at fornærme folk som siden efter ved at blive deres ven. Han havde følt den mest vanvittige kærlighed for kvinder af alle klasser og havde tilbedt dem alle med den samme grænseløse begejstring, lige fra den lille syerske, han havde samlet op fra gaden udenfor den butik, hun arbejdede for, til skuespillerinden, som han havde bortført, ja bortført en aften efter en førsteforestilling, da hun satte foden på trinnet af sin vogn for at køre hjem. Til stor forbløffelse for alle de forbigående havde han revet hende væk, taget hende i sine arme og kastet hende ind i en vogn, der forsvandt i galop, uden at det var muligt at følge ham eller få fat på ham.

Og Gontran sluttede:

"Således er han. Han er en skikkelig fyr, men han er gal; i øvrigt er han meget rig, og som sagt, når han taber hovedet, i stand til alt, til alt."

Christiane spurgte:

"Hvad er det for en mærkelig parfume, han bruger? Den lugter meget godt. Hvad er det for en?"

Gontran svarede:

"Det ved jeg ikke, han vil ikke sige det; jeg tror, at den er russisk. Det er skuespillerinden, hans skuespillerinde, hende, jeg er i færd med at kurere ham for, som har givet ham den. Ja, du har ret, den lugter virkelig godt."

En klynge badegæster og bønder kom hen imod dem, for det var blevet skik og brug hver morgen inden morgenmaden at gå en tur ud ad landevejen.

Christiane og Gontran indhentede marquis'en, Andermatt og Paul, og de så snart på det sted, hvor stenen endnu den

foregående dag havde hævet sig, et løjerligt menneskeligt hoved med en laset grå filthat og med et stort, hvidt skæg rage op over jorden; det så ud, som om det var et afhugget hoved, der var skudt op ligesom en plante. Rundt omkring det stod nogle vinarbejdere og stirrede på det med ubevægelige ansigter – at gøre nar ligger ikke for de auvergneske bønder – mens tre svære herrer, som boede på andenrangshotellerne, stod og grinede og kom med spøgende bemærkninger.

Oriol og hans søn var der også, deres øjne veg ikke fra vagabonden, som sad på en sten midt i hullet med vand lige til hagen. Han fik en til at tænke på middelalderens straffe, på en synder, der var dømt for at øve en eller anden trolddom. Han havde ikke givet slip på sine krykker, som også fik et bad.

Andermatt blev begejstret og udbrød:

"Bravo! Bravo! Se det er et eksempel, som alle syge her på egnen burde følge."

Og idet han bøjede sig over mod den badende, skreg han til ham, som om han var døv:

"Har De det godt?"

Den anden, der syntes at være blevet fuldstændig sløv af det brændende hede vand, svarede:

"Jeg har en fornemmelse, som om jeg skulle til at smelte. Satans, så det er varmt!"

Men far Oriol erklærede:

"Jo varmere det er, des bedre hjælper det på dig."

En stemme spurgte bagved marquis'en;

"Hvad er det, her går for sig?"

Og Aubry-Pasteur, der var på hjemvejen efter sin daglige spadseretur, standsede, stadig forpustet.

Andermatt gav sig straks til at udvikle sin helbredelsesplan.

Men den gamle gentog:

"Satans, så det er varmt!"

Han ville ud af vandet og bad om hjælp til at blive halet op.

Bankieren fik ham dog til sidst beroliget ved at love ham en franc mere pr. bad.

Der havde dannet sig en hel kreds om hullet, hvor nogle af de grålige pjalter, som dækkede den gamles krop, flød op.

En stemme sagde:

"Der bliver nok kogt suppe. Den ville jeg alligevel betakke mig for at sætte smag på."

En anden tilføjede:

"Kødet er da heller ikke for fristende."

Men marquis'en lagde mærke til, at kulsyreboblerne så ud til at være talrigere, større og mere levende i denne nye kilde end ovre på kuranstalten. Vagabondens laser var overtrukket med dem og boblerne steg op til overfladen i en sådan overflod, at vandet syntes gennemtrukket af utallige små kæder, af uendelige rosenkranse, sammensat af lutter små runde diamanter, som skinnede og funklede i det klare og stærke solskin.

Aubry-Pasteur gav sig til at le:

"Nu skal De en gang høre," sagde han, "hvad de gør ovre på etablissementet. De ved nok, at man fanger en kilde ligesom en fugl, i en slags fælde eller snarere i en klokke. Forrige år hændte der imidlertid følgende med den kilde, som forsyner badeanstalten. Kulsyren, der er lettere end vand, hobede sig sammen i den øverste del af klokken; når den havde dynget sig op i alt for store mængder, blev den trængt tilbage i ledningerne

og strømmede atter alt for rigeligt ud i badekarrene, fyldte baderummene og var lige ved at kvæle patienterne. I to måneder skete der tre ulykker. De spurgte mig igen til råds og jeg opfandt et meget simpelt apparat, dannet af to rør, som hver for sig førte vandet og kulsyren fra klokken for atter at blande begge dele lige under badet og således på ny føre vandet tilbage til dets normale tilstand, idet det farlige overmål af kulsyre blev undgået. Men mit apparat ville have kostet tusind francs! Ved De så, hvad opsynsmanden gjorde? Nej, De gætter det aldrig. Han lavede simpelthen et hul i klokken for at skille sig af med kulsyren, der naturligvis svandt bort, således, at de nu leverer syrebade uden syre, eller i det mindste med så lidt syre, at det omtrent kommer ud på et. Mens her derimod, se på det."

Alle blev oprørt. Ingen lo mere; alle så med misundelse på den lamme. Hver badegæst havde gerne straks grebet en spade for at grave sig et hul ved siden af vagabondens.

Men Andermatt tog ingeniørens arm og de gik ivrigt passiarende bort. Fra tid til anden standsede Aubry-Pasteur og lod til at ridse en streg med sin spadserestok og udpege punkter, mens bankieren skrev nogle noter ned i sin lommebog.

Christiane og Paul Brétigny havde givet sig til at tale sammen. Han fortalte hende om sin tur rundt i Auvergne, om alt, hvad han havde set og følt. Med sine glødende instinkter, hvori det dyriske altid skinnede igennem, elskede han landet. Han elskede det med sine sanser, som det satte i bevægelse, med alle sine nerver og organer, som det fik til at dirre.

Han sagde:

"Jeg har altid en følelse af, at jeg står åben, alt drager lige ind i mig, går lige igennem mig og får mig til at græde eller til at skære tænder. Når jeg for eksempel ser op ad skråningen der lige overfor, på den store grønne stribe af træer, der breder sig op ad bjerget, så ligger hele skoven inde i mine øjne; den trænger videre ind, gør sig til herre over mig, går over i mit blod; og jeg har også en fornemmelse af, at jeg spiser den, at den fylder min mave; jeg bliver selv en skov!"

Han lo, mens han fortalte dette, og stirrede med sine store, runde øjne snart på skoven og snart på Christiane. Overrasket og forundret, men letmodtagelig for indtryk som hun var, følte hun sig lige så opslugt som skoven af hans grådige og altgribende blik.

Paul fortsatte:

"Og hvis De vidste, hvilke nydelser min næse forskaffer mig. Jeg inddrikker denne luft, jeg beruser mig i den, jeg lever af den og jeg mærker alt, hvad der er i den, alt, absolut alt. Skal jeg fortælle Dem det? For det første har De, siden De er kommet her, lagt mærke til en ganske ejendommelig duft, der ikke kan sammenlignes med nogen anden, den er så fin, så let, at den næsten synes … ja, hvorledes skal jeg udtrykke mig … en uvirkelig duft? Den bølger os i møde over alt, men intet sted kan den gribes og det er ikke muligt at opdage, hvor den kommer fra. Aldrig, aldrig før har noget … noget guddommeligere sat mit hjerte i bevægelse … Nu vel, denne duft, det er duften fra de blomstrende vinstokke! Å, jeg har været fire dage om at opdage det. Og er det ikke vidunderligt at tænke sig, frue, at den samme plante, som giver os vinen, vinen, der kun kan nydes og forstås af overlegne ånder, også

skænker os den sarteste og den mest forvirrende duft, en duft, som kun de mest forfinede kan opfange? Og genkender De så ikke også kastanjetræernes stærke lugt, akaciernes sødladne ånde, bjergenes krydrede pust og duften fra græsset, græsset, som lugter så godt, så godt, hvad ingen har den mindste anelse om?"

Hun var blevet aldeles målløs ved at høre på alt, hvad han sagde, ikke fordi han kom med noget, som overraskede hende, men det forekom hende alt sammen så forskelligt fra, hvad hun ellers til daglig brug hørte omkring sig, at hendes sind blev grebet, bevæget og forvirret.

Han talte stadig med sin lidt slørede, men varme stemme:

"Og så, mærker De ikke også i luften, på vejene, når det er varmt, en svag duft af vanilje? – jo, ikke sandt? – ved De, hvad det er? Det er … det er … nej, jeg tør ikke sige Dem det."

Han lo hjerteligt, og pludselig strakte han hånden ud og pegede frem for sig:

"Se dér!"

En række vogne, belæssede med hø og trukket af stude, som var spændt sammen to og to, kom hen imod dem. De træge dyr med den lave pande, hovedet bøjet under åget og hornene fastbundet til træstangen, slæbte sig besværligt frem; man kunne se knoglerne i deres ben bevæge sig under huden. Foran hvert forspand gik en mand i skjorteærmer og vest, med sort hat og med en kæp i hånden og afpassede dyrenes gang. Af og til vendte han sig om og rørte, uden nogensinde at slå, ved panden eller skulderen på den ene stud, der plirrede med sine store, sløve øjne og lystrede påmindelsen.

Christiane og Paul gik til side for at lade vognene komme forbi.

Han sagde til hende:

"Kan De lugte?"

Hun blev forundret:

"Hvilket? Her lugter af stald."

"Ja, her lugter af stald; og alle de stude, der vandrer om på vejene, for der findes ingen heste i denne egn, sår denne staldlugt efter sig, og det er den, som, blandet med det fine støv, giver vinden dens duft af vanilje."

Christiane fik lidt kvalme og mumlede:

"Uha!"

Han tilføjede:

"Jeg beder om forladelse, frue, for øjeblikket analyserer jeg som en kemiker. Så meget er vist, vi er i den mest lokkende, den mest vidunderlige og den mest dulmende egn, jeg nogensinde har set. Et land fra guldalderen. Og Limagne, å, Limagne! Men det vil jeg ikke tale til Dem om, jeg vil vise Dem det. De skal få det at se!"

Marquis'en og Gontran sluttede sig til dem. Marquis'en stak sin arm ind under sin datters, og idet han fik hende til at vende om og gå tilbage, eftersom frokosttiden nærmede sig, sagde han:

"Hør lidt, børn, det vedrører jer alle sammen, William, som altid bliver som vanvittig, når han har en idé i hovedet, drømmer ikke længere om andet end en by, han vil bygge, og han vil absolut indsmigre sig hos familien Oriol. Han ønsker derfor, at Christiane gør bekendtskab med pigebørnene for at se, om de er præsentable. Men faderen må ikke ane det mindste

om vor list. Jeg har derfor fået et indfald, vi må lave en velgørenhedsfest. Du, Christiane, må gå hen og besøge præsten; I må så udsøge to af hans kvindelige sognebørn til at foretage en indsamling sammen med dig. Du kan nok forstå, hvem du skal få ham til at udpege, og så indbyder han dem på sit ansvar. I andre må i mellemtiden forberede en tombola i kasinoet med assistance af Petrus Martel, hans trup og hans orkester. Og hvis de små Oriols er nette, efter hvad der siges, skal de jo være blevet overordentlig godt opdraget i klostret, bliver det Christianes sag at erobre dem."

5

I hele otte dage havde Christiane ikke beskæftiget sig med andet end med forberedelserne til denne fest. Det var gået, som det skulle, præsten havde blandt alle sine kvindelige sognebørn kun fundet de to små frøkner Oriol værdige til at samle penge ind sammen med marquis de Ravenels datter. Han var i øvrigt blevet glad ved at få lejlighed til at stille sig frem og havde gjort alle de nødvendige skridt, ordnet og organiseret alt og selv opfordret de unge piger til at hjælpe, som om tanken om dem først var udgået fra ham.

Sognet var kommet i bevægelse, og badegæsterne, som havde fået et nyt samtaleemne, glemte deres kedsomhed og udfyldte måltiderne ved table-d'hôte med drøftelser af det mulige overskud af festens to dele, den religiøse og den mere profane.

Dagen begyndte godt. Det var et dejligt sommervejr, varmt og højt, strålende ud over markerne og henrivende inde under landsbyens træer.

Messen fandt sted klokken ni, en hastig messe med orgelspil. Christiane, som var kommet inden gudstjenestens begyndelse for at kaste et blik på udsmykningen af kirken, der var pyntet med blomster-guirlander sendt fra Royat og fra Clermont-Ferrand, hørte nogen gå bag ved sig; det var sognepræsten, pastor Litre, der fulgte efter hende, ledsaget af de to frøkner Oriol. Han forestillede de unge piger for Christiane, som straks indbød dem til frokost. De tog rødmende mod indbydelsen og takkede med et par småkniks.

Menigheden begyndte at indfinde sig.

De tre damer satte sig på tre æresstole, som var blevet stillet hen til dem helt oppe ved den ene side af koret, lige over for tre andre stole, hvorpå der sad tre meget pyntede unge mennesker, sønner af sognerådsformanden og af to af sognerådets medlemmer; de var, for at smigre de lokale myndigheder, blevet valgt til at ledsage de indsamlende damer.

Alt gik forresten rigtig godt.

Selve gudstjenesten var kort. Indsamlingen gav en sum af hundrede og ti francs, der sammenlagt med fem hundrede fra Andermatt, halvtreds francs fra marquis'en og hundrede fra Paul Brétigny nåede op til et beløb af syv hundrede og tres francs, hvad der aldrig før var hændt der i sognet.

Efter højtidelighedens slutning blev de små frøkner Oriol taget med tilbage til hotellet. De gjorde indtryk af at være lidt undselige, men dog på ingen måde kejtede og de sagde ikke meget, hvilket snarere lod til at være af beskedenhed end af ængstelse. Frokosten indtoges ved table-d'hôte og herrerne, alle herrerne syntes overordentlig godt om de to unge piger.

Den ældste var mere alvorsfuld, den yngste livligere, den ældste var mere velopdragen i ordets bogstavelige betydning, den yngste mere yndefuld, alligevel lignede de hinanden så fuldstændigt som to søstre kan ligne hinanden.

Så snart frokosten var færdig, gik de alle over i kasinoet, hvor tombolaen skulle trækkes klokken to.

Parken, som allerede var oversvømmet af et blandet publikum af badegæster og bønder, var omdannet til et helt landligt marked.

I den kinesiske kiosk udførte musikken en skovsymfoni, et af Saint-Landris egne værker. Paul, som gik sammen med

Christiane, standsede.

"Se, se," sagde han, "det er virkelig kønt. Han har talent, fyren. Blev det spillet af et ordentligt orkester ville det gøre ikke ringe virkning."

Så spurgte han:

"Holder De af musik, frue?"

"Ja, meget."

"Mig ødelægger den. Når jeg hører et værk, som jeg holder af, har jeg straks ved de første toner en fornemmelse, som om de løsnede huden fra mit legeme, smeltede den, opløste den, fik den til at forsvinde og lod mig blive stående blodig tilbage med alle nerver blottet for instrumenternes angreb. Og det er, som om orkestret spillede på mine nerver, på mine ubeskyttede, dirrende nerver, som skælver ved hver node. Jeg opfanger ikke alene musikken gennem mine øren, men gennem den anspændte følsomhed i hele mit legeme, som værker fra hoved til fod. Der er intet, som forskaffer mig en sådan glæde eller snarere en sådan lykke."

Hun smilede og sagde:

"De føler meget stærkt."

"Ja, Gud være lovet! Hvad skulle man leve for, hvis man ikke kunne føle stærkt? Jeg misunder ikke de mennesker, som spadserer rundt med et skildpaddepanser eller en flodhestehud om hjertet. Kun de er lykkelige, der lider gennem deres følsomhed, som mærker sanseindtrykkene som stød, og som forstår at nyde dem som lækkerbiskener. For det gælder om at kunne fordybe sig i sine stemninger, hvad enten de er mørke eller lyse, at kunne mætte sig i dem og beruse sig i dem, lige til man når den højeste lykke eller den smerteligste fortvivlelse."

Hun så op på ham igen overrasket som ved alt, hvad han havde sagt i de forløbne otte dage.

I disse otte dage havde denne nye ven – for han var hurtigt blevet hendes ven, til trods for den uvilje, hun i de første øjeblikke havde følt mod ham – hvert minut på dagen rusket op i hendes sjælero og plumret den, ligesom man plumrer vandet i en dam ved at kaste sten i det. Og han kastede sten, store sten ned i hendes endnu slumrende sind.

Som alle fædre havde Christianes fader altid behandlet sin datter som en lille pige, man ikke kan sige noget videre til; hendes broder fik hende til at le, men ikke til at tænke, og hendes mand tænkte sig ikke muligheden af, at man overhovedet kunne tale om noget som helst udenfor det daglige fælleslivs interesser; lige til nu havde hun derfor levet i en blid og behagelig døsig sindsligevægt.

Denne nyankomne huggede med sine tanker som økseslag hendes intelligens fri. Ydermere hørte han til de mænd, som har evnen til at vinde kvinder, alle kvinder, det lå i selve hans natur, i hans sinds dirrende voldsomhed. Han forstod at tale til dem, at sige alt til dem og få dem til at forstå alt. Således som han var, ude af stand til en vedvarende åndelig anstrengelse, men intelligent til det yderste, altid lidenskabeligt tilbedende eller lige så lidenskabeligt hadende, talende med om alt med en overbevist fanatikers naive opbrusning og lige så skiftende som begejstret, havde han i høj grad noget af kvindernes eget temperament i sig, deres lettroenhed, deres trylleri, deres bevægelighed og deres stemningssvingninger, men blandet med en mands overlegne, virksomme, åbne og gennemtrængende forstand.

Gontran sluttede sig pludseligt til dem.

"Vend jer om," sagde han, "og se på ægteparret Honorat."

De vendte sig og fik øje på doktor Honorat, flankeret af en svær, ældre dame i en blå kjole; hendes hoved lignede en planteskoles have, således var alle slags planter og blomster bunket sammen på hendes hat.

Christiane spurgte forbavset:

"Er det hans kone? Hun må jo mindst være femten år ældre end han!"

"Ja, hun er fem og tres år. Det er en forhenværende jordemoder, som har fristet ham mellem to fødsler. Det skal forresten være et af de ægteskaber, hvor de to parter slår løs på hinanden fra morgen til aften."

De gik tilbage henimod kasinoet, hidlokket af publikums støjen. På et stort bord foran etablissementet lå alle tombolagevinsterne udbredte; assisteret af frøken Odelin, fra *Odéon*, en ganske lille brunette, trak Petrus Martel numrene og råbte dem ud med høj røst, afvekslende med at han på ægte markskrigermaner holdt lovtaler over gevinsterne, hvad der i høj grad morede mængden omkring ham. Marquis'en kom til, ledsaget af de små frøkner Oriol og Andermatt.

"Skal vi blive her? Her er vel meget spektakel," spurgte han.

De bestemte sig til at gå en tur ud ad vejen, som løber halvt oppe ad skrænten fra Enval til La Roche-Pradière.

For at komme op til den måtte de først klavre i gåsegang op ad en smal sti, der snoede sig igennem vinmarkerne. Christiane gik i spidsen med hurtige og spændstige skridt. Lige siden hun var kommet ti Enval, havde hun ganske anderledes end før en følelse af, at hun levede, og hun opfyldtes af en glæde over

tilværelsen, som hun aldrig tidligere havde kendt. Måske var det badenes skyld, de fik hende til at føle sig raskere og bragte orden i de lette uregelmæssigheder i organerne, der godt uden bevislig grund kan besvære en og ødelægge ens humør, og satte hende derved i stand til bedre at kunne opfatte og glæde sig over alt omkring hende. Måske følte hun sig simpelthen oplivet og sporet frem ved samværet med denne fremmede unge mand, som med sin glødende ånd lærte hende at forstå.

Hun trak vejret i lange dybe drag, idet hun tænkte på alt, hvad han havde sagt hende om de dufte, vinden fører med sig. "Det er sandt," tænkte hun, "at han har lært mig at lugte luften." Og hun genkendte hver duft, han havde talt til hende om, først og fremmest duften fra vinplanterne, den lette, fine og vigende duft.

Hun var nået op til vejen. De ordnede sig i grupper. Andermatt og Louise Oriol, den ældste af pigebørnene, gik forrest, ivrigt passiarende, om hvor stort udbyttet kunne være af jorderne i Auvergne. Som sin faders sande datter' og udrustet med et medfødt instinkt for alle disse ting, vidste den unge pige fuld besked med selv de mindste praktiske enkeltheder ved dyrkningen, og hun fremsatte sin viden med sin fornuftige stemme i en rolig tone og på den beskedne, måde, hun havde tilegnet sig i klostret.

Mens han hørte på, hvad hun sagde, så han på hende fra siden og fandt denne unge alvorlige pige, som allerede var i besiddelse af så megen praktisk kundskab, overordentlig tiltrækkende. Af og til gentog han lidt overrasket:

"Hvad for noget! Har Limagnes jord en værdi af tredive tusinde francs pr. tønde land?"

"Ja, når den er beplantet med første rangs æbletræer, som giver dessertæbler. Det er vor egn, som leverer næsten al den frugt, der spises i Paris."

Han vendte sig om for at kaste et blik fuldt af agtelse ud over Limagne-sletten, for fra vejen, de gik på, kunne man så langt øjet kunne række følge den uhyre slette, som altid lå tilsløret i en let tåge af blålig dis.

Også Christiane og Paul var standsede for at beundre det tilslørede landskab, som for blikket var så dragende blødt, at de godt kunne være blevet stående og have set ud over det til evige tider.

Vejen var nu begrænset af store valnøddetræer, hvis tætte skygge gav kølighed over huden. Den førte ikke længere opad, men snoede sig frem omtrent halvt oppe ad bjergskråningen, som nederst nede var beklædt med vinmarker og højere oppe med jævnt, grønt græs, der bredte sig lige op til selve tinden, som på dette sted ikke var videre høj.

Paul mumlede:

"Er det ikke smukt? Er det ikke smukt? Men hvorfor gør dette landskab mig så bevæget? Ja, hvorfor? Det udånder et trylleri, som er så dårende og så ødselt, især så ødselt, at det trænger lige ind i mit hjerte. Når man ser ud over dette land, har man en følelse af, at ens tanker får vinger, ikke sandt? De flyver ud, svæver bort og forsvinder i det fjerne, langt bort hen imod alle de lande, vi drømmer om, og som vi aldrig får at se. Ja, deri ligger det, det er så vidunderligt, fordi det meget mere ligner noget, vi har drømt, end noget, vi har set."

Hun hørte på ham uden at sige noget, ventende, håbende, inddrikkende hvert af hans ord; hun følte sig bevæget uden

rigtigt at vide hvorfor. Hun syntes, at hun skimtede andre lande, blå lande, rosenrøde lande, fantastiske og underfulde lande, lande, som vi altid søger og aldrig finder, men som får os til at synes at alle andre er mangelfulde.

Han fortsatte:

"Ja, det er smukt, fordi det er smukt. Andre horisonter er mere brovtende, men mindre harmoniske. Å frue, det skønne og harmonien i det skønne! Det er det eneste her i verden! Der eksisterer intet uden for skønheden! Men hvor få forstår den! Linjen i et legeme, i en billedstøtte eller i et bjerg, farven i et maleri eller tonen over dette landskab, dette jeg ved ikke hvad i Joconde, en sætning, som bider sig fast i ens sjæl, dette intet, som føjes til, og som gør kunstneren til en skaber ligesom Gud, hvem kan fatte det mellem menneskene?

Hør, jeg vil sige to vers af Baudelaire for Dem."

Og han gav sig til at deklamere.

Christiane så på ham, forbavset over dette lyriske udbrud, hendes blik var spørgende, for hun forstod ikke, hvad det kunne være for noget usædvanligt, som henrev ham i de vers, han sagde for hende.

Han gættede hendes tanker og ærgrede sig over ikke at have fået hende med i sin begejstring, for han havde fremsagt dem endda særdeles godt, de to vers. Med et svagt, foragteligt tonefald fortsatte han:

"Jeg er en tåbe, at jeg vil tvinge Dem til at kunne nyde en digter, hvis inspiration er så svævende som Baudelaires. Men jeg håber, at den dag vil komme, da De overfor den slags ting vil føle ligesom jeg. Kvinderne, som er begavede med en langt stærkere intuition end forståelsesevne, kan ikke gribe kunstens

hemmelige og tilslørede vilje, uden at der først appelleres på en måde, som er dem sympatetisk, til deres tanker."

Og idet han bukkede let tilføjede han:

"Jeg vil bestræbe mig for at appellere til Deres, frue."

Hun fandt ham ikke uforskammet, men bizar; i øvrigt gjorde hun sig ikke en gang længere umage for at forstå ham, hun følte sig forundret over en iagttagelse, hun pludselig havde gjort: han var virkelig elegant, hans skikkelse var kun alt for høj og kraftig og hele hans fremtræden for mandig til, at man straks lagde mærke til den udsøgte smag i hans dragt.

Og så var der ved hans hoved noget brutalt, noget ufærdigt, som ved første øjekast gav ham et lidt tungt udseende. Men når man først havde vænnet sig til hans træk, opdagede man, at de havde en egen charme, der var noget hårdt og kraftigt i dem, men der var øjeblikke, når hans altid lidt slørede stemme fik sin bløde klang, hvor de blev uendeligt blide.

Og idet Christiane for første gang lagde mærke til, hvor soigneret han var lige fra hoved til fod, sagde hun til sig selv:

"Han er ganske afgjort en mand, hvis gode egenskaber man kun opdager lidt efter lidt."

Men Gontran kom løbende efter dem. Han råbte:

"Søster, hej, Christiane, vent lidt!"

Og da han havde indhentet dem, sagde han endnu leende til dem:

"Å, I må høre på den lille Oriol. Hun er virkelig pudsig, og hun er forbavsende vittig. Det er lykkedes papa at få hende til at føle sig utvungen og hun fortæller os de mest komiske ting her fra egnen. Vent på dem."

De ventede på marquis'en, som kom henimod dem sammen med den yngste af de to unge piger, Charlotte Oriol.

Med et overstrømmende skælmsk og barnligt lune fortalte hun historier fra landsbyen og skildrede bøndernes enfoldighed og udspekulerede fiffighed. Hun efterabede deres bevægelser, deres sindige væsen, deres alvorsfulde tale og deres tonefald, og gjorde de morsomste grimasser, der klædte hendes smukke og opvakte ansigt henrivende, for at gengive udtrykkene i deres fysiognomier. Hendes livlige øjne strålede, og hun lukkede sin temmelig store mund så højt op, at hun viste alle sine smukke hvide tænder; hendes næse, som var en lille bitte smule opadstræbende, gav hende et kækt anstrøg, og hun var så frisk som en blomst, så frisk, at hun kunne få alle læber til at skælve af lyst.

Marquis'en som havde tilbragt næsten hele sit liv på sine godser, og Christiane og Gontran, der var vokset op i det fædrene slot midt imellem de svære og selvbevidste normanniske forpagtere, som ofte i følge gammel skik af og til blev indbudt til middag, og hvis Børn, lige til den første altergang havde været deres fortrolige legekammerater, forstod at tale med denne unge bondepige, som allerede trekvart hørte til det gode selskab; de behandlede hende med en venlig ligefremhed og en sikker og hjertelig takt, som straks gjorde hende munter, fri og tillidsfuld.

Andermatt og Louise kom tilbage, de havde været helt henne ved landsbyen, men var så vendt om, da de ikke brød sig om at gå ind i den.

De satte sig alle sammen på den græsklædte grøftekant ved foden af et træ.

De blev siddende der længe, roligt passiarende om alt og om ingenting, hensunkne i et døsigt velvære. Nu og da luntede en arbejdskærre forbi, trukket af to stude, som ludede tungt under åget; på kærren sad en radmager bonde med den store sorte hat på hovedet og styrede dyrene med en tynd kæp, ligesom en orkesterdirigent, der fører an.

Manden tog hatten af og hilste på de små Oriols, og de unge piger svarede med et venskabeligt goddag, udtalt med deres friske stemmer.

Det begyndte at blive sent og de rejste sig for at gå tilbage til hotellet.

Da de kom i nærheden af parken, udbrød Charlotte Oriol:

"Å! La Bourrée! La Bourrée!"

Det var den nationale dans, som blev danset efter en gammel auvergnesk melodi.

Bønderne hoppede og sprang, drejede sig rundt og hilste på hinanden, pigerne løftede deres skørter med to fingre på hver hånd og karlene holdt armene hængende ned og rundede ud fra kroppen som et par hanke.

Den smukke og ensformige melodi dansede også i den kølige aftenvind. Petrus Martel svingede sig overfor den lille frøken Odelin, der trippede så affekteret som en ballet-figurantinde, komikeren Lapalme opførte en højst ekstravagant dans omkring kasinoets kassererske, som øjensynlig oplivedes af gamle minder fra Bullier.

Men pludselig fik Gontran øje på doktor Honorat, der af hjertens lyst deltog i dansen, som han som fuldblods auvergner udførte efter alle dens klassiske regler.

Orkesteret tav. Alle standsede. Doktoren kom hen for at hilse på marquis'en.

Han tørrede pustende sin pande.

"Det er godt," sagde han, "at kunne være ung en gang imellem."

Gontran lagde hånden på hans skulder og smilede ondskabsfuldt:

"De har jo slet ikke fortalt mig, at De var gift."

Lægen hørte op med at tørre sig og svarede dystert:

"Jo, det er jeg – og dårligt."

"Hvad behager?"

"Jeg siger: dårligt gift. Begå aldrig den dårskab, unge mand."

"Hvorfor ikke?"

"Hvorfor? Ser De, nu har jeg været gift i tyve år, og endnu har jeg ikke kunnet vænne mig til det. Hver aften, når jeg kommer hjem, siger jeg til mig selv: "Hvad for noget, er den gamle dame her endnu! Agter hun da aldrig at gå sin vej?"

De gav sig alle sammen til at le, så alvorlig og overbevist så han ud.

Men oppe fra hotellet blev der ringet til middag. Festen var forbi. Louise og Charlotte blev fulgt tilbage til deres fædrene gård. Efter at have sagt farvel til dem, talte de om dem.

De var alle enige om at finde dem henrivende. Andermatt var den eneste, der foretrak den ældste. Marquis'en sagde:

"Hvor den kvindelige natur dog er smidig! Den blotte tilstedeværelse af faderens guld, som de ikke en gang forstår brugen af, har gjort disse to bondepiger til damer."

Christiane spurgte Paul Brétigny:

"Og De? Hvem af dem foretrækker De?"

Han mumlede:

"Å jeg! Jeg har ikke en gang set på dem. Det er ikke dem, jeg foretrækker."

Han havde talt meget sagte; hun svarede intet.

6

Der fulgte nu for Christiane Andermatt en række dejlige dage. Hun levede, hendes hjerte var let og der var glæde i hendes sjæl. Badet om morgenen var hendes første fryd, den vidunderlige halve time, hun tilbragte i det varme rindende vand, ligesom forberedte hende på at føle sig lykkelig lige til aften. Og hun var også lykkelig både i sine tanker og i sine ønsker. Den ømhed, hun følte sig omgivet og gennemtrængt af, beruselsen ved det unge liv, hun mærkede strømme gennem sine årer, og samtidig hermed den nye ramme om hendes tilværelse, den herlige storslåede og duftende egn, som syntes skabt til drømme og hvile, og som svøbte sig om hende som et naturens kærtegn, alt dette kaldte nye stemninger til live hos hende. Alt, hvad der nærmede sig hende, alt, hvad der kom i berøring med hende, var en fortsættelse af det velvære, som betog hende om morgenen i badet, i det varme bad, i det store lykkefyldte bad, hvori hun dykkede ned både med legeme og sjæl.

Andermatt, som afvekslende skulle tilbringe fjorten dage i Paris og fjorten dage i Enval, var rejst tilbage til Paris, efter forinden udtrykkelig at have pålagt sin kone at våge over, at den lamme ikke hørte op med sin behandling.

Hver dag inden frokost gik derfor Christiane, ledsaget af sin fader, sin broder og Paul, hen for at se på det, som Gontran kaldte: "den fattiges suppe". Andre badegæster indfandt sig også, og efterhånden dannedes der en fast kreds omkring hullet.

Tilskuerne passiarede med vagabonden. Han havde det ikke bedre, forsikrede han, men han havde en fornemmelse af, at

hans ben var fulde af myrer; og han fortalte, hvorledes disse myrer kravlede op og ned, lige op til hans lår og derefter igen ned til spidsen af hans tæer. Han mærkede dem endda om natten, de kildrede ham og stak ham og hindrede ham i at sove.

Badegæsterne og bønderne havde delt sig i lo lejre, de tillidsfulde og de vantro, og begge parter interesserede sig lige stærkt for kuren.

Efter frokost hentede Christiane ofte de små Oriols for at spadsere en tur sammen med dem. Det var de eneste kvindelige væsener, som hun kunne tale med og have fornøjelse af at omgås, og som hun kunne vise en lille smule venskabelig tillid og af hvem hun til gengæld kunne forlange lidt kvindelig sympati. Hun var lige straks kommet til at synes om den ældstes alvorlige, men dog smilende fornuft og næsten endnu mere om den yngstes pudsige og vittige skælmeri; det var derfor mere for sin egen behageligheds skyld end for at følge sin mands opfordring, at hun søgte at vinde de to unge pigers venskab.

De foretog ofte udflugter, snart i landauer, i en gammel landauer, som kunne rumme seks personer og som de havde fundet hos en vognmand i Riom, og snart til fods.

De havde især kastet deres kærlighed på en lille vild dal i nærheden af Chatel-Guyon, den udmundede ved ejendommen Sans-Souci.

De fulgte gerne parvis den snævre sti under granerne ved bredden af den lille flod. De gik langsomt og passiarede, og hver gang de kom til at stå overfor bækken, som hvert øjeblik overskar stien, stillede Paul og Gontran sig ud på stenene midt i strømmen, tog damerne hver ved sin arm, løftede dem over

med et ryk og satte dem ned på den anden side. Ved hvert af disse tvungne vadesteder forandredes de spadserendes orden.

Christiane gik fra den ene til den anden, men fik det altid indrettet således, at hun blev en lille tid alene med Paul Brétigny enten foran eller bagved de andre.

Han optrådte ikke mere på samme måde overfor hende som i de første dage, han var mindre spøgende, mindre brysk og mindre kammerat, derimod var han mere ærbødig og mere ridderlig galant.

Alligevel havde deres samtaler et intimt anstrøg, og alt, hvad der angik hjertet, indtog en stor plads. Han talte om følelser og om kærlighed som en mand, der kender begge dele, der har loddet kvindernes elskov lige til bunden, og som skylder kærligheden lige så megen lykke som lidelse.

Henrykt og en smule bevæget tilskyndede hun ham med en glødende og snildt beregnende nysgerrighed til at vise hende fortrolighed. Alt, hvad hun vidste om ham, vakte hos hende en brændende lyst til at få endnu mere at vide, til at kunne trænge helt til bunden i en af de mandlige tilværelser, hun hidtil kun havde skimtet gennem bøgerne, tilværelser fyldte med storme og elskovsmysterier.

Drevet frem af hende, fortalte han hende hver dag en lille smule om sit liv, om sine eventyr og om sine sorger; han talte med en varme, som den smerte, hans erindringer fremkaldte, ofte gjorde lidenskabelig, og som hans ønske om at behage også ofte tilsigtede.

Han åbnede en ukendt verden for hendes øjne, han fandt veltalende ord for at udtrykke længslens og forventningens vekslende hårfine stemninger, de voksende forhåbningers

altopslugende indflydelse, andagten over blomster, båndstumper og alle de andre små opsamlede genstande, det pinefulde ved pludselige tvivl, angsten over foruroligende formodninger, skinsygens kvaler og det første kys' uudsigelige beruselse.

Og han forstod at fortælle alt det på en yderst passende, tilsløret, poetisk og fristende måde. Som alle de mænd, der stadig er opfyldte af længsel og tanker mod kvinder, talte han hensyntagende og med en endnu dirrende feber om alle de kvinder, han havde elsket. Han skildrede tusinde små indtagende ubetydeligheder, egnede til at røre hjertet, tusinde små elskværdige hændelser, egnede til at bringe tårer op i øjnene, og alle de fristende bagateller, som hører kærligheden til, og som gør ethvert elskovsforhold mellem to mennesker med fintfølende og kultiverede sjæle til det smukkeste og eleganteste i verden.

Alle disse forvirrende og fortrolige samtaler, som hver dag fornyedes og hver dag blev længere, fæstnede sig i Christianes hjerte, ligesom den sæd, der kastes ud over jorden. Og hele egnens trylleri, den kraftige luft, den blå Limagne, som med sine store vidder synes at gøre sjælen større, bjergenes udslukte kratere – naturens gamle kaminer, som nu kun tjente til at varme vandet til de syge – skyggernes friske kølighed, bækkens svage mumlen mellem stenene – alt dette trængte samtidig ind i og blødgjorde den unge kvindes hjerte og legeme som en mild og varm regn på en endnu udyrket jordbund, en regn, der vil få de blomster, hvis frø er sået, til at spire.

Hun følte nok, at den unge mand gjorde lidt kur til hende, at han fandt hende køn, mere end køn endda; og ønsket om at

behage ham lærte hende tusinde på en gang snedige og enfoldige kunstgreb, med det formål at drage ham og erobre ham.

Når han så ud til at blive bevæget, gik hun pludselig fra ham; når hun havde følelsen af, at en eller anden rørt hentydning stod i begreb med at glide over hans læber, tilkastede hun ham, endnu førend han havde endt sin sætning, et af de hastige og dybe blikke, der som en ildflamme slår ned i mændenes hjerter.

Hun fandt sigende ord, hun nikkede blidt, gjorde adspredte gestus med hænderne og anlagde en sørgmodig mine, som hun dog hurtigt forjog med et smil, for, uden at sige noget, at vise ham, at hans anstrengelser gjorde deres virkning.

Hvad mente hun egentlig med det? Intet. Hvad ventede hun sig af det? Intet. Hun morede sig ved denne leg, ene og alene fordi hun var kvinde, fordi hun ikke mærkede det mindste til nogen fare, og fordi hun, uden forud at tænke sig noget som helst, ville se, hvad han ville gøre.

Det medfødte koketteri, som ligger skjult i årerne på enhver kvindelig skabning, havde pludselig udviklet sig i hende. Det slumrende, naive barn, hun hidtil havde været, var med ét slag blevet vækket til en kvinde, som var både klog og skarpsynet overfor den mand, der bestandig talte til hende om kærlighed. Hun gættede den voksende forvirring i hans tanker, når han var i hendes nærhed, hun så den begyndende bevægelse bryde frem i hans blik og hun forstod de forskellige tonefald i hans stemme, hun havde fået den ejendommelige intuitionsevne, som kun findes hos de kvinder, der føler, at en mand længes mod deres elskov.

Andre mænd havde allerede i selskabslivet gjort kur til hende, men de havde aldrig opnået andet, end at hun på en lidt tøseagtig skælmsk måde gjorde nar ad dem. Det banale i deres komplimenter morede hende; deres vemodige suk og miner fyldte hende med fornøjelse, og ethvert udbrud af deres følelser slog hun hen i spøg.

Med ham her følte hun sig imidlertid pludselig overfor en forførende og farlig modstander; og hun var da blevet til en af de behændige og instinktmæssigt klartseende skabninger, som er udrustet med dristighed og koldblodighed, og som, så længe deres eget hjerte forbliver frit, overrasker, fanger og slæber mændene med sig i følelsernes usynlige net.

Han havde til at begynde med fundet hende lidt enfoldig. Han var vant til eventyrlystne kvinder, var indøvet i elskov som en gammel soldat i sine manøvrer, og forfaren i alle kærlighedens og galanteriets krogveje; derfor anså han den unge kones uberørte hjerte for noget alt for dagligdags og behandlede det med en let foragt.

Men lidt efter lidt var hendes naturlige ligefremhed begyndt at more ham og derpå at friste ham; og ledet af sin let opflammende natur, havde han givet sig til at ofre den unge kone en ganske særlig opmærksomhed.

Han vidste godt, at det bedste middel til at bringe forvirring i en ren sjæl er uden ophør at tale om kærlighed, idet man sørger for at give det udseende af, at man tænker på andre; og derefter var han, ladende som om han kun gav efter for den ivrige nysgerrighed, han havde vækket i hende, i skovens skygge og under påskud af at vise hende fortrolighed begyndt et ligefremt kursus i kærlighed.

Ligesom han morede hun sig ved denne leg. Ved alle de små ridderlige galanterier, som mændene forstår at finde lejlighed til, viste han hende den voksende tilbøjelighed, han nærede for hende, og han optrådte i det hele taget som en der er forelsket, uden endnu at have nogen anelse om, at han virkelig skulle blive det.

Alt dette faldt dem begge på deres spadsereture lige så naturligt, som det er at tage et bad, hvis man en varm sommerdag kommer til at stå ved bredden af en flod.

Men fra det øjeblik, da det ægte koketteri åbenbarede sig hos Christiane, fra den time, da hun gav sig til at anvende alle de kunstgreb, der er en kvinde medfødt for at bedåre mændene, da hun satte sig i hovedet at tvinge ham for sine fødder, ligesom hun kunne have foresat sig at ville vinde et parti kroket, lod han, den rutinerede levemand, sig straks fange af hendes uskyldige manøvrer, og han begyndte at elske hende.

Han blev kejtet, urolig, nervøs; og hun legede med ham som en kat leger med en mus.

Overfor enhver anden kvinde ville han ikke have følt sig forlegen; han ville have talt, han ville have erobret hende ved sin gribende lidenskab; men overfor hende vovede han det ikke, så forskellig syntes hun ham fra alle, han tidligere havde kendt.

Sagen var, at de andre var kvinder, hvis vinger livet allerede havde brændt, kvinder, man kunne sige alt, som man kunne rette de dristigste bønner til, idet man tæt ind mod deres læber mumlede skælvende ord, som hidsede deres blod. Han vidste, han følte, at han var uimodståelig, når han blot uhindret kunne opflamme den tilbedtes sjæl, hjerte og sanser med det bydende begær, der glødede i ham.

Men med Christiane havde han en fornemmelse af, at han stod overfor en ung pige, så uberørt forekom hun ham; og alle hans evner var som lammede. Desuden elskede han hende på en helt ny måde, som man elsker et barn, som man elsker sin brud. Han attråede hende, og han var bange for at røre ved hende, for at tilsmudse hende. Han havde ikke lyst til at omslynge hende og knuge hende i sine arme som de andre, men til at knæle for hende og trykke hendes kjole til sine læber og ganske blidt med en uendelig øm og kysk dvælen at kysse de små hår i hendes tindinger, hendes bløde læber og hendes øjne, hendes lukkede øjne, hvorigennem han ville føle hendes blå blik, hendes vidunderlige blik, der vågede under de sænkede låg. Han følte trang til at beskytte hende mod alt og alle, til at skærme hende for enhver berøring med alle plumpe og ufine mennesker, for at komme til at se på grimme mennesker og for at gå forbi snavsede og urene mennesker. Han ønskede, at han kunne fjerne smudset fra de gader, hun gik igennem, stenene fra vejene, tornene fra grenene i skoven, og gøre alt let og smukt omkring hende og altid bære hende, for at hun ikke skulle trætte sig med at gå. Han blev forbitret, når hun måtte tale med de andre badegæster, spise hotellets middelmådige mad og lide under alle tilværelsens uundgåelige små ubehageligheder.

Han vidste ikke, hvad han skulle sige til hende, skønt alle hans tanker drejede sig om hende; og hans afmagt til at udtrykke, hvad der rørte sig i hans hjerte, til intet at kunne udrette af alt det, han ville gøre for hende, og til at kunne vise hende den bydende trang, som brændte i hans årer, til at opofre sig for hende, fik ham til at ligne et vildt dyr i lænker og gav ham en underlig lyst til at hulke.

Hun så alt dette uden dog helt at forstå det, og med en koket kvindes lidt ondskabsfulde glæde morede hun sig over det.

Når de var kommet noget bag ved de andre og hun af hans udtryk så, at han ville til at sige noget, som ængstede hende, gav hun sig pludselig til at løbe for at indhente sin fader, og så snart hun havde nået ham, foreslog hun:

"Skal vi ikke lege kispus?"

Denne kispus dannede i reglen afslutningen på deres udflugter. De opsøgte en lysning eller et sted, hvor vejen var bredere, og gav sig til at lege ligesom børn, der er på tur.

For de små Oriols og selv for Gontran var denne leg en stor fornøjelse, fordi den tilfredsstillede den uophørlige trang til at løbe, som findes hos alle unge væsener. Kun Paul Brétigny brummede gnavent, han var opfyldt af ganske andre tanker, men lidt efter lidt lod han sig rive med, og blev til sidst endnu ivrigere end alle de andre for at kunne fange Christiane, røre ved hende og pludselig lægge sin hånd på hendes skulder eller på hendes kjoleliv.

Marquis'en, som med sin ligegyldige og dvaske natur gik ind på alt, når bare ikke hans egen magelighed blev forstyrret, satte sig ved foden af et træ og så på, at "børnene tumlede sig", som han sagde. Han fandt dette fredelige liv overordentlig behageligt og hele verden fuldkommen.

Imidlertid begyndte Pauls optræden snart at forskrække Christiane. En dag blev hun endog alvorligt bange for ham.

De var en morgen sammen med Gontran gået hen til den mærkelige kløft, hvor bækken, der løber gennem Enval, har sit udspring, og som går under navnet "Verdens Ende".

Kløften, der bliver mere og mere sammentrængt og ufremkommelig, borer sig lige ind i bjerget. Man må kravle over små klippestykker, balancere på store stene over den lille strøm, og efter at være gået uden om en klippe, som er over halvtreds meter høj, og som spærrer for al udsigt dybere ind i kløften, står man pludselig inde i en slags snæver grav mellem to kæmpemæssige vægge, som rager nøgne i vejret lige til toppen, der er dækket med træer og buske.

Bækken danner en sø af størrelse som en springvandskumme, og hele stedet er virkelig så vildt, ejendommeligt og overraskende, at man før kunne tænke sig at se det skildret i en bog end at træffe på det i naturen.

Den dag opdagede imidlertid Paul, som havde kastet et blik på det høje klippetrin, der spærrede vejen på det sted, hvor alle spadserende ellers plejer at standse, at klippesiden bar spor af at være besteget, og han sagde:

"Men vi kan jo komme videre endnu."

Ikke uden besvær klatrede han op ad den stejle væg, og da han var kommet op, råbte han:

"Å, hvor her er dejligt! Et helt krat i vandet, kom dog endelig."

Han lagde sig ned og greb fat i Christianes hænder, mens Gontran anbragte hendes fødder på alle klippens svage fremspringende ujævnheder.

Jorden, som var skredet ned fra klippens top, havde på afsatsen dannet en lille vild og tæt have, gennem hvis rødder bækken banede sig vej.

Et andet trin lidt længere henne spærrede på ny denne granit-korridor; de klatrede også op ad dette, og derpå ad et tredje, og stod så ved foden af en ubestigelig klippemur, hvorfra

en kaskade på tyve meters højde faldt klar og lige ned i et dybt bassin, den selv havde udhulet, og som lå helt ind under et tag af grene og slyngplanter.

Indsnittet i bjerget var blevet så snævert, at de to mænd, når de holdt hinanden i hånden, kunne røre ved siderne. De kunne kun se en linje af himlen, og de hørte ingen anden lyd end vandets plasken; uvilkårligt ledtes tanken hen på et af de lønlige tilflugtssteder, hvori de latinske digtere skjulte antikkens nymfer. Christiane havde indtrykket af, at hun var trængt ind i en fes kammer.

Paul Brétigny sagde intet. Gontran udbrød:

"Å, hvor det ville være henrivende, hvis en blond, rosenrød kvinde badede sig i vandet dér!"

De begav sig på tilbagevejen. De to første afsatser var ret lette at komme ned fra, men ved den tredje blev Christiane forskrækket, så høj og stejl var den og med fuldstændig usynlige trin.

Brétigny lod sig glide ned ad klippen, så rakte han armene op imod hende:

"Spring!" sagde han.

Hun turde ikke. Ikke fordi hun var bange for at falde, men fordi hun var bange for ham, bange for hans øjne.

Han så på hende med et udsultet dyrs grådighed, med en lidenskab, som var blevet ganske vild; hans hænder, der raktes op imod hende, tiltrak hende på en så bydende måde, at hun pludselig blev grebet af rædsel og betaget af en vanvittig lyst til at hyle, til at flygte, til at klavre op ad det stejle bjerg for at undslippe denne uimodståelige kalden.

Hendes broder, som stod bag ved hende, råbte: "Men så spring dog!" og han skubbede hende fremad. Hun følte, af hun faldt og lukkede øjnene, men i det samme blev hun grebet i et blødt og kraftigt favntag og uden at åbne øjnene lå hun et sekund ind mod hele den unge mands legeme, og hans varme, pustende ånde fo'r hen over hendes ansigt.

Så mærkede hun, at hun blev sat ned på jorden og hun så op og smilede, nu, da hendes angst var forbi, mens Gontran på sin side gav sig i lag med nedstigningen.

Denne sindsbevægelse havde gjort hende forsigtig og i nogle dage sørgede hun for ikke at blive alene med Brétigny, som nu syntes at lure omkring hende, ligesom ulven i fablerne omkring lammet.

Men en større udflugt var blevet bestemt. De skulle bringe mad med i den store landauer, og sammen med søstrene Oriol skulle de spise til middag ved bredden af den lille sø Tazenat og først køre tilbage om natten i måneskin.

De tog af sted en lummerhed dag efter frokost. Den brændende sol gjorde bjergenes granitmasser lige så hede som stenene i en bagerovn.

Vognen kørte i skridt op ad den stejle bakke, de tre heste var dækket med sved og pustede. Kusken sad på bukken med sænket hoved og halvsov; og skarer af grønne firben løb omkring på stenene ved vejkanten. Den ophedede luft syntes tung af usynligt ildstøv. Undertiden var det, som om den stivnede, gjorde modstand og blev tyk at trænge igennem, til andre tider kom der lidt bevægelse i den og hen over ansigterne gled et glødende pust, der inde i de lange granskove førte en duft af varm harpiks med sig.

Ingen talte i vognen. De tre damer, som sad på det bageste sæde, lukkede blændede øjnene under deres parasollers lyserøde skygge; marquis'en og Gontran havde bredt deres lommetørklæder ud over ansigtet og sov; Paul sad og så på Christiane, som også iagttog enhver af hans bevægelser gennem sine sænkede øjenlåg.

Og fulgt af en hvid støvsky, som den rejste op efter sig, sneglede vognen sig stadig op ad den uendelige stigning.

Da den endelig var nået op til toppen, rettede kusken sig i vejret og satte hestene i trav; de kørte igennem et bølgeformet, skovklædt og opdyrket landskab, der var befolket med landsbyer og ensomt liggende huse. I det fjerne til venstre skimtedes vulkanernes høje, stumpe tinder. Tazenat-søen, der var målet for turen, dannedes af det sidste krater i Auvergnes bjergkæde.

Efter tre timers forløb sagde Paul pludselig:

"Se, der er lavaen!"

Brune, mærkeligt forvredne klipper slog ved kanten af vejen dybe revner ned i jorden. Til højre sås et underligt afstumpet bjerg, hvis brede og flade top så ud, som om den var udhulet; vognen drejede om ad en vej, der syntes at føre lige ind i dette bjerg gennem et trekantet indsnit, og Christiane, som havde rejst sig op for bedre at se, opdagede pludselig i et uhyre stort og dybt krater en smuk frisk sø, der aldeles lignede et stort rundt sølv-pengestykke. Bjergets stejle skrænter, som til højre var dækket med skov og til venstre var ganske nøgne, sænkede sig ned til vandet, som de omgav som en høj, regelmæssig vold. Og det stille, glatte vand, der var lysende blankt som metal, spejlede træerne på den ene side og den golde skråning på den anden med en så vidunderlig tydelighed, at man slet ikke

skelnede bredderne, men kun midt i denne uhyre tragt, hvori den blå himmel spejlede sig, så et klart bundløst hul, der syntes at gå gennem hele jordkloden ud til firmamentet på den modsatte side.

Vognen kunne ikke køre længere. De steg ud og slog ind på en vej, som på den skovklædte side gik rundt om søen, halvt oppe ad skrænten. Denne vej, hvor der aldrig kom andre end brændehuggerne, var dækket med græs som en prærie; og gennem grenene så de klippebakken lige foran og det blinkende vand på bunden af denne bjergkumme.

Så nåede de gennem en lysning ned til selve bredden og satte sig på grønsværen på en lille skråning, som var overskygget af egetræer. De strakte sig alle i græsset i et inderligt og næsten dyrisk velvære.

Herrerne rullede sig i det og borede deres hænder ned i det; og damerne lagde sig blødt om på siden og lænede kinden imod det som for at søge et frisk og køligt kærtegn.

Efter heden ude på landevejen var det en fornemmelse så mild, så dyb og så dejlig, at den næsten syntes lykke.

Marquis'en faldt imidlertid på ny i søvn og Gontran fulgte snart hans eksempel. Paul gav sig til at passiare med Christiane og de unge piger. Om hvad? Ikke om noget videre. Fra tid til anden sagde en af dem en sætning; efter et minuts stilhed svarede en af de andre; de langsomme ord syntes at være blevet døsige i deres mund ligesom tankerne i deres hjerner.

Kusken havde imidlertid bragt kurven ned, og de små Oriols, som hjemme plejede at tage del i husholdningen, og som derfor var vant til alt husligt arbejde, gav sig straks til, lidt længere borte fra grønsværen, at pakke ud og anrette middagen.

Paul var blevet liggende udstrakt ved siden af Christiane, som sad og drømte. Og han mumlede så sagte, at hun næppe hørte det, så sagte, at ordene blot strejfede hendes øren ligesom den utydelige susen, der bæres med af vinden:

"Dette er mit livs bedste øjeblikke."

Hvorfor gik disse ubestemte ord hende lige til hjertet? Hvorfor følte hun sig pludselig så bevæget som aldrig før?

Hun lod sit blik dvæle ved et ganske lille hus lidt længere borte mellem træerne, det var en jæger- eller fiskerhytte, og den var så lille, at den ikke måtte kunne indeholde mere end et eneste værelse.

Paul fulgte retningen af hendes blik og sagde:

"Har De nogensinde tænkt over, frue, hvad det måtte være for to mennesker, som elskede hinanden vanvittigt, at tilbringe deres dage i en hytte som den dér? De ville være alene i verden – rigtigt for alvor alene sammen. Og hvis noget sådant kunne times én, burde man så ikke forlade alt for at virkeliggøre det, så kort, sparsom og ubegribelig som lykken er? Lever man alle livets andre dage? Hvad er sørgeligere end at stå op om morgenen uden brændende forhåbninger, at begynde stille og sindigt på det samme arbejde, at drikke med forsigtighed, spise med mådehold og lægge sig til at sove så roligt som en stud?"

Hun betragtede stadig det lille hus, og hendes hjerte svulmede, som om hun skulle til at græde, for hun havde pludselig fået en anelse om, at der eksisterede en berusende lykke, hun aldrig havde kendt.

Ja vist tænkte hun, at man måtte have det godt to sammen i den lille bitte bolig, som var skjult under træerne, lige overfor dette legetøj af en sø, denne juvel af en sø, der lå som et sandt

elskovsspejl! Hvor måtte man have det godt, uden nogen omkring sig, uden en nabo, uden et menneskeligt skrig, uden nogen som helst støj fra livet, ene med den mand, man elskede, og som ville tilbringe sine timer for den tilbedtes fødder, for, mens hun så ud over den blå vandflade, at beskue hendes træk og hviske ømme ord til hende, ledsagede af kys på hendes fingerspidser.

De skulle leve dér i stilheden under træerne på bunden af dette krater, som ville rumme hele deres lidenskab, ligesom det i bunden af sin lukkede og regelmæssige bjergring rummede det dybe og klare vand, og der ville ikke være anden horisont for deres tanker end lykken ved at elske hinanden og ingen anden horisont for deres attrå end dvælende og endeløse kys.

Fandtes der virkelig hep på jorden mennesker, som kunne nyde sådanne dage? Ja, uden tvivl! Og hvorfor ikke? Hvorledes var det muligt, at hun ikke tidligere havde forstået, at sådanne glæder var til?

De unge piger meldte, at middagsmaden var færdig.

Klokken var allerede seks. De vækkede marquis'en og Gontran og satte sig på tyrkermaner tilrette foran tallerkenerne, der gled på det glatte græs. De to søstre vartede op og herrerne, som var blevet døsige, hindrede dem ikke i det. De spiste langsomt og kastede skrællerne og hønsebenene ud i vandet. De havde taget champagne med; det pludselige knald af proppen, der fo'r i vejret, overraskede dem alle, så mærkeligt lød det på dette sted.

Dagen begyndte at svinde; luften blandedes med kølighed; en underlig vemod sænkede sig sammen med aftenen over det stille vand i kraterets bund.

Da solen var lige ved at gå ned, forvandledes himlen på en gang til et flammehav, og søen så ud som en kumme, fyldt med ild; så, da solen var forsvundet og horisonten havde antaget samme farve som el bål, der er ved at slukkes, lignede den en kumme med blod. Og pludselig oppe over bakkens kam hævede den næsten fulde måne sig ganske bleg mod det endnu klare firmament. Efterhånden som mørket bredte sig ud over jorden, steg den højere, lysende og rund, op over krateret, der var lige så rundt som den. Og da den var nået helt op på himlen lignede søen en kumme med sølv; og henover vandfladen, som hele dagen lå ubevægelig, løb snart langsomme og snart hastige krusninger. Det var, som om det var ånder, der drev deres spil på vandet og lod usynlige sejlskibe glide henover det.

Det var bundens store fisk, de århundreder gamle karper og de slugvorne gedder, som søgte op for at lege i måneskinnet.

De små Oriols havde pakket al servicet og flaskerne ned i kurven, som kusken kom og hentede. De forlod alle stedet.

Da de gik igennem skoven under træerne, hvor pletter af lys faldt som en regn gennem bladene ned i græsset, hørte Christiane, som gik næstsidst fulgt af Paul, pludselig en stønnende slemme, der sagde til hende næsten lige ind i hendes øre;

"Jeg elsker Dem! … Jeg elsker Dem! … Jeg elsker Dem!"

Hendes hjerte gav sig til at banke så vildt, at hun var lige ved at falde om og ikke mere kunne flytte benene. Alligevel fortsatte hun sin gang. Hun gik, vanvittig, rede til at vende sig om med åbne arme og fremrakte læber. Han havde grebet en flig af det lille sjal, hun havde svøbt om sine skuldre, og han kyssede den

lidenskabeligt. Hun blev ved at gå, men hun var så svimmel, at hun ikke mere følte jorden under sine fødder.

Pludselig nåede hun ud af træernes hvælving og kom i fuldt lys; med en kraftanstrengelse blev hun herre over sin forvirring. Men førend hun steg op i landaueren og tabte søen af syne, vendte hun sig halvt om for med begge hænder i retning mod søen at sende et stort kys, som den unge mand, der fulgte efter hende, fuldt vel forstod.

På hele hjemvejen var hun fuldstændig sløv både på legeme og sjæl, bedøvet og mør som efter et fald. Så snart de var nået til hotellet, skyndte hun sig hastigt op og lukkede sig inde på sit værelse. Efter at have skudt slåen for drejede hun tilmed nøglen en gang om, til den grad følte hun sig forfulgt og attrået. Derpå blev hun stående lidt midt i den tomme og næsten mørke stue, skælvende og angst. Så sank hun ned i en lænestol. Alle mulige tanker tumlede om i hendes hoved, sprang og flygtede, uden at hun kunne gribe dem, holde dem fast og føje dem sammen i en række. Hun var nu lige ved at græde uden at vide hvorfor, hun følte sig bedrøvet, elendig, forladt i det tomme værelse, vildfarende i tilværelsen ligesom i en skov.

Hvor gled hun hen? Hvad skulle hun gøre?

Da hun næsten ikke kunne få vejret, rejste hun sig og gik hen og åbnede vinduet og skodderne og lænede sig til balustraden. Luften var kølig. Med den uhyre og tomme himmel som baggrund stod, fjern, ensom og sørgmodig, månen, som nu var nået helt op i nattens blålige højder, og sendte sit hårde og kolde lys ned over løvet og bjergene.

Hele egnen sov. Kun de spinkle toner fra Saint-Landris violin hulkede af og til gennem dalens dybe stilhed. Han øvede sig

hver aften meget sent. Christiane hørte ham knapt.

Han standsede, så begyndte han igen og de nervøse strenges tynde skrig lød på ny ud i natten.

Og den ensomme måne på den øde himmel og den ensomme tone i den stumme nat fyldte hendes hjerte med en sådan følelse af ensomhed, at hun gav sig til at hulke. Hele hendes legeme dirrede og skælvede, gennemrystet af angst og af gys som hos et menneske, der er ramt af en frygtelig sygdom; og på én gang gik det op for hende, at også hun var ganske ene i livet.

Før denne dag havde hun aldrig forstået det; men nu følte hun det så gennemtrængende, at hendes sjæl vred sig i nød og hun troede, at hun skulle blive vanvittig.

Hun havde en fader! En broder! En mand! Hun holdt dog af dem og de holdt igen af hende. Og nu var det pludselig, som om hun fjernede sig fra dem, hun blev så fremmed for dem, som om hun næppe kendte dem! Hendes faders rolige kærlighed, hendes broders kammeratlige venskab og hendes mands kølige ømhed forekom hende alt sammen som intet, slet intet! Hendes mand! Det var altså hendes ægtefælle, den rosenrøde og snakkesalige mand, som ligegyldigt spurgte hende:

"Har du det godt nu til morgen, kære veninde?"

Den mand tilhørte hun, tilhørte ham med legeme og sjæl, i kraft af en kontrakt. Var det muligt? – Å! hvor hun følte sig ene og forladt! Hun havde lukket øjnene for at se ind i sig selv, til bunds i sine tanker.

Og hun så dem for sig, efterhånden som hun kaldte dem frem, skikkelserne af dem, der levede i hendes nærhed: hendes fader, ubekymret, rolig og lykkelig, når blot hans fred ikke blev forstyrret, hendes broder, skeptisk og spottende, og hendes

mand, som stadig var i bevægelse, stadig fuld af tal, og som sagde:

"Jeg har gjort en glimrende forretning for lidt siden," når han havde kunnet hviske til hende: "Jeg elsker dig!"

En anden havde for lidt siden sagt disse ord til hende og endnu skælvede de i hendes øren og i hendes hjerte. Og også denne anden så hun for sig, han brændte hende med sit blik; og hvis han i dette øjeblik havde været hos hende, ville hun have kastet sig i hans arme.

7

Skønt Christiane var gået meget sent i seng, vågnede hun alligevel, lige så snart solen kastede en bølge af rødt lys ind i værelset gennem vinduet, som var blevet stående på vid gab.

Hun så på uret; klokken var kun fem, og hun blev liggende på ryggen, vel til mode i sengens varme. Hun følte sig så glad og let om hjertet, at det forekom hende, at en lykke, en stor lykke, en umådelig lykke var blevet hende til del i løbet af natten. Hvilken? Hun søgte og søgte i sine tanker, om hvilken lykkelig efterretning det kunne være, som således havde fyldt hende med salighed. Al hendes sørgmodighed fra aftenen i forvejen var forsvundet, spredt og opløst under søvnen.

Paul Brétigny elskede hende altså! Hvor han syntes hende forskellig fra den første dag. Tiltrods for at hun til det yderste anspændte sin hukommelse, var det hende ikke muligt at forestille sig ham, således, som hun i begyndelsen havde set ham og opfattet ham; det lykkedes hende ikke en gang mere at genfinde den ven, hendes broder havde præsenteret for hende. Den mand, hun nu kendte, havde intet beholdt af den anden, intet som helst, hverken ansigt eller holdning, intet, for det første billede af ham var lidt efter lidt, dag for dag blevet bleget gennem alle de langsomme forandringer, som et menneske, man knapt har lagt mærke til, men som man lærer at kende, at blive fortrolig med, at elske, undergår i ens sind. Time for time tager man ham i besiddelse uden at ane det; alt tager man i besiddelse, hans træk, hans bevægelser, hans fremtræden, hans legemlige person såvel som hans åndelige. Man optager ham i sig, man forstår ham, man gætter, hvad der ligger bag hvert af

hans ord og hvert af hans smil; kort sagt, man har en følelse af, at han tilhører en helt og holdent, så højt elsker man, skønt endnu ubevidst, alt, hvad der er ham, og alt, hvad der kommer fra ham.

Når man først er kommet så vidt, er det umuligt at huske, hvad det menneske var for ens ligegyldige øjne første gang, man traf sammen med ham.

Paul Brétigny elskede hende altså! Christiane følte hverken frygt eller ængstelse over det, men en dyb rørelse, en umådelig, ny, inderlig glæde over at være elsket og at vide det.

Hun var alligevel lidt urolig for, hvilken holdning han ville indtage overfor hende og hvilken hun skulle anlægge overfor ham. Men da hendes samvittighed var for ømfindtlig til blot at tænke på sådanne ting, hørte hun op med at grunde over det og stolede på, at han med sin finhed og behændighed ville lede begivenhederne. Hun gik ned på sædvanlig tid og fandt Paul siddende udenfor døren til hotellet, rygende en cigaret. Han hilste ærbødigt på hende:

"Godmorgen, frue. Hvorledes har De det i dag?"

Hun svarede smilende:

"Tak, rigtig godt. Jeg har sovet udmærket."

Og hun rakte ham hånden, lidt angst for, at han skulle beholde den for længe. Men han trykkede den knapt; og de gav sig roligt til at passiare, som om de begge havde glemt, hvad der var forefaldet.

Dagen gik, uden at han gjorde det mindste for at bringe sin glødende tilståelse fra den foregående aften i erindring. Også de følgende dage blev han ved med at være lige så rolig og tilbageholdende; og hun følte sig tillidsfuld overfor ham. Han

havde gættet, mente hun, at han ville såre hende, hvis han blev dristigere; og hun håbede, hun troede fuldt og fast, at han ville blive stående på det skønne stadium af kærligheden, hvor man kan se hinanden dybt i øjnene og elske hinanden uden samvittighedsnag, fordi man ikke har begået nogen brøde.

Ikke desto mindre sørgede hun for aldrig at blive alene med ham.

Men en aften – det var om lørdagen i den samme uge, hvori de havde været ved Tazenat-søen – da marquis'en, Christiane og Paul – for Gontran var blevet tilbage for i kasinoets store sal at spille ecarté sammen med Aubry-Pasteur, Riquier og doktor Honorat – var på hjemvejen op imod hotellet, udbrød Brétigny, idet han så månen komme til syne mellem træerne:

"Hvor det ville være dejligt en aften som denne at spadsere hen til ruinerne af Tournoel!"

Alene tanken om det gjorde Christiane bevæget; ruiner og måneskin havde på hende samme indflydelse som på alle andre kvindelige sjæle.

Hun trykkede marquis'ens hånd:

"Å, lille far, vil du ikke nok?"

Han betænkte sig, da han havde mest lyst til at komme i seng.

Hun trængte ind på ham:

"Tænk dog på, hvor smuk Tournoel er allerede om dagen! Du sagde selv, at du aldrig havde set en så malerisk ruin med det store tårn over slottet! Hvad må det så ikke være om natten?"

Endelig samtykkede han:

"Nå, ja ja da; men vi ser kun fem minutter på det og så går vi lige hjem. Jeg vil være i seng klokken elleve."

"Ja, vi går straks hjem igen. Vi er kun tyve minutter om at komme derhen."

De vendte om, Christiane havde taget sin faders arm og Paul gik på den anden side af hende.

Han talte om sine rejser i Schweiz, i Italien og på Sicilien. Han skildrede sine indtryk derfra, sin begejstring på toppen af Mont-Rose, da solen hævede sig i horisonten mellem dette folk af isklædte tinder, op over den stivnede evige sneverden og kastede sit blændende hvide skær over de kæmpemæssige bjergtoppe og tændte dem en efter en som blege fyrtårne, der skal lyse op i de dødes rige. Så gik han over til at udmale den stemning, som havde grebet ham ved kanten af Etnas vældige krater, da han som et forsvindende lille atom stod deroppe i skyerne i tre tusinde meters højde, uden andet end havet og himlen omkring sig, det blå hav nedenunder og den blå himmel ovenover, lænet ud over det skrækkelige svælg som åbnede sig ned i jorden og hvis ånde var lige ved at kvæle ham.

Han gjorde sine billeder endnu mere fantastiske for at røre den unge kone; hun skælvede af spænding, mens hun hørte på ham, og hendes tanker svingede sig op til selv at skimte alt det store, han havde set.

Pludselig, ved en omdrejning af vejen, fik de øje på Tournoel. Fra det gamle slot, der knejsede på den stejle klippe, hævede det høje, slanke tårn, hvis mure tiden og svundne dages krige havde gennemhullet og smuldret, sig lige i vejret og aftegnede sin spøgelsesagtige silhuet mod en himmel som eventyrets.

De standsede, overraskede alle tre. Endelig sagde marquis'en:

"Det er virkelig overordentlig smukt; det er, som om en drøm af Gustave Doré var blevet gjort til virkelighed. Lad os sætte os i fem minutter."

Og han satte sig på græsset ved grøftekanten. Men Christiane, som var ude af sig selv af begejstring, udbrød:

"Å, far, lad os gå længere endnu! Det er så smukt, så smukt! Lad os gå hen til foden af klippen, jeg beder dig!"

Men denne gang afslog marquis'en hendes bøn:

"Nej, min egen ven, jeg har gået nok; jeg kan ikke mere. Hvis du vil se det nærmere ved, kan du gå derhen sammen med hr. Brétigny. Så venter jeg på jer her."

Paul spurgte:

"Skal vi, frue?"

Hun betænkte sig, hun var bange for to ting: for at blive alene med ham og for at såre hans ridderlighed ved at lade ham mærke, at hun frygtede ham. Marquis'en gentog:

"Nå, gå så! Jeg skal nok vente."

Så tænkte hun, at de ikke fjernede sig længere, end at hendes fader hele tiden kunne høre deres stemmer, og hun bestemte sig:

"Ja, lad os gå."

De gav sig til at gå side om side.

Men de havde næppe gået nogle minutter, førend hun følte sig grebet af en underlig betagelse, af en ubestemt og hemmelighedsfuld angst, angst for ruinen, angst for mørket, angst for den mand, som gik ved siden af hende. Hendes ben blev pludselig slappe, ligesom den aften ved Tazenat-søen, og nægtede at bære hende videre, de knækkede sammen under hende og hun havde en fornemmelse af, at de borede sig ned i

vejen, som holdt igen på hendes fødder, hver gang hun prøvede på at løfte dem.

Et stort kastanjetræ, der var plantet lige ved vejen, ragede ud over kanten af en græsmark. Christiane lod sig falde ned mod stammen. Hun var ganske forpustet, som om hun havde løbet. Og hun stammede:

"Jeg vil blive her … Vi ser meget godt."

Paul satte sig ved siden af hende. Hun kunne høre hans hjerte slå med hastige, uregelmæssige slag. Efter en kort pause sagde han til hende:

"Tror De, at vi har levet før?"

Hun mumlede uden rigtig at have forstået, hvad han spurgte om, så bevæget var hun:

"Det ved jeg ikke. Jeg har aldrig tænkt over det!"

Han fortsatte:

"Jeg tror det … sommetider … eller rettere jeg føler det … mennesket, der er sammensat af en sjæl og et legeme, som synes adskilte, men som sikkert er af ganske samme natur, må opstå på ny, når de elementer, der første gang har dannet det, for anden gang træder i forbindelse med hinanden. Det er ganske vist ikke det samme individ, men det er dog det samme menneske, som kommer tilbage, når et legeme af samme form som den foregående bliver beboet af en sjæl i lighed med den, der tidligere gav det liv. Nu for eksempel jeg, jeg er i aften vis på, frue, at jeg har levet i dette slot, at jeg har ejet det, at jeg har kæmpet i det, at jeg har forsvaret det. Jeg kender det igen, det var mit, jeg er vis på det! Og jeg er også vis på, at jeg i det har elsket en kvinde, der lignede Dem, der ligesom De hed Christiane! Jeg er endog så vis på det, at jeg synes, jeg endnu ser

Dem vinke ad mig oppe fra tårnet. Søg, husk Dem om! Bagved slottet ligger en skov, som går ned i en dyb dal. Dér har vi ofte vandret sammen. De havde lette kjoler på i de lune sommeraftener, og jeg bar tunge våben, der klirrede under løvet.

Husker De det ikke? Tænk Dem dog om, Christiane! Deres navn lyder så forunderligt for mig som de navne, man har hørt lige fra sin barndom! Hvis man blot rigtig søgte efter på alle slottets sten, ville man finde det indridset med min hånd, fordum! Jeg forsikrer Dem, at jeg genkender min bolig, min jord, ligesom jeg genkendte Dem, den første gang jeg så Dem!"

Han talte med en begejstret overbevisning, lyrisk-berust af den unge kvindes nærhed, af natten, af måneskinnet, af ruinen.

Og pludselig lagde han sig på knæ foran Christiane og sagde med skælvende stemme:

"Lad mig tilbede Dem på ny, eftersom jeg har genfundet Dem. Jeg har søgt så længe, så længe efter Dem!"

Hun ville rejse sig, flygte tilbage til sin fader; men hun havde ikke kraft til det, hun havde ikke mod til det, en brændende lyst til at høre mere, til at blive ved at lytte til de ord, som henrykte hende og trængte lige ned i hendes hjerte, lammede hende og holdt hende tilbage. Hun følte sig hensat i en drøm, i den drøm, hun altid havde længtes efter, en blid, poesirig drøm, fyldt med månestråler og elskovssagn.

Han havde grebet hendes hænder og kyssede hendes fingerspidser, idet han stammede:

"Christiane … Christiane … Tag mig … Dræb mig … Jeg elsker Dem … Christiane …!"

Hun følte, at han skælvede ved hendes fødder. Nu kyssede han hendes knæ og det hulkede i hans bryst. Hun blev bange for, at han skulle blive vanvittig, og rejste sig for at flygte. Men han var sprunget hurtigere op end hun, greb hende i sine arme og kastede sig over hendes mund.

Så uden et skrig, uden oprør, uden modstand lod hun sig falde ned på græsset, som om dette kærtegn havde brudt hendes lænder og knust hendes vilje. Og han tog hende lige så let, som han plukkede en moden frugt.

Men næppe havde han løsnet sit favntag, førend hun atter fo'r op og gav sig til at løbe, ude af sig selv, rystende og gennemisnet, som et menneske, der har været faldet i vandet. Han ilede efter hende, indhentede hende og greb hende i armen, idet han mumlede:

"Christiane, Christiane! … Husk på Deres fader."

Hun holdt op at løbe og gav sig til at gå, uden at svare og uden at vende sig om; hun så lige ud for sig og gik med stive og stødvise skridt. Han fulgte efter hende uden at turde tale til hende.

Så snart marquis'en fik øje på dem, rejste han sig.

"Lad os gå rask til," sagde han, "jeg begyndte at fryse. Den slags ting kan være meget smukke, men de er ikke heldige for kuren."

Så snart Christiane var kommet hjem i sit værelse, klædte hun sig på nogle sekunder af og borede sig ned i sengen, skjulte sit hoved under lagenet og gav sig til at græde. Hun græd uden at gruble, uden at tænke, uden at vide hvorfor. Hun græd rent instinktmæssigt, ligesom man synger, når man er glad. Så, da

hun var udmattet af tårer, overvældet og øm i hele kroppen af sin gråd, faldt hun i søvn af træthed.

Hun blev vækket ved en let banken på den dør, der gik ind til dagligstuen. Det var højlys dag, klokken var ni. Hun råbte:

"Kom ind!"

Og hendes mand viste sig på tærsklen, glad og oprømt med en lille rejsehue på hovedet og med sin lille pengetaske, som han på rejser aldrig lod komme fra sig, i hånden.

Han udbrød:

"Hvad for noget, sov du endnu, kære! Og det er mig, som vækker dig. Der kan man bare se. Jeg kommer uanmeldt. Jeg håber, at du har det godt. I Paris er vejret storartet."

Han havde taget huen af og nærmede sig for at kysse hende.

Hun veg tilbage ind imod væggen, betaget af en vanvittig angst, en nervøs angst for denne lille rosenrøde og tilfredse mand, som rakte sine læber ud imod hende.

Så bød hun ham med en pludselig beslutning og idet hun lukkede øjnene sin pande. Han trykkede et roligt kys på den og spurgte:

"Tillader du, at jeg vasker mig en lille smule i dit toiletværelse? Da jeg ikke blev ventet i dag, er mit værelse ikke sat i stand til mig."

Hun stammede:

"Ja, naturligvis."

Og han forsvandt gennem en dør overfor sengens fodende.

Hun hørte ham røre sig, plaske og fløjte. Så råbte han:

"Hvad nyt her? Jeg bringer glimrende efterretninger. Analysen af vandet har givet et resultat, som overgår al

forventning. Vi vil kunne helbrede mindst tre sygdomme mere end de kan i Royat. Det er storartet."

Hun havde sat sig op i sengen, hun havde ondt ved at få vejret, hendes hoved svimlede ved denne uventede tilbagekomst, der ramte hende som en smerte og slog hende med samvittighedsnag. Han kom atter ind i værelset, veltilfreds og stærkt duftende af verbena. Han satte sig uden videre på sengen og spurgte: "Og den lamme? Hvorledes har han det? Er han begyndt at kunne gå igen? Det er umuligt, at han ikke skulle kunne blive kureret med det, vi har fundet i vandet!"

Hun havde fuldstændig glemt ham i de sidste dage; og hun stammede:

"Jo ... jeg ... jeg tror, at han begynder at have det bedre ... Jeg har forresten ikke set ham hele ugen ... jeg ... jeg har ikke haft det rigtig godt ..."

Han så deltagende på hende og svarede:

"Ja, det er sandt, du er lidt bleg ... Det klæder dig udmærket ... Du er henrivende således ... virkelig henrivende ..."

Han satte sig nærmere op til hende, bøjede sig frem og ville stikke den ene arm ned under tæppet, ind omkring hendes liv.

Men hun rykkede sig tilbage med et sådant udtryk af rædsel, at han blev siddende forbløffet med fremstrakte hænder og munden skudt spids. Så spurgte han:

"Men hvad går der dog af dig? Kan man ikke længere røre ved dig? Jeg forsikrer dig, at jeg ikke har tænkt på at gøre dig noget ondt ..."

Og han nærmede sig atter indsmigrende og med et flygtigt glimt af attrå i øjet.

Hun stammede:

"Nej, nej ... lad mig være ... lad mig være ... jeg ... jeg ... jeg tror, at jeg ... at jeg er frugtsommelig! ..."

Hun sagde det ude af sig selv af angst, uden at tænke over det, bare for at undgå hans berøring, på samme måde, som hun kunne have sagt "jeg er spedalsk" eller "jeg har pest".

Nu var det hans tur til at blive bleg. Han opfyldtes af en inderlig glæde, men nøjedes med at mumle: "Allerede!"

Han havde lyst til at kysse hende længe, blidt og ømt for at vise hende, al han følte sig som en lykkelig og taknemmelig fader. Men på én gang blev han urolig:

"Er det muligt? ... Er det virkelig sandt? Er du vis på det? ... Så hurtigt? ..."

Hun svarede:

"Ja ... det er muligt! ..."

Han gav sig til at springe omkring i værelset, idet han gned sine hænder og udbrød:

"Det må jeg sige ... Det må jeg sige ... Det er en heldig dag!"

Der blev atter banket på døren. Andermatt lukkede op og en stuepige sagde til ham:

"Det er doktor Latonne, som gerne straks ville tale med herren."

"Det er godt. Vis ham op i dagligstuen, så skal jeg gå derind."

Han gik ind i det tilstødende værelse. Doktoren kom næsten med det samme. Hans ansigt var højtideligt og hans holdning kølig og tilknappet. Han hilste, berørte flygtigt den hånd, som bankieren lidt overrasket rakte ham, satte sig og forklarede i en tone som en sekundant i en æressag:

"Der er, kære hr. Andermatt, hændt mig noget meget ubehageligt, som jeg må gøre Dem regnskab for for at forklare

Dem min optræden. Da De gjorde mig den ære at bede mig tilse Deres frue, ilede jeg med straks på stedet at efterkomme Deres opfordring. Det lader imidlertid til, at min kollega, doktor Bonnefille, der formodentlig indgyder Deres frue større tillid, nogle minutter før mig var blevet tilkaldt af marquis de Ravenel for at overtage behandlingen. Resultatet heraf er, at det, da jeg kom sidst, har fået udseende af, at jeg ved list har berøvet doktor Bonnefille en patient, som allerede tilhørte ham. Men netop i vor stilling, min herre, gælder det om i udøvelsen af vor videnskab at gå frem med det største hensyn og den mest udprægede takt for at undgå alle sammenstød, der kan drage alvorlige følger efter sig. Doktor Bonnefille har fået underretning om mit besøg her, og da han, eftersom skinnet jo desværre er imod mig, anser mig for at have gjort mig skyldig i en taktløshed, har han omtalt mig i sådanne udtryk, at jeg, hvis hans fremskredne alder ikke forbød mig det, ville have set mig tvunget til at kræve ham til regnskab. Nu har jeg imidlertid kun ét at gøre for at rense mig ikke alene overfor ham, men overfor alle egnens læger, og det er til min store beklagelse at give afkald på at behandle Deres frue, og idet jeg beder Dem modtage mine undskyldninger, at lade sagens rette sammenhæng komme for dagens lys."

Andermatt svarede forlegent:

"Jeg forstår fuldt vel, doktor, den vanskelige stilling, De er kommet i. Skylden kan ikke tillægges mig, men min kone eller rettere min svigerfader, som har tilkaldt doktor Bonnefille uden først at underrette os om det. Men kunne jeg ikke henvende mig til Deres kollega og sige ham …"

Doktor Latonne afbrød ham:

"Det er til ingen nytte, kære hr. Andermatt. Det drejer sig her om min værdighed og professionelle hæderlighed, som jeg fremfor alt må respektere. Til trods for at jeg inderligt beklager det, må jeg derfor ..."

Nu var det Andermatt, som afskar den anden ordet. Den rige mand, manden, som betaler, som køber en recept til fem, ti, tyve eller fyrre francs ligesom han køber en æske tændstikker til tre sous, som alt tilhører i kraft af hans pung, som kun dømmer mennesker og ting efter, hvor meget de er værd, omsat i penge, og som er vant til at opstille en hastig og direkte sammenligning mellem det udmøntede metal og alt det øvrige, der findes i verden, blev irriteret over den anmassende selvtillid, som denne lægedoms-sjakrer lagde for dagen. Og han erklærede stift:

"Meget vel doktor. Så er det afgjort. Men jeg ønsker for Deres skyld, at dette skridt ikke må få en uheldig indflydelse på Deres fremtid. Vi vil sikkert nok få at se, hvem af os to, der taber mest ved Deres beslutning."

Lægen rejste sig krænket og hilste meget høfligt:

"Det bliver sikkert mig, min herre, det tvivler jeg på ingen måde om. Allerede i dag har det, som jeg måtte gøre, været mig pinligt i alle retninger. Men jeg vakler aldrig mellem min personlige interesse og min samvittighed."

Og han gik. I døren stødte han imod marquis'en, som kom ind med et brev i hånden. Så snart hr. de Ravenel var blevet alene med sin svigersøn, udbrød han:

"Nu skal De bare høre, hvilken kedelig historie der, takket være Dem, er hændt mig. Doktor Bonnefille, som føler sig såret over, at De har kaldet hans kollega til Christiane, sender mig sin

regning tillige med et meget tørt brev, hvori han underretter mig om, at jeg ikke længere kan vente hans bistand."

Nu blev Andermatt for alvor ærgerlig. Han gav sig til at fare frem og tilbage i stuen og talte sig hidsig; han fægtede med armene og arbejdede sig op til en harmløs og kunstig vrede af den art, som det aldrig falder nogen ind at tage alvorligt. Han skreg stærkt op. Hvis var skylden, når alt kom til alt? Ene og alene marquis'ens. Hvorfor havde han tilkaldt den dosmer Bonnefille uden først at sige det til ham, Andermatt, som gennem sin læge i Paris var den eneste, der vidste besked om, hvad de tre kvaksalvere i Enval duede til!

Og hvor kunne det falde marquis'en ind at rådspørge en læge bag ryggen af manden, af ægtemanden, som var den eneste, der kunne tage bestemmelse, den eneste, der var ansvarlig for sin kones helbred? Men således gik det hele dagen igennem! Der blev aldrig gjort andet end dumheder omkring ham, lutter dumheder! Han sagde det gang efter gang; men det var som en røst i ørkenen, ingen hørte på ham, ingen ville fæste tro til hans erfaring før bagefter, når det var for sent.

Og han sagde: "min læge", "min erfaring", med en myndighed, som om han var en mand, der sad inde med ting, ingen anden ejede magen til. Ejendomsstedordene fik i hans mund en klang som af metal og når han sagde "min kone", mærkede man tydeligt, at marquis'en ikke længere havde det mindste at skulle have sagt over sin datter, eftersom Andermatt havde ægtet hende – ægtet og købt betød åbenbart i hans tanker ganske det samme.

Gontran var kommet ind netop som bølgerne gik højest. Med et lystigt smil om læberne satte han sig i en lænestol. Han sagde

intet, han hørte efter og morede sig kosteligt.

Da bankieren endelig tav af mangel på mere vejr, stak hans svoger fingeren i vejret og sagde:

"Jeg beder om ordet. I står altså begge uden læge, ikke sandt? Nuvel, så foreslår jeg min kandidat, doktor Honorat, den eneste, som har en bestemt og urokkelig mening om vandet i Enval. Han giver sine patienter det at drikke, men selv ville han ikke for alt i verden smage på det. Hvis I ønsker det, skal jeg opsøge ham? Jeg påtager mig at føre forhandlingerne."

Det var i virkeligheden den eneste udvej, og Gontran fik besked på at få ham til at komme lige med det samme. Marquis'en var meget urolig ved tanken om at skulle skifte kur og ville straks have den nye læges mening at vide; og Andermatt længtes ikke mindre efter at rådføre sig med ham angående Christiane.

Igennem døren trængte deres stemmer ind til hende, uden at hun dog gjorde sig nogen umage for at høre efter og forstå, hvad de talte om. Så snart hendes mand var gået fra hende, var hun sprunget ud af sengen, som om det var et sted, der fyldte hende med rædsel. Uden at ringe på pigen, klædte hun sig hastigt på, mens hendes hoved værkede af alle de begivenheder, der havde fundet sted.

Verden syntes forandret omkring hende, livet var anderledes end dagen i forvejen og menneskene ganske forskellige.

Andermatts stemme hævede sig atter:

"Er det Dem, kære Brétigny, hvorledes har De det?"

Han sagde allerede ikke mere "hr."

En anden stemme svarede:

"Tak, udmærket, kære Andermatt, De er altså kommet nu til morgen?"

Christiane, som var i færd med at børste sit hår op fra tindingerne, blev åndeløs stående med armene i vejret. Gennem væggen syntes hun, at hun så dem trykke hinandens hænder. Hun måtte sætte sig, det var hende umuligt at blive stående oprejst, og hendes hår, som hun havde sluppet, faldt tilbage ned over hendes skuldre.

Det var Paul, som talte nu, og hver lyd, der kom over hans læber, fik hende til at skælve fra hoved til fod. Hvert af hans ord, hvis indhold hun ikke opfattede, gav genlyd mod hendes hjerte, som når en hammer falder ned på en klokke.

Pludselig sagde hun ganske højt:

"Men jeg elsker ham jo … Jeg elsker ham!"

Det var hende, som om hun havde fastslået noget nyt og overraskende, som frelste hende, som trøstede og som frikendte hende overfor hendes egen samvittighed. En pludselig kraft strømmede igennem hende; på et sekund var hendes beslutning taget. Og hun gav sig på ny til at rede sit hår, idet hun mumlede:

"Jeg har en elsker, det er det hele. Jeg har en elsker."

Så for at styrke sig endnu mere, for helt at frigøre sig for al beklemthed, besluttede hun med en glødende overbevisning, at hun ville elske ham fanatisk, give ham sit liv og sin lykke og ofre ham alt i overensstemmelse med den overspændte moral, som, når hjertet er besejret, men ikke samvittigheden, mener, at opofrelse og ærlig hengivelse tilgiver alt.

Og bag væggen, der skilte dem, tilkastede hun ham fingerkys. Det var forbi, hun gav sig hen til ham uden

forbehold, således som man giver sig til en gud. Barnet, som allerede var blevet koket og forslagent, men dog endnu var frygtsomt og skælvende, døde pludselig i hende, og kvinden fødtes, fuldt færdig til at tage mod lidenskaben, den besluttede og sikre kvinde, som den skjulte energi, der i de blå øjne gav hendes nydelige lyse ansigt et udtryk af mod og næsten af trods, indtil nu kun havde ladet ane.

Hun hørte døren gå op og uden at vende sig vidste hun, at det var hendes mand, som om en ny sans, næsten et instinkt pludselig var vågnet i hende.

Han spurgte:

"Er du snart færdig? Vi går om lidt hen til den lammes badehul for at se, om han virkelig er bedre."

Hun svarede roligt:

"Ja, kære Will, om fem minutter –skal jeg være parat."

Men Gontran, som var kommet tilbage op i dagligstuen, kaldte på Andermatt.

"Tænk Dem," sagde han, "jeg mødte i parken den idiot til Honorat; han vægrer sig også ved at behandle Dem af frygt for de andre. Han talte om kollegialitet og hensyn og skik og brug. Man skulle virkelig tro, at … han kunne se ud til … med andre ord, han er lige så stor en dumrian som de to andre. Jeg havde minsandten ikke troet, at han var så slem en skabhals."

Marquis'en var ganske lamslået. Tanken om, at han skulle bruge kur uden læge, at han kunne komme til at lade sit bad vare fem minutter for længe eller drikke et glas mindre end han skulle, fyldte ham med rædsel, for han troede fuldt og fast, at dosis, tid og hver eneste lille side af behandlingen var nøje bestemt gennem en lov, bestemt af selve den natur, som

udtrykkelig havde tænkt på de syge, da den lod de mineralske vande pible frem, og at lægerne ligesom kyndige, af guddommen inspirerede præster, var de eneste, som kendte disse vandes hemmelige mysterier.

Han skreg:

"Så kan man altså ligge her og dø ... Man kan krepere som en hund uden at nogen af de herrer ulejliger sig!"

Og en heftig vrede voksede op i ham, en vrede så rasende og egoistisk, som kun den mand, der føler sit helbred truet, kan føle.

"Skulle de virkelig have lov til at optræde på den måde, de slyngler? Man burde kunne tvinge dem til at behandle folk, ligesom man kan tvinge et tog til at optage alle de rejsende. Jeg vil skrive til bladene om det."

Han gik ophidset frem og tilbage og fortsatte, henvendt til sin søn:

"Hør, Gontran, vi må lade en komme fra Royat eller fra Clermont. Det kan ikke gå på denne måde ..."

Gontran svarede leende:

"Ja, men lægerne fra Clermont og Royat kender ikke noget videre til vandet i Enval, som slet ikke har den særlige virkning som deres egne kilder, hverken på fordøjelsen eller på blodomløbet. Desuden kan du være vis på, at de heller ikke kommer; de vil naturligvis lige så lidt have, at det skal få udseende af, at de tager brødet ud af munden på deres kolleger."

Marquis'en blev ganske forfjamsket og stammede: "Ja men, hvad skal der da så blive af os?" Andermatt tog sin hat:

"Lad bare mig ordne det; jeg svarer Dem for, at vi i aften har dem alle tre – mærk Dem vel mine ord – dem – – alle – – tre – krybende for os. Lad os nu gå hen og se til den lamme."

Og han råbte:

"Er du så færdig, Christiane?"

Hun viste sig i døren, hun var meget bleg, men hendes mine var bestemt. Efter at have kysset sin fader og sin broder vendte hun sig om til Paul og rakte ham hånden. Han tog den, han holdt øjnene nedslåede og rystede af angstfyldt spænding. Da marquis'en, Andermatt og Gontran begyndte at gå, ivrigt passiarende og uden at lægge mærke til de to andre, sagde hun med sikker stemme, idet hun lod sit blik hvile kærligt og fast på den unge mand:

"Jeg tilhører Dem med legeme og sjæl. Fra nu af kan De gøre med mig, hvad De vil."

Så gik hun ud foran ham uden at give ham tid til at svare.

Da de kom hen i nærheden af Oriols kilde, fik de øje på noget, som lignede en uhyre champignon, det var far Clovis hat. Han sad og småsov i det varme vand på bunden af sit hul. Han tilbragte nu hele morgenen i det, han var allerede blevet vant til det hede bad, der, som han sagde, gjorde ham lige så spillevende som en brudgom.

Andermatt vækkede ham:

"Nå, gode ven, hvorledes går det?"

Da den gamle havde genkendt herren fra Paris, skar han en tilfreds grimasse:

"Jo, det går, det går – men det går langsomt."

"Begynder De at kunne gå?"

"Gå, jeg løber som en hare, som en hare. Første søndag i næste måned kan jeg svinge mig i dansen med min hjertenskær."

Andermatt følte sit hjerte banke; han gentog:

"Er det sandt? Kan De gå?"

Far Clovis hørte op med at spøge:

"Nå, ikke videre, herre, ikke videre. Men lige meget – det begynder at komme."

Bankieren ville lige med det samme se tiggeren gå. Han fo'r omkring hullet, fægtede med armene og udstedte befalinger, som om det gjaldt om at hæve et sunket skib:

"Dér, Gontran, tag fat i den højre arm – De, Brétigny, i den venstre, så tager jeg ham om livet. Så, nu løfter vi på samme tid – en-to-tre –. Å, kære svigerfar, kan De ikke trække i hans ene ben? – Nej, ikke det – det andet – det, som er i vandet. – – Men hurtigt, hurtigt – jeg kan ikke mere! … Så, nu har vi ham, en-to, så – Puh!"

De havde sat ham på græsset ved siden af hullet. Med en spottende mine havde han ladet dem tumle med sig, uden at gøre det mindste for selv at hjælpe til.

De tog atter fat på ham, rejste ham op på benene og gav ham hans krykker, som han brugte ligesom to stokke; og han gav sig til at gå langsomt og krumbøjet, klynkende og stønnende og slæbende fødderne efter sig. Han krøb frem ligesom en snegl og efterlod en lang stribe vand på vejens hvide støv.

Andermatt klappede begejstret i hænderne og råbte, som om han sad i et teater:

"Bravo, bravo, storartet, bravo!"

Så, da den gamle syntes udmattet, styrtede han frem for at støtte ham, og skønt hans pjalter drev af vand, greb han ham i sine arme, idet han gentog: "Overanstreng Dem ikke, overanstreng Dem ikke. Nu skal vi sætte Dem ned i badet igen."

Og far Clovis blev atter sat tilrette i sit hul af de fire herrer, som havde taget fat i hans fire lemmer og båret ham tilbage med en forsigtighed, som om han var en kostbar og skrøbelig genstand.

Så erklærede den lamme i en overbevist tone:

"Det er alligevel noget godt vand, dette her, det er der såmænd ingen steder mage til. Det er guld værd, sådan noget vand!"

Andermatt vendte sig pludselig om mod sin svigerfader:

"Vent ikke på mig med frokosten. Jeg går hen til Oriols, og jeg ved ikke, hvornår jeg kommer igen. Den slags ting gælder det om at afgøre med det samme!"

Og han satte næsten i løb, idet han henrykt lod sin spadserestok svinge som en vejrmølle.

De andre satte sig under piletræerne ved vejkanten lige overfor far Clovis' badehul.

Christiane sad ved siden af Paul og så over på den høje skrænt, hvorfra hun havde set stenen eksplodere. Det var der oppe på det rødlige græs, at hun havde siddet for knapt en måned siden! En måned! Kun en eneste måned! Hun huskede de mindste enkeltheder, trikolore-parasollerne, kokkedrengene og hver lille bemærkning, som var faldet! Og hunden, den stakkels hund, som blev sønderrevet ved sprængningen! Og den fremmede unge mand, som på et ord fra hende var styrtet afsted for at redde dyret! Nu var han hendes elsker! Hendes

elsker! Hun havde altså en elsker! Hun var hans elskerinde – hans elskerinde! Ganske hemmeligt for sig selv gentog hun dette navn – hans elskerinde! Hvilket besynderligt ord! Den mand, som sad der ved siden af hende, og som med den ene hånd rykkede græsstrå op så nær som muligt ved hendes kjole for at komme til at røre ved den, den mand var nu lænket til hendes legeme og til hendes hjerte med den hemmelighedsfulde, skjulte og brødefulde lænke, naturen har udspændt mellem mand og kvinde.

Med sine tankers røst, med den røst, der i forvirrede sjæles stilhed synes at tale så højt, gentog hun uafbrudt for sig selv: "Jeg er hans elskerinde! hans elskerinde! hans elskerinde!" Hvor det var mærkeligt og hvor lidt hun havde forudset det!

"Elsker jeg ham?" Hun kastede et hastigt blik hen på ham. Deres øjne mødtes, og hun følte sig så kærtegnet af det lidenskabelige blik, han omfattede hende med, at hun kom til at sitre fra hoved til fod. Hun fik lyst, en vanvittig uimodståelig lyst til at tage den hånd, der legede i græsset, og trykke den rigtig stærkt for at sige ham alt, hvad man kan sige i et favntag. Hun lod sin glide langs med sin kjole ned i græsset, og der lod hun den blive liggende ubevægelig med lige udstrakte fingre. Så så hun den anden nærme sig ganske langsomt som et forelsket dyr, der leder efter sin mage. Den kom nærmere og nærmere og deres lillefingre rørte ved hinanden med spidsen, gled fra hinanden igen og mødtes atter som to munde, der kysses. Men dette næsten umærkelige kærtegn, denne spinkle berøring, betog hende sad stærkt, at det svimlede for hende, som om han på ny havde trykket hende heftigt l sine arme.

Og hun forstod pludselig, hvad det vil sige at tilhøre en anden, hvorledes man bliver til intet, når kærligheden har fået magt over én og ligesom et levende væsen tager én i sin besiddelse, tager alt, legeme og sjæl, tanker, vilje, blod, nerver, alt, alt, hvad der er i én, som en rovfugl, der med brede vinger slår ned over en gærdesmutte.

Marquis'en og Gontran talte om det fremtidige kursted, de var begge blevet revet med af Wills begejstring. De fremhævede bankierens fortjenester, hans tankegangs klarhed, hans dømmekrafts sikkerhed, hans spekulationers nøjagtighed, den dristighed, han gik til værks med, og hans regelrette karakter. Lige overfor den sandsynlige succes, som de allerede anså for en given ting, var både svigerfader og svoger enige og lykønskede stiltiende hinanden til slægtskabet.

Christiane og Paul syntes slet ikke at høre efter, hvad der blev talt om, de var udelukkende optaget af hinanden.

Marquis'en sagde til sin datter:

"Ved du hvad, du små, det kan såmænd godt være, at du en skøn dag bliver en af Frankrigs rigeste damer og bliver nævnt i samme åndedrag som Rothschilderne. Will er virkelig en fremragende mand, meget fremragende, en stor begavelse."

En underlig skinsyge skød pludselig op i Pauls hjerte.

"Lad os blot ikke tale om den," sagde han, "jeg ved, hvad det vil sige, jeg kender disse geschäftsmageres begavelse. De har kun en eneste ting i deres hjerne: penge. Alle de tanker, som vi ofrer skønheden, al den handlekraft, som vi ødsler på vore luner, alle de timer, som vi kaster hen til vore adspredelser, alle de evner, vi øder på vore fornøjelser, og al den glød og al den magt, kærligheden, den guddommelige kærlighed, røver fra os,

alt det bruger de til at jage efter guld, tænke på guld og opdynge guld! Menneskene, de intelligente mennesker, lever for alle livets ophøjede og uegennyttige glæder, kunst, kærlighed, videnskab, rejser, bøger, og søger de penge, så er det, fordi de letter adgangen til alt dette, ja selv kan være vejen til hjertets lykke. Men de andre, de har intet hverken i deres tanker eller i deres hjerte, udover den nedværdigende lyst til at tjene penge! Alle disse livets snyltegæster ligner kun de, der virkelig har noget værd, på samme måde som kunsthandleren ligner maleren, forlæggeren digteren og teaterdirektøren den dramatiske forfatter."

Han tav pludselig, han forstod, at han var gået for vidt, og med roligere stemme fortsatte han:

"Hermed tager jeg slet ikke sigte på Andermatt, som efter min mening er en yderst behagelig mand. Jeg synes så godt om ham, netop fordi han er alle de andre hundrede gange overlegen."

Christiane havde trukket sin hånd til sig. Paul hørte atter op med at tale.

Gontran gav sig til at le og sagde med den drillende stemme, han, når spottelysten kom over ham, dristede sig til at sige alt med:

"I hvert fald, min kære, har de mennesker en sjælden fortjeneste: de gifter sig med vore søstre og har rige døtre, som vi kan få til koner."

Marquis'en rejste sig krænket:

"Å, Gontran, du er sommetider for slem."

Paul vendte sig om imod Christiane og mumlede:

"Ville de mon være i stand til at do for en kvinde eller blot til at give hende alle deres penge – dem alle sammen – uden at beholde det mindste til sig selv?"

Disse ord sagde så tydeligt: "Alt, hvad jeg har, er Deres, selv mit liv," at hun blev bevæget og benyttede sig af en list for at komme til at tage hans hænder.

"Rejs Dem og hjælp mig op; jeg er ganske stiv af at sidde så længe stille."

Han sprang op, greb hende om håndleddene og trak hende til sig, således at hun kom til at stå på vejkanten tæt ind til ham. Hun så hans mund hviske: "Jeg elsker Dem!" og hun vendte sig hastigt bort for ikke at svare ham med de samme tre ord, som mod hendes vilje, i en længsel, der drev hende mod ham, trængte sig op til hendes læber.

De gik tilbage til hotellet.

Badetimen var overstået. Tiden for frokosten nærmede sig. Der blev ringet med klokken; men Andermatt kom ikke igen. Efter endnu en tur omkring i parken, bestemte de sig til at gå til bords uden ham. Skønt måltidet varede længe, blev det dog spist til ende, uden at bankieren viste sig og timerne gik, den ene efter den anden, solen gled hen over himlen og sænkede sig ned mod bjergene; dagen begyndte at tage af, stadig ingen Will.

Pludselig fik de øje på ham. Han kom ilende med hastige skridt, hatten havde han i hånden, han tørrede sin sveddryppende pande, hans slips var gledet skævt og hans vest stod halvt åben som efter en rejse, efter en kamp eller efter en lang og forfærdelig anstrengelse.

Så snart han opdagede sin svigerfader, råbte han: "Sejr! Det er afgjort! Men hvilken dag, mine venner! Å! Den gamle ræv,

han gav mig minsandten hårde nødder at knække!"

Og straks med det samme gav han sig til at fortælle om sin dag og sine genvordigheder.

Far Oriol havde først vist sig så urimelig, af Andermatt havde afbrudt al videre forhandling og var gået sin vej. Så var han blevet kaldt tilbage. Det var bondens mening, at han ikke ville sælge sine jorder, men kun overlade dem til et nyt selskab med ret til at tage dem igen, hvis foretagendet slog fejl. Lykkedes det derimod fordrede han halvdelen af overskuddet.

Med tal på papiret og rids, som skulle forestille jordlodderne, havde bankieren måttet bevise ham, at hele det samlede areal for øjeblikket ikke var mere end tyve tusinde francs værd, mens selskabets udgifter lige straks ville nå op til en million.

Men far Oriol havde indvendt, at han alligevel havde ret til at nyde godt af den forhøjede værdi, som anlæggelsen af en kuranstalt ville skaffe hans ejendom, og at han ville have renter af jordernes fremtidige værdi og ikke af deres nuværende.

Andermatt havde så måttet forestille ham, at risikoen må stå i forhold til det mulige udbytte, og søgt at skræmme ham ved at indgyde ham frygt for, at han kunne komme til at stå med tab.

Langt om længe var de blevet enige om følgende: Far Oriol overdrog selskabet al den jord, som strakte sig langs bækken, det vil sige hele det terræn, hvor der var mulighed for at finde mineralsk vand, endvidere den øverste del af bakken, hvor der skulle opføres et kasino og et hotel, og endelig nogle vinmarker ned ad skråningen, hvilke sidste skulle inddeles i lodder og tilbydes de mest kendte læger i Paris.

For overdragelsen af disse arealer, som ansattes til en værdi af to hundrede og halvtreds tusinde, det vil sige omtrent fire

gange så meget som deres virkelige værdi, skulle bonden have ret til en fjerdedel af selskabets overskud. Da han beholdt ti gange mere jord end han gav, og denne jord lå rundt om den fremtidige kuranstalt, var han, hvis det hele gik godt, vis på at tjene endnu langt mere ved med klogskab at afhænde disse jorder, der, sagde han, skulle udgøre hans døtres medgift.

Så snart disse betingelser var fastslået, havde Will måttet slæbe faderen og sønnen med hen til notaren for at få opsat et købs- og salgsløfte, som dog ikke var bindende for det tilfælde, at der ikke skulle findes det nødvendige vand.

Affattelsen af denne overenskomsts forskellige punkter, de uendelige gentagelser af de samme argumenter og den evige begynden forfra på de samme forklaringer havde taget hele resten af tiden.

Endelig var det overstået. Bankieren havde sit kursted. Men han gentog ikke så lidt ærgerlig:

"Nu må jeg altså nøjes med at spekulere i vandet, uden at tænke på at gøre forretninger med jorden. Han er lun nok, den gamle rad."

Så tilføjede han:

"Nå, herregud, jeg køber det gamle selskab ud, og prøver på at spekulere med det! ... Men det er nu lige meget, jeg må straks i aften tilbage til Paris."

Marquis'en udbrød bestyrtet:

"Hvad for noget, nu i aften?"

"Ja, naturligvis, kære svigerfader, jeg må forberede den endelige kontrakt, mens Aubry-Pasteur anstiller undersøgelser for at finde vandet. Jeg må også ordne det således, at arbejderne kan tage deres begyndelse om fjorten dage. Jeg har ikke en time

at spilde. Det er sandt, jeg kan meddele Dem, at De sidder i mit administrationsråd, hvor jeg behøver en afgjort majoritet. Jeg giver Dem ti aktier. Og De også, Gontran, De får også ti aktier."

Gontran gav sig til at le:

"Tak, kære svoger. Jeg sælger Dem straks igen til Dem. Det bliver altså fem tusinde francs, som De skylder mig."

Men Andermatt spøgte ikke længere, når det drejede sig om så vigtige forretninger. Han svarede tørt:

"Hvis De ikke kan være alvorlig, henvender jeg mig til en anden."

"Nej, vist ikke nej, kære, De ved jo, at jeg er Deres med hud og hår."

Bankieren vendte sig om imod Paul:

"De ville gøre mig en virkelig vennetjeneste, kære Brétigny, hvis også De ville modtage en halv snes aktier med titel af administrator?"

Paul bukkede og svarede:

"Vil De tillade mig, kære Andermatt, ikke at tage imod deres elskværdige tilbud, men give mig lov til at anbringe hundrede tusinde francs i dette foretagende, som jeg betragter som glimrende. Det bliver altså mig, der anmoder Dem om en tjeneste."

William greb henrykt hans hænder; den andens tillid havde fuldstændig erobret ham. Han følte i øvrigt altid en uimodståelig lyst til at omfavne de mennesker, der gav ham penge til hans spekulationer.

Men Christiane blev rød lige op i tindingerne. Hun var forvirret og såret. Hun havde en fornemmelse af, at hun var blevet stillet til salg og at købet var blevet afsluttet. Hvis Paul

ikke havde elsket hende, ville han så have tilbudt hendes mand hundrede tusinde francs? Nej, sikkert ikke! Han burde i det mindste have undgået at afgøre denne forretning i hendes nærværelse.

Der blev ringet til middag. De gik op til hotellet. Så snart de var kommet til bords spurgte den gamle fru Paille Andermatt:

"Er det sandt, at De vil oprette en ny kuranstalt?"

Nyheden var allerede løbet hele egnen rundt og alle var vidende om den; badegæsterne drøftede den med den mest levende interesse.

William svarede:

"Ja, hvorfor ikke? Den, der er, er ganske utilstrækkelig."

Og idet han vendte sig om imod Aubry-Pasteur fortsatte han:

"De må undskylde kære hr. Aubry-Pasteur, at jeg her ved bordet kommer frem med en anmodning, som jeg har til Dem, men jeg rejser endnu i aften tilbage til Paris og har derfor meget lidt tid til min rådighed. Ville De gøre mig den glæde at overtage ledelsen af undersøgelsesarbejderne for at finde mere vand?"

Ingeniøren, der følte sig smigret, gik straks ind på forslaget; og under almindelig tavshed aftalte de med det samme, hvilke punkter der var de væsentligste og hvor efterforskningerne derfor øjeblikkelig skulle begynde. Det blev alt sammen drøftet og afgjort på nogle minutter, takket være den klarhed og nøjagtighed, Andermatt altid behandlede sine forretninger med. Så gik de over til at tale om den lamme. Han var om eftermiddagen blevet set gående igennem parken kun støttet til en stok, mens han endnu samme morgen havde brugt to. Bankieren gentog:

"Det er et mirakel, et sandt mirakel! Hans helbredelse går frem med kæmpeskridt."

For at behage Andermatt indskød Paul:

"Det er snart far Clovis selv, som går frem med kæmpeskridt."

En bifaldende latter lød rundt om bordet. Alles øjne var rettet på William og fra alle sider strømmede komplimenter ned over ham. Opvarterne havde givet sig til at byde ham først med en respektfuld høflighed, som straks forsvandt fra deres ansigter og deres bevægelser, så snart de holdt fadene frem for de næste i rækken.

En af dem bragte ham et visitkort på en tallerken.

Han tog kortet og læste halvhøjt:

"Doktor Latonne fra Paris ville være meget glad, hvis hr. Andermatt inden sin afrejse ville tilstå ham nogle minutters samtale."

"De kan svare, at jeg ikke har tid, men at jeg kommer igen om en otte-ti dage."

I samme øjeblik blev der bragt Christiane en buket blomster fra doktor Honorat.

Gontran lo.

"Far Bonnefille kommer ind som en dårlig nummer tre," sagde han.

Middagen var omtrent færdig. Der blev meldt Andermatt, at landaueren ventede på ham. Han gik ovenpå for at hente sin håndtaske og da han kom ned, så han halvdelen af landsbyen forsamlet foran indgangen. Petrus Martel kom hen og trykkede fortroligt hans hånd, idet han hviskede til ham:

"Jeg har et forslag at gøre Dem senere, noget aldeles udmærket for Deres foretagende."

Pludselig viste doktor Bonnefille sig, han havde hastværk som sædvanlig. Han ilede lige forbi Will og sagde til ham, idet han hilste meget dybt på ham, således som han ellers gjorde på marquis'en:

"Lykkelig rejse, hr. baron."

"Ramt i centrum," mumlede Gontran.

Andermatt triumferede, struttende af glæde og stolthed trykkede han alle hænder, takkede og gentog:

"På gensyn! På gensyn!"

Men han var lige ved at glemme at kysse sin kone, så optaget var han af at tænke på andre ting. Denne ligegyldighed var en lettelse for hende; og da hun så hestene foran landaueren sætte i trav og fjerne sig ned ad vejen, som allerede lå i mørke, havde hun indtrykket af, at hun ikke længere havde det mindste at frygte af nogen for resten af sine dage.

Hun tilbragte aftenen siddende foran hotellet mellem sin fader og Paul Brétigny; Gontran var gået ned til kasinoet, således som han hver aften plejede.

Hun ville hverken gå eller tale, men blev siddende uden at røre sig med hænderne foldede om sit knæ og med blikket fortabt ud i mørket. Hun følte sig slap og svag, lidt ængstelig, men alligevel lykkelig, hun tænkte knapt og drømte ikke en gang; nu og da kæmpede hun mod ubestemte samvittighedsnag, som hun skød fra sig ved hele tiden at gentage: "Jeg elsker ham! Jeg elsker ham! Jeg elsker ham!"

Hun gik tidligt op på sit værelse for at være alene og for at tænke. Hun kastede en vid morgenkjole om sig, satte sig i en

lænestol og så gennem vinduet, som hun havde ladet blive stående åbent, op mod stjernerne; og i rammen af dette vindue fremmanede hun hvert minut billedet af ham, der havde erobret hende. Hun så ham for sig, god, blid og voldsom som han var, så stærk og dog så ydmyg foran hende. Den mand havde taget hende, det følte hun, taget hende for bestandig. Hun var ikke længere alene, de var to, hvis hjerter for fremtiden kun var ét og hvis sjæle fremtidig kun var én. Hvor var han nu? Hun vidste det ikke, men hun vidste, at han drømte om hende, som hun drømte om ham. Ved hvert af hendes hjerteslag troede hun at høre en anden banken, der svarede hende. Hun følte hans attrå strejfe hende som en fuglevinge; hun følte den komme ind gennem det åbne vindue, den glødende attrå, som søgte hende, som bad hende gennem nattens stilhed. Hvor det var godt, skønt, nyt at være elsket! Hvilken fryd at tænke på en med lyst til at græde, til at græde af rørelse og også med lyst til at åbne armene selv uden at se ham, for at kalde på ham, åbne armene mod hans billede, der stod for hende, mod det kys, som han hele tiden, hvad enten han var nær eller fjern, sendte mod hende i sin forventnings feber.

Og hun strakte sine arme, der lyste hvidt mod morgenkjolen, op mod stjernerne. Pludselig udstødte hun et skrig. En stor sort skygge svang sig ind over hendes balkon og dukkede frem i vinduet.

Ude af sig selv fo'r hun op. Det var ham! Og uden en gang at tænke over, at de kunne blive set, kastede hun sig til hans bryst.

8

Andermatt blev længere borte, end han havde beregnet. I hans fraværelse foretog Aubry-Pasteur sine undersøgelser. Han fandt fire nye kilder, der gav det nye selskab dobbelt så meget vand, som det behøvede. Hele egnen var kommet i oprør ved disse efterforskninger og ved disse opdagelser, ved alle de store nyheder, der gik fra mund til mund, og ved de blændende fremtidsudsigter; begejstringen var almindelig, ingen talte om andet og ingen tænkte på andet. Selv marquis'en og Gontran blev ivrige; de tilbragte deres dage sammen med arbejderne, der prøvede årerne i granitten, og lyttede med voksende interesse til ingeniørens foredrag om Auvergnes geologiske natur. Og Paul og Christiane elskede hinanden i fuldstændig frihed og i den mest fuldkomne sikkerhed, uden at nogen beskæftigede sig med dem, uden at nogen gættede det mindste og uden at nogen en gang tænkte på at udspionere dem, for alles opmærksomhed, alles nysgerrighed og alles interesse opslugtes af det fremtidige kursted.

Christiane var som en yngling, der første gang drikker sig en rus. Det første glas, det første kys havde opflammet hende og gjort hende fortumlet. Hurtigt havde hun drukket det andet og fundet det endnu dejligere og nu berusede hun sig i fulde drag.

Siden den aften, da Paul var kommet ind i hendes værelse, vidste hun ikke mere, hvad der foregik omkring hende. Tiden, tingene, menneskene eksisterede ikke længere for hende; der eksisterede kun én mand. Hverken i himlen eller på jorden fandtes der andet end en mand, en eneste mand, den mand, hun elskede. Hendes øjne så intet uden ham, hendes tanker

kendte intet uden ham og hendes håb gik mod intet uden ham. Hun levede, skiftede plads, spiste, klædte sig på, hørte, hvad der blev sagt, og svarede på det, men alt sammen uden at forstå og uden at vide, hvad hun gjorde. Ingen ængstelse dukkede op i hende, ingen ulykke ville have kunnet ramt hende! Hun var blevet ufølsom for alt. Ingen fysisk smerte kunne få magt over hendes legeme, som elskoven alene kunne få til at sitre. Ingen moralsk smerte kunne få magt over hendes sjæl, der var lammet af lykken.

Han elskede hende med den flammende glød, han lagde ind i alle sine lidenskaber, og hans ild skruede den unge kones ømhed op til vanvid. Om aftenen, når han vidste, at marquis'en og Gontran var gået hen til kilderne, sagde han ofte til Christiane: "Lad os gå op til vor himmel!" Det var en gruppe fyrretræer, der voksede højt oppe på bjergskrænten, oppe over kløfterne, som han kaldte deres "himmel". De kom derop gennem en lille skov ad en stejl sti, der fik Christiane til at miste vejret. Da de kun havde lidt tid, gik de hurtigt, og for at hun ikke skulle blive alt for træt, tog han hende om livet og bar hende. Hun lagde sin hånd på hans skulder og lod sig bære, og af og til slyngede hun sine arme om hans hals og pressede sine læber mod hans mund. Efterhånden som de kom højere, blev luften skarpere, og når de nåede fyrretræerne, slog harpiksduften dem i møde som en frisk havbrise.

De satte sig under de dunkle træer, hun på en lille græshøj og han længere nede ved hendes fødder. Mellem fyrrestammerne sang vinden sin blide sang, der minder om en klagen; og foran dem lå Limagne, den uendelige Limagne, som langt, langt ude i horisonten gled i ét med tågen, og som aldeles gav dem følelsen

af at være ved havet. Ja, det var havet, som bredte sig dernede foran dem! De kunne ikke tvivle om det, det var jo dets åndepust, der bølgede ind mod deres ansigter.

Han talte til hende, som man kæler for et lille barn:

"Giv mig dine fingre, at jeg kan spise dem. Det er mit eget syltetøj."

Han tog den ene efter den anden, puttede dem ind i sin mund og lod, som om han smagte på dem med små udbrud af tilfredsstillet lækkermundethed:

"Ah, hvor de smager dejligt! Den lille finger især. Jeg har aldrig smagt noget bedre end den lille finger."

Så lagde han sig på knæ foran hende, støttede sine albuer på hendes knæ og hviskede:

"Liane, se på mig!"

Han kaldte hende Liane for at have et navn til hende ganske for sig selv, et navn, som ingen andre havde kaldt hende ved.

"Se på mig. Luk mig ind i din sjæl."

Og de så på hinanden så dybt og så længe, at de virkelig syntes, at de smeltede sammen og blev til et!

"Man elsker først hinanden rigtigt, når man ejer hinanden på den måde," sagde han, "alt det andet er kun overflade-lyst!"

De blev siddende ansigt mod ansigt, deres ånde blandedes og de søgte hinanden bag deres blik.

Han mumlede:

"Jeg ser dig, Liane. Jeg ser dit tilbedte hjerte!"

Hun svarede:

"Jeg også, Paul, jeg ser dit hjerte!"

Og de så virkelig også hinanden lige ind i deres inderligste sjæl, lige ned til bunden af deres hjerte, for deres sjæle og deres

hjerter rummede intet uden den samme kærlighedslængsel mod hinanden.

Han sagde:

"Liane, dine øjne er som himlen! De er blå og så klare, at de afspejler alt! Det er, som om jeg så svaler flyve hen over dem; er det dine tanker, Liane?"

Og når de havde siddet længe således hensunkne i beskuelse af hinanden, nærmede de langsomt deres ansigter endnu mere og kyssede hinanden sagte og blidt, idet de atter drog deres læber tilbage og igen så på hinanden mellem hvert kys.

Sommetider tog han hende op i sine arme og løb med hende langs bækken, der et stykke fra glider hen mod kløfterne ved Enval, førend den styrter sig ud i dem. Det var en snæver dal, hvori græsgange og skove vekslede med hinanden. Paul løb hen over græsset og løftede af og til den unge kone højt i vejret på sine kraftige arme, idet han råbte:

"Liane, lad os flyve!"

Det var deres kærlighed, som indgav dem denne stadige hidsende og smertefyldte trang til at flyve, flyve langt bort. Og dette ønske, som var født af deres sjæle, skærpedes af den tynde luft omkring dem – så let som fuglene, kaldte han den – og af den hvide, blålige horisont, som de havde lyst til at svæve henimod begge to med hinanden i hånden for, når mørket bredte sig over den, at forsvinde ud over den uendelige slette. Således ønskede de at flyve bort, ud i aftentågen uden nogensinde at komme tilbage. Hvorhen? Det vidste de ikke, men hvilken drøm!

Når han var blevet forpustet over at have løbet således med hende, satte han hende ned på en klippe og knælede foran

hende! Og han kyssede hendes vrist, tilbad hende og hviskede hende ømme og stammende elskovsord.

Hvis de havde lært at elske hinanden i en by, ville deres lidenskab sikkert være blevet forskellig, mere forsigtig, mere sanselig, mindre friluftskær og mindre romantisk. Men her i dette grønne land, hvor synskredsen åbnede sig for sjælenes flugt, hvor de var ene, uden noget til at sprede eller dæmpe deres vakte elskovsinstinkt, havde de straks svunget sig op til en kærlighed, som svulmede af poesi og vanvittig betagelse. Landskabet omkring dem, de lune vinde, skovene og markernes liflige duft satte dag og nat musik til deres elskov, og denne musik hidsede dem til afsind, ligesom klangen af tamburiner og skrigende fløjter driver dervishen, som drejer rundt og rundt med sin fikse idé, videre og videre hinsides fornuftens grænser.

En dag, da de kom hjem til middag, sagde marquis'en pludselig til dem:

"Andermatt kommer om fire dage, sagen er fuldstændig i orden. Vi andre tager afsted dagen efter, at han er kommet. Vi har allerede været her temmelig længe, en brøndkur må ikke trækkes for meget i langdrag."

De blev så overraskede, som om det var blevet meddelt dem, at verdens ende var forestående; ingen af dem talte under hele måltidet, så hensunkne var de i forundring over, hvad der skulle komme. Om nogle dage ville de altså være skilte uden længere frit at kunne mødes. Det forekom dem så umuligt og så forrykt, at de ikke forstod det.

Som han havde bebudet, kom Andermatt tilbage en af de sidste dage i ugen. Han havde telegraferet, at der skulle sendes

to landauere efter ham til det første tog. Christiane, som ikke havde sovet, fordi hun ikke kunne frigøre sig af en ny og besynderlig stemning, der var kommet over hende, en slags frygt for sin mand, en frygt, som var blandet med en uforklarlig foragt og lyst til at trodse ham. Han kom kørende i den første vogn sammen med tre velklædte, men alligevel ret tarveligt udseende herrer. Den anden landauer bragte fire andre, som syntes at stå socialt noget under de første. Marquis'en og Gontran blev forbavset, og den sidste spurgte:

"Hvad er det for folk?"

"Det er mine aktionærer. Vi skal straks endnu i dag konstituere selskabet og vælge bestyrelse."

Han kyssede sin kone uden at tale til hende og næsten uden at se på hende, så optaget var han. Så vendte han sig om imod de syv herrer, som ærbødige og tavse forholdt sig afventende bag ved ham.

"Sørg først for, at De får noget frokost," sagde han, "bagefter kan De godt gå Dem en lille tur. Klokken tolv præcis mødes vi her."

De gik stille bort, ligesom soldater, der parerer ordre, og gik to og to op ad stentrappen og forsvandt i hotellet.

Gontran så efter dem og spurgte med en yderst alvorlig mine:

"Hvor har De fået de figuranter fra?"

Bankieren smilede:

"Det er pæne mennesker, børsmænd, kapitalister."

Og efter et lille ophold tilføjede han med et endnu mere sigende smil:

"De interesserer sig for mine forretninger."

Så begav han sig hen til notaren for at gennemlæse dokumenterne, som han nogle dage i forvejen havde sendt en fuldstændig kladde til.

Der traf han doktor Latonne, med hvem han i øvrigt havde vekslet flere breve, og med dæmpet stemme talte de længe sammen i et hjørne af kontoret, mens skrivernes penne løb hen over papiret med en lille insektlignende lyd.

Det konstituerende møde blev fastsat til klokken to. Notarens kontor var blevet lavet om som til en koncert. To rækker stole ventede på aktionærerne lige overfor det bord, hvor notaren Malain skulle sidde ved siden af sin første skriver. Malain havde i betragtning af sagens vigtighed taget kjole på. Det var en ganske lille mand, en hvid kødklump, som slugte det halve af ordene.

Da klokken slog to, trådte Andermatt ind i kontoret, ledsaget af marquis'en, sin svoger og Brétigny og fulgt af de syv herrer, som Gontran kaldte figuranter. Han lignede en general. Straks efter kom far Oriol med Kolossen. De så ud til at være ængstelige og mistroiske som alle bønder, der skal give deres underskrift. Doktor Latonne kom sidst. Han havde sluttet fred med Andermatt gennem en fuldstændig underkastelse med forudgående behændigt fremsatte undskyldninger og påfølgende løfter om at stå til tjeneste uden nogen som helst indskrænkning eller noget som helst forbehold.

Hvorpå bankieren, som følte, at han nu var sikker på ham, havde lovet ham den eftertragtede stilling som tilsynshavende læge ved den nye kuranstalt.

Da alle var kommet, herskede dyb stilhed.

Notaren tog ordet:

"Sæt Dem, mine herrer!"

Han sagde endnu nogle ord, som ingen hørte i den almindelige skraben med stolene.

Andermatt tog en stol og stillede den lige overfor sin hær, således at han kunne se dem alle. Da de alle var kommet til sæde, sagde han:

"Mine herrer! Jeg behøver ikke at give Dem en forklaring om grunden til, at vi er samlede her. Vi skal først og fremmest konstituere det nye selskab, hvori De ønsker at indtræde som aktionærer. Jeg må dog først omtale nogle enkeltheder, som har forvoldt os en del vanskeligheder. Førend vi kunne foretage os noget som helst, måtte jeg forvisse mig om, at vi ville få den nødvendige autorisation til oprettelsen af en sådan anstalt med det almene vel for øje. Denne bemyndigelse har jeg skaffet. Hvad der videre skal foretages i den henseende, påtager jeg mig. Jeg har ministerens ord. Men et andet punkt standsede mig. Vi står i begreb, mine herrer, med at indlade os i en kamp, det beder jeg Dem være overbevist om. Men ligesom fortidens stridsmænd måtte have et krigsskrig, således behøver også vi, nutidens stridsmænd, et løsen at kæmpe under, et navn til vort kursted, et navn, som har klang, som lokker, som egner sig til reklame, som rammer øret som et trompetstød og fanger øjet som et lyn. Men, mine herrer, vi er i Enval, og vi kan ikke døbe egnen om. Vi har altså kun ét at gøre: at betegne vor anstalt, og vor anstalt alene, med et helt nyt navn.

Nu skal De høre, hvad jeg foreslår Dem:

Selv om selve badeetablissementet skal ligge ved foden af den høj, hvis ejer, hr. Oriol, er her tilstede, vil det fremtidige kasino komme til at ligge på toppen af denne samme høj. Vi kan altså

sige, at hele denne høj eller rettere dette bjerg; for det er et bjerg, et lille bjerg, omfattes af kurstedet, eftersom vi både har foden og toppen. Ville det så ikke være naturligt at kalde det MONT-ORIOL, og således til dette kursted, der vil blive et af de betydeligste i hele verden, knytte den oprindelige ejers navn. Lad os give kejseren, hvad kejserens er!

Og jeg må bede Dem bemærke, mine herrer, at denne forstavelse er fortrinlig. Man siger Mont-Oriol, som man siger Mont-Dore. Det fæstner navnet både i øje og øre, man ser det for sig, man hører det, det står tydeligt for én: "Mont-Oriol! – Mont-Oriol! – Badene i Mont-Oriol! ..."

Og Andermatt lod ordet runge, slyngede det ud som en bold og lyttede til klangen.

Han fortsatte, idet han på skrømt førte en samtale:

"Tager De til Mont-Oriol i år?"

"Ja, frue, badene skal være så udmærkede og vandet så storartet i Mont-Oriol!"

"Ja, det er ypperligt. Der er desuden så smukt i Mont-Oriol."

Og han smilede, talte passiarende, skiftede tonefald for at angive, når det var damen, der førte ordet, og slog ud med hånden for at forestille herren.

Så vedblev han med sin naturlige stemme:

"Er der nogen, som ønsker at komme med indvendinger?"

Aktionærerne svarede i kor:

"Nej, ingen."

Tre af figuranterne klappede.

Far Oriol var bevæget, smigret og besejret; hans forfængelighed, der som hos alle bønder, der har arbejdet sig selv op, var særlig udviklet, blev kildret. Han drejede smilende

sin hat mellem hænderne og nikkede uvilkårligt billigende, et nik, som åbenbarede hans glæde, og som Andermatt, uden at se hen på ham, alligevel lagde mærke til.

Kolossen blev siddende ubevægelig, men han var lige så tilfreds som sin fader.

Så sagde Andermatt til notaren:

"Vil De være så god at læse statutterne højt, monsieur Alain!"

Og han satte sig.

Notaren sagde til sin skriver:

"Vær så god, Marinet."

Marinet, en mager, brystsyg stakkel, rømmede sig og begyndte i en prækende tone og med deklamatorisk tilløb at oplæse statutterne vedrørende stiftelsen af et aktieselskab med navnet "Kurstedet Mont-Oriol i Enval" og med en kapital på to millioner.

Far Oriol afbrød ham:

"Et øjeblik bare, et øjeblik," sagde han.

Og op af sin lomme trak han nogle fedtede papirer, som i de sidste otte dage havde drevet omkring hos alle notarer og forretningsmænd i hele departementet. Det var en kopi af statutterne, som han selv og hans søn for øvrigt begyndte at kunne udenad.

Han satte langsomt brillerne til rette på sin næse, hævede hovedet, ledte efter det punkt, hvorfra han bedst kunne se bogstaverne og bød:

"Begynd så, Marinet."

Kolossen, som havde skubbet sin stol nærmere, fulgte også med i faderens papirer.

Og Marinet begyndte forfra. Men den gamle Oriol, som blev forvirret af det dobbelte arbejde med at læse og høre efter på samme tid, da han pintes af frygt for, at et ord skulle være forandret, og som også anstrengte sig for at passe på, om Andermatt ikke gjorde tegn til notaren, lod ikke en linje passere uden at afbryde skriveren en halv snes gange og ødelægge hele den virkning, han søgte at frembringe ved sin oplæsning.

Han blev ved at sige:

"Hvad for noget? Hvad var det, du sagde der? Jeg hørte det ikke! Ikke så hurtigt."

Så drejede han sig lidt om imod sin søn:

"Var det rigtigt, Kolos?"

Kolossen, som tog det mere sindigt, svarede:

"Ja vist så, vist så far, vist så."

Men bonden havde ikke rigtig tillid. Med spidsen af sin krogede finger fulgte han med i papirerne og mumlede halvhøjt ordene mellem tænderne; men han kunne ikke samtidig have sin opmærksomhed henvendt på to steder; når han hørte efter, kunne han ikke mere læse, og når han læste, kunne han ikke høre efter. Han pustede og stønnede, som om han klavrede op ad et bjerg, han svedte, som om han gravede i sin vinmark midt i solheden, og fra tid til anden bad han om fem minutters hvile for at tørre sin pande og få vejret, aldeles som en mand, der duellerer.

Andermatt stampede utålmodigt med foden i gulvet. Gontran, der på bordet havde fået øje på det stedlige organ, tog det og gav sig til at løbe det igennem, og Paul, der sad overskrævs på sin stol med bøjet hoved og sammenknuget hjerte, tænkte på, at den lille rødmossede og bemavede herre,

som sad dér lige overfor ham, den følgende dag ville rejse bort med den kvinde, han elskede af hele sin sjæl, med Christiane, hans Christiane, hans blonde Christiane, som tilhørte ham og ham alene og ingen uden ham. Og han spurgte sig selv, om han ikke samme aften skulle bortføre hende.

De syv herrer forholdt sig rolige og alvorlige.

Efter en times forløb var oplæsningen færdig. Der blev skrevet under.

Notaren førte derefter aktionærernes indskud til protokols. Da hans navn blev råbt op, erklærede kassereren, hr. Abraham Lévy, at have modtaget summerne. Da selskabet således med iagttagelsen af alle juridiske formaliteter var blevet stiftet, blev dets første generalforsamling indkaldt lige på stedet. Da aktionærerne var fuldtalligt til stede, skred man straks til valg af bestyrelse og af formand.

Alle stemmer med undtagelse af to var for Andermatt som formand. De to afvigende stemmer, bonden og hans søn, havde udpeget Oriol. Brétigny blev valgt til revisor.

Så bad bestyrelsen, der bestod af de herrer Andermatt, marquis og grev de Ravenel, Brétigny, Oriol senior og Oriol junior, doktor Latonne, Abraham Lévy og Simon Zidler, de øvrige aktionærer samt notaren og hans skriver om at trække sig tilbage, for at den kunne forhandle om de bestemmelser, der først skulle tages, og fastsætte de vigtigste punkter.

Andermatt rejste sig på ny:

"Vi er nu kommet til det brændende spørgsmål, hvorledes vi skal sikre vort foretagende den succes, som det for enhver pris gælder om at opnå.

Det går med mineralvand som med alt andet. Der må tales om det, og der må tales altid og meget om det, for at få de syge til at drikke det.

Det moderne livs store spørgsmål, mine herrer, det er reklamen; det er vor tids handel og industris gud. Uden reklame opnås intet. Reklamen er i øvrigt en kunst, en vanskelig og indviklet kunst, hvis udøvelse fordrer overordentlig megen takt. De første, som betjente sig af dette nye middel, gjorde det brutalt; de tiltvang sig opmærksomhed ved at gøre spektakel ved at slå på stortromme og skyde med kanoner. Men de var kun forløberne. Nu er al larm for længst blevet mistænkelig, spraglede plakater får folk til at trække på smilebåndet, og navne, der råbes ud på gaderne, vækker mere mistro end nysgerrighed. Men alligevel gælder det om at tiltrække sig offentlighedens opmærksomhed, og om, efter at have fanget den, at beholde den. Kunsten består altså i at opdage midlet, det eneste middel, der ikke kan slå fejl i betragtning af, hvad det er, man har at udbyde. Hvad os angår, mine herrer, så er vor vare: vand – og derfor er det gennem lægerne, at vi må erobre de syge.

Selv de berømteste læger, mine herrer, er mennesker som vi, med de samme svagheder som vi. Jeg mener ikke, at de vil lade sig bestikke. Det ry, der omstråler de berømtheder, vi har brug for, skærmer dem for enhver mistanke om, at de skulle være til fals! Men hvor findes den mand, som man ikke kan vinde, når man blot bærer sig rigtigt ad? Det er ligesom med kvinderne – de kvinder, man ikke kan købe, må man forføre.

Jeg beder Dem høre det forslag, som jeg, efter at have drøftet det længe med doktor Latonne, har at fremsætte.

Vi har først inddelt de sygdomme, som vi får at behandle, i tre hovedgrupper, nemlig: 1) reumatisme under alle dens former, herpes, artritis, gigt osv. , osv. – 2) alle mave-, tarm- og leverlidelser – 3) alle de forstyrrelser, som stammer fra uorden i blodomløbet, for det er uomtvisteligt, at vore syrebade får en glimrende virkning på blodomløbet.

I øvrigt mine herrer, varsler far Clovis' vidunderlige helbredelse om mirakler.

Altså med disse sygdomme, der alle falder ind under vort vands indflydelse, for øje, gør vi de berømteste af de forskellige læger, som har gjort dem til deres specialitet, følgende forslag: "Kom og se," siger vi til dem, "kom og se med Deres egne øjne, følg behandlingen af vore patienter, vi tilbyder Dem gæstfrihed. Egnen er smuk, De trænger til at hvile Dem ud efter vinterens opslidende arbejde, kom! Og kom, ikke til os, men til Dem selv, de herrer professorer, til Dem selv, for vi tilbyder Dem en villa, som, hvis De bryder Dem om det, på ganske enestående betingelser kan blive Deres egen."

Andermatt gjorde en lille pause, så begyndte han igen med roligere stemme:

"Jeg går nu over til, hvorledes vi havde tænkt os at realisere denne plan. Vi har valgt seks grunde, hver på tusinde kvadratmeter. På hver af disse grunde forpligter *Berner-Selskabet for Transportable Villaer* sig til at opføre en af sine mønsterbygninger. Disse lige så elegante som bekvemme boliger stiller vi gratis til de omtalte lægers disposition. Hvis de synes om villaen, behøver De kun at købe bygningen af Berner-Selskabet; hvad grunden angår, så skænker vi dem den … men de betaler den alligevel … i patienter. Vi opnår altså på én gang,

mine herrer, både at befolke vort territorium med smukke villaer, som intet koster os, at trække verdens berømteste læger og deres mængder af patienter til os, og – hvad der er det vigtigste – at få de fremragende læger, som således snart vil blive ejendomsbesiddere iblandt os, overbevist om vort vands ubetingede fortræffelighed. Hvad de forhandlinger angår, som skulle hidføre disse resultater, da påtager jeg mig at føre dem, mine herrer, og jeg vil føre dem ikke som spekulant, men som verdensmand."

Far Oriol afbrød ham. Hans medfødte auvergneske nærighed oprørtes ved tanken om denne jord, der skulle gives bort.

Andermatt blev veltalende; han sammenlignede den store jordbruger, som i håndfuldevis kaster sæden ud over den frugtbare jord, med den karrige bonde, som tæller frøkornene og aldrig får mere end den halve høst.

Så da Oriol hårdnakket blev ved sit, lod bankieren sin bestyrelse sætte det under afstemning og lukkede munden på den gamle med seks stemmer mod to.

Derpå åbnede han en stor safiansmappe og fremtog planerne til den nye kuranstalt, til hotellet og kasinoet, såvel som fuldt færdige overslag og kontraktudkast med de forskellige entreprenører, for straks med det samme at få det hele approberet og underskrevet. Arbejderne skulle allerede i første halvdel af den kommende uge tage deres begyndelse.

Kun de to Oriols ville nærmere give sig til at undersøge og drøfte. Men Andermatt sagde irriteret til dem:

"Beder jeg Dem om penge? Vel, nej! Må jeg så være her! Og hvis De ikke er fornøjet, kan vi stemme en gang til."

De skrev altså under sammen med de andre bestyrelsesmedlemmer og mødet blev hævet.

Hele egnen stod og ventede på at se dem komme ud, så stor var spændingen. Alle hilste ærbødigt på dem. Da de to bønder ville til at gå hjem, sagde Andermatt til dem:

"Glem ikke, at vi spiser til middag sammen alle sammen og tag Deres døtre med, jeg har bragt et par småting med til dem fra Paris."

Det blev aftalt, at de skulle mødes klokken syv i salonen i Splendid Hotel.

Det blev et stort måltid, hvortil bankieren havde indbudt de vigtigste badegæster og alle landsbyens autoriteter. Christiane præsiderede ved bordenden med præsten på sin højre side og sognerådsformanden på sin venstre.

Der blev ikke talt om andet end den nye kuranstalt og egnens fremtid. De to små Oriols havde hver under deres serviet fundet et etui med et armbånd, besat med perler og smaragder, og ude af sig selv af glæde snakkede de løs som aldrig før med Gontran, der havde plads midt imellem dem, og selv den ældste lo af hjertens lyst over den unge mands spøgende bemærkninger. Også han blev, efterhånden som han talte med dem, revet med og takserede dem i sit stille sind på den dristige og nærgående måde, enhver mand takserer en attråværdig kvinde på.

Paul spiste intet og sagde intet … Det var ham, som om hans liv samme aften skulle få ende. Pludselig kom han til at huske på, at der var gået lige en måned siden den dag og aften ved Tazenat-søen! Hans sjæl var fyldt af en ubestemmelig lidelse, der snarere var skabt af forudanelse end af sorg, en lidelse, som

kun elskende kender, og som gør hjertet tungt, hidser nerverne, så at den mindste støj får dem til at dirre, og gør sindet så håbløst, trist og sårbart, at alt, hvad man hører, er en pinligt, fordi man instinktmæssig fører det tilbage til sin fikse idé.

Så snart de havde rejst sig fra bordet, gik han inde i salonen hen til Christiane.

"Jeg må træffe dig i aften," sagde han, "nu om lidt, lige straks, da jeg ikke ved, hvornår vi igen bliver alene. Ved du, at det i dag er lige en måned siden ..."

Hun svarede:

"Ja, jeg ved det."

Han fortsatte:

"Hør mig, jeg venter på dig på vejen til La Roche-Pradière, inden landsbyen, ved kastanjetræerne. Ingen lægger mærke til, om du er væk et øjeblik. Skynd dig at komme for at sige farvel til mig, husk på, vi skilles i morgen."

Hun hviskede:

"Om et kvarter skal jeg være der."

Og han gik udenfor for at blive fri for alle de mange mennesker, der gjorde ham ude af sig selv.

Han gik mellem vinmarkerne hen ad den sti, de havde fulgt, da de for første gang sammen havde set ud over Limagne og snart nåede han vejen. Han var alene og han følte sig ene, ene i verden. Den uhyre slette, som strakte sig langt hinsides blikkets grænser, vakte hos ham en stemning af forladthed. Han standsede lige på det sted, hvor de havde siddet, og hvor han havde deklameret versene af Baudelaire for hende. Hvor det allerede var længe siden! Og time for time gennemgik han i sin erindring alt, hvad der siden var hændet. Aldrig før havde han

været så lykkelig, aldrig! Aldrig før havde han elsket så vanvittigt og på samme tid så kysk, så helligt. Og han mindedes aftenen ved Tazenat-søen for akkurat en måned siden, den friske skov, badet i det blege lys, den lille sølvblanke sø og de store fisk, der legede i overfladen, og da de gik tilbage ad stien, da han så hende gå foran sig, snart i skygge og snart i lys, mens måneskæret faldt som dråber gennem træernes løv ned over hendes hår, hendes skuldre og hendes arme. Det var de stille lykkeligste timer, han havde haft i sit liv.

Han vendte sig om for at se, om hun ikke kom. Hun var der ikke, men han så månen dukke frem i horisonten. Den samme måne, der havde hævet sig over hans første tilståelse, hævede sig nu over hans første farvel.

En gysen løb ham ned ad ryggen, en iskold gysen. Efteråret kom, efteråret, som bebudede vinteren. Før nu havde han ikke følt denne første berøring af kulden; den trængte igennem ham som et varsel om ulykke.

Den hvide, støvede vej strakte sig foran ham som en flod mellem sine bredder. En skikkelse kom til syne ved en omdrejning af vejen. Han kendte hende straks, og han ventede uden at røre sig, skælvende ved lykken over at føle hende nærme sig, at se hende komme imod ham og til ham.

Hun gik med små skridt uden at turde kalde, ængstelig over endnu ikke at opdage ham – han var blevet stående skjult under et træ – og skræmt ved den dybe stilhed og himlens og jordens klare ensomhed. Og foran hende vandrede sort og uforholdsmæssig stor hendes skygge, der syntes at ile forud for inden hun selv nåede ham at bringe ham noget af hende.

Christiane stod stille og hendes skygge blev liggende ubevægelig frem over vejen.

Paul gjorde hastigt nogle skridt hen til det sted, hvor formen af hendes hoved rundede sig på den hvide vej, så, som om han intet ville tabe af hende, kastede han sig på knæ, bøjede sig ned og pressede sine læber mod den mørke skygge. Og ligesom en tørstig hund slæber sig frem på maven i en kilde, gav han sig til at kysse støvet, mens han fulgte linjerne af den elskede skygge. Således krøb han hen imod hende på alle fire, idet han stadig med sine kærtegn dækkede tegningen af hendes legeme som for med sine læber at opsamle det mørke og kære billede, der bredte sig hen over jorden.

Overrasket og endog lidt forskrækket blev hun stående og ventede, til han var nået hen for hendes fødder, inden hun turde tale til ham; så da han løftede hovedet, stadig på knæ foran hende, men nu omslyngende hende med sine arme, spurgte hun:

"Hvad går der dog af dig i aften?"

Han svarede:

"Liane, jeg skal miste dig!"

Hun lod sine fingre glide gennem hans tætte hår, tog fat i det og bøjede hans hoved tilbage for at kysse hans øjne.

"Hvorfor skulle du miste mig?" spurgte hun, smilende og tillidsfuld.

"Fordi vi i morgen skal skilles."

"Skilles? For så kort tid, min elskede."

"Man kan aldrig vide. Vi får ikke mere nogle dage som de svundne."

"Men vi kan få andre, der er lige så smukke."

Hun løftede ham op og trak ham med sig hen under det træ, hvor han havde ventet på hende, og tvang ham til at sætte sig, men lidt lavere end hun, for at hun kunne blive ved at klappe hans hår. Og hun gav sig til at tale roligt og alvorligt til ham som en lidenskabelig og betænksom kvinde, der er fast besluttet på at fortsætte sin kærlighed, der allerede har forudset alt, og som instinktmæssigt ved, hvad der skal gøres.

"Hør nu, min egen, jeg har megen frihed i Paris, William beskæftiger sig aldrig med mig. Hans forretninger er ham nok. Da du ikke er gift, kan jeg altså komme og besøge dig. Hver dag skal jeg komme og besøge dig snart om morgenen inden frokost og snart om aftenen for tjenestefolkenes skyld, for hvis jeg altid gik ud på samme tid, kunne de let få noget at sladre om. Vi kan mødes lige så meget som her, ja endda oftere end her, for vi behøver ikke længere at være bange for nysgerrige."

Men med hovedet på hendes knæ og sine arme om hendes liv gentog han:

"Liane, Liane, jeg mister dig, jeg føler, at jeg mister dig!"

Hun blev utålmodig over denne ufornuftige sorg og over denne barnagtige fortvivlelse i dette kraftige legeme, mens hun, der var så spinkel ved siden af ham, alligevel selv og så sikker på, at intet kunne skille dem.

Han mumlede:

"Hvis du ville, Lian, så flygtede vi sammen, vi flygtede langt bort til et skønt blomsterfyldt land for at elske hinanden. Sig mig, vil du, skal vi rejse i aften? Vil du?"

Men hun trak på skuldrene, lidt nervøs og lidt misfornøjet over, at han ikke hørte efter, hvad hun sagde, for det var ikke længere øjeblikket til at drømme og til at komme med

barnagtige ømhedsfantasier. Det gjaldt tværtimod nu om at være energiske og forsigtige og søge efter midler til at kunne blive ved at elske hinanden uden at vække mistanke.

Hun fortsatte:

"Hør nu, elskede, det gælder om at blive enige, så vi ikke begår nogen dumhed eller uforsigtighed. For det første, kan du stole på dine tjenestefolk? Hvad vi mest har at frygte, er en angivelse, et anonymt brev til William. Af sig selv vil han aldrig finde på at ane noget. Jeg kender William, og – – –"

Dette navn, som hun gentog to gange, irriterede pludselig Paul. Han sagde nervøst:

"Å, jeg beder dig, tal ikke om ham i aften!"

Hun blev forundret:

"Hvorfor ikke? Det er dog virkelig nødvendigt – – – Å, jeg forsikrer dig, han bryder sig såmænd ikke videre om mig."

Hun havde gættet hans tanke.

En dump, endnu ubevidst skinsyge var vågnet i ham. Og pludselig lod han sig glide ned på knæ foran hende og tog hendes hænder:

"Hør, Liane ...!"

Han tav. Han turde ikke sige hende den ængstelse og den mistanke, som var dukket frem i ham, han vidste ikke, hvorledes han skulle udtrykke det:

"Hør ... Liane ... Hvorledes står du overfor ham?"

Hun forstod ham ikke:

"Jeg ... godt ... rigtig godt ..."

"Ja ... det ved jeg ... Men ... hør ... søg at forstå mig rigtigt ... Han ... han er jo din mand ... og ... nå, ja ... du ved ikke, hvor

meget jeg tænker på det ... hvor meget det piner mig ... ikke et øjeblik kan jeg blive fri for den tanke ... du forstår mig ... ikke?"

Hun betænkte sig nogle sekunder, så gik det pludselig op for hende, hvad han mente, og i harmfuld åbenhed brød hun ud:

"Å, min egen ven ... hvor kan du ... hvor kan du tro? ... Jeg er din ... hører du ... din alene ... fordi jeg elsker dig ... Å, Paul!"

Han lod atter sit hoved falde ned i den unge kones skød og sagde meget blidt:

"Ja, men ... Liane ... min lille Liane ... eftersom ... eftersom han er din mand ... Hvorledes vil du bære dig ad? ... Har du tænkt på det? ... Har du? ... Hvad vil du gøre i aften og i morgen ... For du kan jo ikke ... ikke altid ... blive ved at sige: "Nej" ... vel?"

Hun hviskede ligeledes ganske sagte:

"Jeg har ladet ham tro, at jeg skulle have et barn, og det er tilstrækkeligt ... Men lad os ikke tale mere om det, min skat, du ved ikke, hvor det sårer mig og krænker mig. Stol på mig ... jeg elsker dig jo ..."

Han rørte sig ikke længere, han indåndede duften fra hendes kjole og trykkede kys på kys på den, mens hun kærtegnede hans ansigt med sine bløde og forelskede fingre.

Men pludselig sagde hun:

"Jeg må gå, ellers lægger de mærke til, at vi begge to er borte."

De kyssede længe hinanden i et knugende favntag; så gik hun først, hun løb for at komme hurtigere tilbage, mens han så hende fjerne sig og forsvinde, og han følte sig så bedrøvet, som om hele hans håb og al hans lykke flygtede bort med hende.

Anden del

1

Det var næsten ikke muligt at kende Enval igen den 1. juli det påfølgende år.

På toppen af bakken, med udsigt til begge sider ned over dalen, knejsede en i maurisk stil opført bygning, over hvis indgangsportal, der med gyldne bogstaver stod: "Casino".

En lille skov var blevet forvandlet til en park, der bredte sig ned ad skråningen ned mod Limagne. Foran bygningen lå en stor terrasse, hvorfra der var vid udsigt over hele Auvergne; den begrænsedes af en mur, der med regelmæssige mellemrum var prydet med store vaser af imiteret marmor.

Længere nede mellem vinmarkerne dukkede på forskellige steder seks villafacader af ferniseret træ frem mellem det grønne.

På skråningen mod syd hævede sig en hel hvid bygning, som lokkede de rejsende på lang afstand, helt ovre fra Riom kunne den ses. Det var det nye "Hotel Mont-Oriol". Og lige underneden ved foden af bakken lå et firkantet, næsten tarveligt, men meget rummeligt hus, som var omgivet af en have, hvorigennem der løb en bæk, der kom oppe fra kløfterne; det var her, at den mirakuløse helbredelse, som doktor Latonne i en brochure lovede publikum, skulle søges. På facaden læstes: "Mont-Oriols Kuranstalt". På den højre fløj stod med noget mindre bogstaver: "Hydroterapi – Maveudskylninger – Bassiner med rindende vand". Og på den venstre: "Medico-mekanisk Institut for Sygegymnastik".

Alt dette strålede hvidt, med en flunkende ny, skinnende og brutal hvidhed. Skønt anstalten allerede havde været åbnet en

måned, arbejdede malere, snedkere og gartnere der dog endnu.

Succesen havde i øvrigt lige fra den første dag overgået grundlæggernes forhåbninger. Tre store læger, tre berømtheder, de herrer professorer Mas-Roussel, Cloche og Rémusot havde taget det nye badested under deres beskyttelse og var gået ind på at tilbringe nogen tid i de villaer, som "Berner-Selskabet for Transportable Villaer" havde opført, og som det nye aktieselskabs bestyrelse havde stillet til deres rådighed.

Takket være deres indflydelse var en mængde syge kommet til Mont-Oriol og det store hotel var fuldt besat.

Skønt selve badeetablissementet havde været i virksomhed fra den første dag, var dog den officielle åbningsfest blevet udsat til den 1. juli for at lokke den del mennesker til stedet. Festen skulle begynde klokken tre med en højtidelig indvielse af kilderne. Om aftenen skulle der være en stor forestilling med påfølgende fyrværkeri og bal, hvortil man ventede, at alle badegæsterne, både fra stedet selv og fra de omliggende kursteder, samt de fornemste beboere i Clermont-Ferrand og Riom ville give møde.

Kasinoet på bakken var næsten skjult under flag. Der sås ikke andet end blåt, rødt, hvidt og gult i en slags tæt flagrende sky, mens vældige bannere bugtende udfoldede sig under den blå himmel fra toppen af kæmpestore stænger, der var plantet i alleerne.

Petrus Martel, som havde opnået at blive leder af det nye kasino, havde under denne vrimmel af flag en følelse af, at han var blevet uindskrænket kaptajn på et eller andet fantastisk skib, og han uddelte sine ordrer til opvarterne med de hvide

forklæder med den kraftige og skrækindjagende stemme, som en admiral må bruge under en fjendtlig kanontorden. Hans rungende kommandoråb, som blev båret med af vinden, kunne høres helt ned til landsbyen.

Andermatt, som allerede var ophedet og forpustet, kom til syne på terrassen. Petrus Martel ilede ham i møde og hilste på ham med en fornemt afrundet gestus.

"Alting går godt?" spurgte bankieren.

"Ja, alting går godt, hr. præsident."

"Hvis nogen skulle have brug for mig, så er jeg i den tilsynshavende læges kontor. Vi har møde nu til morgen."

Og han gik atter ned ad bakken. Foran døren til kuranstalten styrtede opsynsmanden og kassereren, der begge var blevet bortført fra det tidligere selskab, som nu var blevet en på forhånd dødsdømt rival, frem for at modtage deres herre og hersker. Den gamle fangevogter hilste militærisk. Den anden bukkede som en fattig, der beder om almisse.

Andermatt spurgte:

"Er inspektøren derinde?"

Opsynsmanden svarede:

"Ja, hr. præsident, alle herrerne er kommet."

Bankieren gik ind i forhallen gennem en skare ærbødige badepiger og badekarle, drejede til højre, åbnede en dør og trådte ind i et stort rummeligt, højtideligt udseende værelse, som var fyldt med bøger og buster af fremragende videnskabsmænd. Her var alle de af bestyrelsesrådets medlemmer, der befandt sig i Enval, forsamlet: hans svigerfader marquis'en, Gontran, hans svoger, Paul Brétigny, doktor Latonne og begge de to Oriols, som næsten var blevet til

herrer, og som var iført lange diplomatfrakker, hvad der med deres høje vækst fik dem til at ligne vandrende reklamer for et sørgemagasin.

Efter at have udvekslet nogle hastige håndtryk satte de sig alle og Andermatt tog ordet:

"Vi har et meget vigtigt spørgsmål, som vi endnu skal søge at komme til enighed om, nemlig hvad kilderne skal hedde. Jeg er her af en mening, som er ganske forskellig fra inspektørens. Doktoren foreslår at opkalde vore tre hovedkilder efter de tre af den medicinske videnskabs spidser, som opholder sig iblandt os. Det er meget rigtigt, at det ville være en smigrende opmærksomhed, der ville berøre dem behageligt og vinde dem yderligere for os. Men De kan være sikre på, mine herrer, at vi samtidig ville støde de af deres udmærkede kolleger, som endnu ikke har efterkommet vor indbydelse, fra os, mens det netop gælder om på alle mulige måder og uden at sky noget offer at få dem overbevist om vort vands fortrinlige virkninger. Nej, mine herrer, den menneskelige natur er altid ens, man må kende den og vide at benytte sig af den. De herrer professorer Plantureau, de Larenard og Pascalis, for blot at nævne disse tre specialister i mave- og fordøjelsessygdomme, sender aldrig deres patienter, i alt fald ikke de bedste iblandt dem, de mest fremtrædende, fyrsterne og hertugerne, alle de mondæne berømtheder, som de på samme tid kan takke for deres formue og deres indflydelse, til Mas-Roussel, Cloche og Rémusot, som havde opdaget vort vand og dets lægende egenskaber. Der er ingen tvivl om, at navnet Gubier, som den første kilde i Chatel-Guyon blev døbt med, var skyld i, at dette kursted, der nu er kommet i skuddet, så længe måtte kæmpe mod en vis modvilje

fra en del af de store læger, som lige fra begyndelsen helst skulle have taget det under deres beskyttelse.

Jeg foreslår Dem derfor simpelthen at give den først opdagede kilde min kones fornavn og de to andre frøknerne Oriols. På den måde får vi Christianes, Louises og Charlottes kilde. Det kan godt lade sig gøre, det klinger rigtig pænt. Hvad mener De, mine herrer?"

Hans forslag blev antaget af dem alle, endog af doktor Latonne, der tilføjede:

"Vi kunne så måske bede de herrer Mas-Roussel, Cloche og Rémusot om at være faddere og byde gudmødrene armen?"

"Det er en glimrende idé," sagde Andermatt. "Jeg vil straks skynde mig hen til dem. De siger ja, det svarer jeg for; de siger ja lige øjeblikkelig. Vi mødes altså klokken tre ved kirken, hvor toget dannes."

Og han skyndte sig afsted.

Marquis'en og Gontran fulgte næsten straks efter ham. De to Oriols satte deres høje hatte på hovedet og begav sig hjemad side om side, alvorsfulde og kulsorte mod den hvide vej. Doktor Latonne sagde til Paul, der først var kommet den foregående aften for at overvære festen:

"Jeg har holdt på Dem, kære hr. Brétigny, for at vise Dem noget, jeg venter mig vidundere af. Det er mit medico-mekaniske institut for sygegymnastik."

Han tog ham ved armen og trak ham med sig. Men ligesom de var kommet ind i forsalen, blev lægen standset af en af bademestrene:

"Hr. Riquier venter på sin udskylning."

Det foregående år havde doktor Latonne ikke vidst alt det onde, han kunne sige om de maveudskylninger, som doktor Bonnefille hævede til skyerne og havde indført i det etablissement, han var inspektør for. Men tiderne havde forandret hans anskuelser og Baraducs mavepumpe var blevet den nye inspektørs vigtigste marterinstrument og det var med en barnlig glæde, at han borede det ned i de forskellige spiserør.

Han spurgte Paul Brétigny:

"Har De nogensinde set denne lille operation blive foretaget?"

Den anden svarede:

"Nej, aldrig."

"Så kom med, kære, det er højst interessant."

De gik ind i styrtebadssalen. Riquier, manden med den teglstensfarvede teint, sad og ventede i en trælænestol. Han forsøgte dette år de nyopdagede kilder, ligesom han de foregående havde prøvet andre nyligt opdukkende kursteder.

Ligesom svundne tiders ofre for tortur, var han indsnøret i en slags spændetrøje af voksdug, som skulle beskytte hans klæder mod at blive oversprøjtet og tilsølet. Han så lige så urolig, elendig og forskræmt ud som en patient, der ser kirurgen, som skal operere ham, komme.

Så snart doktoren viste sig, greb bademesteren et langt rør, der omtrent midt på deltes i to, så at det lignede en tynd slange med en tredelt hale. Så fastgjorde manden enden af det ene rør til en lille hane, der stod i forbindelse med kilden. Det andet rør lod han falde ned i en glasbeholder, der om lidt skulle optage de væsker, som patientens mave ville give fra sig. Doktoren tog nu med rolig hånd hovedrøret og nærmede det elskværdigt smilende til Riquiers ansigt, fik ham til at lukke munden op og

lod det glide ned i halsen, idet han stadig ved hjælp af pege- og tommelfingeren på en velvillig og graciøs måde stødte det dybere og dybere ned, mens han gentog:

"Det går udmærket, udmærket! Nu går det, nu går det, nu går det – det er udmærket."

Riquiers øjne flakkede hjælpeløst rundt, hans kinder var blåligrøde, fråden stod ham om munden og han stønnede, pustede og hikkede af angst. Han klamrede sig krampagtigt til lænestolen og gjorde de forfærdeligste anstrengelser for at blive af med gummidyret, der borede sig ned i hans legeme.

Da han havde slugt omtrent en halv meter, sagde doktoren:

"Så, nu er vi nede. Luk op."

Bademesteren åbnede hanen, og snart kunne man se den syges mave svulme op, efterhånden som den fyldtes med det lunkne kildevand.

"Host," sagde lægen. "Host, så kommer vandet lettere ned."

I stedet for at hoste rallede han, staklen, han gennemrystedes af krampetrækninger og hans øjne sprang så langt frem, at det så ud, som om han var lige ved at tabe dem. Så lød pludselig en let klukken fra gulvet ved siden af lænestolen. Hæverten i den dobbelte slange begyndte endelig at suge, og nu tømtes mavens indhold ud i glasbeholderen, hvori lægen interesseret søgte efter tegn på katarrh og spor af en ufuldstændig fordøjelse.

"De må aldrig mere spise grønærter," sagde han, "og heller ikke salat! Fremfor alt ikke salat. Det kan De slet ikke fordøje. Heller ikke jordbær. Det har jeg allerede sagt Dem over en halv snes gange, ingen jordbær!"

Riquier så ud til at være rasende. Han gjorde de mest fortvivlede bevægelser uden at kunne sige noget, da røret stoppede for halsen. Men så snart udskylningen var færdig, og doktoren forsigtigt havde trukket pumpen op fra hans indvolde, brød han ud:

"Er det min skyld, at jeg hver dag spiser alt det kram, der ødelægger mit helbred? Var det ikke Deres pligt at gennemgå de spisesedler, som værten laver sammen? Jeg tog ind i Deres nye knejpe deroppe, fordi jeg blev forgivet i den gamle af den dårlige mad, og så er det min salighed værre endnu i denne her kasse, De kalder "Hotel Mont-Oriol"!"

Lægen måtte berolige ham og flere gange love ham, at han for fremtiden ville holde et vågent øje med patienternes table-d'hôte.

Så greb han Paul Brétignys arm og trak ham videre med sig:

"Nu skal De høre på hvilke absolut rationelle principper, jeg har opbygget min særlige behandlingsmåde med medico-mekanisk gymnastik. De kender mit organiske målsystem, ikke? Jeg hævder, at en stor del af vore sygdomme udelukkende stammer fra, at et eller andet organ har udviklet sig for stærkt, således at det trykker på naboorganet, hæmmer dets funktioner og lidt efter lidt ødelægger legemets helheds-harmoni, hvad der kan blive årsag til de alvorligste forstyrrelser.

Nu er imidlertid motion i forbindelse med styrtebade og brøndkur et af de kraftigste midler til at genoprette ligevægten og føre de for stærkt udviklede dele tilbage til deres normale omfang.

Men hvorledes skal man få patienten til at tage motion? Enhver bevægelse, gang, ridning, svømning, roning, fordrer ikke alene en betydelig legemlig anstrengelse, men tillige og især en moralsk. Det er hjernen, som støtter, leder og bestemmer over kroppen. Alle energiske mennesker er altid mennesker, der rører sig meget. Men energien hører hjemme i hjernen og ikke i musklerne. Kroppen adlyder kun viljen. Men det kan ikke nytte at tænke på at indgyde de feje mod eller opvække beslutningsdygtighed hos de svage. Vi kan imidlertid gøre noget andet og mere, vi kan gå uden om mode, uden om den åndelige energi, uden om den moralske anspændelse og alene holde os til den rent fysiske bevægelse. Den moralske anspændelse erstatter jeg, og det med held, med en fremmed og fuldstændig mekanisk kraft! Forstår De mig? Nej, ikke rigtigt. Lad os så gå indenfor."

Han lukkede døren op ind til en stor sal, hvor der i række stod de mærkeligste indretninger: store lænestole med tilhæftede træben, groft tildannede fyrretræsheste leddede planker og bevægelige stænger, anbragt foran stole, der var gjort fast til gulvet. Alle disse apparater var udrustet med indviklede hjulværk, som blev sat i bevægelse ved et håndtag, der var til at dreje rundt.

Doktoren fortsatte:

"Her kan De se. Vi har fire væsentlige slags motion som jeg kalder den naturlige motion, nemlig: gang, ridning, svømning og roning. Hver af disse legemsøvelser udvikler forskellige lemmer og virker på en særlig måde. Vi har dem alle fire, frembragte ad kunstig vej. Man behøver blot at lade sig behandle og ikke tænke på noget som helst, så kan man løbe,

ride, svømme eller ro en hel time i træk, uden at hjernen tager den mindste del i det, det hele er reduceret til et rent og skært muskelarbejde."

I dette øjeblik kom; Aubry-Pasteur ind i salen, fulgt af en mand, hvis opsmøgede ærmer blottede nogle kraftigt udviklede armmuskler. Ingeniøren var blevet endnu sværere. Han gik stønnende med skrævende ben og armene holdt langt ud fra kroppen.

Doktoren sagde:

"Nu kan De selv se, hvorledes det går for sig."

Han henvendte sig til sin patient:

"Nå, kære hr. Aubry-Pasteur, hvad skal vi så vælge i dag? Vil De gå eller ride?"

Ingeniøren, som havde trykket Pauls hånd, svarede:

"Jeg tror, at jeg foretrækker en smule siddende gang, det trætter mig mindst."

Doktor Latonne gav sig atter til at forklare:

"Vi har både siddende og oprejst gang, skal jeg sige Dem. Den oprejste gang virker kraftigere, men er ret besværlig. Jeg frembringer den ved hjælp af pedaler, som patienten stiger op på, og som så sætter hans ben i bevægelse, mens han holder sig i ligevægt ved at klamre sig fast til nogle jernringe, der er anbragt i væggen. Men nu er det altså den siddende gang, De får at se."

Ingeniøren lod sig falde ned i en stol med bevægelig ryg og lagde benene ind i nogle hule leddede træben, som var gjort fast til sædet. Hans lår, hans ben og hans ankler blev surret så fast, at han ikke kunne gøre en eneste frivillig bevægelse; manden med de opsmøgede ærmer greb så om håndtaget og gav sig til

at dreje rundt af alle kræfter. Stolen svingede først ligesom en hængekøje, så kom benene pludselig i bevægelse, straktes ud og krummedes og stødtes frem og tilbage med en utrolig hurtighed.

"Han løber," sagde doktoren og befalede: "Langsommere, almindelige skridt."

Manden sagtnede farten og lod den tykke ingeniør slå ind i en mere modereret gangart, der på den mest komiske måde tvang hans legeme i bevægelse.

Endnu to patienter kom til, begge to uhyre svære og ligeledes fulgt af to mænd med nøgne arme.

De blev løftet op på træhestene, der, så snart de var sat i bevægelse, gav sig til at hoppe op og ned lige på stedet og ryste deres ryttere uden mindste barmhjertighed.

"I galop!" skreg doktoren.

Og de kunstige dyr sprang frem som bølger, gyngede som skibe og anstrengte til den grad de to patienter at de begge på samme tid med en forpustet og ynkelig stemme gav sig til at råbe:

"Det er nok, det er nok! Jeg kan ikke mere! Det er nok!"

Lægen kommanderede: "Stop!" Så tilføjede han:

"Pust lidt ud og tag så fat igen om fem minutter."

Paul Brétigny, der var lige ved at kvæles af lyst til at le, gjorde lægen opmærksom på, at rytterne ikke var blevet en smule varmere, mens derimod mændene, der drejede på apparaterne, svedte.

"Hvis De nu byttede rollerne om," sagde han, "tror De så ikke, at det ville være bedre?"

Doktoren svarede alvorligt:

"Nej, aldeles ikke, kære, motion er ét, anstrengelse, et andet. Den bevægelse, manden gør, idet han drejer håndtaget, er usund, mens rytternes bevægelser er fortræffelige."

Paul havde fået øje på en damesaddel.

"Ja," sagde lægen, "eftermiddagen er forbeholdt damerne. Efter klokken tolv har herrerne ikke længere adgang. Kom nu her hen, så skal De se den tørre svømning."

På en indretning bestående af bevægelige planker, der ved enderne og på midten var skruet sammen, således at de kunne strækkes ud i spidse kvadrater og atter trækkes sammen til firkanter. Ligesom det kendte legetøj med eksercerende soldater, kunne tre svømmere på en gang bindes fast og vrides i tagene.

Doktoren sagde:

"Jeg behøver ikke at fremhæve for Dem fordelene ved den tørre svømning, hvor kroppen kun bliver våd af sved og hvor den fingerede badende derfor ikke udsættes for forkølelse."

En karl kom med et kort i hånden for at hente lægen.

"Det er hertugen af Ramas, der spørger efter mig. De må undskylde, at jeg forlader Dem."

Da Paul var blevet alene, vendte han sig om. De to ryttere var igen blevet sat i trav. Aubry-Pasteur sad stadig og gik, og de tre mænd ved håndtagene stod og stønnede, ømme over lænderne og med smertende arme. De så ud, som om de malede kaffe.

Da han var kommet udenfor, fik han øje på doktor Honorat, der sammen med sin kone stod og iagttog forberedelserne til festen. De gav sig til at passiare, med øjnene fæstet på flagene, der smældede om højen.

"Er det ved kirken, at toget skal samles?" spurgte lægens kone.

"Ja det er."

"Klokken tre?"

"Kommer professorerne med?"

"Ja, de skal gå sammen med gudmødrene."

Derefter blev han standset af damerne Paille og så af Monécu og hans datter. Da han skulle spise frokost sammen med sin ven Gontran i kasinoets restaurant, gik han langsomt derop. Paul, der var kommet den foregående dag, havde i en hel måned ikke været alene med vennen og havde en mængde historier om spil og pigebørn at fortælle ham.

De blev siddende og passiarede lige til klokken halv tre, da Petrus Martel underrettede ham om, at det var på tide at begive sig til kirken.

"Lad os gå hen og hente Christiane," sagde Gontran.

"Ja, lad os det" svarede Paul.

De fandt hende stående på trappen foran det nye hotel. Hendes kinder var indfaldne, hun havde en frugtsommelig kvindes brunskjoldede teint og hendes stærkt forandrede figur tydede på et mindst seks måneders svangerskab.

"Jeg ventede på dig," sagde hun, "William er gået i forvejen. Han har så meget at tage vare på i dag."

Hun så ømt på Paul Brétigny og tog hans arm.

De begav sig forsigtigt på vej og undgik omhyggeligt stenene. Hun gentog:

"Hvor jeg er tung! Hvor jeg er tung! Jeg kan næsten ikke mere gå. Jeg er så bange for at falde!"

Han svarede ikke, men støttede hende forsigtigt uden at søge at møde hendes blik, som hun hele tiden rettede imod ham.

En mængde mennesker trængte sig sammen foran kirken.

Andermatt skreg:

"Nå, endelig, endelig! Skynd jer dog! Nu skal I høre rækkefølgen: to kordrenge, to sakristaner i hvide messeskjorter og med korset og vievandet, derefter præsten, så Christiane med professor Cloche, frøken Louise med professor Rémusot og frøken Charlotte med professor Mas-Roussel. Derefter kommer bestyrelsen, det samlede lægekorps og endelig publikum. Har I forstået det? Stil jer så op."

Gejstligheden kom ud fra kirken for at gå i spidsen for processionen. En høj herre med hvidt hår, der var strøget tilbage bag ved ørene, den klassiske videnskabsmand efter den akademiske opskrift, kom hen til fru Andermatt og bukkede dybt for hende.

Da han atter havde rettet sig op, indtog han sin plads ved siden af hende og skred, som om han havde lært at gå på selve Théâtre Français' scene, frem med blottet hoved for at vise sin smukke videnskabelige hårfylde og lade folket beskue hans roset som officer af Æreslegionen, en roset, der var lidt for stor for en beskeden mand.

Han gav sig til at konversere:

"Deres hr. mand sagde for lidt siden til mig, frue, at Deres tilstand indgyder ham nogen ængstelse. Han har fortalt mig, at De føler Dem noget usikker med hensyn til det tidspunkt, da Deres nedkomst vil finde sted."

Hun var blevet rød lige op til tindingerne og mumlede:

"Ja, jeg troede, at jeg var moder, længe før det var tilfældet. Nu ved jeg ikke mere … jeg ved ikke mere …"

Hun hakkede i det og var blevet ganske forvirret.

En stemme sagde bag ved dem:

"Dette kursted har en stor fremtid for sig. Jeg har allerede iagttaget de mest forbløffende virkninger."

Det var professor Rémusot, som underholdt sin dame, Louise Oriol. Han var lille, hans lyse hår var uredt og sammenfiltret og hans diplomatfrakke sad slet på ham, han var typen på den snavsede videnskabsmand, hvis ydre er ham ligegyldigt.

Professor Mas-Roussel, som havde budt Charlotte Oriol armen, var en smuk mand; han var glatbarberet, smilende, soigneret, svagt grånende og en smule fyldig, hans blide skægløse ansigt lignede hverken en præsts eller en skuespillers således som doktor Latonnes.

Derefter kom bestyrelsen med Andermatt forrest, de to Oriols kæmpemæssige hatte ragede op over alle de andre.

Bagved dem kom endnu et kompagni høje hatte, det var Envals lægestand med undtagelse af doktor Bonnefille, der var blevet erstattet af to nye læger, doktor Black, en lille, gammel og undersætsig mand, næsten en dværg, hvis overdrevne hellighed lige fra den første dag havde overrasket hele egnen, og en meget smuk ung mand med en lille hat, doktor Mazelli, en italiener, der var knyttet til hertugen af Ramas' person – nogle sagde forresten, at det nok snarere var til hertugindens.

Bag ved dem kom publikum, en masse publikum, badegæster, bønder og beboere fra de omliggende byer.

Kildernes indvielse gik hurtigt for sig. Præsten stænkede i rækkefølge vievand i dem, hvad der fik doktor Honorat til at

komme med en bemærkning om, at vandet ville få endnu flere egenskaber, når præsten således blandede det med klornatrium. Så snart det var forbi, samledes alle de særlig indbudte i den store læsesal, hvor der var serveret forfriskninger.

Paul sagde til Gontran:

"Hvor de små frøkner Oriol er blevet nydelige!"

"De er ligefrem fortryllende, kære."

"Har De ikke set præsidenten?" spurgte pludselig den forhenværende arrestforvarer de to unge mænd.

"Jo, han står dernede i hjørnet."

"Ja, for far Clovis laver sammenstimlen foran indgangen."

Allerede da processionen var på vejen ud for at indvie kilderne, var den defileret forbi den gamle invalid, som året forud var blevet helbredet, men som nu var blevet mere lam end nogensinde før. Han standsede alle fremmede på vejen og især de nyankomne for at fortælle dem sin historie:

"Det vand der, ser De, det duer inte, nej mænd om det gør – det gør en rask, det er sandt, men så falder man tilbage, man falder tilbage som en død. Det var bare mine ben, som ikke kunne klare den længere, men nu mister jeg også armene efter den kur. Og mine ben, de er som jern, lige så hårde og stive som jern, man kunne før hugge dem af, end man kunne få dem bøjet."

Andermatt havde været fortvivlet og gjort forsøg på at få ham sat i fængsel ved at anklage ham for med hensigt at skade etablissementet og for forsøg på pengeafpresning. Men det var hverken lykkedes at få ham dømt eller at få stoppet munden på ham.

Så snart han fik at vide, at den gamle samlede opløb foran indgangen, styrtede han til for at få ham til at tie.

Ved kanten af vejen fra en flok mennesker, der stod i en tæt klynge, lød rasende stemmer. Alle stimlede til for at høre og se, hvad der foregik. Damerne spurgte:

"Hvad er der?"

Herrerne svarede:

"Det er en syg, som vandet her har gjort det af med."

Andre troede, at det var et barn, som var blevet kørt over. Der blev også talt om en stakkels kone, der var blevet ramt af et apoplektisk anfald.

Andermatt banede sig vej gennem mængden på den måde, der var ham egen, ved at rulle sin lille mave kraftigt frem mellem de andre maver. "Han er et levende bevis på en kugles overlegenhed overfor flere punkter," sagde Gontran.

Far Clovis sad på grøftekanten og gav sig; han fortalte klynkende om sine lidelse, mens de to Oriols, der havde stillet sig imellem ham og hans tilhøre, ude af sig selv truede ham og skældte ham ud af alle kræfter.

"Det er ikke sandt," skreg Kolossen, "han er en løgner, en drivert, en krybskytte, som hele natten løber rundt i skovene!"

Men uden at lade sig røre begyndte den gamle forfra med sin skarpe, gennemtrængende stemme, der kunne høres ganske tydeligt til trods for de to mænds skælden ud.

"De har taget livet af mig, ærede herskaber, de har taget livet af mig med deres vand. De tvang mig til at gå i bad hele forrige år. Og nu ser jeg sådan ud! Nu ser jeg sådan ud!"

Andermatt påbød dem alle tre tavshed, bøjede sig ned mod den lamme og sagde til ham, idet han så ham lige ind i øjnene:

"Hvis De er blevet svagere, så er det Deres egen skyld. Men hvis De vil høre på mig, så lover jeg at helbrede med femten eller i det højeste tyve bade. Kom ind til mig på kontoret om en time, når alle de andre er gået, så skal vi se at blive enige. Men foreløbig holder De mund."

Den gamle havde forstået ham. Han tav og først efter et øjebliks tavshed svarede han:

"Man kan jo altid prøve – skade kan det vel ikke!"

Andermatt tog de to Oriols i armene og trak hurtigt af med dem, mens far Clovis blev liggende i græsset ved vejkanten mellem sine krykker og blinkende stirrede op mod solen.

Mængden trængte sig nysgerrigt tættere sammen om ham. Et par herrer gav sig til at udspørge ham; men han svarede ikke mere, det var, som om han ikke længere hørte eller ikke længere forstod, hvad der blev sagt til ham; og denne nysgerrighed, der nu var blevet overflødig, endte med at kede ham og han gav sig til af fuld hals og med en falsk og brægende stemme at synge en endeløs vise i en uforståelig dialekt.

Og trængslen opløste sig langsomt. Kun nogle børn blev, med fingrene i munden, stående længe foran ham og iagttog ham.

Christiane, som var meget træt, havde trukket sig tilbage til sit værelse for at hvile sig. Paul og Gontran slentrede om i den nye park mellem de mange gæster. Pludselig fik de øje på hele skuespillertruppen, der ligeledes havde ladet det gamle kasino i stikken for at klynge sig til det nyes begyndende succes.

Frøken Odelin, som var blevet meget elegant, spadserede sammen med sin moder, der havde anlagt en værdig holdning, Petitnivelle fra *Vaudeville* var de to damers opvartende kavaler. Bag efter dem kom Lapalme fra *Grand-Théâtre* i Bordeaux i ivrig

samtale med musikerne, der stadig var de samme: maestroen Saint-Landri, pianisten Javel, fløjtenisten Noirot og kontrebassisten Nicordi.

Da Saint-Landri opdagede Paul og Gontran, ilede han hen imod dem. Han havde om vinteren fået en lille enakts operette spillet på et eller andet afsides liggende teater, men bladene havde omtalt ham ret velvilligt og han så nu temmelig overlegent ned på Massenet, Reyer og Gounod.

Med overstrømmende hjertelighed strakte han begge sine hænder ud mod dem og fortalte dem straks, hvad hans samtale med de herrer orkestermedlemmer havde drejet sig om.

"Ja, kære, den gamle skoles fortærskede lirumlarum er færdig, komplet færdig. De komponister, som kun gik ud på at lave melodier, har levet deres tid. Men det er der ingen, der vil forstå.

Musikken er en ny kunst. Melodien er dens første lallen. Det uvidende øre holdt af disse letløbende strofer, det glædede sig over dem med en barnlig, en ukultiveret glæde. Jeg må tilføje, at folkets øren, det udannede publikums øren, de lavere øren altid vil blive ved at holde af de mere melodiøse sager, af visen, kort sagt. Det volder dem en fornøjelse, der står på lige trin med den, varietéerne byder deres stamgæster.

Jeg vil benytte mig af en sammenligning for at gøre mig rigtig forståelig. En bondes øjne holder af brutale farver og billeder med skrigende kulører, de mere dannede, men dog ikke kunstnerisk udviklede øjne, foretrækker de dæmpede indsmigrende nuancer og lidt sødladne emner, mens derimod kunstnerens øje, det forfinede øje, elsker, forstår og skelner den

samme tones uendelig svage svingninger, farvernes mystiske sammensmelten, som ingen anden kan se.

Det samme gentager sig i litteraturen: portnerne holder mest af fantastiske romaner, de højere klasser søger romaner, der kan røre dem, og de virkelig litterært forstandige bryder sig kun om de bøger, der rummer ren kunst, som ingen andre kan fatte.

Når en almindelig borgermand giver sig til at tale til mig om musik, får jeg lyst til at slå ham ihjel. Og hvis det er i operaen, spørger jeg ham: "Er De i stand til at sige mig, om tredje violin ikke spillede en falsk tone i begyndelsen af tredje akt? – Ikke? – Så kan De ikke snakke med, De har ikke øre." Den mand, der ikke i et orkester på samme tid kan høre hele ensemblet og hvert instrument for sig, har intet øre, han er ikke musikalsk. Ikke sandt? Jeg har ret!"

Han drejede sig om på hælen og fortsatte:

"For en kunstner ligger musikken gemt i en akkord. Å, kære, der er visse akkorder, som gør mig fuldstændig ude af mig selv, som sender en strøm af uudsigelig lykke gennem hele mit legeme. Mit øre er efterhånden blevet så øvet, så fuldkomment, så modent, at jeg er endt med at komme til endog at elske visse falske akkorder, aldeles ligesom en kunstelsker, der har drevet sin smag så højt i vejret, at den er nået til depravation. Jeg begynder at blive så overforfinet, at mit øre søger de yderste pirringsmidler. Ja, mine venner, der gives enkelte falske toner! Hvilken salighed! Hvilken salighed af pervers dybde! Hvor de rører op i én, hvor de sætter alle éns nerver i bevægelse, hvor de pirrer øret … hvor de pirrer! … Hvor de pirrer!"

Han gned sig begejstret i hænderne og nynnede:

"De skal høre min opera – min opera – min opera –! De skal høre min opera."

Gontran spurgte:

"Laver De en opera?"

"Ja, jeg er i færd med at lægge sidste hånd på den."

Petrus Martels stemme rungede over med dem:

"Har I forstået det? Det er altså en aftale: en gul raket, så brænder I det af!"

Det var fyrværkeriet, han gav ordrer om. De andre gik hen til ham, og med udstrakt arm, som om han truede en fjendtlig flåde, pegede han på nogle hvide træstænger oppe på bjerget, oven over kløfterne på den anden side af dalen, og forklarede dem arrangementet.

"Dernede skal det fyres af! Jeg siger til fyrværkeren, at han fra klokken halv ni skal være på sin post. Så snart forestillingen er færdig, giver jeg ved at opsende en gul raket signalet her oppe fra, og så brænder han den første afdeling af."

Marquis'en kom til:

"Jeg skal ned og drikke et glas vand," sagde han.

Paul og Gontran gik med ham tilbage ned ad bakken. Da de kom til kuranstalten, fik de øje på far Clovis, der var på vej derind, støttet af de to Oriols og fulgt af Andermatt og doktoren. Hver gang han slæbte benene et skridt frem, vred han sig af smerte i de skrækkeligste trækninger.

"Lad os gå med ind," sagde Gontran, "det bliver nok morsomt."

Den lamme blev anbragt i en lænestol og Andermatt sagde til ham:

"Hør nu, hvad jeg foreslår Dem, gamle slyngel som De er, De tager to bade om dagen og sørger for øjeblikkelig at blive rask. Så snart De kan gå, får De to hundrede francs og …"

Den gamle gav sig til at klynke.

"De er ligesom jern mine ben, ligesom jern, gode herre."

Andermatt fik ham til at tie og fortsatte:

"Vil De behage at høre mig ud … og De får fremdeles to hundrede francs hvert år lige til Deres død … hører De, hvad jeg siger – lige til Deres død, hvis De bliver ved at føle den heldbringende virkning af vandet."

Den gamle var aldeles perpleks. Denne helbredelse, der skulle vare ved, kom ganske på tværs af de indtægtsmuligheder, han havde bygget sin fremtidige eksistens på.

Han spurgte tøvende:

"Men når … når der er lukket … på anstalten her … og det tager fat igen … så kan jeg jo ikke gøre for det … når vandet her er lukket."

Doktor Latonne afbrød ham, og sagde, henvendt til Andermatt:

"Det er meget godt … meget godt! … Vi helbreder ham hvert år … det er bedre, det beviser, at en årlig behandling er en nødvendighed og at man absolut må komme igen. Det er netop udmærket. Det er en aftale."

Men den gamle gentog:

"Det bliver ikke nemt denne gang, gode herre. De er ligesom jern, mine ben, ligesom jernstænger …"

En ny tanke spirede frem i doktorens hjerne:

"Hvad om jeg lod ham få nogen øvelse i siddende gang?" sagde han, "det ville sikkert i høj grad fremskynde vandets

virkninger. Det er dog altid et forsøg værd."

"Det er en fortrinlig idé," svarede Andermatt og tilføjede: "Nå, far Clovis, forsvind nu og glem så ikke, hvad vi er blevet enige om."

Den gamle slæbte sig stadig klynkende afsted; og da mørket begyndte at falde på, skyndte hele bestyrelsesrådet for aktieselskabet "Mont-Oriol" sig op for at spise til middag, da forestillingen skulle begynde klokken halv otte.

Den fandt sted i det nye kasinos store sal, der kunne rumme henimod tusind mennesker.

Allerede klokken syv begyndte de af tilskuerne, som ikke havde nummererede pladser, at indfinde sig.

På slaget halv otte var salen fuld, og tæppet gik op for en lille enakts vaudeville, der gik forud for Saint-Landris operette, som skulle synges af nogle kunstnere fra Vichy, der i dagens anledning velvilligst havde afstået dem.

Christiane, som sad på første række mellem sin fader og sin mand, led meget af varmen.

Hvert øjeblik sagde hun:

"Jeg kan ikke mere! Jeg kan ikke mere!"

Da vaudevillen var spillet og operetten begyndte, var hun lige ved at blive dårlig og hun vendte sig om mod sin mand:

"Jeg bliver vist nødt til at gå ud, kære Will, jeg kvæles."

Bankieren blev fortvivlet. Det lå ham stærkt på sinde, at festen skulle være vellykket helt igennem uden mindste mislyd. Han svarede:

"Gør, hvad du kan for at stå imod, jeg beder dig. Hvis du går, bringer det alt for megen forstyrrelse. Du må ned igennem hele salen."

Men Gontran, der sammen med Paul havde plads lige bag ved hende, havde hørt, hvad de sagde. Han bøjede sig frem mod sin søster:

"Har du det for varmt?" spurgte han.

"Ja, jeg kvæles."

"Godt, vent bare et øjeblik, så skal du se løjer!"

Der var et vindue lige i nærheden, han borede sig hen til det, steg op på en stol og svang sig ud igennem det næsten uden at nogen lagde mærke til det.

Så gik han ind i den fuldstændig tomme café, stak hånden ind under kassererpulten, hvor han havde set Petrus Martel gemme sin signalraket. Så snart han havde fået fat på den, løb han hen og skjulte sig i et buskads, hvor han tændte den an.

Den lynsnare raket fo'r op imod skyerne, beskrev en bue og spredte en regn af ilddråber ud over himlen.

Næsten lige i det samme brød en mægtig eksplosion løs på bjerget overfor og et bundt af stjerner såedes ud i natten.

Inde i salen, hvor Saint-Landris akkorder bævede, var der en, der råbte:

"De brænder fyrværkeriet af!"

De, der sad nærmest ved udgangen, rejste sig og listede sig stille ud for at se, om det var sandt. Alle de andre vendte blikket henimod vinduerne, men kunne ingenting se, da alle ruderne vendte ud mod Limagne.

Der blev spurgt:

"Er det sandt? Er det sandt?"

En stærk bevægelse gik gennem den utålmodige mængde, som foretrak en mere usammensat fornøjelse. En stemme udenfor forkyndte:

"Ja, det er sandt, det bliver brændt af."

I et eneste sekund var hele salen på benene. Alle tilskuerne styrtede henimod dørene, puffedes og skubbedes og hylede mod dem, der spærrede for udgangen:

"Men så skynd Dem dog, så skynd Dem dog!"

Snart var hele publikum kommet ud i parken og Saint-Landri stod alene tilbage og blev rasende ved med at slå takt foran det stærkt åndsfraværende orkester. Og ovre på bjerget blev sole afløst af hjul og knald fulgte på knald.

Men pludselig udslyngede en vældig røst tre gange efter hinanden råbet:

"Hold op, i Satans skind og ben! Hold op, i Satans skind og ben! Hold op, i Satans skind og ben!"

Og da der i det samme ovre på bjerget tændtes et mægtigt bengalsk blus, der oplyste de uhyre klipper og træer med rødt lys til højre og blåt til venstre, fik man midt i skæret øje på Petrus Martel, som ude af sig selv var kravlet op på en af de imiterede marmorvaser, der smykkede kasinoets terrasse, og stod deroppe med blottet hoved, armene op i luften, hylende og gestikulerende.

Så gik det stærke lys pludselig ud og et øjeblik sås intet uden de rigtige stjerner. Men et sekund efter knaldede et nyt bombardement løs og Petrus Martel sprang ned på jorden, idet han udbrød;

"Hvilken fiasko, min gud, hvilken fiasko!"

Og han banede sig vej gennem mængden med tragiske fagter og truende næver ud i den tomme luft, han stampede af vrede og blev ved med at gentage:

"Hvilken fiasko! Hvilken fiasko!"

Christiane havde taget Pauls arm for at finde et sted, hvor hun kunne sætte sig ude i det frie, og henrykt fulgte hun med øjnene raketterne, der steg op mod himlen.

Hendes broder kom hen til hende og spurgte:

"Nå, var det ikke vellykket? Var det ikke godt fundet på?"

Hun hviskede:

"Hvad for noget? Er det dig, som ...?"

"Jeg, vist er det mig, det var brillant, ikke?"

Hun gav sig til at le, hun fandt det virkelig morsomt. Men Andermatt kom løbende, fortvivlet. Han begreb ikke, hvem der havde kunnet finde på at spille dem den streg. Raketten var blevet stjålet for at give det aftalte signal. En sådan nederdrægtighed kunne kun være en intrige fra det gamle selskabs side, det måtte være en af doktor Bonnefilles kreaturer, der havde besørget det!

Han blev ved at gentage:

"Det er fortvivlende, rent ud fortvivlende. Det var et fyrværkeri til to tusinde tre hundrede francs og nu er det spildt, aldeles spildt!"

Gontran indvendte:

"Nej, kære, når De regner rigtigt efter, er det kun en fjerdedel, lad os sige en tredjedel, hvis De vil, der er gået tabt – skal vi sige syv hundrede og halvfjerds francs? Deres gæster har altså dog haft glæde af for femten hundrede og tredive francs raketter. Det er virkelig al ære værd."

Bankierens vrede vendte sig pludselig mod svogeren. Han greb ham hastigt i armen:

"Hvad Dem angår, så har jeg et alvorsord at snakke med Dem. Da jeg nu har Dem, så lad os spadsere en tur i alléerne.

Det tager forresten kun fem minutter."

Han drejede sig om imod Christiane:

"Jeg betror dig til vor ven Brétigny, men bliv ikke for længe ude, vær forsigtig. Du kunne nemt forkøle dig, ved du. Pas på, pas på!"

Hun mumlede:

"Du behøver ikke at være bange, min ven."

Og Andermatt trak Gontran med sig.

Så snart de var kommet lidt bort fra mængden, så at de var alene, standsede bankieren:

"Det er Deres pekuniære stilling, jeg vil tale lidt med Dem om."

"Min pekuniære stilling?"

"Ja, ved De selv rigtig besked med Deres pekuniære stilling?"

"Nej, men De kender den sikkert bedre end jeg, eftersom De låner mig penge."

"Ja, De kan tro, jeg kender den, og det er netop i den anledning, at jeg vil tale med Dem."

"Det forekommer mig unægtelig, at øjeblikket er dårligt valgt … midt under et fyrværkeri!"

"Øjeblikket er tværtimod udmærket valgt. Jeg taler ikke til Dem midt under et fyrværkeri, men lige før et bal."

"Før et bal? … Det forstår jeg ikke."

"Det skal De nok komme til. Deres stilling er denne: De har ikke andet end gæld og De vil aldrig få andet end gæld …"

Gontran svarede alvorligt:

"De siger mig det lidt vel ligeud."

"Ja, fordi det er nødvendigt. Hør nu godt efter: De har spist hele den formue, der tilkom Dem efter Deres moder, men lad os

ikke tale mere om det."

"Nej, lad os ikke tale mere om det."

"Hvad Deres fader angår, så har han tredive tusinde francs i rente, det vil sige, at han har en kapital på omtrent otte hundrede tusinde francs. Nu skylder De imidlertid mig alene hundrede og halvfems tusinde francs. Ydermere skylder De til ågerkarle ..."

Gontran mumlede i hovmodig tone:

"Skal vi sige jøder?"

"Lad gå, til jøder, skønt der rigtignok imellem dem er en klokker ved Saint-Sulpice kirken og samme klokker oven i købet har brugt en præst som mellemmand til at komme i forbindelse med Dem ... men jeg vil ikke skændes med Dem for så lidt ... De skylder altså forskellige ågerkarle, både kristne og jødiske, næsten lige så meget. Vi kan lavt regnet sige hundrede og halvtreds tusinde francs. Det bliver til sammen tre hundrede og fyrre tusinde francs, som De betaler renter af ved stadig at låne, undtagen de renter, jeg skal have, som De slet ikke betaler."

"Det er rigtigt," sagde Gontran.

"Så har De med andre ord slet ingen ting."

"Slet ingen ting, det er rigtigt nok ... uden min svoger."

"Uden Deres svoger, som nu har fået nok af at låne Dem penge."

"Og så?"

"Og så min kære, er altså den mindste bonde, der bor i en af hytterne dernede, rigere end De."

"Meget vel ... og så?"

"Og så ... og så ... Hvis Deres fader dør i morgen, er der ikke andet for Dem at gøre end at skaffe Dem Deres brod, hører De,

skaffe Dem Deres brød ved at tage mod en plads som kontorist i min forretning. Og det ville endda kun være en måde at maskere den understøttelse på, som jeg måtte give Dem."

Gontran sagde i en irriteret tone:

"Kære William, den slags ting keder mig. Jeg ved det alt sammen lige så godt som De og jeg må gentage det for Dem, øjeblikket er dårligt valgt. Til at minde mig om det, særlig med … med … med så lidt diplomati …"

"Undskyld, lad mig have lov til at tale ud. Den eneste måde, De kan redde Dem ud af det på, er ved at gifte Dem. Men til trods for Deres navn, som har en god klang, selv om det ikke er berømt, er De et elendigt parti. Ingen rig arving, ikke en gang en jødinde, ville betale en formue for at komme til at hedde grevinde de Ravenel. Det vil derfor falde Dem temmelig vanskeligt at finde en dame, som er rig nok og på samme tid antagelig …"

Gontran afbrød ham:

"Nævn hende hellere straks, det er bedre."

"Som De vil: en af far Oriols døtre, hvem af dem, De foretrækker. Derfor ville jeg tale med Dem inden ballet."

"Vil De måske være så god at forklare Dem lidt tydeligere," svarede Gontran i en kølig tone.

"Det er meget ligetil, De ser selv, hvilken succes jeg straks har opnået med dette kursted. Men det er endda ingenting; hvis jeg havde alle de jorder, som den durkdrevne bondetamp har beholdt, mellem mine hænder eller rettere mellem vore hænder, så ville jeg få gulddynger ud af det. Og så taler jeg ikke en gang om de vinmarker, som ligger mellem etablissementet og hotellet og mellem hotellet og kasinoet, og som jeg, Andermatt,

i morgen ville betale med en million. Både disse marker og de andre omkring højen skal være pigebørnenes medgift. Faderen sagde det til mig endnu i dag, måske ikke uden en lille bitanke. De ser altså ... at hvis De vil ... kan vi der gøre en glimrende forretning, ikke?"

Gontran mumlede grundende:

"Det er muligt, jeg skal tænke over det."

"Ja, tænk over det, men glem ikke, at jeg altid kun taler om den slags ting, når de er ganske sikre, når jeg har overvejet dem grundigt og når jeg til bunds kender alle deres mulige konsekvenser og bestemte fordele."

Men Gontran løftede armen og udbrød, som om han pludselig havde glemt alt, hvad hans svoger havde sagt til ham:

"Se en gang, hvor det er smukt!"

En ny afdeling blussede op, flammerne dannede et ildpalads, over hvilket der flagrede en lysende fane, hvorpå den med røde, strålende bogstaver stod "Mont-Oriol" og lige overfor, nede over sletten, stod den lige så røde måne, der syntes at være stået op alene for at betragte dette skuespil. Paladset brændte i nogle minutter, så eksploderede det ligesom et skib, der springer i luften, og sendte ud over hele himlen en regn af fantastiske ildlegemer, som igen selv sluktes med et knald, og månen blev alene tilbage, rund og stille i horisonten.

Tilskuerne klappede, som om de var rasende, og råbte:

"Hurra! Bravo! Bravo!"

Andermatt sagde pludselig:

"Lad os så gå ind og åbne ballet. Skal vi være vis-à-vis i en kvadrille?"

"Ja, med største fornøjelse, kære svoger."

"Hvem har De tænkt på at engagere? Jeg skal danse med hertuginden af Ramas."

Gontran svarede henkastet:

"Jeg kan jo inklinere for Charlotte Oriol."

De gik tilbage op til kasinoet. Da de kom forbi det sted, hvor Christiane var blevet siddende med Paul Brétigny, så de dem ikke mere.

William mumlede:

"Hun har fulgt mit råd. Hun er gået i seng, hun var meget træt i dag."

Og han gik hen imod balsalen, der, mens fyrværkeriet blev brændt af, var blevet ryddet.

Men Christiane havde ikke, således som hendes mand troede, trukket sig tilbage til sit værelse.

Så snart hun var blevet alene med Paul, havde hun sagt ganske sagte til ham, idet hun trykkede hans hånd:

"Endelig er du kommet, en hel måned har jeg ventet dig. Hver morgen spurgte jeg mig selv: "Får jeg ham at se i dag?" … Og hver aften sagde jeg til mig selv: "Bliver det da i morgen?" … Hvorfor blev du så længe borte, min elskede?"

Han svarede forlegen:

"Jeg har været optaget, jeg har haft forretninger."

Hun lænede sig over mod ham og hviskede:

"Det var ikke pænt af dig at lade mig være her alene med de andre, især ikke i min tilstand."

Han rykkede sin stol lidt længere bort:

"Pas på! Sæt nogen så os! De raketter lyser over det hele."

Det skænkede hun ikke en tanke, hun sagde:

"Jeg elsker dig så højt."

Og med en skælven af glæde fortsatte hun:

"Å, hvor jeg er lykkelig, hvor jeg er lykkelig over, at vi igen er sammen her! Har du tænkt rigtigt over det! Hvilken fryd, Paul! Hvor vi igen skal elske hinanden!"

Hendes stemme sank ned til en hvisken så svag som et åndepust:

"Jeg har en vanvittig … vanvittig lyst til at kysse dig … Jeg har længtes så forfærdeligt efter dig!"

Med en lidenskabelig kvindes voldsomme energi slog hun pludselig over og fortsatte i en tone, der tydeligt udtrykte, at enhver modsigelse var overflødig:

"Jo, jeg vil kysse dig … hører du … jeg vil! Vi må straks gå hen til det sted, hvor vi forrige sommer sagde farvel til hinanden! Kan du huske det, på vejen til La Roche-Pradière?"

Han svarede bestyrtet:

"Du må jo være forrykt, du kan ikke tåle at gå mere. Husk på, at du har stået op næsten hele dagen! Det er vanvid, det tillader jeg aldrig."

Hun havde rejst sig og hun gentog:

"Jeg vil have det. Hvis du ikke går med mig, så går jeg alene."

Hun pegede op mod månen, der var i færd med at stå op:

"Ser du! … Det var en aften som denne! Kan du huske, hvor du kyssede min skygge?"

Han holdt hende tilbage:

"Christiane … så hør dog … det er latterligt … Christiane."

Hun svarede ikke, men gav sig til at gå hen imod bakken, der førte ned til vinmarkerne. Han kendte den rolige og ubøjelige vilje, der boede inde bag de blå øjne, og den yndefulde stædighed som lå gemt i under det lyse hår, der faldt ned over

hendes pande, og han vidste, at hun ikke lod sig standse af nogen som helst hindring. Han tog derfor hendes arm for at støtte hende på vejen derhen.

"Hvis nogen så os, Christiane?"

"Det sagde du ikke i fjor. De er desuden alle optaget af festen. Vi kan sagtens komme tilbage igen, uden at nogen lægger mærke til vor fraværelse."

Den stenede sti blev snart vanskelig at komme frem ad. Hun stønnede og lænede sig tungt på ham; ved hvert skridt sagde hun:

"Det er dejligt, det er dejligt at lide således."

Han standsede og ville have hende til at vende om. Men hun ville ikke høre på ham:

"Nej, nej. Jeg er lykkelig. Det kan du slet ikke forstå. Jeg føler barnet … vort barn … dit barn … leve i mig … og det gør mig så lykkelig … ræk mig din hånd."

Hun forstod ikke, at han hørte til den race mænd, som kan være elskere, men ikke fædre. Fra det øjeblik, han vidste, at hun var frugtsommelig, gled han fra hende, uden at kunne gøre for det fik han lede ved hende. I tidligere tid havde han ofte hævdet, at så snart en kvinde er indviet til forplantningen, er hun ikke længere værdig til elskov. Hvad der begejstrede ham ved kærligheden, var denne flugt af to hjerter op imod et ugribeligt ideal, dette favntag af to ulegemlige sjæle, alt det kunstige og uvirkelige, som digterne lægger ind i lidenskaben. I kvindens legeme tilbad han den Venus, hvis skød bestandig bevarer ufrugtbarhedens rene form. Tanken om det lille væsen, der var undfanget af ham, om den menneskelarve, der rørte sig inde i det legeme, som den havde besmittet, og som den

allerede gjorde hæslig, fyldte ham med en uovervindelig modbydelighed. Materniteten gjorde hende til et dyr. Hun var ikke længere den forunderlige skabning, han tilbad og drømte om, men et dyr, der forplanter sin race. Og en endog helt materiel lede blandede sig med den åndelige afsky, han følte.

Men hvorledes skulle hun kunne føle eller gætte noget af det, hun, som for hvert af det længselsfuldt ventede barns bevægelser kun følte sig tættere knyttet til sin elsker. Den mand, som hun tilbad, som hun for hver dag, der var gået siden deres første kys, havde elsket højere, han var ikke alene trængt ind til hendes inderste legeme, han havde sået sit eget liv i hende, han skulle fødes på ny af hende. Ja, der under sine foldede hænder bar hun ham selv, hendes kære, hendes ømme, hendes eneste ven, som ved naturens mysterium skulle genfødes af hende. Og hun elskede ham dobbelt, nu da hun havde ham to gange, den store og den endnu ukendte lille, ham, som hun så, som hun rørte og kyssede, og ham, som hun endnu kun kunne føle under sin hud.

De var kommet ud på vejen.

"Dernede stod du og ventede på mig den aften," sagde hun.

Og hun rakte ham sine læber. Han kyssede dem køligt uden at svare.

Hun hviskede for anden gang:

"Kan du huske, hvor du kyssede mig på jorden? Vi stod således, se."

Og i håb om, at han ville gøre det igen, gav hun sig til at løbe for at komme lidt bort fra ham. Så standsede hun og ventede stønnende. Men i månelyset lå hendes skikkelse hen over vejen og dens hæsligt udbuede linjer aftegnede sig skarpt mod det

hvide støv. Paul blev stående uden at røre sig lige foran hende og stirrede på skyggen af hendes svangerskab; han var såret i sin poetiske blufærdighed, ude af sig selv over, at hun ikke selv følte det, at hun ikke gættede hans tanker, at hun ikke havde koketteri, takt og kvindelig finfølelse nok til at forstå alle de nuancer, der gør forholdene så forskellige. Med en utålmodig klang i stemmen sagde han til hende:

"Hør nu, Christiane, de barnestreger er latterlige."

Hun kom tilbage hen til ham, bevæget og bedrøvet med åbne arme og kastede sig til hans bryst:

"Å, du elsker mig mindre. Jeg føler det, jeg er vis på det!"

Han fik medlidenhed med hende. Han tog hende om hovedet og trykkede to lange kys på hendes øjne.

Så gik de tavse op mod hotellet. Han fandt intet at sige hende og da hun udmattet af træthed støttede sig til ham, fremskyndede han sine skridt for ikke længere at føle hendes vanskabte figur strejfe mod sin hofte.

Da de kom i nærheden af hotellet, skiltes de, og hun gik op på sit værelse.

Kasinoets orkester spillede dansemelodier og Paul gik ind for at se på dansen. Det var en vals, alle valsede: Doktor Latonne med den yngste af damerne Paille, Andermatt med Louise Oriol, den smukke doktor Mazelli med hertuginden af Ramas og Gontran med Charlotte Oriol. Han talte ind i øret på hende med den indsmigrende mine, der tilkendegiver et begyndende kurmageri; og hun smilede bag ved sin vifte, rødmede og syntes henrykt.

Paul hørte, at der bag ved ham blev sagt:

"Se, se, grev de Ravenel gør nok sine hoser grønne hos den lille Oriol."

Det var doktor Honorat, der stod tæt ved døren og morede sig med at se til. Han fortsatte:

"Jo vist så, det har varet over en halv time. Alle har allerede lagt mærke til det. Det ser for øvrigt ikke ud til at mishage den små."

Efter en pause tilføjede han:

"Det barn er en perle, hun er god, munter, naturlig, kærlig og retsindig, et prægtigt lille menneske. Der måtte ti som den ældste til for at veje op imod hende. Jeg har kendt dem, lige siden de var børn … begge to … Men faderen foretrækker alligevel den ældste, fordi hun … hun … hun har mere af bondeblodet i sig … hun er mindre retlinet … mere økonomisk … mere durkdreven … og mere … mere misundelig … Å, hun er en god pige alligevel, jeg vil nødig sige noget ondt om hende … men imod min vilje så sammenligner jeg, forstår De … og når jeg har sammenlignet … så fælder jeg min dom … det kan man ikke lade være med."

Valsen var forbi. Gontran kom hen til sin ven og fik øje på doktoren:

"Hør, sig mig engang det forekommer mig, at Envals lægekorps er blevet mærkelig forøget. Vi har fået en hr. Mazelli, der valser til fuldkommenhed, og en lille, ældre hr. Black, som synes at stå sig særlig godt med Himlen."

Men doktor Honorat var diskret. Han holdt ikke af at udtale sin mening om sine kolleger.

2

Lægerne var blevet det brændende spørgsmål i Enval. De havde pludselig bemægtiget sig hele egnens opmærksomhed; beboerne beskæftigede sig med en sand lidenskab med dem. Tidligere havde kilderne piblet frem under doktor Bonnefilles ophøjede og uindskrænkede myndighed og mellem den bevægelige doktor Latonnes og den rolige doktor Honorats uskadelige konkurrence.

Nu var det blevet ganske anderledes.

Så snart den succes, som Andermatt i vinterens løb havde forberedt, viste sig at være sikker, takket være de herrer professorer Cloche, Mas-Roussel og Rémusot, som havde givet sagen deres mægtige bistand ved hver at yde et kontingent på i det mindste to à tre hundrede patienter, var doktor Latonne blevet en betydende person, der særlig blev protegeret af professor Mas-Roussel, hvis elev han havde været, og hvis holdning og manerer han samvittighedsfuldt efterlignede.

Doktor Bonnefille var der ingen mere, der talte om. Rasende, ude af sig selv og fnysende imod "Mont-Oriol", tilbragte den gamle læge hele dagen i den gamle kuranstalt sammen med nogle enkelte patienter, som var blevet ham trofaste.

I nogle fås tanker var han nemlig blevet ved at være den, som ene kendte vandets virkelige egenskaber, fordi det var ham, der lige siden kurstedets oprettelse officielt havde haft overledelsen over det.

Doktor Honorat havde ikke stort andet end sine auvergneske patienter tilbage. Han stillede sig tilfreds med den beskedne indtægt, han havde af dem, og trøstede sig ved at foretrække

dyrkelsen af vin og kortspil fremfor udøvelsen af den medicinske videnskab.

Han gik dog ikke så vidt, at han nærede kærlighed til sine kolleger.

Doktor Latonne var altså kommet til at stå som Mont-Oriols stor-augur, hvis ikke en skøn dag en ganske lille mand, næsten en dværg, en underlig skabning, med et stort hoved siddende mellem skuldrene, store runde øjne og store hænder, var dukket frem. Denne nye læge, doktor Black, som professor Rémusot havde draget til stedet, havde straks vakt opmærksomhed ved sin overdrevne fromhed.

Næsten hver morgen tilbragte han mellem to sygebesøg nogle minutter i kirken og næsten hver søndag gik han til alters. Præsten skaffede ham snart nogle syge, gamle koner og fattige folk, som han behandlede gratis, og nogle andægtige damer, der først spurgte deres skriftefader til råds inden de tilkaldte en læge, fordi de fremfor alt forud ville vide besked om hans tænkemåde, hans optræden og hans professionelle blufærdighed.

En dag blev prinsessen af Maldebourgs ankomst meldt. Det var en gammel, meget ivrig katolsk, tysk dame, der, samme aften kun var kommet, straks efter en romersk kardinals anbefaling lod doktor Black kalde til sig.

Fra det øjeblik var han kommet på mode. Det hørte til god smag og god tone, det var chikt at lade sig behandle af ham. Det var den eneste læge, som virkelig var *comme il faut*, den eneste, en dame kunne have fuldt ud tillid til.

Og fra morgen til aften så man den lille mand med buldoghovedet løbe rundt fra det ene hotel til det andet. Han

talte altid hviskende med alle og trak dem altid hen i krogene. Det så ud, som om han bestandig enten skulle fortælle hemmeligheder eller have noget at vide, for man stødte stadig på ham ude på gangene, fordybet i lange mystiske konferencer med hotelværterne, med sine patienters kammerpiger, med hvem som helst, der kom i berøring med dem, han behandlede.

Så snart han på gaden fik øje på en, han kendte, styrede han straks med sine korte og rappe skridt lige hen til ham og gav sig til at fremhviske en hel mængde nye og omstændelige forskrifter, aldeles ligesom en præst i skriftestolen.

De gamle damer især tilbad ham. Han hørte på deres historier lige til enden uden at afbryde og beskæftigede sig indgående med deres iagttagelser, deres spørgsmål og deres ønsker.

Hver dag forøgede eller indskrænkede han den dosis vand, hans patienter skulle drikke, hvad der fik dem til at tro blindt på hans omhu for dem.

"I går drak vi to trekvart glas," sagde han, "meget vel, så drikker vi i dag kun to, men i morgen tre … Glem det ikke … tre glas i morgen … Jeg anser det for overordentlig vigtigt – overordentlig!"

Og alle hans patienter følte sig overbeviste om, at han anså det for overordentlig vigtigt.

For ikke at glemme alle disse tal og brøker skrev han dem ind i en lille lommebog, så var han vis på, at han ikke kom til at tage fejl. For en patient tilgiver aldrig en læge, som husker et halvt glas forkert.

Med samme nøjagtighed regulerede og ændrede han i kraft af principper, som han alene kendte, varigheden af de daglige

bade.

Doktor Latonne, som var misundelig og rasende over den andens held, trak foragteligt på skuldrede og erklærede:

"Det er en humbugsmager!"

Hans had mod doktor Black havde endog et par gange drevet ham til at tale ondt om mineralvande i almindelighed:

"Når vi knapt nok ved, om de overhovedet har nogen virkning, er det ganske umuligt dagligt at foreskrive hvor store portioner, der skal drikkes; der eksisterer ingen som helst terapeutisk lov, der kan opstilles regler efter. En sådan fremgangsmåde skader i høj grad lægekunsten."

Doktor Honorat nøjedes med at smile. Fem minutter, efter at han havde givet en konsultation, havde han altid meget omhyggeligt glemt, hvor mange glas han havde påbudt patienten at drikke.

"To mere eller mindre," sagde han i sine gemytlige timer til Gontran, "det går såmænd ikke ud over andre end kilden, og den føler sig ikke en gang videre generet af det!"

Den eneste lille ondskabsfuldhed, han tillod sig overfor sin højkirkelige kollega, var at kalde ham for "de hellige badekars vogter". Hans misundelse var forsigtig, vittig og stilfærdig.

Undertiden tilføjede han dog:

"Ja, det er en, som til bunds kender de syge … og det er endnu bedre for os end at kende deres sygdomme."

Men så en morgen blev hotellets gæster forøget med en spansk adelsfamilie, hertug og hertuginde de Ramas-Aldaverra, der havde sin egen læge, en italiener, doktor Mazelli fra Milano med sig.

Det var en mand på en tredive år, han var høj og slank, med et kønt ansigt og en omhyggelig soigneret moustache.

Straks den første aften erobrede han alle gæsterne ved table-d'hôte, for hertugen en tungsindig mand, der plagedes af overdreven fedme, havde en rædsel for at være alene og ville derfor spise i den fælles spisesal. Doktor Mazelli kendte allerede alle de tilstedeværende ved navn, han havde en elskværdig bemærkning til hver af herrerne, en kompliment til hver af damerne og endog et smil til hver af tjenerne.

Han sad til højre for hertuginden, en smuk dame mellem fem og tredive og fyrre, med bleg teint, sorte øjne og blåsort hår, og ved hver ret sagde han til hende: "Meget lidt," eller: "Nej, ikke noget af det" eller: "Ja, det kan De spise". Og han skænkede selv i hendes glas, idet han omhyggeligt afpassede, at det blev den rette blanding af vin og vand.

På samme måde kontrollerede han hertugens mad, men dog med synlig ligegyldighed. Patienten brød sig i øvrigt slet ikke om hans anvisninger, men slugte med dyrisk grådighed alt, hvad der kom i nærheden af ham, og drak ved hvert måltid to karafler ublandet vin, hvorefter han slæbte sig ud i det frie og udenfor hoteldøren lod sig falde ned i den nærmeststående stol, hvor han besværet sad og stønnede og beklagede sig over sin vanskelige fordøjelse.

Efter den første middag gik doktor Mazelli, som straks ved et hurtigt øjekast havde forstået at veje og dømme sine omgivelser, oppe på kasinoets terrasse hen til Gontran, forestillede sig og gav sig til at passiare.

Da der var gået en time, var de fortrolige. Dagen efter lod han sig udenfor badeetablissementet præsentere for Christiane,

hvis sympati han efter fem minutters samtale havde forstået at vinde, endnu samme dag bragte han hende i forbindelse med hertuginden, der heller ikke brød sig om ensomhed.

Han vågede over alt i hertugens hus, han gav kokken gode råd om, hvorledes han skulle tillave maden, kammerpigen fik fortrinlige oplysninger om hovedbundens hygiejne og om hvorledes hun skulle bære sig ad med at få sin frues hår til at beholde dets farve, glans og fylde. Kusken havde fået en del nyttige vink på det veterinære område, og han forstod at gøre timerne korte og behagelige og under de kortvarige hotelophold at udvælge bekendtskaber, som faldt både i hertugens og hertugindens smag.

Hertuginden sagde om ham til Christiane:

"Det er et vidunderligt menneske, kære frue, han ved alt og han kan alt. Det er ham, jeg skylder min figur."

"Hvad for noget? Deres figur?"

"Ja, jeg begyndte at blive svær, men han frelste mig ved sin diæt og sin medicin."

Han forstod i øvrigt at gøre selv sin videnskab interessant, han talte om den med en utvungenhed, en munterhed og en let skepsis, der var vel egnet til at overbevise hans tilhørere om hans overlegenhed.

"Det er meget simpelt," sagde han, "jeg tror ikke på lægemidler. Eller rettere, jeg tror ikke særlig meget på dem. I tidligere tid gik lægerne ud fra det princip, at der gives midler mod alt. Gud havde, troede man, i sin guddommelige barmhjertighed skabt lægemidler for ethvert onde, kun havde han af skælmeri måske overladt det til menneskene selv at opdage denne lægedom. Som følge deraf har menneskene

opdaget en hel mængde lægemidler uden nogensinde rigtig at vide, mod hvilken lidelse hver af dem virker. I virkeligheden er der ingen lægemidler, der er kun sygdomme. Når en sygdom bryder ud, hævder nogle, at den må standses i sit løb, andre derimod mener, at den på en eller anden måde skal fremskyndes i sin gang, hver retning lovpriser sin fremgangsmåde. For det samme tilfælde ser man derfor, at der bliver brugt de mest forskellige metoder og de mest modstridende medikamenter: Is af én og stærk varme af en anden, diæt af denne og forøget næring af hin. Og så taler jeg endda ikke om de talrige giftige frembringelser, som uddrages af mineralier eller vegetabilier, og som kemien skaffer os. At alt dette virker, er sandt nok, men ingen ved, hvorledes det virker. Undertiden helbreder det, og undertiden dræber det."

Og med megen veltalenhed belyste han umuligheden af at have en vished og manglen på videnskabelig basis, så længe den organiske kemi, den biologiske kemi ikke tjente som udgangspunkt for en ny lægevidenskab. Han fortalte anekdoter om urimelige vildfarelser, som var blevet begået af de største læger, og beviste den såkaldte videnskabs falskhed og løshed.

"Nej, sørg for at holde legemet i funktion," sagde han, "at det hele bliver ved at fungere, huden, musklerne, alle organerne og frem for alt maven, som er det nærende element for hele maskineriet, dets regulator og dets livsmagasin."

Han forsikrede, at han efter behag, udelukkende ved sin diæt kunne gøre folk glade eller bedrøvede, oplagte til legemligt arbejde eller til åndeligt arbejde, alt efter den ernæring, som han foreskrev dem. Han kunne endog virke på de åndelige

egenskaber, på hukommelsen, på fantasien, kort sagt på enhver intelligensytring. Og spøgende sluttede han med disse ord:

"Jeg kurerer med massage og curacao."

Han hævede massagen til skyerne og talte om hollænderen Hamstrang, som om en gud, der udførte mirakler. Så viste han sine fine og hvide hænder frem:

"Med dem kan man få døde til at stå op."

Og hertuginden tilføjede:

"Det er sandt, han forstår til fuldkommenhed at give massage."

Han anbefalede også alkohol i små doser for i visse øjeblikke at pirre maven; og han fremstillede videnskabeligt beregnede blandinger, som hertuginden skulle drikke på bestemte tider enten før eller efter måltiderne.

Hver dag sås han henimod klokken halv ti komme ind i kasinoets café og forlange sine flasker. De blev bragt ham, lukket med små sølv-hængelåse, som han havde nøglerne til. Langsomt skænkede han lidt fra den ene flaske og lidt fra den anden ned i et meget smukt, blåt glas, som en meget korrekt tjener ærbødigt stod med på en bakke.

Så befalede han:

"Vær så god! Bring det til hertuginden i hendes bad, for at hun kan drikke det, inden hun klæder sig på, lige som hun går op af vandet."

Og når nogen nysgerrigt spurgte ham:

"Hvad har De i det?"

Så svarede han:

"Ikke andet end fin anisette, meget ren curacao og en udmærket bitter."

Den smukke, unge læge var efter nogle få dages forløb blevet den stadige genstand for efterstræbelse fra alle de syges side. Enhver list blev brugt for at fravriste ham nogle råd.

Når han i spadseretiden gik gennem parkens alléer, hørtes ikke andet end råbet "Doktor! Doktor!" fra alle de stole, der sad smukke damer, unge damer på, som hvilede sig lidt mellem to glas vand fra Christianes kilde. Når han så standsede med et smil på læberne, fik de ham trukket nogle øjeblikke med ned på den lille sti langs med floden.

De talte først til ham om vind og vejr og derfra gled de behændigt, diskret og koket over til spørgsmålet om deres helbredstilstand, men det skete på en så let og henkastet måde, som om det var en ganske ligegyldig ting, der blev talt om.

Han stod nemlig ikke som de andre læger på spring for publikum. Han fik ikke honorar og han kunne ikke kaldes hjem til én, han tilhørte hertuginden og ingen anden end hertuginden. Denne stilling fik dem bare til at anstrenge sig endnu mere og ansporede yderligere ønsket om at nyde godt af hans forskrifter. Og da der i krogene blev hvisket, at hertuginden var skinsyg, meget skinsyg, udspandt der sig mellem alle damerne en hårdnakket kamp om, hvem der kunne opnå råd af den smukke italienske doktor.

Han uddelte dem uden at lade sig alt for meget bede.

Mellem de damer, han havde begunstiget med sine anvisninger, udvekslede der fortrolige meddelelser for at vise hans omhu for dem.

"Å, kære, han kom med nogle spørgsmål … nogle spørgsmål … som jeg ikke kan gentage …"

"Var de meget indiskrete?"

"Indiskrete! Sig hellere forfærdelige! Jeg vidste aldeles ikke, hvad jeg skulle svare. Han ville vide besked om ting … om *ting*, siger jeg Dem …"

"Det er ligesom med mig. Han spurgte mig meget ud om min mand!"

"Ja, mig også … med enkeltheder … så … så personlige! Den slags spørgsmål er virkelig meget generende, men man kan alligevel godt forstå, at de er nødvendige."

"Selvfølgelig. Hele ens velbefindende afhænger jo netop af disse enkeltheder. Han har lovet at give mig massage til vinter i Paris. Jeg trænger stærkt til det for rigtig at have nytte af behandlingen her."

"Ja, men sig mig, kære, hvorledes har De tænkt at bære Dem ad? Man kan jo ikke byde ham penge?"

"Min gud, jeg har tænkt på at give ham en slipsnål. Det sætter han vist pris på, for han har allerede to eller tre meget smukke …"

"Næ, hvor De bringer mig i forlegenhed. Jeg havde netop haft den samme idé. Så vil jeg hellere give ham en ring."

Og der blev planlagt overraskelser for at behage ham, betænksomme gaver for at røre ham og små elskværdigheder for at lokke ham.

Han var blevet "dagens brændpunkt", det store konversationsemne, den eneste genstand for den offentlige opmærksomhed, da den nyhed pludselig spredte sig, at Gontran de Ravenel gjorde kur til Charlotte Oriol og ville gifte sig med hende. Og det blev snart i Enval til et stadig gentaget rygte.

Siden den aften, da Gontran havde åbnet kasinoets indvielsesbal med den unge pige, havde han hægtet sig fast til hendes skørter. Han viste hende offentligt alle de små opmærksomheder, en mand benytter til at tilkendegive, at han lægger, an på at behage og på ingen måde lægger skjul på, at det er hans hensigt. På samme tid fik forholdet mellem dem et anstrøg af lystigt og naturligt galanteri, som lidt efter lidt måtte føre dem over på følelsernes område.

De sås næsten hver dag, for de unge piger var altid sammen med Christiane, som de nærede et overstrømmende venskab for, der rimeligvis hvilede meget på smigret forfængelighed.

Gontran var pludselig blevet uadskillelig fra sin søster; han gav sig til at arrangere udflugter om formiddagen og friluftslege om aftenen, hvad der i høj grad undrede Christiane og Paul. Så opdagede de, at han var optaget af Charlotte; han drillede hende muntert, sagde hende komplimenter og viste sig ridderlig overfor hende på de tusinde små forskellige måder, der mellem to væsener knytter et varmere bånd. Den unge pige, som var vant til hans frie, fortrolige og lidt flabede parisermanerer, bemærkede først intet, men lod sig rive med af sin retsindige og tillidsfulde natur, og gav sig til at le og lege med ham, som hun ville have gjort med en broder.

En aften, da hun var kommet hjem sammen med søsteren efter at have spist til middag og bag efter leget i hotellet, hvor Gontran flere gange havde forsøgt at kysse hende, når der skulle indløses panter, sagde Louise, der i den sidste tid syntes lidt bekymret og lidt nervøs, i en hård tone til hende:

"Du gjorde bedre i at passe en lille smule på din opførsel. Hr. Gontran optræder ikke korrekt overfor dig."

"Ikke korrekt? Hvad har han da sagt?"

"Det ved du jo godt, lad ikke, som om du er et tossehoved. Du må ikke længere lade dig kompromittere på den måde. Og hvis du ikke selv kan våge over din opførsel, så tilkommer det mig at passe på."

Forvirret og skamfuld stammede Charlotte:

"Jeg forstår dig ikke … det forsikrer jeg dig … jeg har ingenting set."

Hendes søster svarede strengt:

"Hør nu, hvad jeg siger dig. Det kan ikke blive ved at gå på den måde! Hvis han vil gifte sig med dig, tilkommer det fader at overveje sagen og give ham et svar, men hvis han bare vil more sig, må han høre op med det, og det lige med det samme."

Charlotte blev pludselig vred uden at vide hvorfor, uden at vide over hvad. Hun følte sig på en gang oprørt over, at hendes søster ville give sig til at irettesætte hende og udøve myndighed over hende, og med skælvende stemme og tårer i øjnene erklærede hun hende, at hun bare aldrig skulle blande sig i, hvad der ikke angik hende. Hun stammede af raseri, hun var aldeles ude af sig selv, som om et tåget, men sikkert instinkt havde røbet hende den skinsyge, der var vågnet i Louises hjerte.

De gik hver til sit uden at kysse hinanden, og Charlotte græd i sin seng, mens hun tænkte på ting, hun aldrig før havde anet eller forestillet sig muligheden af.

Lidt efter lidt standsedes hendes tårer og hun gav sig til at gruble.

Det var alligevel sandt, at hans måde at være på overfor hende havde forandret sig. Indtil nu havde hun følt det uden at forstå det, nu gik det pludselig op for hende. Han greb enhver

lejlighed til at sige elskværdige og smigrende ting til hende. En gang havde han endog kysset hendes hånd. Hvad mente han med det? Han syntes om hende, men på hvilken måde? Skulle det være tilfældet, at han virkelig tænkte på at gifte sig med hende? Og lige med ét var det, som om hun et sted ude i luften, i den tomme nat, hvor hendes drømme begyndte at svæve omkring, hørte en stemme råbe: "Grevinde de Ravenel!"

Hun blev så bevæget over det, at hun satte sig op i sengen; så ledte hun med sine nøgne fødder under den stol, hun havde kastet sin kjole på, for at finde sine tøfler, og hun gik hen og lukkede vinduet op uden at vide, hvad hun gjorde, som for at give plads for sine forhåbninger.

Hun hørte, at der blev talt i stuen nedenunder og Kolossens stemme nåede tydeligt op til hende:

"Lad det bare gå sin gang. Man må altid se tiden an. Det bliver faders sag at få det bragt i orden. Endnu er der jo ikke sket nogen skade. Det bliver faders sag."

På muren lige foran sig så hun den hvide firkant fra det oplyste vindue nedenunder hende. Hun spurgte sig selv:

"Hvem mon der er dernede? Hvad taler de om?"

En skygge gled hen over det lyse stykke mur. Det var hendes søster! Hun var altså ikke gået i seng. Hvorfor ikke? Men lyset dernede blev slukket, og Charlotte gav sig atter til at tænke på alt det nye, der satte hendes hjerte i bevægelse.

Nu kunne hun umuligt lægge sig til at sove. Elskede han hende? Åh nej! Ikke endnu! Men han kunne komme til at elske hende, eftersom han syntes godt om hende! Og hvis han kom til at elske vanvittigt, således som man kan elske her i verden, så ville han sikkert gifte sig med hende.

Skønt hun var blevet opdraget i Clermont i en klosterskole for unge damer, glemte hun dog ikke, at hun var født i en bondegård, og hun havde bevaret en bondepiges ydmyghed og beskedenhed. Hun havde tænkt sig, at hun måske kunne blive gift med en notar eller advokat eller en læge; men lysten til at blive en dame af den fornemme verden med en adelig titel foran sit navn, var aldrig før rigtig dukket frem i hende. Nu og da, når hun havde lagt en eller anden kærlighedsroman fra sig, kunne hun et øjeblik være opfyldt af denne skønne drøm, men den styrtede næsten straks sammen som et alt for skrøbeligt luftkastel. Og nu blev dette umulige, utrolige, ved nogle ord af hendes søster manet frem for hende og syntes at komme nærmere og nærmere hen imod hende som et sejlskib, der drives frem af vinden.

I hvert åndedrag mumlede hun frem mellem sine læber "grevinde de Ravenel". Og bag hendes lukkede øjenlåg fyldtes natten med syner. Hun så pragtfuldt oplyste sale, smukke damer, der smilede til hende, elegante vogne, der holdt og ventede på hende nedenfor en slotstrappe, og stilfulde, livréklædte tjenere, der bukkede, når hun gik forbi dem.

Hun fik det for varmt i sengen; hendes hjerte bankede heftigt! Hun stod atter op for at drikke et glas vand og blev stående nogle øjeblikke med de bare fødder på værelsets kolde flisegulv.

Hun blev en lille smule roligere og endte med at falde i søvn. Men så snart dagen begyndte at gry, vågnede hun igen, så ophidset var hendes blod.

Hun skammede sig over sit lille værelse med de hvidkalkede vægge, over de fattige bomuldsgardiner og de to stråstole, der

aldrig blev rykket ud fra deres plads på hver side af kommoden.

Midt imellem disse møbler, der talte om hendes herkomst, mærkede hun, at hun var bondepige, og hun følte sig uværdig til den kønne, lidt spottende unge mand, hvis lyse og leende ansigt dukkede op for hendes øjne, forsvandt, kom igen og lidt efter lidt fik magt over hendes hjerte, hvor det allerede havde plads.

Hun sprang ud af sengen og løb hen og tog spejlet, sit lille toiletspejl, der ikke var større end bunden af en tallerken; så krøb hun atter op under tæppet med spejlet i hånden, og hun stirrede ivrigt på sit ansigt, der omgivet af det uredte hår lå på den hvide hovedpude.

Så stillede hun den lille spejlstump, som gengav hendes billede, oven på tæppet og tænkte på, hvor vanskeligt det med den store afstand imellem dem ville være at få et sådant ægteskab i stand. Og hendes hals snøredes sammen i sorg. Men så så hun sig igen i spejlet og smilede for at tage sig bedre ud; hun fandt selv, at hun var køn, og alle vanskelighederne forsvandt.

Da hun kom ned til morgenmaden, spurgte hendes søster, der så forpint ud, hende:

"Hvad har du til hensigt at tage dig for i dag?"

Uden at betænke sig sagde Charlotte:

"Vi skal jo køre til Royat med fru Andermatt."

Louise svarede:

"Så må du tage afsted alene, men efter hvad jeg sagde dig i går aftes, ville du gøre bedre i ..."

Den yngre afskar hende ordet:

"Jeg beder dig ikke om dine råd ... pas du bare dig selv."

Og de talte ikke mere sammen.

Far Oriol og Jacques kom ind og satte sig til bords. Den gamle spurgte næsten straks:

"Hvad skal I bestille i dag, småtøse?"

Charlotte ventede ikke til søsteren svarede:

"Jeg skal til Royat med fru Andermatt!"

De to mænd så med en fornøjet mine på hende og faderen mumlede med det samme smil, som han behandlede en fordelagtig forretning med:

"Det er godt, det er godt."

Hun blev mere overrasket over denne hemmelige tilfredshed, som hun anede i hele deres holdning, end over Louises synlige vrede, og lidt forvirret spurgte hun sig selv:

"Skulle de have talt om det indbyrdes?"

Så snart morgenmaden var færdig, gik hun op på sit værelse, tog sin hat på, greb sin parasol, kastede et let overstykke over armen og gik op til hotellet, for det var bestemt, at de skulle køre klokken halv to.

Christiane blev forbavset over, at Louise ikke var med.

Charlotte følte, at hun blev rød i hovedet og svarede:

"Hun var lidt træt, jeg tror, at hun har hovedpine."

De steg til vogns, det var den store til seks beregnede landauer, som de altid benyttede. Marquis'en og hans datter sad på bagsædet, den lille Oriol sad altså på forsædet mellem de to unge mænd.

De kørte forbi Tournoel og derfra videre langs foden af bjerget ad en smuk vej, der snoede sig under kastanje- og valnøddetræer. Charlotte lagde flere gange mærke til, at Gontran trykkede sig ind imod hende, men det var hele tiden så

forsigtigt, at hun ikke kunne blive krænket over det. Da han sad på højre side af hende, talte han tæt ind imod hendes kind, og hun turde ikke vende sig om og svare ham af frygt for hans ånde, som hun allerede følte på sine læber, og for hans øjne, hvis blik ville have gjort hende forlegen.

Han kom med galante spøgende bemærkninger, pudsige tåbeligheder og morsomt turnerede komplimenter.

Christiane talte næsten ikke, hun var besværet og syg af sit svangerskab. Paul så ud til at være i dårligt humør og optaget af ubehagelige tanker. Kun marquis'en passiarede roligt og ubekymret med egenkærlig gammelmandsgodmodighed.

De steg ud ved parken i Royat for at høre på musikken; Gontran tog Charlottes arm og gik i forvejen med hende. På stolene omkring kiosken, hvor orkesterdirigenten slog takt for blæse- og strygeinstrumenterne, sad hele skarer af badegæster og så på de spadserende, der defilerede forbi. Damerne viste deres kjoler, deres fødder, som de strakte frem og hvilede på den foranstående stols tremmer, og deres friske sommerhatte, der gjorde den endnu mere bedårende.

Charlotte og Gontran slentrede om mellem alle de siddende mennesker og ledte efter nogle komiske fremtoninger, der kunne give dem stof til morskab.

Hvert øjeblik hørte han, at der blev sagt bag ved dem:

"Se på den unge dame, hvor hun er nydelig!"

Han følte sig smigret og han spurgte sig selv, om hun blev antaget for at være hans søster, hans hustru eller hans elskerinde.

Christiane, som sad mellem sin fader og Paul, så dem flere gange gå forbi og fandt, at de var "lidt for unge". Hun kaldte på

dem for at få dem til at være lidt roligere. Men de hørte ikke på hende og blev ved at drive rundt mellem mængden og more sig af hjertens lyst.

Hun sagde ganske sagte til Paul Brétigny:

"Han ender med at kompromittere hende. Vi må tale med ham i aften, når vi kommer hjem."

Paul svarede:

"Jeg havde allerede tænkt på det. De har fuldstændig ret."

De spiste til middag i Clermont-Ferrand, da restauranterne i Royat ikke duede noget, efter hvad marquis'en der forstod sig på mad, forsikrede. Da de kørte hjem, var det blevet mørkt.

Charlotte var blevet alvorlig; da de gik fra bordet, havde Gontran, idet han gav hende hendes handsker, trykket hendes hånd meget stærkt. Hendes ungpige-samvittighed var pludselig blevet ængstelig! Det var en tilståelse, en bøn, en upassende dristighed! Hvad havde hun burdet gøre? Tale til ham om det? Men hvad skulle hun sige? At blive vred ville have været latterligt! Der skal så megen takt til under sådanne omstændigheder! Men når hun ingenting gjorde og ingenting sagde, så det ud, som om hun fandt sig i hans nærgåenhed, som om hun gik ind på at være hans medskyldige, som om hun havde svaret "Ja" på dette håndtryk.

Hun vejede stillingen, hun anklagede sig selv for at have været alt for munter og alt for fortrolig i Royat og fandt nu, at hendes søster havde ret, at hendes rygte var ødelagt, og at det var hendes egen skyld!

Vognen rullede hen ad vejen. Paul og Gontran røg i tavshed, marquis'en sov, Christiane så op imod stjernerne og Charlotte

havde det største besvær med at holde sine tårer tilbage, for hun havde drukket tre glas champagne.

Da de var kommet tilbage, sagde Christiane til sin fader:

"Det er så mørkt, vil du følge den unge pige hjem?"

Marquis'en bød Charlotte sin arm og forsvandt i mørket med hende.

Paul tog om Gontrans skuldre og hviskede i hans øre:

"Kom ind og snak i fem minutter med din søster og mig."

Og de gik op i den lille dagligstue, der lå ved siden af Andermatts og hans kones soveværelse.

Så snart de havde sat sig, sagde Christiane:

"Du må høre godt efter. Hr. Paul og jeg har i sinde at præke moral for dig."

"Moral! ... I hvilken anledning! Jeg opfører mig som en helgen ... Jeg har jo ikke lejlighed til andet."

"Spøg ikke. Du gør uden at tænke over det noget meget uforsigtigt og meget farligt, du ødelægger den smås rygte."

Han lod til at blive meget forbavset:

"Hvem mener du? ... Charlotte?"

"Ja, Charlotte!"

"Ødelægger jeg Charlottes rygte? ... Jeg? ..."

"Ja, du kompromitterer hende. Her taler alle om det og før, i Royat, var I meget ... meget ... ufornuftige. Ikke sandt, Brétigny?"

Paul svarede:

"Jo, frue, jeg deler ganske Deres anskuelse."

Gontran vendte sin stol om, satte sig overskrævs på den, tog en ny cigar, tændte den og brød ud i latter:

"Ah, ha, jeg kompromitterer altså Charlotte Oriol?"

Han ventede nogle sekunder for at forberede virkningen af sit svar, så erklærede han:

"Godt, men hvem siger da, at jeg ikke tænker på at gifte mig med hende?"

Det gav et sæt i Christiane af overraskelse:

"Gifte dig med hende? Du! ... Du må jo være gal!"

"Hvorfor det?"

"Med den ... den lille ... bondepige ..."

"Trala ... la ... det er bare fordomme ... Er det din mand, du lærer dem af?"

Da hun intet svarede på dette direkte angreb, fortsatte han, idet han selv fremsatte indvendingerne og imødegik dem:

"Ja, hun er en bondepige ... Det vil sige, at hun er mere troskyldig og langt sødere, naturligere og ærligere end de unge piger, der hører til det "gode selskab". Hun kan lige så meget som en af dem, for hun taler både engelsk og auvergnesk, det bliver to fremmede sprog. Hun er lige så rig som en arving, der hører hjemme i selve Faubourg St. Germain, og at hun er datter af en bonde er kun en garanti for, at hun vil skænke mig kraftige børn ..."

Da han stadig så ud, som om han talte i spøg, spurgte Christiane ham tøvende:

"Hør nu, er det alvor, det, du der siger?"

"Ja, det skulle jeg mene. Hun er en henrivende ung pige. Hun har et godt hjerte, et smukt ansigt, en livlig karakter og et godt humør; hendes kind er rød, hendes øjne klare, hendes tænder hvide, hendes læber røde, hendes hår langt og blankt, fyldigt og blødt og hendes fader vil blive rig som en Krøsus, takket være din mand, kære søster. Hvad kan du ønske mere? Datter af en

bonde, siger du! Nå, en datter af en bonde kan vel nok veje op imod en fordægtig finansmands datter, som giver formuer for en tvivlsom hertug, og mod alle de unge piger, der er døtre af det betitlede kokotteri, som kejserdømmet har forsynet os med, og mod alle de døtre, som alverden ved har to fædre, og som man dagligt møder i selskabslivet? Hvis jeg giftede mig med Charlotte Oriol, ville jeg jo tværtimod gøre den første fornuftige ting i mit liv!"

Christiane tænkte et øjeblik efter, så udbrød hun pludselig overbevist og besejret:

"Men det er jo sandt, hvad han siger! Det er ganske sandt, fuldstændig rigtigt! … Så gifter du dig altså med hende, kære lille Gontran?"

Han skyndte sig med at berolige hende:

"Ikke så hurtigt … ikke så hurtigt … jeg må først selv have tid til at overveje sagen. For øjeblikket har jeg kun konstateret, at hvis jeg giftede mig med hende, så ville jeg gøre den første kloge ting i hele mit liv. Men det vil endnu ikke sige, at jeg gør det; jeg tænker på det, jeg studerer hende, jeg gør lidt kur til hende for at se, om jeg kan komme til at synes helt og holdent om hende. Kort sagt, jeg siger hverken ja eller nej, men det er dog nærmere ved ja end ved nej."

Christiane vendte sig om imod Paul:

"Hvad synes De, hr. Brétigny?"

Hun kaldte ham snart hr. Brétigny og snart Brétigny alene.

Han, der altid blev revet med af de ting, hvori han troede at finde storhed, og mesalliancer, som han fandt ædelmodige, af hele det sentimentale appendiks, bag hvilket det menneskelige hjerte skjuler sig, svarede:

"Jeg for mit vedkommende finder også nu, at han har ret. Hvis han synes om hende, så lad ham ægte hende; han kunne ikke finde nogen bedre ..."

Men marquis'en kom tilbage og de måtte dreje samtalen hen på andre ting; de to unge mænd gik op til kasinoet for at se, om spillesalen endnu var åben.

Fra den dag at regne syntes Paul og Christiane at begunstige den åbenlyse kur, som Gontran gjorde til Charlotte.

Den unge pige blev oftere indbudt, hun blev opfordret til at blive til middag, hun blev kort sagt behandlet, som om hun allerede hørte til familien.

Hun så og forstod det godt alt sammen, og det gjorde hende ganske ør! I hendes lille hoved passerede det ene gøglebillede forbi efter det andet og hun byggede de mest fantastiske luftkasteller. Gontran havde dog endnu intet sagt til hende; men hans opførsel, hans ord, den tone, hvori han talte til hende, hans hensynsfulde ridderlighed og det ømme udtryk i hans blik syntes hver dag at gentage for hende:

"Det er Dem, jeg har valgt, De skal være min hustru."

Og det anstrøg af blid venlighed, diskret hengivelse og kysk tilbageholdenhed, der var i hendes holdning overfor ham, syntes at svare:

"Jeg ved det, og når De beder om min hånd, vil jeg sige "Ja"."

I den unge piges familie stak de hovederne sammen. Når Louise en sjælden gang talte til hende, var det kun for at såre hende med krænkende bemærkninger og bitre, bidende ord. Far Oriol og Jacques gjorde indtryk af at være fornøjede.

Charlotte havde i øvrigt slet ikke spurgt sig selv, om hun elskede den flotte, unge mand, hvis hustru hun sikkert skulle

blive. Hun syntes om ham, hun tænkte hele tiden på ham, hun fandt ham smuk, åndrig og elegant, men især tænkte hun på, hvad hun ville gøre, når hun var blevet gift med ham.

I Enval havde man glemt lægernes og kildeejernes hadske indbyrdes konkurrence, de formodninger, der gik om arten af de følelser, som knyttede hertuginden af Ramas til hendes læge, al den sladder, der sammen med vandet pibler op ved alle kursteder for ikke mere at beskæftige sig med andet end den højst mærkværdige kendsgerning, at grev Gontran de Ravenel ville gifte sig med den lille Oriol.

Omsider mente Gontran, at øjeblikket var kommet, og en formiddag, da de rejste sig fra bordet, tog han Andermatts arm og sagde til ham:

"Nu er jernet varmt, kære, De kan godt smede. Stillingen står nøjagtig således: den små er forberedt på mit frieri, uden at jeg på nogen måde har forpligtet mig, men hun siger ikke nej, det kan De stole på. Det gælder kun om forinden at føle sig for hos faderen, og sørge for, at både De og jeg får vort på det tørre."

Andermatt svarede:

"De kan være ganske rolig, det påtager jeg mig. Endnu i dag skal jeg sondere terrænet uden at kompromittere Dem eller forpligte Dem til noget som helst. Først når situationen er ganske klar, kommer jeg frem med det."

"Det er udmærket."

Så efter nogle øjeblikkes tavshed tilføjede Gontran:

"Det er altså sandsynligt, at det i dag er den sidste dag i min ungkarlestand. Jeg vil benytte mig af den til at tage til Royat, hvor jeg forleden dag opdagede et par bekendte. Jeg kommer

nok sent hjem, men så banker jeg på Deres dør for at høre udfaldet."

Han lod sin hest sadle og red op over bjerget; med velbehag indåndede han den rene og lette luft, og satte af og til i galop for at mærke vindens hastige kærtegn strejfe sine friske kinder og kildre sit overskæg.

Aftenen i Royat blev meget lystig. Han traf nogle af sine venner, der var ledsaget af et par små veninder. De souperede længe og klokken var mange, da han kom tilbage. Alle sov i Hotel Mont-Oriol, da Gontran gav sig til at banke på Andermatts dør.

Først var der ingen, der svarede; så da hans banken blev voldsommere, brummede en hæs, søvnig stemme indefra:

"Hvem er det?"

"Det er mig, Gontran."

"Vent lidt, nu skal jeg lukke op."

Andermatt kom til syne i natskjorte med oppustet ansigt, strittende skæghår og et silketørklæde bundet om hovedet. Han skyndte sig tilbage til sin seng og satte sig op i den med hænderne på lagenet foran sig:

"Det går ikke, kære, det går slet ikke. Nu skal De høre det hele. Jeg har forhørt mig hos den gamle ræv til Oriol. Jeg nævnede naturligvis slet ikke Dem, men sagde, at en af mine venner – jeg lod måske forstå, at det drejede sig om Paul Brétigny – kunne passe for en af hans døtre og spurgte ham om, hvorledes han havde tænkt sig det ordnet med medgiften. Han svarede mig ved på sin side at spørge om, hvor stor den unge mands formue var. Jeg anslog den til tre hundrede tusinde francs med mere i rente."

"Men jeg har jo ingenting," mumlede Gontran.

"Jeg låner Dem dem, kære. Hvis vi gør den forretning sammen, vil Deres grunde give mig rigelig dækning."

Gontran lo hånligt:

"Nå således! Jeg skal have konen og De pengene."

Andermatt blev alvorligt vred:

"Hvis De vil fornærme mig, fordi jeg tager mig af Dem, så indlader jeg mig ikke på noget som helst, lad os så lade det være godt ..."

Gontran undskyldte sig:

"Bliv ikke vred, kære, men tilgiv mig. Jeg ved, at De er en meget hæderlig mand og fuldstændig loyal i enhver forretningssag. Hvis jeg var Deres kusk, ville jeg ikke bede Dem om en drikkeskilling, men hvis jeg var millionær, ville jeg trygt betro Dem min formue."

William var formildet og fortsatte:

"Det kan vi senere komme tilbage til. Lad os først blive færdig med hovedsagen. Den gamle lod sig ikke narre af min list, men svarede: "Det kommer an på, hvem af dem, der er tale om. Hvis det er Louise, den ældste, så bliver hendes medgift ..." og han opremsede for mig alle de grunde, som ligger omkring etablissementet, og som forbinder badeanstalten med hotellet og hotellet med kasinoet, kort sagt alle de grunde, som vi ikke kan undvære, som for mig har en umådelig værdi. Den yngste giver han derimod hele den anden side af bjerget; den vil også en gang i tiden få en stor værdi, men den er ikke noget værd for mig. Jeg forsøgte ved alle mulige midler at få ham til at forandre denne fordeling og bytte medgiften om, men han var

lige så stædig som et mulæsel. Han forandrer ikke noget, det er afgjort. Tænk over det, hvad mener De?"

Meget forvirret og meget bestyrtet svarede Gontran:

"Ja, hvad mener De selv? Tror De, at han har tænkt på mig, da han fordelte medgiften på den måde?"

"Det tvivler jeg ikke om. Han har sikkert sagt til sig selv: "Eftersom han er forgabet i den små, så kan jeg beholde pengesækken". Han har håbet at kunne give Dem pigebarnet uden at slippe af med det bedste af sin jord ... Måske har han også villet begunstige den ældste ... hun er den foretrukne ... hvem ved ... hun ligner ham mere ... hun er klogere ... mere behændig ... mere praktisk ... Jeg tror, at hun er dygtig, det lille kvindemenneske ... ved De, hvad jeg ville i Deres sted? ... Jeg ville tage skeen i den anden hånd ..."

Men Gontran var aldeles fortumlet, han mumlede:

"Det var dog fandens ... det var dog fandens! ... Og Charlottes jord kan De slet ikke bruge?"

Andermatt brød ud:

"Jeg ... nej ... tusinde gange nej! Jeg må have den, der ligger omkring min anstalt, mit hotel og mit kasino. Det er da let at forstå. Jeg ville ikke give en smule for det andet, som nok kan sælges, men først senere og udstykket i mindre parceller til private villaer ..."

Gontran blev dog ved at gentage:

"Det var dog fandens ... det var dog fandens ... Det er virkelig en nederdrægtig historie ... De råder I mig altså til ...?"

"Jeg råder Dem aldeles ikke til noget. Jeg mener kun, at De ville gøre vel i at tænke Dem om, inden De bestemmer Dem mellem de to søstre."

"Ja … ja … det er rigtigt … jeg vil tænke over det … men jeg vil først sove på det … natten bringer råd, siger man jo …"

Han rejste sig; Andermatt holdt ham tilbage:

"Undskyld, kære, blot to ord endnu om noget andet. Jeg lader, som om jeg ikke forstår noget, men jeg forstår fuldt vel de hentydninger, som De stadig overfalder mig med, og jeg vil ikke længere vide af dem.

De bebrejder mig, at jeg er jøde, det vil sige, at jeg tjener penge, at jeg er gerrig og at jeg skulle spekulere lige på grænsen mellem hæderlighed og bedrageri. Men hvad gør jeg? Jeg tilbringer mit liv med at låne Dem de penge, som jeg ikke tjener uden møje, eller rettere med at give Dem dem. Nå, lad os ikke tale om det! Der er et andet punkt, som jeg ikke vil finde mig i! Nej, jeg er ikke gerrig; det bedste bevis er, at jeg giver Deres søster gaver til tyve tusinde francs, at jeg har givet Deres fader en Theodore Rousseau, som han havde lyst til og som kostede ti tusinde, og at jeg, da vi kom hertil, forærede Dem den hest, som De i aften red til Royat på.

I hvad er jeg da gerrig? I at jeg ikke lader mig bestjæle! Således er vi alle i vor race, og vi har ret, det vil jeg sige Dem én gang for alle. Vi bliver kaldt for gerrige, fordi vi ved besked med tingenes nøjagtige værdi. For Dem er et klaver et klaver, en stol en stol og et par benklæder et par benklæder. For os også, men på samme tid repræsenterer de ting en værdi, en ganske bestemt handelsværdi, som en praktisk mand med et eneste øjekast bør kunne bedømme, ikke af sparsommelighedshensyn, men for ikke at begunstige noget snyderi.

Hvad ville De sige, hvis en tobakssælgerske forlangte fire sous for et frimærke eller en æske tændstikker? De ville tilkalde

en politibetjent, ville De, for en sous skyld, ja, bare for én sou, så oprørt ville De være over det! Og det ene og alene, fordi De – tilfældigvis – kender de to genstandes værdi. Men jeg, ser De, jeg ved værdien af en hvilken som helst handelsvare og den harme, som ville gribe Dem, hvis der blev forlangt fire sous for et frimærke, den føler jeg, når nogen vil have tyve francs for en paraply, der kun er femten værd! Forstår De? Jeg protesterer imod de handlendes, tjenestefolkenes og kuskenes stadige, modbydelige og systematiske tyveri. Jeg protesterer mod den mangel på ærlighed i handel og vandel, der karakteriserer hele Deres race, den samme race, som foragter os. Jeg giver de drikkepenge, som står i forhold til den tjeneste, der er blevet gjort mig, og ikke de lunefulde drikkepenge, som I andre uden at vide for hvad udstrør til højre og venstre og som, alt eftersom I er i humør til, svinger mellem fem sous og fem francs! Forstår De mig?"

Gontran havde rejst sig og smilede med den fine ironi, der klædte hans mund så godt:

"Ja, kære, jeg forstår Dem, og De har ganske ret, så meget mere ret som min bedstefader, den gamle marquis de Ravenel, næsten intet efterlod min stakkels fader, fordi han havde den dårlige vane aldrig at tage de småpenge til sig, som de handlende gav ham tilbage, når han havde købt et eller andet. Han fandt det uværdigt for en adelsmand og gav altid en rund sum og et helt pengestykke."

Og Gontran gik sin vej med en meget tilfreds mine.

3

Andermatts og marquis de Ravenel skulle lige til at gå til bords den næste dag i deres private spisestue, da Gontran åbnede døren og meldte: "Frøknerne Oriol".

De trådte lidt forlegne ind, mens Gontran, der skubbede dem frem, leende forklarede:

"Nu skal I høre, jeg har bortført dem begge to lige midt på gaden. Jeg tvang dem til at gå med, fordi jeg har et lille regnskab at opgøre med frøken Louise og jeg ikke kunne gøre det midt imellem alle mennesker."

Han skilte dem af med deres hatte og deres parasoller, for de kom lige fra en spadseretur, fik dem til at sætte sig ned, kyssede sin søster, trykkede sin faders, sin svogers og Pauls hænder og gik så tilbage til Louise Oriol:

"Vil De så måske være så god at sige os, frøken, hvad De har fået imod os i den sidste tid?"

Hun så lige så forfjamsket ud som en fugl, der har ladet sig fange i en snare og som jægeren bærer afsted med sig:

"Jeg, ingenting, slet ingenting! Hvad har fået Dem til at tro det?"

"Alt, frøken, alt! De kommer her ikke længere og De kører aldrig mere med ud i Noahs Ark (således havde han døbt den store landauer), og når jeg møder Dem og taler til Dem, anlægger De en stram mine."

"Vist ikke nej, jeg forsikrer Dem, De tager fejl."

"Jo, vist så, jeg forsikrer Dem, jeg tager ikke fejl. I ethvert tilfælde vil jeg ikke have, at det skal vare ved og endnu i dag vil jeg slutte fred med Dem. Åh, jeg vil bare sige Dem, at jeg er

stædig. De kan surmule, lige så meget De vil, jeg skal nok få bugt med Dem og tvinge Dem til at blive lige så venskabeligsindet imod os som Deres søster, der er en engel af elskværdighed."

Der blev meldt, at middagen var serveret og de gik ind i spisestuen. Gontran bød Louise armen.

Han var overordentlig opmærksom både mod hende og hendes søster og delte med beundringsværdig takt sine komplimenter imellem dem, idet han sagde til den yngste:

"De, De er vor kammerat, så Dem har jeg lov til at forsømme et par dage. Man behøver ikke at anstrenge sig så meget overfor sine venner, ved De nok."

Og til den ældste:

"Men Dem vil jeg erobre, frøken, og jeg er en loyal fjende, jeg advarer Dem i forvejen. Jeg agter endog at gøre kur til Dem. Ah, De rødmer, det er gode tegn. De skal se, at jeg kan være rigtig skikkelig, når jeg gør mig umage for det. Ikke sandt, frøken Charlotte?"

De rødmede virkelig begge to, og Louise stammede med sin alvorlige mine:

"Hvor De dog er overgiven!"

Han svarede:

"Å pyt! De vil få ganske andre ting at høre, når De først bliver gift, hvad der sikkert ikke vil vare længe. Så vil De for alvor få komplimenter!"

Christiane og Paul Brétigny roste ham, fordi han havde bragt Louise Oriol tilbage; marquis'en smilede, den slags barnagtigheder morede ham, og Andermatt tænkte: "Han er ikke dum, fyren." Men Gontran, som ærgrede sig over den rolle,

han måtte spille, og som af sine sanser droges mod Charlotte og af sine interesser mod Louise, mumlede mellem tænderne, idet han smilede til sin tvungne udkårne:

"Nå, så din slyngel af en fader troede, han kunne overliste mig! Men vent du bare, jeg skal nok få dig til at danse efter min pibe; du skal bare se, hvor nydeligt det skal komme til at gå, som jeg vil have det."

Han så først på den ene og så på den anden for at sammenligne dem. Han syntes ganske vist bedst om den yngste; hun var morsommere og livligere, med sin næse, der gik en smule opad, sine levende øjne, sin smalle pande, og sine smukke, lidt for store tænder i den lidt for store mund.

Den anden var imidlertid også køn, men mere kølig, mindre munter. Hun ville aldrig blive morsom og ville ikke virke nær så tiltrækkende i det mere fortrolige samliv, men når der ved et bal blev meldt: "Grevinde de Ravenel", ville hun godt, når hun havde fået lidt vane og været noget mere sammen med folk af det gode selskab, kunne forstå at bære sit navn, bedre måske end den yngste. Men det var lige meget, han var alligevel rasende; han var lige vred både på hendes fader og hendes broder og han lovede sig selv, at de senere, når han først var blevet herre, dyrt skulle komme til at betale hans uheld.

Da de var kommet tilbage til dagligstuen, bad han Louise, som forstod sig på at spå, om at lægge kort op for ham. Marquis'en, Andermatt og Charlotte så spændte til, mod deres vilje lokkede af det ukendte, det hemmelighedsfulde, det usandsynliges mysterium og revet med af den uovervindelige tro på det vidunderlige, som ligger gemt hos mennesket, og

som giver en charlatans dumme påfund magt over selv ide stærkeste hjerner.

Paul og Christiane sad og passiarede i vinduesfordybningen foran det åbne vindue.

I den sidste tid havde Christiane været helt elendig, hun følte, at hun ikke længere var elsket på samme måde, og den misforståelse, som var kommet ind mellem dem, skærpedes hver dag ved begges gensidige fejl. Den festaften, da hun havde fået Paul med ud på vejen, havde hun for første gang fået en anelse om sin ulykke. Men selv om hun forstod, at der ikke længere lå den samme ømhed i hans blik, det samme kærtegn i hans stemme, den samme lidenskabelige omhu i hele hans væsen som før, havde hun ikke gættet grunden til denne forandring.

Den stammede fra den dag, da hun, ligesom hun kom ind ad døren til ham, strålende af lykke havde råbt:

"Å, du! Jeg er næsten sikker på, at jeg skal have et barn!"

Disse ord havde fået en lille ubehagelig gysen til at fare igennem ham. Fra nu af talte hun, hver gang de mødtes, om sit svangerskab, som fik hendes hjerte til at hoppe af glæde; men denne optagethed af noget, som i hans øjne var uheldigt, hæsligt, malpropert, krænkede hans religiøse begejstring for den afgud, han tilbad.

Senere hen, da han så hende forandret og afmagret, med hule kinder og gullig teint, tænkte han, at hun i det mindste burde have skånet ham for dette syn ved at forsvinde nogle måneder og derefter vende tilbage friskere og smukkere end nogensinde for at få ham til at glemme det kedelige uheld eller for måske at forene elskerindens ynde med den unge moders,

en klog og diskret ung moder, som kun viser sit barn frem på afstand og indhyllet i kniplinger.

Hun havde oven i købet en udmærket lejlighed til at vise den takt, han ventede af hende, hun kunne jo bare tilbringe sommeren i Mont-Oriol og lade ham blive i Paris, så at han ikke fik hende at se skæmmet og med ødelagt figur.

Men lige så snart hun var kommet til Auvergne, havde hun kaldt ham til sig gennem sine uophørlige, fortvivlede breve, der til sidst var blevet så talrige og så indtrængende, at han af svaghed og medlidenhed havde fulgt hendes kalden. Og nu overvældede hun ham med sin ugraciøse og klynkende kærlighed; han følte en brændende lyst til at forlade hende for ikke mere at se og ikke mere høre hendes elskovskvidder, der irriterede ham, fordi den ikke længere var på sin plads. Han ønskede, at han kunne sige hende alt, hvad han havde på hjerte, og forklare hende, hvor dumt og kejtet hun bar sig ad, men han nænnede ikke at gøre det og han turde ikke tage bort, men på den anden side kunne han heller ikke afholde sig fra ved bitre og sårende ord at vise hende sin utålmodighed.

Hun led så meget mere ved det, som hun dag for dag følte sig svagere, tungere og mere forpint af sit svangerskab og derfor mere end nogensinde før trængte til at blive trøstet og kælet for og mærke, at der blev våget kærligt over hende. Hun elskede ham med den fuldstændige legemlige og sjælelige hengivelse, den ubetingede underkastelse, som gør kærligheden til et offer uden indskrænkning og uden grænser. Hun følte sig ikke længere som hans elskerinde, men som hans hustru, hans ledsagerske, hans tilbedende slave, hans livegne, hans ejendom. Hun tænkte sig ikke muligheden af, at der endnu skulle

behøves koketteri imellem dem, at hun skulle være nødt til at anstrenge sig for at blive ved at behage ham, eftersom hun tilhørte ham helt og holdent, og de var knyttet til hinanden ved det spinkle og dog så mægtige bånd: barnet, der snart skulle fødes.

Så snart de var blevet alene henne ved vinduet, begyndte hun forfra på sin ømme klynken:

"Paul, kære Paul, sig mig, om du endnu holder lige meget af mig?"

"Ja, vist så. Det spørger du mig om hver eneste dag, det ender virkelig med at blive lidt ensformigt."

"Tilgiv mig! Det er fordi, jeg ikke længere kan tro det, jeg trænger til at høre dig sige det om og om igen, det er så dejligt at høre; og da du ikke længere gentager det så ofte som før, er jeg nødt til at bede dig, til at tigge dig om at sige det."

"Nå ja, jeg elsker dig! Men jeg bønfalder dig, lad os dog tale om noget andet!"

"Åh! hvor du er hård!"

"Nej, jeg er slet ikke hård … du forstår bare ikke … du forstår ikke, at …"

"Jo, jeg gør, jeg forstår godt, at du ikke mere elsker mig. Hvis du vidste, hvad jeg går igennem!"

"Hør nu, Christiane, jeg besværger dig, gør mig ikke nervøs. Hvis du anede, hvor det er kejtet, hvad du der gør."

"Å, hvis du elskede mig, ville du ikke tale til mig på den måde."

"Ja, men for pokker, hvis jeg ikke elskede dig mere, var jeg jo ikke kommet."

"Hør nu, hvad jeg vil sige dig. Du tilhører mig nu, du er min og jeg er din. Et spirende liv binder os sammen og det bånd kan intet bryde; men vil du love mig, at du, hvis der senere hen skulle komme en dag, hvor du ikke længere elsker mig, vil sige mig det?"

"Ja, det lover jeg dig."

"Vil du sværge mig det?"

"Ja, det sværger jeg dig."

"Men så vil vi alligevel blive ved at være venner, ikke?"

"Ja, selvfølgelig bliver vi ved at være venner."

"Den dag, da du ikke længere elsker mig, kommer du lige til mig og siger: "Lille Christiane, jeg holder meget af dig, men det er ikke længere på samme måde. Lad os være venner, intet andet end venner."

"Det er en aftale, jeg lover dig det."

"Du sværger mig det?"

"Ja, jeg sværger dig det."

"Det er lige meget, det vil alligevel blive en forfærdelig sorg for mig! Hvor du tilbad mig forrige sommer!"

En stemme råbte bagved dem:

"Hertuginden af Ramas-Aldaverra!"

Christiane plejede hver aften at se de mest fremragende af badegæsterne hos sig, på samme måde som fyrster tager imod i deres riger.

Doktor Mazelli fulgte smilende og underkastet bag efter den smukke spanierinde. De to damer trykkede hinandens hænder, satte sig og gav sig til at passiare.

Andermatt kaldte på Paul:

"Kom herhen, kære ven, frøken Oriol er storartet til at lægge kort op, hun forudsiger de mest overraskende ting."

Han tog hans arm og tilføjede:

"De er dog en løjerlig en! I Paris så vi Dem aldrig, knapt nok en gang om måneden, trods min kones stadige opfordringer. Her måtte vi skrive femten gange til Dem for at få Dem til at tage ned til os. Og lige siden De er kommet vandrer De om med en mine så trøstesløs, som om De tabte en million om dagen. Nå, ud med sproget, er der noget, der trykker Dem? Man kunne måske hjælpe Dem? De må virkelig sige os, hvad der er i vejen."

"Der er ikke noget i vejen, kære. Hvis jeg ikke kom oftere og besøgte Dem i Paris, så var det, fordi jeg … i Paris … De forstår mig nok?"

"Ja … jeg er aldeles med. Men her i det mindste må De se at blive lidt livligere. Jeg tænker på at lave to eller tre fester, som jeg nok tror skal blive meget vellykkede."

Der blev meldt:

"Fru Barre og professor Cloche."

Han kom ind sammen med sin datter, en ung, rødhåret og udfordrende enke. Næsten i samme øjeblik råbte tjeneren:

"Professor Mas-Roussel."

Hans kone var med, hun var bleg og fyldig, med håret strøget glat ned over tindingerne.

Professor Rémusot var rejst dagen forud efter at have købt sin villa på betingelser, der, efter hvad man sagde, skulle være overordentlig gunstige.

De to andre læger havde gerne villet vide lidt besked med disse betingelser, men Andermatt indskrænkede sig til at svare:

"Å, vi har ordnet det således, at det er fordelagtigt for alle parter. Hvis De har lyst til at følge hans eksempel, skal De se, at vi nok kommer til forståelse … Når De har bestemt Dem, kan De lade mig det vide, så kan vi snakke lidt nærmere om det."

Doktor Latonne var den næste i rækken, og så kom doktor Honorat, men uden sin kone, som han aldrig havde med ud.

En støj af passiarende stemmer fyldte stuen. Gontran veg ikke fra Louise, han stod bag ved hende og talte ned over hendes skulder. Fra tid til anden, når nogen gik forbi dem, henkastede han leende:

"Det er en fjende, jeg prøver på at erobre."

Mazelli havde sat sig ved siden af professor Cloches' datter. I de sidste dage havde han uafbrudt sværmet om hende og med udfordrende dristighed tog hun imod hans kur.

Hertuginden tabte ham ikke af syne, hun så ud, som om hun indvendig dirrede af harme. Pludselig rejste hun sig, gik tværs over gulvet og afbrød sin læges tête-à-tête med den smukke rødhårede enke:

"Jeg må til ro, Mazelli, jeg føler mig ikke rigtig rask."

Så snart de var gået, sagde Christiane, som straks havde sørget for igen at komme i nærheden af Paul:

"Stakkels kvinde, hun må lide meget!"

Han spurgte tankeløst:

"Hvem mener du?"

"Hertuginden! Kan du ikke se, hvor hun er skinsyg?"

Han svarede brutalt:

"Hvis du nu vil til at sørge over ethvert påtrængende fruentimmer, kan du såmænd få nok at græde for."

Hun vendte sig fra ham, hun måtte virkelig gøre en kraftanstrengelse for ikke at komme til at græde, så grusom fandt hun ham; hun gik hen og satte sig ved siden af Charlotte Oriol, som havde trukket sig tilbage til en krog alene og overrasket over Gontrans opførsel, som hun ikke kunne forklare sig, og sagde til den unge pige;

"Der er dage, hvor man kunne ønske, at man var død."

Andermatt stod midt imellem lægerne og udbredte sig over far Clovis, hvis ben igen begyndte at leve op. Han syntes så overbevist om det mærkelige ved dette tilfælde, at ingen kunne finde på at tvivle om, at han var i god tro.

Siden han havde gennemskuet bøndernes og den lammes list, og det var gået op for ham, at han året forud havde ladet sig narre af sin lyst til at tro på vandets virkningsfulde egenskaber, og især siden han havde måttet betale for at standse den gamles højrøstede og skadelige klager, havde han lavet hele historien til en mægtig reklame, som han til gavns forstod at benytte sig af.

Mazelli var kommet tilbage, efter at han havde ledsaget sin patient til hendes værelser og fået sin frihed.

Gontran stak sin arm ind under hans:

"Hør en gang, smukke doktor, giv mig et råd. Hvem af de to små Oriols foretrækker De?"

Den kønne læge hviskede ind i hans øre:

"Til morskab den yngste, til ægteskab den ældste."

Gontran lo:

"Tænk, vi er akkurat af samme mening. Det glæder mig."

Han gik hen til sin søster, der stadig sad og talte med Charlotte:

"Det er sandt, du ved ikke, at vi har bestemt at tage til Nugère på torsdag. Det er det smukkeste kvarter i hele bjergkæden. Vi er alle enige. Du har vel ikke noget imod det?"

Christiane mumlede ligegyldigt:

"Nej, jeg vil alt, hvad I vil."

Professor Cloche kom med sin datter hen for at sige farvel, og Mazelli, som havde tilbudt at følge dem hjem, gik sammen med den smukke enke.

I løbet af nogle få minutter havde alle trukket sig tilbage, for Christiane gik til ro klokken elleve.

Marquis'en, Paul og Gontran fulgte frøknerne Oriols. Gontran og Louise gik forrest og Brétigny, som kom nogle skridt bagefter, følte, at Charlottes arm rystede i hans.

Da de skilles, råbte de:

"Så ses vi altså torsdag klokken elleve til frokost i hotellet."

På hjemvejen mødte de Andermatt, som professor Mas-Roussel havde trukket ned i en krog af haven for at sige til ham:

"Ja, hvis jeg ikke forstyrrer Dem, så ville jeg gerne i morgen tidlig tale lidt nærmere med Dem om den lille forretning med villaen."

William sluttede sig til de unge mennesker, og idet han hævede sig op på tåspidserne, sagde han ind i øret på sin svoger:

"Må jeg komplimentere Dem, kære, det gjorde De glimrende."

Gontran havde i de sidste to år været i en stadig pengeforlegenhed, der ødelagde hele hans tilværelse. Så længe han endnu ikke havde spist sin moders penge op, havde han med den overfladiskhed og ligegyldighed, han havde arvet efter

sin fader, levet med mellem alle de andre blaserede og fordærvede unge mennesker, som hver morgen nævnes i aviserne, som hører til det gode selskab, men kun er lidt sammen med det, og som i omgangen med de letlevende kvinder tilegner sig disses moral og tankegang.

De var en halv snes stykker, som havde dannet en klike, der hver nat mellem tolv og tre mødtes i den samme café på boulevarden. De var meget elegante, altid i kjole og med hvid vest, deres skjorteknapper kostede fire hundrede francs stykket og hver måned blev der købt nye hos de dyreste juvelerer. Det eneste, de levede for, var for at more sig og nyde kvinder, for at få folk til at tale om sig og for ved alle mulige midler at skaffe sig penge.

Da de ikke vidste besked med andet end dagens skandaler og ekkoet fra stalde og alkover, dueller og spillehistorier, var hele deres tankehorisont lukket med caféens vægge.

De havde ejet alle de kvinder, som har kurs på galanteriets marked, havde ladet dem gå fra hånd til hånd, havde afstået dem til hinanden eller lånt dem til hinanden, og de drøftede indbyrdes deres legemlige egenskaber, som om det var væddeløbsheste, de vurderede. De kom også i det støjende og betitlede selskab, som der tales om, og hvis damer næsten alle holder sig en elsker lige for mandens ligegyldige, lukkede eller lidet klartseende øjne; og de dømte disse kvinder på samme måde som de andre, slog dem sammen med dem i deres tanker, de så kun en meget lille forskel imellem dem, en forskel, der ene skyldtes fødsel og den sociale stilling.

Ved stadig at skulle bruge list for at finde de penge, som var nødvendige for, at de kunne blive ved at leve deres liv på samme

måde, ved at narre ågerkarlene, bortvise leverandørerne, og le op i ansigtet på skrædderen, der hvert halve år indfinder sig med sin regning, som hver gang er blevet tre tusinde francs større, ved at høre pigebørnene prale med den snedighed, de udfolder for at tilfredsstille deres griskhed, ved at se, at der bliver snydt i klubberne, ved at vide og føle sig bestjålet af alle, af tjenere, handlende, opvartere og mange andre og ved at være blandet ind i tvivlsomme børsforretninger og ufine spekulationer i det håb at få nogle louisdorer ud af det, var deres moralske sans blevet sløvet; det eneste æresbegreb, de havde tilbage, var følelsen af nødvendigheden af at duellere, så snart de blev mistænkt for noget af det, de havde gjort eller var i stand til at gøre.

For alle eller næsten alle måtte de, når de i nogle år havde ført denne tilværelse, ende med et rigt parti eller med en skandale, med mindre de pludselig forsvandt lige så fuldstændigt, som om de var døde.

Men de stolede på det rige parti. Nogle af dem håbede på, at deres familie ville opspore det, andre søgte selv uden at lade sig mærke med det og gik rundt med lister på rige arvinger ligesom på huse, der er til salg. De havde især deres garn ude efter amerikanerinderne, som de håbede på at blænde ved deres aner, ved deres levemandsrelief, ved det ry, der gik af deres succeser overfor kvinderne og ved deres personlige elegance.

Alle deres leverandører regnede også med det rige parti.

Men denne jagt efter en medgift kunne være lang. I hvert fald fordrede den anstrengelser, visitter, kurmageri, en hel indsats

af energi, som Gontran med sin overfladiske natur var ude af stand til at præstere.

I lang tid havde han hver dag sagt til sig selv, efterhånden som han følte pengevanskelighederne vokse mere og mere op om sig: "Jeg må dog se at finde på råd." Men han fandt ikke på råd, og der blev ingenting gjort.

Han var reduceret til en hidsig jagt efter småsummer, til alle de tvivlsomme fremgangsmåder, folk først tager deres tilflugt til, når de har udtømt alle hjælpekilder, og til sidst til lange tvungne ophold i familiens skød, da Andermatt pludselig havde udkastet den idé for ham, at han kunne gifte sig med en af de to frøkner Oriol.

Han havde straks været klog nok til at tie, skønt den unge pige ved den første tanke forekom ham at stå alt for langt under ham til, at han kunne indlade sig på at begå en sådan mesalliance. Men et par minutters overvejelse havde hurtigt ændret denne mening, og han bestemte sig til at gøre en slags spøgende kur, som ikke kunne kompromittere ham, og som tillod ham at trække sig tilbage, når han ville.

Han kendte sin svoger så godt, at han vidste, at han først længe havde gennemtænkt, vejet og forberedt dette forslag, som derfor i hans mund betød det samme som en vældig vinding, det ville være vanskeligt for ham at opnå andet steds.

Der var desuden slet ikke tale om at gøre sig ulejlighed, han behøvede kun at bukke sig og samle en smuk pige op, for han syntes overordentlig godt om den yngste, og han havde ofte sagt til sig selv, at han kunne have stor lyst til at træffe hende igen senere.

Han havde altså valgt Charlotte Oriol, og i løbet af kort tid havde han ført hende så vidt, at han kunne komme med et frieri efter alle kunstens regler.

Men da det så viste sig, at far Oriol ville give sin anden datter, den af Andermatt eftertragtede medgift, måtte Gontran enten opgive dette ægteskab eller også henvende sig til den ældste.

Hans misfornøjelse havde været stor og i de første øjeblikke havde han tænkt på at sende sin svoger pokker i vold og blive ved at være ungkarl, indtil en anden lejlighed frembød sig.

Men hans pengepung var netop aldeles tom, så tom, at han, for at kunne spille med i kasinoet, havde måttet bede Paul om at låne ham fem og tyve louisdorer, der sammen med andre, der aldrig var blevet givet tilbage, udgjorde en betydelig sum. Og så måtte han lede efter en anden kvinde, finde hende og besnære hende. Han ville måske blive nødt til at kæmpe mod en familie, der var ham fjendtligsindet, mens han med nogle dages opmærksomheder og galanteri kunne få den ældste Oriol i sin magt lige så let, som han havde forstået at erobre den yngste. Derved sikrede han sig også i sin svoger en bankier, som han altid ville gøre ansvarlig, som han kunne overvælde med evige bebrejdelser, og hvis kasse altid ville stå ham åben.

Hvad hans kone angik, så ville han tage hende med til Paris og forestille hende som en datter af Andermatts kompagnon. Hun havde jo i øvrigt samme navn som badestedet, hvortil han aldrig, aldrig, aldrig mere ville tage tilbage med hende i kraft af det princip, at en flod aldrig flyder tilbage til sit udspring. Hun havde et kønt ansigt og en smuk skikkelse, hun var elegant nok til at kunne blive det helt og holdent og klog nok til at opfatte selskabslivets former, opføre sig korrekt og gøre sig gældende,

ja måske endda gøre ham ære. Der ville blive sagt: "Den gavstrik, han har giftet sig med en køn kvinde, som han ser ud til at bryde sig pokker om!" Og i virkeligheden ville han også bryde sig pokker om hende, det var hans bestemte agt efter sit giftermål at genoptage sit gamle ungkarleliv, kun med den forskel, at han nu havde penge i lommen.

Han havde derfor vendt sig mod Louise Oriol, og idet han uden at vide det drog fordel af den skinsyge, som var opstået i den unge piges hjerte, havde han vakt hos hende et endnu slumrende koketteri, der blev styrket ved et ubestemt ønske om at tage den smukke tilbeder, som blev kaldt "hr. greve", fra søsteren.

Hun havde ikke sagt det til sig selv, lige så lidt, som hun havde tænkt over det eller beregnet det, dertil var hun blevet alt for overrasket over mødet med ham og over den måde, han bortførte dem på. Men ved at se ham være så ridderlig og så opmærksom mod hende, havde hun af hans holdning, hans blik, af hele hans fremtræden følt, at han ikke var forelsket i Charlotte, og uden at prøve på at se længere frem var hun, da hun den aften gik til ro, glad, lykkelig og næsten sejrstrålende.

De betænkte sig længe den påfølgende torsdag, inden de tog afsted til Nugère. Den overtrukne himmel og den tunge luft syntes at bebude regn. Men Gontran trængte så længe ind på de andre, at det lykkedes ham at få dem til at bestemme sig.

Ved frokosten havde der hersket en trykket stemning. Christiane og Paul havde den foregående dag uden nogen påviselig grund været oppe at skændes. Andermatt var bange for, at det ikke skulle blive til noget med Gontrans ægteskab, for far Oriol havde samme morgen talt om ham i tvetydige udtryk.

Gontran, som havde fået det at vide, var rasende og fast besluttet på at føre sin sag igennem. Charlotte, som havde en forudfølelse af sin søsters triumf, og som stadig ikke kunne forstå noget af den pludselige omvæltning, ville absolut blive hjemme. Det var kun med stort besvær, at de andre fik hende overtalt til at følge med.

Noahs ark satte sig altså med sine sædvanlige passagerer i bevægelse henimod højsletten, der behersker Volvic.

Louise Oriol, som pludselig var blevet talende, forklarede dem alt, hvad de så. Hun fortalte dem, at Volvic-stenene, der ikke er andet end lavaen fra de omliggende bjerge, bruges som byggemateriale til alle Auvergnes kirker og huse, og at det er derfor, at de auvergneske byer gør et så mørkt og sodet indtryk. Hun viste dem stenpladserne, hvor stenene hugges til, og pegede på de stivnede strømme, der bliver udnyttet ligesom stenbrud, og hvorfra den rå lava uddrages, og hun lod dem beundre den vældige sorte Madonna, der troner på en tinde højt oppe over byen Volvic, hvis skytspatronesse hun er.

Så kørte de videre op mod den højere liggende del af sletten med dens udslukte vulkaner. Hestene gik i skridt op ad den lange og besværlige vej, som lå indrammet af smukke, grønne skove. Ingen talte længere.

Christiane tænkte på Tazenat. Det var den samme vogn! Det var de samme mennesker, men det var ikke mere de samme hjerter! Alt syntes uforandret! … men alligevel! … alligevel! … Hvad var der sket? Næsten intet! … En lille smule mere kærlighed hos hende! … en lille smule mindre kærlighed hos ham! næsten intet! … Forskellen mellem den attrå, der fødes, og den attrå, der dør! … næsten intet! … det usynlige sår, trætheden

tilføjer kærligheden! … oh, næsten intet! næsten intet! … Blikket i øjnene er bare anderledes, fordi de samme øjne ikke længere ser på samme måde på det samme ansigt! … Hvad er et blik? … Næsten intet!

Kusken standsede og sagde:

"Det er her til højre ad denne sti ind i skoven. De behøver kun at følge den for at komme lige derhen."

De steg alle ud, undtagen marquis'en, som fandt, at det var alt for varmt. Louise og Gontran gik forrest, Charlotte kom bagefter sammen med Paul og Christiane, som næsten ikke kunne gå. Vejen gennem skoven forekom dem lang, endelig nåede de ud på en åben kam, som var bevokset med højt græs og som stadig stigende førte op til kanten af det gamle krater.

Louise og Gontran, der var standsede oppe på toppen, så begge to, høje og slanke, som de var, ud, som om de stod i skyerne.

Da de andre havde nået dem, gav Paul Brétignys overspændte sjæl sig luft i et lyrisk udbrud.

Omkring dem, bagved dem, til højre, til venstre, var de omgivet af løjerligt afstumpede kegler, nogle var trukket højt op, andre var trykket flade, men alle havde de de døde vulkaners besynderlige karakter. Disse tunge bjergstubber med de stumpe toppe hævede sig fra syd til vest op fra den uhyre, trøstesløst udseende højslette, der selv lå tusinde meter over Limagne og beherskede den, så langt øjet kunne række, mod øst og nord lige til den usynlige horisont, der som altid skjultes bag et blåligt slør.

Til højre ragede Dorne-tinden op over alle sine brødre, mellem halvfjerds og firs kratere, der sov ligesom den, længere

borte sås de andre tinder: Gravenoire, Crouel, La Pedge, Sault, Neschamps og La Vache. Lidt nærmere lå Pariou, Come, Jumes, Tressoux og Louchadière: ©n uhyre kirkegård af vulkaner.

De to unge mennesker stod betagne. Foran deres fødder sænkede sig Nugères første krater som en uhyre græsklædt kumme, i hvis bund der sås tre vældige, brune lavablokke, som ved uhyrets sidste stønnen var blevet slynget i vejret og så var faldet tilbage i det døende gab, hvor de blev liggende århundrede efter århundrede, i al evighed.

Gontran udbrød:

"Jeg må ned på bunden. Jeg vil se, hvorledes den slags dyr opgiver ånden. Kom, mine damer, et lille væddeløb ned ad skråningen!"

Han greb Louises arm og trak af med hende. Charlotte løb efter dem, men da hun så dem springe sammenslyngede afsted, standsede hun pludselig, vendte om og gik tilbage op til Paul og Christiane, der havde sat sig på græsset ved kraterets rand. Da hun var kommet helt op til dem, faldt hun på knæ, skjulte sit ansigt i den unge kones kjole og gav sig til at hulke.

Christiane forstod hende; i den sidste tid følte hun andres sorger lige så stærkt, som om det var sår, der blev tilføjet hende selv. Hun lagde sine arme om hendes hals og, smittet af hendes tårer, mumlede hun:

"Stakkels lille, stakkels lille!"

Den unge pige græd stadig; hun var blevet liggende på knæ med ansigtet skjult og med sine hænder, der var faldet ned på jorden, rev hun med en ubevidst bevægelse græsset op.

Brétigny havde rejst sig for at lade, som om han intet havde set, men denne barnlige sorg, denne uskyldige fortvivlelse

fyldte ham med harme mod Gontran. Han, som Christianes dybe hjerteangst gjorde aldeles rasende, blev rørt til sit inderste over det unge barns første skuffelse.

Han kom tilbage og lagde sig på knæ ved siden af hende for at tale til hende:

"Så, forsøg nu at blive roligere, hører De. De andre kommer straks tilbage, De må beherske Dem. Lad dem ikke se, at De græder."

Hun rettede sig op, skræmt ved tanken om, at hendes søster skulle finde hende med tårer i øjnene. Gråden sad hende endnu i halsen, men hun undertrykte den, sank den, trængte den tilbage i sit hjerte, som blev endnu tungere af den. Hun stammede:

"Ja … ja … det er forbi … det var ingenting … det er ovre … Nu kan man ingenting se, vel? … Man kan ingenting se."

Christiane tørrede hendes kinder med sit lommetørklæde og lod det bagefter glide hen over sine egne. Hun sagde til Paul:

"Gå ned og se, hvad de bestiller. Jeg kan ikke længere se dem. De er forsvundet under lavablokkene. Så beholder jeg den små hos mig og prøver på at trøste hende."

Brétigny havde atter rejst sig og svarede med rystende stemme:

"Nu går jeg … og jeg tager dem med tilbage, men han skal få med mig at bestille … Deres broder … og det endnu i dag … Han må forklare mig sin opførsel, som jeg i betragtning af, hvad han sagde til os forleden, finder i højeste grad ufin."

Han gav sig til at løbe ned ad skråningen, ned mod kraterets centrum.

Idet Gontran trak Louise med sig, havde han sørget for, at hun fik fuld fart på ned ad den stejle skrænt for at hun skulle blive fortumlet og forskrækket og miste vejret, så at han måtte holde igen og støtte hende. Da hun følte sig revet med, forsøgte hun forgæves at standse ham og stammede:

"Åh, ikke så hurtigt ... jeg falder ... er De gal! ... Jeg falder!"

De stødte lige mod lavablokkene og blev stående lidt for at puste ud. Så gik de omkring dem og betragtede de brede revner, som under blokkene dannede en slags hule med to indgange.

Vulkanen havde i sit sidste åndedræt kastet dette skum fra sig, men den havde ikke længere haft kræfter til, som med det foregående, at slynge det op mod himlen, den havde kun kunnet spytte det fra sig allerede stivnet og halvt koldt og det var blevet siddende omkring dens døende læber.

"Vi må derind under," sagde Gontran.

Og han skubbede den unge pige foran sig. Så snart de var kommet ind i grotten, sagde han:

"Nu er øjeblikket der til at gøre Dem en erklæring, frøken."

Hun blev ganske bestyrtet.

"En erklæring! ... mig!"

"Ja vist så, i fire ord: jeg finder Dem henrivende."

"Det er til min søster, De burde sige det, ikke til mig."

"Åh, De ved godt, at jeg ikke gør Deres søster nogen erklæring."

"Mon ikke?"

"Hvorfor vil De forstille Dem? De ville jo ikke være kvinde, hvis De ikke havde forstået, at jeg kun viste mig opmærksom overfor Deres søster for at se, hvorledes De ville optage det ...

hvorledes De ville blive! De blev rasende og det gjorde mig i høj grad tilfreds! Derefter har jeg med alt muligt hensyn søgt at vise Dem, hvad jeg tænkte om Dem!"

Ingen havde endnu talt til hende på den måde. Hun følte sig forvirret og henrykt og hendes hjerte svulmede af glæde og stolthed.

Han vedblev:

"Jeg ved godt, at jeg har været styg mod Deres lille søster. Men hvad skulle jeg gøre? De ser, at hun ikke har taget fejl af situationen. Hun er blevet oppe på bakken, hun har ikke villet følge med os … Å, hun forstår det hele … hun forstår det!"

Han havde grebet Louises hænder, og idet han blidt og ridderligt kyssede hendes fingerspidser, hviskede han:

"Hvor De er smuk! Hvor De er smuk!"

Uden at sige noget stod hun støttet mod lavavæggen og hørte sit hjerte banke af sindsbevægelse. Den eneste tanke, der hævede sig tydeligere frem i hendes forvirrede sind, var tanken om sejr: hun havde besejret sin søster!

Men en skygge viste sig ved indgangen til grotten. Paul Brétigny stod og iagttog dem. Gontran lod på en meget naturlig måde den lille hånd, som han holdt op mod sine læber, falde og sagde:

"Nå, er det dig? … Er du alene?"

"Ja, vi blev forbavset over at se jer begge forsvinde."

"Vi skulle lige til at gå tilbage, kære. Vi stod og så på dette her. Er det ikke mærkværdigt?"

Louise, som var blevet rød lige op i tindingerne, gik først ud og gav sig til at stige op ad skråningen, fulgt af de to unge mænd, der sagte talte sammen.

Christiane og Charlotte sad med hinanden i hånden og ventede på dem.

De gik tilbage til vognen, hvor marquis'en var blevet siddende, og Noahs Ark slog ind på hjemvejen til Enval.

Pludselig midt i en lille granskov standsede landaueren og kusken gav sig til at bande; et gammelt, dødt æsel lå og spærrede vejen.

De ville alle se det og steg ud. Det lå midt i det sortagtige støv, det var selv ganske sort og så magert, at det så ud, som om de fremspringende knogler havde slidt huden så tynd, at den havde været lige på nippet til at briste, hvis dyret ikke havde draget sit sidste suk. Hele skelettet aftegnede sig tydeligt under skindet, hvis hår på siderne var gnavet helt bort. Hovedet så uforholdsmæssigt stort ud, det stakkels hoved, som med de lukkede øjne lå stille på sit leje af støvfine sten, så stille og så dødt, at det syntes overrasket og lykkeligt over endelig at kunne hvile ud. De store øren, der nu var helt slappede, hang og dinglede som et par lapper. To åbne sår på knæene røbede, at dyret samme dag ofte måtte være faldet, inden det sank sammen for sidste gang. Et andet sår i siden viste det sted, hvor dets herre år efter år havde stukket det med jernpiggen i enden af sin stok for at fremskynde dets tunge gang.

Idet kusken tog fat i bagbenene og trak dyret henimod grøften, straktes halsen, som om det ville skryde endnu en gang, udstøde en sidste klagen.

Da det var kommet hen i græsset, mumlede manden rasende:

"De bæster – at lade det blive liggende midt på vejen."

Ingen af de andre havde sagt noget; de steg atter til vogns.

Christiane følte sig beklemt og bedrøvet; hun gennemgik i tankerne hele det elendige dyreliv, som nu havde fundet sin afslutning i vejgrøften. Hun så for sig det lille lystige føl med de store blanke øjne i det store hoved, med de stive hår og de spidse øren; glad og endnu fri sprang det med sine komiske bevægelser om efter moderen. Så kom den første kærre, den første bakke og de første slag! Og så, og så, den uophørlige, forfærdelige trækken ud ad uendelige veje! Slagene! Slagene! De alt for tunge læs, den overvældende solhede og til føde en lille smule strå, en lille smule hø, nogle kviste og fristelsen af det grønne græs langs de hårde veje.

Og så videre – – alderen kommer, jernpiggen afløser den lette kæp, og det stakkels, forpinte, udslidte, ødelagte og stønnende dyr trækker stadig de alt for tunge læs, mens hele dets krop, der er luvslidt som en tiggerklædning, ømmer sig i smerter. Og så endelig døden! Den forløsende død tre skridt fra græsset i grøften, hvor en mand, der kommer forbi, bandende slæber det hen for at gøre vejen fri.

For første gang forstod Christiane alle trællende skabningers elendighed, og døden viste sig for hende som noget, der til tider kan være godt.

De kørte uden om en lille kærre, som blev trukket af en halvnøgen mand, en kvinde i pjalter og en skindmager hund; de så alle tre ud, som om de var udmattede af træthed.

De stønnede og svedte. Hunden, der var slunken og skabet, og hvis tunge hang langt ud af halsen, var spændt for mellem hjulene. Kærren var belæsset med brændsel, der øjensynlig måtte være stjålet, rødder, stubbe og knækkede grene, som så ud til at dække over noget andet; oven på grenene lå pjalter og

oven i pjalterne et barn, hvoraf der ikke sås andet end hovedet, som stak frem fra de grå laser, en rund kugle med to øjne, en næse og en mund!

Det var en familie, en menneskelig familie! Æslet var bukket under for anstrengelserne, og uden medlidenhed med sin døde hjælper, uden en gang at slæbe dyret hen i græsset, havde manden ladet det ligge lige midt på vejen foran de vogne, der ville komme kørende. Så havde han spændt sig selv og sin kone for mellem de tomme stænger og de havde givet sig til at trække ligesom æslet kort forinden. Hvor skulle de hen? Hvad ville de foretage sig? Havde de så meget som et par skilling? Og vognen … skulle de blive ved med at trække med den uden at kunne købe et andet æsel? Hvad skulle de leve af? Hvor ville de ende? De ville sandsynligvis komme til at dø på landevejen ligesom deres dyr.

Var de gift, de to, eller havde de blot sluttet sig sammen? Og deres barn, den lille, uformelige bylt under de snavsede pjalter, ville komme til at føre den samme tilværelse som de selv.

Alt dette grundede Christiane over, og en hel mængde nye tanker skød op i hendes rædselsslagne sjæl; det var fattigdommens spøgelse, hun så for sig.

Gontran sagde pludseligt:

"Jeg ved ikke hvorfor, men jeg synes, at det måtte være dejligt i aften at kunne spise til middag i *Café Anglais*. Jeg kunne godt lide at være på boulevarden."

Marquis'en svarede:

"Å pyt! Vi har det jo rigtig godt, hvor vi er. Det nye hotel er meget bedre end det gamle."

De kørte forbi Tournoel. Christiane genkendte kastanjetræet og mindet fik hendes hjerte til at banke. Hun så hen på Paul, som havde lukket øjnene og ikke lagde mærke til hendes ydmyge beden.

Lidt senere fik de øje på to mænd foran vognen, det var to vindyrkere, der var på vejen hjem fra deres marker, de havde hakken over skulderen og gik med tunge, arbejdstrætte skridt.

De små frøkner Oriol blev røde helt op under håret. Det var deres fader og deres broder, der ligesom i gamle dage blev ved at gå på arbejde og tilbragte deres dage med at svede over den jord, som havde gjort dem rige, og som de sammenbøjede og med ryggen udsat for solens brændende stråler vendte og gravede i fra morgen til aften, mens de smukke diplomatfrakker hvilede omhyggeligt sammenlagte i kommoden og de høje hatte i skabet.

De to bønder tog med et venskabeligt smil huen af og alle hænderne i landaueren vinkede godaften til dem.

Da de var kommet tilbage og Gontran var steget ud af arken for at gå op til kasinoet, fulgte Brétigny med ham, men stod stille, da de var gået et par skridt.

"Hør en gang, kære, hvad du her gør, er ikke rigtigt og jeg har lovet din søster at tale til dig om det."

"Tale til mig om hvad?"

"Om den måde, du i de sidste dage har opført dig på."

Gontran havde anlagt sin impertinente mine:

"Min måde at opføre mig på? Mod hvem?"

"Mod den unge pige, som du holder for nar."

"Mener du det?"

"Ja, det mener jeg … Og det har jeg grund til at mene."

"Det er mærkeligt, så du pludselig er blevet finfølende."

"Du forstår vist ikke rigtig situationen, min ven, det er ikke en tøs, det drejer sig om, men en ung pige."

"Det ved jeg godt, derfor har jeg heller ikke forført hende. Det gør en meget udpræget forskel."

De havde igen givet sig til at gå ved siden af hinanden. Gontrans optræden gjorde Paul aldeles ude af sig selv og han svarede:

"Hvis jeg ikke var din ven, ville jeg sige dig noget, der var meget ubehageligt for dig at høre på."

"Men jeg ville ikke lade dig sige det."

"Hør nu, Gontran, jeg har medlidenhed med det unge barn. For lidt siden græd hun."

"Så … græd hun? Det smigrer mig virkelig."

"Spøg ikke med dette her, hører du. Hvad agter du at gøre?"

"Jeg? Ingenting!"

"Men du må dog huske på, at du er gået så vidt med hende, at du næsten har ødelagt hendes rygte. Og forleden sagde du jo til din søster og mig, at du tænkte på at gifte dig med hende."

Gontran standsede og sagde i en spottende tone, hvorigennem der skinnede en trussel:

"Min søster og du gjorde bedre i ikke at beskæftige jer med andres kærlighedshistorier. Jeg sagde til jer, at jeg syntes ret godt om pigebarnet og at jeg, hvis jeg gik hen og giftede mig med hende, ville gøre noget, der både var klogt og fornuftigt. Det er det hele. Nu har forholdene imidlertid forandret sig derved, at jeg er kommet til at synes bedre om den ældste! Jeg har skiftet mening. Det kan hænde alle og enhver."

Han så den anden lige ind i ansigtet og tilføjede:

"Hvad gør du, når du ikke længere bryder dig om en kvinde? Skåner du hende?"

Paul Brétigny blev overrasket og søgte at gennemtrænge den skjulte mening i disse ord. Han følte, at blodet steg ham til hovedet, og han svarede heftigt:

"Endnu en gang, her er hverken tale om et fruentimmer eller om en gift kone, men om en ung pige, som du har holdt for nar, om ikke ved løfter, så i det mindste ved din opførsel. Det gør hverken en ridderlig mand … eller en hæderlig mand. Forstår du mig?"

Gontran, der var blevet bleg, afbrød ham med skærende stemme:

"Ti! … Du har allerede sagt for meget … og jeg har hørt for længe på dig … Nu er det mig, der må sige, at hvis jeg ikke var din ven, så … så skulle du få at mærke, at også min tålmodighed kan briste. Et ord mere og det er forbi mellem os for bestandig."

Han så lige på ham og fortsatte, idet han afvejede hvert ord og slyngede ham det lige ind i ansigtet:

"Jeg skylder ikke dig nogen forklaring … jeg kunne snarere fordre en af dig … En virkelig ridderlig og hæderlig mand gør sig ikke skyldig i en vis slags mangel på finfølelse … der kan have mange former … en mangel på finfølelse, som visse folk af venskabshensyn burde vogte sig for at komme til at udvise … så meget mere, som det ikke er kærligheden, der undskylder dem …"

Han skiftede atter tone og vedblev næsten spøgende:

"Hvad den lille Charlotte angår, så gift dig med hende, hvis du er så rørt over hende. Ægteskabet er ofte den bedste løsning af et vanskeligt spørgsmål. Det er både en løsning og en

fæstning, hvori man barrikaderer sig mod en fortvivlelse, der ikke vil slippe en … Hun er smuk og rig! … Det ville ikke være så galt at få det ordnet på den måde! … Det ville oven i købet være morsomt, hvis vi begge kunne holde bryllup her på samme dag, for jeg gifter mig med den ældste … det er en hemmelighed, jeg betror dig, tal foreløbig ikke om det til nogen … Og glem så ikke, at du mindre end nogen anden har ret til at tale om sentimental retskaffenhed og samvittighedsfuldhed i elskovsforhold. Gå du nu tilbage til dine affærer. Jeg går til mine. Adieu."

Han vendte pludselig om og gik ned imod landsbyen, mens Paul Brétigny flov og grundende gik langsomt tilbage op imod Hotel Mont-Oriol.

Han søgte at genkalde sig hvert ord, vennen havde sagt, for rigtig at forstå dem og trænge til bunds i deres mening, og han blev forbavset over alle de hemmelige, lumske og gemene krogveje, visse sjæle gemmer på.

Da han kom op til Christiane, spurgte hun:

"Nå, hvad svarede så Gontran?"

Han stammede:

"Ingenting i grunden, han … nu foretrækker han den ældste … Jeg tror endog, han vil gifte sig med hende … og da jeg gjorde ham lidt kraftige bebrejdelser, lukkede han munden på mig med hentydninger, som var ret foruroligende … for os to."

Christiane sank om på en stol og mumlede:

"Åh, min Gud! … min Gud!"

I det samme kom Gontran, for middagsgongonen havde lydt. Han gik lige hen til hende og kyssede hende muntert på panden, idet han spurgte:

"Nå, lille søster, hvorledes går det? Du er vel ikke blevet alt for træt?"

Så trykkede han Pauls hånd og vendte sig om mod Andermatt, der var kommet ind lige bag efter ham:

"Sig mig en gang, De perle blandt svogre, ægtemænd og venner, hvor meget mener De omtrent, at et gammelt dødt æsel på en landevej kan være værd?"

4

Andermatt og doktor Latonne spadserede sammen foran kasinoet på terrassen med de imiterede marmorvaser.

"Han hilser mig ikke en gang længere," sagde lægen, der talte om sin kollega Bonnefille, "han trækker sig helt tilbage i sin hule ligesom et vildsvin. Jeg tror, at han ville forgifte vore kilder, hvis han bare kunne."

Andermatt, som gik med hænderne på ryggen og sin lille rundpuldede, grå filthat skudt tilbage i nakken, så at hans skaldethed kom til syne, grublede længe. Endelig sagde han:

"Åh, om tre måneder har jeg hans aktieselskab på hånden. Det er kun ti tusinde francs, vi ikke kan blive enige om. Det er den slyngel til Bonnefille, der hidser dem op imod mig og får dem til at tro, at jeg vil give efter. Men han tror fejl."

Den nye inspektør svarede:

"Ved De, at de fra i går har måttet lukke deres kasino. Der kom ingen mere."

"Ja, jeg ved det, men der kommer heller ikke nok til os. Badegæsterne bliver for meget i deres hoteller, og i hotellerne keder de sig, kære. De skal mores, adspredes, de skal synes, at kurtiden er alt for kort. De, der bor her i Hotel Mont-Oriol, indfinder sig hver aften, fordi det er ganske nær ved, men de andre betænker sig og bliver hjemme. Om en ting skal have succes, afhænger af grunde, som det er vanskeligt at få øje på, men som man alligevel må opdage. De veje, der fører hen til et eller andet forlystelsessted, må i sig selv berede en fornøjelse, de skal være begyndelsen på de behageligheder, som venter én, det er en nødvendig betingelse.

Alle de veje, som fører hertil, er dårlige, hårde, stenede og anstrengende. Når en vej til det sted, hvor man så småt tænker på at gå hen, er jævn og bred, skyggefuld om dagen og bekvem og uden bakker om aftenen, vælger man uvilkårligt den frem for nogen anden. Hvis De vidste, i hvilken grad legemet holder fast ved erindringen om visse ting, som ånden ikke gør sig den ulejlighed at huske! Jeg tror, at det er på den måde, dyrenes hukommelse er indrettet. Har De på vejen hen til et sådant sted haft det for varmt, er Deres fødder blevet ømme af at træde på for skarpe stene, har De måttet arbejde Dem op ad en stejl bakke, så vil De, selv om De den gang var optaget af helt andre ting, altid føle en uovervindelig legemlig ulyst til at gøre turen om. De talte måske med en ven, De lagde slet ikke mærke til alle disse små besværligheder, De så intet, tænkte ikke over det, men Deres ben, Deres muskler, Deres lunger, hele Deres legeme har ikke glemt det, og de siger til ånden, hvis den igen vil tvinge dem ad samme vej: "Nej, vi vil ikke med, vi døjede alt for meget." Og uden at indlade sig på nærmere drøftelse adlyder ånden denne vægring og underkaster sig legemets stumme i forbud.

Derfor må vi have gode veje, hvad der vil sige det samme som, at vi må have fingre i den bondetamp til far Oriols jord. Men det kommer vel nok til sidst ... Å, det er sandt, Mas-Roussel har købt sin villa på de samme betingelser som Rémusot. Det er et lille offer, vi gør, men han holder os nok skadesløse på anden måde. Prøv på, om De ikke kan få at vide, om Cloche har nogle planer i samme retning."

"Han gør nok ligesom de andre," svarede lægen. "Men der er noget andet, som jeg i de sidste dage har tænkt på, og som vi

aldeles har glemt; det er de meteorologiske meddelelser."

"Hvilke meteorologiske meddelelser?"

"I de store pariserblade! Det er fuldstændig uundværligt. Et kursteds vejrforhold må altid være bedre, mindre foranderlige og mere regelmæssige end de omliggende konkurrenters. De må abonnere på en meteorologisk meddelelse i de forskellige partiers vigtigste organer, og hver aften sender jeg dem så et telegram om de atmosfæriske forhold. Jeg affatter den således, at gennemsnitstallet ved årets slutning kommer til at stå over de bedste gennemsnitstal fra hele omegnen. Det første, der falder én i øjnene, når man lukker de store blade op, er vejrberetningerne fra Vichy, Royal, Mont-Dore, Chatel-Guyon osv. om sommeren og fra Cannes, Menton, Nice og Saint-Raphael om vinteren. Der må altid være varmt og smukt vejr på disse steder, for at pariserne skal sige til sig selv: "Det var som pokker, de kan sagtens, som kan tage derned!"

Andermatt var fuldkommen enig med ham:

"Ja, De har minsandten ret. Hvor kan det dog være, at jeg aldrig har tænkt på det? Jeg skal få det ordnet endnu i dag. Siden vi taler om noget vigtigt: har De skrevet til Larenard og Pascalis? Det er to navne, jeg gerne ville have fat på."

"De er aldeles utilgængelige … med mindre … med mindre de selv efter mange erfaringer bliver overtydet om, hvor fortræffeligt vort vand er … Overfor dem kan De intet udrette, de lader sig ikke overbevise – i forvejen."

De kom forbi Paul og Gontran, der efter sædvane havde indfundet sig for at drikke deres kaffe efter frokost. Andre badegæster kom til, for det meste herrer, for damerne plejede gerne efter frokosten at trække sig et par timer tilbage til deres

værelser. Petrus Martel passede på sine opvartere og skreg: "en chartreuse, en cognac, en anisette", med den samme dybe og rullende stemmeklang, hvormed han en time senere ledede prøven og gav elskerinden stikreplikkerne.

Andermatt standsede et par øjeblikke for at passiare lidt med de to unge mennesker, så genoptog han sin spadseretur sammen med doktoren.

Gontran sad langt tilbagelænet med arme og ben overkors, nakken støttet på stoleryggen, cigaren og blikket rettet op mod himlen og røg, hensunket i tilfreds velvære.

Pludselig spurgte han:

"Vil du gå med en tur om lidt til Sans-Souci-dalen? Vi træffer de unge piger."

Paul tøvede, men efter at have betænkt sig lidt svarede han:

"Ja, det vil jeg nok."

Så tilføjede han:

"Hvorledes går det forresten?"

"Storartet! Jeg har godt tag i hende, nu kan hun ikke mere slippe fra mig."

Gontran havde gjort vennen til sin fortrolige og fortalte ham dag for dag, hvilke fremskridt, han havde gjort, og hvilken virkning, hans kur frembragte. Han lod ham endog som en slags medskyldig overvære deres stævnemøder, for på en meget snedig måde var det lykkedes ham at få Louise til at indlade sig på stævnemøder.

Efter køreturen til Nugère tog Christiane ikke mere ud; dermed var det blevet forbi med de fælles udflugter, og det var blevet vanskeligt for dem at træffe sammen.

Han var først blevet forvirret ved dette modtræk fra søsterens side, men så havde han givet sig til at lede efter et middel til at komme ud af denne forlegenhed.

Han havde været vant til livet i Paris, hvor enhver kvinde af mænd af hans slags bliver betragtet som et bytte, det kan være mere eller mindre vanskeligt at fange, og i tidligere tid havde han derfor tit benyttet sig af en eller anden list for at nærme sig dem, han efterstræbte. Bedre end nogen anden havde han forstået at finde hjælpere, at opdage, hvor han kunne opnå den nødvendige mellemkomst, og med et øjekast at se, hvorvidt den eller den ville gå med til at begunstige hans planer.

Da den ubevidste bistand, Christiane havde ydet ham, pludselig svigtede, havde han ledt mellem sine omgivelser for at skaffe sig det fornødne bindeled, den "fordomsfrie sjæl", som han udtrykte sig, der kunne erstatte hans søster. Hans valg var hurtigt faldet på doktor Honorats kone. Af mange grunde syntes hun ham egnet til at give ham den eftertragtede håndsrækning. Først og fremmest var hendes mand meget intim med familien Oriol. I tyve år havde han været deres læge. Han havde set børnene komme til verden, han spiste hos dem hver søndag og de hos ham hver tirsdag. Konen var svær, ældre og fornemsyg, hun måtte være let at vinde, når man benyttede sig af hendes forfængelighed, og hun ville sikkert straks være parat til at gøre alt, hvad der stod i hendes magt for grev de Ravenel, der tilmed var svoger til ejeren af kuranstalten Mont-Oriol.

Gontran, som på dette område var i besiddelse af sagkundskab, havde, blot ved at se hende flygtigt på gaden, fået indtrykket af, at hun af naturen var veludrustet til det hverv,

han tiltænkte hende. "Hendes ydre passer til det," tænkte han, "og når det ydre er der, er det indre der også."

En dag, da han fulgte manden hjem, var han derfor gået med indenfor. Han havde sat sig ned, passiaret og overøst damen med komplimenter. Det var ikke langt fra middagstid, og da han rejste sig for at gå, sagde han:

"Her lugter dejligt. De laver sikkert bedre mad end de gør oppe på hotellet."

Fru Honorat svulmede af stolthed og stammede:

"Ja ... hvis jeg bare turde ... hr. greve ..."

"Hvis De turde hvilket, kære frue?"

"Bede Dem om at dele vort tarvelige måltid med os."

"Så ville jeg minsandten sige ja tak."

Doktoren blev urolig og indvendte:

"Ja, men vi har ingenting, slet ingenting: lidt kogt oksebryst og en høne, det er det hele."

Gontran lo:

"Det er mere end tilstrækkeligt. Jeg bliver."

Og han havde spist til middag hos Honorats. Den tykke dame rejste sig hele tiden og tog fadene ud af hænderne på pigen, for at hun ikke skulle spilde sauce på dugen, og uden at bryde sig om sin mands utålmodighed besørgede hun selv hele opvartningen.

Greven holdt lovtaler over hendes mad, hendes hus, hendes elskværdighed, og da han gik, efterlod han hende opfyldt af begejstring over ham.

Han havde derefter gjort visit for at takke for middagen, havde på ny ladet sig indbyde og nu gik han ud og ind hos fru

Honorat, hvor også de to unge frøkner Oriol i mange år var kommet dagligt som veninder og naboersker.

Han tilbragte timer sammen med de tre damer og viste sig opmærksom og galant overfor begge søstrene, idet han dog samtidig sørgede for dag for dag tydeligere at vise, at det var den ældste, han foretrak.

Den skinsyge, som fra det øjeblik, han begyndte at gøre kur til Louise, var opstået mellem de to søstre, var gået over til fra den ældstes side at have karakteren af en hadefuld krig og fra den yngstes af ringeagt.

Til trods for hendes tilbageholdne mine og forsigtige væsen var Louise i virkeligheden langt mere koket og opmuntrende overfor Gontran end den anden med sin frie og overgivne åbenhjertighed havde været. Charlotte, som af stolthed skjulte sin sorg og sit sårede hjerte, lod, som om hun ingenting så og ingenting forstod, og blev med tilsyneladende ligegyldighed ved med at komme hos fru Honorat. Hun ville ikke blive hjemme af angst for at de andre skulle tro, at hun led, at hun græd og at hun veg pladsen for søsteren.

Gontran, der var alt for stolt af sin snedighed til at kunne gemme på den, havde ikke kunnet bare sig for at fortælle det hele til Paul. Og Paul havde fundet det morsomt og givet sig til at le. Siden vennen var kommet med sine truende bemærkninger, havde han i øvrigt bestemt, at han ikke mere ville blande sig ind i hans affærer, og ofte spurgte han ængsteligt sig selv:

"Ved han noget om Christiane og mig?"

Han kendte Gontran godt nok til at tro ham i stand til at lukke øjnene for, at hans søster havde en elsker. Men hvorfor

havde han da ikke tidligere ladet forstå, at han vidste det eller havde gættet det? Gontran hørte jo til de mænd, som mener, at enhver kvinde må have en elsker eller elskere, at familien kun er en institution til gensidig understøttelse, at moralen er en uundværlig ydre klædning, der tjener til at dække over de forskellige tilbøjeligheder, naturen har nedlagt i menneskene, og at den selskabelige hæderlighed er en facade, bag hvilken de mere behagelige laster skjuler sig. Desuden, da han havde tilskyndet sin unge søster til at gifte sig med Andermatt, var det så ikke med den mere eller mindre bevidste bagtanke, at jøden skulle udnyttes på alle mulige måder og af dem alle sammen? Han ville måske oven i købet have foragtet Christiane, hvis hun var blevet ved med at være tro mod sin mand, lige så vel som han ville have foragtet sig selv, hvis han ikke havde øst af svogerens pung.

Alt dette havde Paul grundet over og det forvirrede hans moderne Don Quixote-natur, som dog ikke var utilbøjelig til at gå på akkord. Han var derefter blevet meget forsigtig overfor sin gådefulde ven.

Da Gontran derfor havde fortalt ham om den rolle, han havde fået fru Honorat til at spille, havde han givet sig til at le. I den sidste tid var han endog gået ind på at følge med hen til den velvillige dame, hos hvem det morede ham at passiare med Charlotte.

Lægefruen gik med den største beredvillighed ind på alt og skilte sig på en måde, der vandt Gontrans fulde tilfredshed, fra det hverv, som stiltiende var blevet hende overdraget. Ligesom de kvindelige kurgæster fra Paris tog hun imod ved femtiden til te og småkager, som hun egenhændigt havde bagt.

Første gang Paul besøgte hende, blev han modtaget som en gammel ven; hun sørgede for, at han kom til at sidde og skilte ham, trods hans modstand, af med hans hat, som hun anbragte på kaminen ved siden af uret. Ivrig og overstrømmende flyttede hun sit uhyre mavesvære korpus fra den ene til den anden og spurgte:

"Er der ikke noget, De har lyst til?"

Gontran gjorde sig umage for at være morsom og spøgte og lo med den mest fuldkomne utvungenhed. Han trak Louise lidt afsides hen i en vinduesfordybning, Charlotte så ophidset efter dem.

Fru Honorat, der sad og passiarede med Paul, sagde i en moderlig tone til ham:

"De kære børn, de kommer såmænd her for at få lov til at være et par minutter sammen. Det er jo ganske uskyldigt, ikke sandt, hr. Brétigny?"

"Jo, fuldstændig uskyldigt, frue."

Da han kom igen, kaldte hun ham uden videre hr. Paul og behandlede ham lidt som en medvider.

Fra den dag berettede Gontran med sin flabede ironi om hvert nyt bevis på den gode dames føjelighed. Den foregående aften havde han således sagt til hende:

"Hvorfor går De aldrig en tur ud ad vejen til Sans-Souci sammen med de unge piger?"

"Jamen det kan vi jo så udmærket godt, hr. greve."

"I morgen henad tre, for eksempel."

"Ja, i morgen henad klokken tre, hr. greve."

"De er en af de elskværdigste damer, jeg kender, fru Honorat."

"Åh, ingen årsag, hr. greve, jeg er altid til Deres tjeneste."

Og Gontran forklarede Paul:

"Du kan nok forstå, at jeg inde i en stue og i den yngstes nærværelse ikke kan komme til at tale rigtigt ud med den ældste. Men når vi er ude i en skov, kan jeg altid gå foran eller bagved med hende. Går du så med?"

"Ja, vist så."

"Kom."

De rejste sig og slentrede langsomt ud ad hovedlandevejen; da de var kommet igennem La Roche-Pradière, drejede de til venstre og gik gennem et tæt krat ned i den skovbevoksede dal. Da de var nået over den lille flod, satte de sig på grøftekanten for at vente.

Det varede ikke længe, inden de så de tre damer komme spadserende i gåsegang, Louise forrest og fru Honorat bagest. På begge sider lod de, som om de var meget forbavsede over at træffe hinanden.

Gontran udbrød:

"Det var en glimrende idé af Dem at gå denne vej!"

Lægefruen svarede:

"Ja, ikke sandt? Det var min!"

Og de fortsatte spadsereturen sammen.

Louise og Gontran fremskyndede deres skridt for at komme i forvejen og de var snart så langt forude, at de andre, hver gang den smalle vej drejede, tabte dem af syne.

Den svære dame, som pustede af anstrengelse, mumlede, idet hun så overbærende efter dem:

"De kan sagtens! De er unge og har raske ben. Jeg kan ikke følge med dem."

Charlotte udbrød hastigt:

"Vent lidt, så skal jeg sige det til dem."

Hun ville springe afsted, men fru Honorat holdt hende tilbage:

"Lad dem have lov til at gå i fred, lille ven, de har måske noget at tale om. Det er ikke pænt at forstyrre dem, de kommer nok tilbage af sig selv."

Og hun satte sig ned i græsset i skyggen af et grantræ og viftede sig med sit lommetørklæde. Charlotte kastede et fortvivlet og bønfaldende blik hen på Paul.

Han forstod hende og sagde:

"Jeg foreslår, at vi lader fruen hvile sig, og imens prøver på at få fat på de andre."

Hun svarede taknemmeligt:

"Å, ja, lad os det."

Fru Honorat gjorde ingen indvendinger:

"Ja, gå bare, børn, gå bare. Så venter jeg på jer her! Men bliv ikke alt for længe borte."

De skyndte sig afsted. De gik først meget hurtigt; de kunne ikke mere se de andre, men de håbede, at de kunne indhente dem; da de efter nogle minutters forløb stadig ikke fik øje på Louise og Gontran, mente de, at de måtte være drejet til venstre eller til højre ind i skoven og med en stemme, der dirrede af tilbagetrængt bevægelse, kaldte Charlotte på dem. Ingen svarede hende og hun mumlede:

"Å, min Gud, min Gud, hvor er de henne?"

Paul følte sig igen grebet af den samme inderlige medlidenhed og smertelige rørelse, som var dukket op i ham, da han stod ved randen af krateret i Nugère.

Han vidste ikke, hvad han skulle sige til det forpinte barn. Han havde en heftig og faderlig lyst til at tage hende i sine arme, kysse hende og tilhviske hende blide og trøstende ord. Men hvilke? Hun drejede sig om til alle sider, stirrede ind mellem buskene, lyttede efter den mindste støj og stammede:

"Jeg tror, at de må være derhenne ad … Nej, ikke der … Kan De ikke høre noget?"

"Nej, frøken, jeg kan ikke høre det mindste. Det fornuftigste er at vente på dem her."

"Å, min Gud, nej … vi må finde dem …"

Han betænkte sig nogle sekunder, så sagde han ganske sagte:

"Gør det Dem da virkelig så ondt?"

Hun så op på ham, hendes øjne var blændet af tårer, der lå som en let gennemsigtig sky over dem, men som blev holdt tilbage af øjenlågene med de lange brune vipper. Hun ville tale, men hun kunne ikke og turde ikke, og dog trængte hendes stængte, sorgfyldte og blødende hjerte til at få luft.

Han fortsatte:

"Holder De så meget af ham? … Han fortjener det ikke, det forsikrer jeg Dem."

Hun kunne ikke længere beherske sig og skjulte ansigtet i sine hænder, for at han ikke skulle se hende græde:

"Nej … nej … jeg elsker ham ikke … han har opført sig alt for stygt …! Han har gjort nar ad mig … det er alt for stygt … alt for fejt … men det har alligevel gjort mig ondt … meget ondt … fordi det er så hårdt … å, så hårdt … så hårdt … Men hvad der gør mig endnu mere ondt … det er min søster … hun bryder sig heller ikke mere om mig … Hun er lige så ond som han … Jeg føler, at hun ikke mere holder af mig … slet ikke … hun hader mig … og

jeg havde ikke andre end hende … nu har jeg ingen mere … Og jeg har jo slet ikke gjort noget!"

Han så kun hendes øren og hendes unge hals, der forsvandt ned under kjolelinningen og længere nede rundede sig i blødere former. Han følte sig gennemtrængt af medfølelse, og han bævede af den samme bydende trang til at kunne ofre sig, der bemægtigede sig ham, hver gang en kvinde satte hans hjerte i bevægelse.

Han strakte sin hånd ud imod hende og med en uvilkårlig bevægelse, som om det var et barn, han ville berolige med et kærtegn, tog han hende bagfra om livet, og han følte hendes hjertes hastige slag, ligesom man føler hjertet slå hos en lille fugl, man har fanget.

Og han følte denne hastige og vedvarende banken trænge op langs hans arm og lige ind i hans eget hjerte. Han mærkede stadig det hastige tik-tak, som kom fra hende og fik magt over hans kød, hans muskler og hans nerver, så at deres hjerter blev til et, der led den samme lidelse, slog de samme slag og levede det samme liv, ligesom to tårnure, der er forbundet med en lang jerntråd, som får dem til at følges sekund for sekund.

Men hun tog hurtigt hænderne bort fra sit rødmende ansigt og sagde:

"Jeg skulle slet ikke have talt til Dem om det … Jeg ved ikke, hvad jeg gør. Lad os skynde os tilbage til fru Honorat … glem det alt sammen … Vil De love mig det?"

"Ja, det lover jeg Dem."

Hun rakte ham hånden.

"Jeg har tillid til Dem. Jeg tror, at De er et godt menneske!"

De vendte om. Han løftede hende over bækkene, ligesom han året forud havde løftet Christiane. Christiane! Hvor mange gange havde han ikke i de dage, da han tilbad hende, gået med hende ad denne samme vej. Han undrede sig over den forandring, der var foregået med ham og tænkte:

"Hvor den kærlighed har varet kort!"

Charlotte lagde hånden på hans arm og sagde:

"Fru Honorat er faldet i søvn, lad os sætte os uden at gøre støj."

Det var virkelig tilfældet. Fru Honorat sad lænet op mod en træstamme med et lommetørklæde over ansigtet, hænderne foldede i skødet, og sov. De satte sig i nogle skridts afstand fra hende, men talte ikke for ikke at komme til at vække hende.

Skovens stilhed var så dyb, at de følte den som en lidelse. Der hørtes ikke andet end vandet, som lidt længere nede rislede mellem stenene, den næsten umærkelige raslen af små dyr, der smutter forbi og den vage summen fra insekter, som flyver, eller fra store sorte biller, der får de visne blade til at vippe.

Hvor var dog Gontran og Louise? Hvad foretog de sig? Pludselig hørte de dem meget langt borte, så kom stemmerne nærmere. Fru Honorat vågnede og blev overrasket:

"Hvad for noget, er De her! Jeg havde ikke hørt Dem komme tilbage! … Og de andre? Fandt De dem?"

Paul svarede:

"Der er de. Nu kommer de."

De andre var nu så nær, at de kunne kende Gontrans latter. Charlotte havde en følelse af, at denne munterhed lettede en tyngende vægt fra hendes sind. Det ville have været hende umuligt at sige hvorfor.

De fik snart øje på dem. Gontran næsten løb og trak den unge pige, som var meget rød i hovedet, med sig. Og endnu førend han var nået helt hen til dem, begyndte han, så ivrig var han efter at komme til at fortælle:

"Kan De gætte, hvem vi har overrasket? … Jeg tør give mit hoved på, at De ikke kan … den smukke doktor Mazelli sammen med datteren af den berømte og fremragende professor Cloche, som Will ville sige, den flotte, rødhårede enke … Ja, De kan tro, vi overraskede dem … overraskede, forstår De … han kyssede hende, fyren … Det var kosteligt, siger jeg Dem … kosteligt!"

Hans ubeherskede lystighed fik fru Honorat til at anlægge en værdig mine:

"Åh, hr. greve … tænk på de unge piger!"

Gontran bukkede dybt:

"De har fuldkommen ret i at huske mig på, hvad der passer sig, kære frue. Enhver af Deres indskydelser er fortræffelig."

Så, for ikke at komme tilbage sammen, sagde de to unge herrer farvel til damerne og gik hjem gennem skoven.

"Nå?" spurgte Paul.

"Ja … jeg har sagt hende, at jeg tilbad hende og at jeg ville prise mig lykkelig ved at få hende til hustru."

"Og hvad svarede hun så?"

"Hun sagde meget forsigtigt: "Det vedkommer kun min fader. Det er ham, jeg skal svare."

"Går du så hen til …"

"… til Andermatt, ja, for at bede ham være min gesandt og på mine vegne officielt anholde om hendes hånd. Og hvis den gamle luskepeter gør vanskeligheder, kompromitterer jeg pigebarnet."

Da Andermatt endnu gik og talte med doktor Latonne på kasinoets terrasse, skilte Gontran dem og satte straks sin svoger ind i, hvorledes sagerne stod.

Paul gik ud ad vejen til Riom. Han følte trang til at være alene, han måtte se at blive rolig efter den ophidsede tilstand, hvori hvert møde med den kvinde, man er på nippet til at elske, hensætter både ens tanker og ens sjæl.

Allerede i nogen tid havde den forladte unge piges friske og indtagende væsen, uden at det stod ham selv rigtig klart, gjort indtryk på ham. Hun var så sød, så god, så naturlig, så retsindig og så ligefrem, at han havde følt sin medlidenhed vågne, den lidt sentimentale medlidenhed, en kvindes sorg indgyder en mand. Da han var kommet oftere sammen med hende, havde han i sit hjerte følt frøet spire, det lille elskovsfrø, som kvinderne så hurtigt nedlægger i os, og som vokser sig så stort. Og nu, især i den sidste time, følte han hende i sig; selv om hun var langt borte, mærkede han dog stadig hendes nærværelse, kærlighedens første tegn.

Han gik videre ud ad vejen, mens han i tankerne mindedes hendes blik, klangen af hendes stemme, smilet om hendes mund, glansen af hendes tårer, hendes holdning, hendes gang, ja selv farven og lyden af hendes kjole.

Og han sagde til sig selv:

"Jeg tror, at jeg har ladet mig fange. Jeg kender mig selv. Det er nederdrægtigt kedeligt! Jeg gjorde måske bedre i at tage tilbage til Paris. Det er også fandens, at det er en ung pige, jeg kan jo da ikke gøre hende til min elskerinde."

Så gav han sig til at tænke på hende, på samme måde som han året i forvejen havde tænkt på Christiane. Hvor også hun

her var forskellig fra alle de kvinder, han før havde kendt, forskellig endog fra andre unge piger, der lige fra de er små lærer af mødrenes koketteri eller af det koketteri, de ser på gaderne. Hun havde intet kunstigt ved sig, der var intet af kvinden, som lægger an på at besnære, intet tillært i hendes ord, intet beregnet i hendes bevægelser, intet falskt i hendes blik.

Hun var ikke alene selv ren og uberørt, men hun tilhørte en frisk og oprindelig race, hun var landets barn lige på det stadium, hvor det står i begreb med at blive adopteret af byen.

Han forcerede sig op og talte hendes sag overfor den svage modstand, han endnu følte i sig. Poetiske romanfigurer gled forbi hans øjne, skikkelser fra Walter Scott, Dickens og George Sand, og hans fantasi, der altid var hidset af kvinder, flammede stærkere op. Gontran karakteriserede ham således:

"Paul! Det er en løbsk hest med en kærlighedshistorie på ryggen. Så snart han kaster en fra sig, springer en anden op."

Brétigny opdagede imidlertid, at mørket begyndte at falde på. Han havde gået længe og han vendte om.

Da han gik forbi den nye kuranstalt, så han Andermatt og de to Oriols, som var travlt beskæftiget med at opmåle vinmarkerne, og af deres gestus forstod han, at de var inde i en ivrig diskussion.

En time senere trådte William ind i dagligstuen, hvor hele familien var forsamlet, og sagde til marquis'en:

"Kære svigerfader, jeg kan meddele Dem, at Deres søn Gontran om seks uger eller to måneder gifter sig med frøken Louise Oriol."

De Ravenel blev aldeles bestyrtet:

"Gontran? Hvad er det, De siger?"

"Jeg siger, at han med Deres samtykke om seks uger eller om to måneder gifter sig med frøken Louise Oriol, som bliver meget rig."

Marquis'en var allerede kommet sig af sin overraskelse og svarede roligt:

"Nå ja, hvis det kan more ham, så har jeg ikke noget imod det."

Og bankieren fortalte om sit besøg hos den gamle bonde.

Lige så snart, han havde fået at vide af greven, at den unge pige ville sige ja, gik han derhen for på stående fod at fravriste far Oriol hans samtykke uden at give ham tid til at forberede nogle kneb.

Han fandt ham i færd med på en fedtet stump papir at nedskrive et regnskab, som syntes at volde ham stort besvær, skønt Kolossen, der sad og talte på fingrene, hjalp ham.

Da han havde sat sig på stolen, som blev stillet frem til ham, sagde han:

"Jeg havde ikke noget imod at smage et glas af Deres fortrinlige vin."

Så snart Jacques var kommet tilbage med den til randen fyldte kande og glassene, spurgte han, om frøken Louise var kommet hjem og bad, om der måtte blive kaldt på hende. Da hun kom ind ad døren, rejste han sig og bukkede dybt for hende:

"Frøken, jeg beder Dem om i dette øjeblik at betragte mig som en ven, De kan sige alt til. Det vil De nok, ikke? Godt, jeg kommer til Dem som gesandt. Min svoger, grev Raoul Olivier Gontran de Ravenel elsker Dem, hvad jeg af mit ganske hjerte

roser ham for, og har pålagt mig i Deres families nærværelse at spørge Dem, om De vil samtykke i at blive hans hustru?"

Hun følte sig overrumplet og så hen på sin fader. Men far Oriol stirrede bestyrtet på sin søn, med hvem han altid plejede at rådføre sig, og Kolossen stirrede på Andermatt, der med en vis skadefryd fortsatte:

"De forstår nok, frøken, at jeg, da jeg påtog mig dette hverv, måtte love min svoger at bringe ham svaret med tilbage. Det står ham klart, at De måske ikke synes om ham, i så tilfælde rejser han herfra i morgen og kommer aldrig mere igen. Men jeg ved, at De kender ham nok til at kunne sige til mig, der blot står for Dem som en simpel udsending: "Jeg vil" eller "Jeg vil ikke"."

Hun bøjede hovedet og rødmende, men bestemt, svarede hun:

"Jeg vil."

Så løb hun ud så hurtigt, at hun, da hun fo'r igennem døren, stødte imod karmen.

Andermatt satte sig igen og sagde, idet han på bondemaner skænkede sig et glas vin:

"Nå, skal vi så snakke om forretningerne."

Og uden at forudsætte, at der kunne være tale om den mindste betænkning, gik han lige løs på spørgsmålet om medgiften, idet han støttede sig på de udtalelser, bonden var kommet med tre uger i forvejen. Han anslog Gontrans formue til tre hundrede tusinde francs med mere i vente og han lod forstå, at når en mand som grev de Ravenel nedlod sig til at fri til en frøken Oriol, en meget elskværdig ung dame forresten, så var det ikke mere end rimeligt, at den unge dames familie

gennem et pengeoffer viste, at den forstod at påskønne denne ære.

Bonden var meget forvirret, smigret og næsten afvæbnet, men ikke desto mindre forsøgte han at forsvare sin ejendom. Forhandlingerne blev langvarige. En erklæring, Andermatt kom med lige i begyndelsen af samtalen, gjorde det dog lettere for dem at komme til forståelse. Han sagde:

"Vi forlanger ikke rede penge, heller ikke obligationer, ikke andet end de grunde, som De forleden opremsede for mig som frøken Louises medgift, plus noget andet jord, som jeg skal udpege for Dem."

Udsigten til ikke at skulle rykke ud med kontanter, til at kunne beholde de penge, der langsomt var blevet samlet, der franc for franc, sou for sou var kommet ind i huset, de dejlige hvide og gule penge, som var blevet slidt af at gå mellem hænder og ligge i punge og lommer, af at smides hen ad beværtningsborde og ligge gemt i dybe skuffer og i gamle skabe, de penge, som er den klingende historie om arbejde, slid, træthed og bekymring og som derfor er bondens hjerte, øjne og fingre så kære, kærere end markerne og huset, de penge, som det ofte er vanskeligere at ofre end at ofre livet selv, gjorde straks de to bønder roligere, bragte dem i en forsonligere stemning og fyldte deres sjæl med en hemmelig glæde.

Alligevel måtte der lange overtalelser til for at fravriste dem hver lille stump jord. Den detaljerede plan over Mont-Oriol var blevet bredt ud over bordet, og en for en blev de grunde, der skulle være Louises, mærkede med et kors. Det tog en time for Andermatt at få de sidste to firkanter med. Så, for at der ikke skulle kunne komme misforståelser fra den ene eller den anden

side, gik de alle tre med planen hen på de afmærkede steder. Her blev de med korsene betegnede grunde omhyggeligt gennemgået og der blev sat nye mærker på.

Men Andermatt følte sig alligevel ikke rigtig sikker, han mistænkte de to Oriols for at være i stand til næste gang, han talte med dem, at gå fra det hele, og hist og her bortskære nogle hjørner, som det var særligt fordelagtigt for dem at beholde; og han grundede over, hvorledes han på en praktisk måde kunne gøre deres aftaler definitive.

Pludselig fik han en idé, som først fik ham til at smile, men som forekom ham udmærket, selv om den var lidt ejendommelig.

"Hvis De vil," sagde han, "så kan vi skrive det alt sammen op for ikke at glemme det senere."

Og da de kom tilbage gennem landsbyen, gik han ind i tobaksudsalget for at købe to ark stemplet papir. Han vidste, at når listen over grundene først var blevet skrevet ned på dette officielle papir, så ville den i bøndernes øjne blive aldeles ukrænkelig, for disse ark repræsenterer loven, den altid usynlige og truende lov, der til sit forsvar har gendarmer, bøder og fængsler.

Han skrev derfor på det ene og kopierede på det andet:

"Som følge af et mellem grev Gontran de Ravenel og frøken Louise Oriol udvekslet ægteskabsløfte erklærer undertegnede Oriol senior, at han i medgift giver sin datter følgende grunde ..."

Derefter fulgte en omstændelig opremsning af hvert stykke jord med angivelse af dets i kommunens jordebog indregistrerede nummer.

Så satte han dato over og skrev under og lod ligeledes far Oriol, der på sin side havde fordret en nøjagtig angivelse i dokumentet af brudgommens medgift, skrive sit navn. Så gik han tilbage til hotellet med papiret i sin lomme.

De lo alle af hans historie. Gontran mere end de andre.

Da de havde lét ud, sagde marquis'en meget værdigt til sin søn:

"Endnu i aften må vi sammen aflægge denne familie et besøg. Så vil jeg personligt forny frieriet, for at det kan være mere korrekt."

5

Som forlovet opførte Gontran sig mønsterværdigt; han var både ridderlig og elskværdig. For Andermatts penge købte han gaver til hele familien, og hvert øjeblik på dagen gjorde han den unge pige sin opvartning enten i hendes hjem eller hos fru Honorat. Paul gik næsten altid med ham for at træffe Charlotte, som han efter hvert besøg lovede sig selv ikke oftere at se.

Hun fandt sig tappert i søsterens giftermål, hun talte endog ganske utvungent om det, tilsyneladende uden at det voldte hende den mindste sorg. Kun hendes karakter syntes lidt forandret, mere sat, mindre åben. Mens Gontran med dæmpet stemme i et hjørne hviskede ømme ting til Louise, talte Paul alvorligt med søsteren og lod sig langsomt erobre, lod sit hjerte opsluges af denne nye kærlighed som af den stigende flod. Han vidste det, men han gav sig alligevel hen, idet han tænkte:

"Å, pyt, når øjeblikket er kommet, kan jeg altid redde mig ud af det."

Når han forlod hende, gik han op til Christiane, der nu fra morgen til aften lå udstrakt på en chaiselong. Så snart han kom inden for døren, følte han sig nervøs og irriteret og på forhånd væbnet mod alle de små stridigheder, som leden står fadder til. Alt, hvad hun sagde, alt hvad hun mente, ærgrede ham forud; hendes lidende mine, hendes resignerede bevægelser, hendes bønfaldende og bebrejdende blikke fik vrede ord til at stige op til hans læber og kun hans velopdragenhed fik ham til at holde dem tilbage. Og hele tiden, mens han var sammen med hende, stod billedet af den unge pige, han lige havde forladt, levende for ham.

Når Christiane, der var forpint over at se ham så lidt, overvældede ham med spørgsmål om, hvorledes han anvendte sin tid, opdigtede han historier, som hun opmærksomt lyttede til, idet hun søgte at finde ud af, om der ikke var en anden kvinde, han tænkte på. Hun følte sin afmagt til at holde fast på denne mand, sin afmagt til at indgyde ham lidt af den kærlighed, der lagde hende øde, og sin rent legemlige afmagt til endnu at kunne behage ham, give sig hen til ham og erobre ham igen med sin kærlighed, fik hende til at frygte alt, uden at hun vidste, i hvilken retning hendes frygt skulle gå.

Hun følte vagt, at en fare svævede over hende, en stor, ukendt fare. Og hun var skinsyg i ubestemt almindelighed, skinsyg på alt, på de kvinder, hun så gå forbi under sit vindue og som hun fandt bedårende, uden at hun en gang vidste, om Brétigny nogensinde havde talt med dem.

Hun spurgte ham:

"Har du lagt mærke til en meget smuk dame, en temmelig høj brunette, som jeg for lidt siden så gå forbi? Hun må være kommet en af de sidste dage."

Når han så svarede: "Nej, jeg kender hende ikke", mistænkte hun ham straks for at lyve, blegnede og fortsatte indtrængende:

"Det er da umuligt, at du ikke ved, hvem jeg mener. Hun er meget smuk."

Han undrede sig over hendes påståelighed:

"Jeg forsikrer dig, at jeg ikke har set hende. Jeg skal prøve på at opdage hende."

Hun tænkte:

"Det er sikkert hende."

Der var dage, hvor hun følte sig overbevist om, at han havde et eller andet forhold i omegnen, at han havde ladet en af sine tidligere elskerinder, skuespillerinden måske, komme dertil. Og hun udspurgte alle, sin fader, sin broder, sin mand, om alle de unge og smukke kvinder, der fandtes i Enval.

Hvis hun i det mindste havde kunnet gå ud og selv skaffet sig oplysninger, fulgt efter ham, så ville hun have været roligere; men den næsten fuldstændige ubevægelighed, hun var fordømt til, fik hende til at lide de forfærdeligste kvaler. Og når hun talte til Paul, røbede selve klangen af hendes stemme hendes smerte og skærpede yderligere hans utålmodighed over det elskovsforhold, han for længst var færdig med.

Det eneste, han overhovedet kunne tale roligt med hende om, var om Gontrans forestående bryllup, hvad der gav ham anledning til at nævne Charlottes navn og ganske højt tænke på den unge pige. Det voldte ham tilmed en mystisk, forvirret, uforklarlig glæde at høre Christiane sige dette navn, høre hende rose den unge piges ynde og gode egenskaber, beklage hende, harmes på broderen, der havde ofret hende, og ønske, at hun måtte møde en bravhjertet mand, som kunne forstå hende og elske hende, og som ville gifte sig med hende.

Han sagde:

"Ja, Gontran har der gjort en dumhed. Pigebarnet er ganske henrivende."

Uden fjerneste mistillid gentog Christiane:

"Ganske henrivende! Hun er en engel! En perle!"

Det var aldrig faldet hende ind, at en mand som Paul kunne blive forelsket i en purung pige og måske en dag gifte sig med hende. Hun var kun bange for hans elskerinder.

Ved et mærkeligt hjertefænomen forekom det Paul, at lovtalen over Charlotte i Christianes mund fik særligt værd, den hidsede hans elskov, opflammede hans attrå og forlenede den unge pige med en uimodståelig tiltrækningskraft.

En dag, da han sammen med Gontran aflagde fru Honorat et besøg for at træffe sammen med frøknerne Oriol, fandt han doktor Mazelli installeret hos hende, aldeles som om han var hjemme.

Den unge læge rakte begge sine hænder ud imod de to herrer og smilede til dem med sit italienske smil, der syntes at sige, at han i hvert af sine ord og hver af sine bevægelser gav hele sit hjerte.

Gontran og han følte sig knyttet til hinanden ved et flygtigt, men alligevel fortroligt venskabsbånd, der mere var spundet af skjult beslægtethed og hemmelig forståelse, en slags følelse af at have fælles instinkter, end af sympati og tillid.

Greven spurgte:

"Er De her? Svigter De Deres smukke blondine fra skoven ved Sans-Souci?"

Italieneren smilede:

"Å pyt! Vi står på en lidt spændt fod overfor hinanden. Det er en af de kvinder, som lover meget og intet giver."

En almindelig passiar kom i gang. Den smukke læge gjorde sig umage for at være meget elskværdig overfor de unge piger, især overfor Charlotte. Når han talte med kvinder, lå der i hans stemme, hans bevægelser, hans blik en stadig tilbedelse. Hele hans person fra hoved til fod sagde til dem: "Jeg elsker Dem!" med en sådan veltalenhed, at han ufejlbarligt vandt dem for sig.

Han var graciøs som en skuespillerinde, væver som en danserinde, smidig som en taskenspiller og sad inde både med en medfødt og tillært kundskab til alle forførelseskunster, en kundskab, han bestandig benyttede sig af.

Da Paul kom tilbage til hotellet sammen med Gontran, udbrød han i en gnaven tone:

"Hvorledes er den humbugmager kommet der i huset?"

Greven svarede sindigt:

"Det kan man aldrig vide med den slags eventyrere. De borer sig ind alle vegne. Han her er formodentlig blevet træt af sit omflakkende liv og af altid at skulle lystre den lunefulde spanierinde, som han mindre er læge end kammertjener for, og måske endda noget mere. Han søger. Professor Cloches datter var ikke ilde at få fat på, men det er slået fejl, siger han. Den anden af Oriols døtre ville også være ham nyttig. Han prøver sig frem, føler sig for, snuser og undersøger. Han ville blive medejer af vandet og kunne gøre forsøg på at få den dumrian til Latonne puffet af vejen, i alle tilfælde ville han om sommeren kunne forberede sig en smuk praksis for den kommende vinter … Der har du hele hans plan. Du kan stole på, at det er rigtigt nok."

En dump vrede, en fjendtlig skinsyge vågnede i Pauls hjerte.

En stemme råbte:

"Hej! Hej!"

Det var Mazelli, som indhentede dem.

I en udæskende, ironisk tone spurgte Brétigny ham:

"Hvor skal De hen i sådan en fart, doktor? Man skulle næsten tro, at det var et rigt parti, De løb efter?"

Italieneren smilede og uden at standse, men idet han småhoppende trippede baglæns, stak han med en mimikers yndefulde bevægelser begge hænderne ned i sine lommer og krængede dem. For at vise, at de begge to var tomme, spilede han dem ud mellem sine fingre og sagde:

"Jeg har ikke fundet det endnu."

Så drejede han sig elegant om på hælene og skyndte sig videre som en mand, der har forfærdelig travlt.

De følgende dage traf de ham flere gange hos doktor Honorat, hvor han ved tusinde elskværdige småtjenester gjorde sig nyttig for de tre damer. Det var formodentlig de samme egenskaber, han tidligere havde udfoldet overfor hertuginden. Han forstod at servere alt lige fra komplimenter til macaroni. Han var i øvrigt en fortrinlig kok; med et blåt køkkenforklæde på for at tage af for pletter, en hvid papirshue på hovedet og nynnende en eller anden italiensk sang rumsterede han mellem sine gryder, uden at det i mindste måde gjorde ham latterlig. Han forstod tværtimod at være så vittig, at han morede og besnærede dem alle lige til den halvtossede tjenestepige, der sagde om ham:

"Det er en ren Guds engel!"

Hans planer blev snart ganske åbenlyse og Paul tvivlede ikke mere om, at han bestræbte sig for at vinde Charlottes kærlighed.

Det så ud til, at det skulle lykkes ham. Han var så indsmigrende og lagde i den grad an på at behage, at den unge piges ansigt, straks når hun fik øje på ham, lyste fornøjet.

Uvilkårligt, uden selv at vide det, opførte Paul sig ligeledes som tilbeder og optrådte som hans rival. Så snart han så

doktoren i nærheden af Charlotte, skyndte han sig hen til dem og gjorde sig anstrengelser for at få den unge pige forelsket i sig. Han viste sig øm, broderlig, hengiven og gentog atter og atter for hende med fortrolig ligefremhed og i en så jævn, naturlig tone, at man ikke godt kunne se en elskovstilståelse i det:

"Jeg holder meget af Dem, kan De tro!"

Mazelli, som var overrasket over denne uventede rival, kørte op med alle sine midler og lod Brétigny pines af skinsyge, af den medfødte skinsyge, en mand føler overfor enhver kvinde, selv om han endnu ikke elsker hende, men kun synes godt om hende; når så Brétigny, der af naturen var så heftig, blev udæskende og hovmodig, svarede den anden, som var smidig og i besiddelse af mere selvbeherskelse, med små tilspidsede åndrigheder og finter og med behændigt turnerede, spottende komplimenter.

Hver dag udspandt denne kamp sig, og de var begge lige ivrige uden at nogen af dem måske havde en bestemt plan.

Charlotte havde fået sit gode humør tilbage, men hendes skælmeri var blevet skarpere og i hendes smil var der noget uforklarligt, noget mindre åbenhjertigt end før. Det var, som om Gontrans opførsel mod hende havde åbnet hendes øjne, forberedt og rustet hende mod fremtidige skuffelser. Hun manøvrerede behændigt og utvungent mellem sine to tilbedere, til hver af dem sagde hun, hvad der burde siges, uden nogensinde at støde den anden, og uden nogensinde at give den ene af dem grund til at tro, at hun foretrak den anden, gjorde hun foran den ene nar ad den anden og foran den anden nar ad den ene; på den måde sørgede hun for, at de kom til at

stå lige, idet hun tilsyneladende ikke tog nogen af dem alvorligt. Men alt dette blev gjort naturligt og ligefremt som en lille skolepige og ikke som en kokette ville gøre det, med den overgivne mine, der kan gøre unge piger så uimodståelige.

Imidlertid så det pludselig ud til, at Mazelli fik fordelen på sin side. Han syntes at være blevet mere fortrolig med hende, som om der var kommet en hemmelig forståelse imellem dem. Når han talte med hende, legede han med hendes parasol eller pillede ved et bånd på hendes kjole, hvad Paul anså for en slags moralsk tagen i besiddelse, der gjorde ham ude af sig selv og gav ham lyst til at give italieneren en på øret.

Men en dag hjemme hos far Oriol, da Brétigny sad og talte med Louise og Gontran, mens han samtidig iagttog Mazelli, der med dæmpet stemme fortalte Charlotte ting, som fik hende til at le, så han hende pludselig blive så rød og forvirret, at han ikke kunne være i tvivl om, at den anden havde talt om kærlighed til hende. Hun havde slået øjnene ned og lo ikke mere, men hun blev dog ved at høre på ham. Paul, der følte, at han var lige ved at gøre skandale, sagde til Gontran:

"Vil du ikke gøre mig den tjeneste at gå med udenfor et øjeblik. Der er noget, jeg må tale med dig om."

Greven bad sin forlovede om undskyldning og fulgte med sin ven.

Så snart de var kommet ud på vejen, udbrød Paul:

"Hør du, vi må for enhver pris forhindre den italienske skurk i at forlokke denne unge pige, som ikke er i stand til at forsvare sig imod ham."

"Hvad skal jeg gøre ved det?"

"Du skal advare hende, du må sige hende, at han er en eventyrer."

"Næ, ved du hvad, kære, det kommer virkelig ikke mig ved."

"Hun bliver da din svigerinde."

"Ja, det er sandt nok, men strengt taget er der intet, som beviser, at han skulle have mindre smukke hensigter. Han er galant overfor hende ligesom overfor alle andre kvinder, men han har aldrig sagt eller gjort noget, der ikke var passende."

"Godt, hvis du ikke vil påtage dig det, så skal jeg tage mig af fyren, uagtet det i alt fald angår mig endnu mindre end dig."

"Er du da forelsket i Charlotte?"

"Jeg? … nej … men jeg gennemskuer den slyngel."

"Kære ven, du skulle ikke blande dig ind i en så delikat sag … så, hvis du altså ikke er forelsket i Charlotte …?"

"Nej … det er jeg ikke … men jeg søger altid at uskadeliggøre disse udenlandske lykkeriddere …"

"Må jeg spørge dig, hvad du agter at gøre?"

"Jeg vil give ham en på øret."

"Det er det bedste middel til at få hende forelsket i ham. I slås, og hvad enten det er ham eller dig, som bliver såret, vil han komme til at stå for hende som en helt."

"Hvad ville du da gøre?"

"I dit sted."

"Ja, i mit sted."

"Jeg ville tale med den små. Hun har megen tillid til dig. Jeg ville derfor simpelthen med et par ord sige hende, hvad disse snyltedyr er. Du kan sige den slags ting rigtig godt. Du har den nødvendige ild. Og så ville jeg lade hende forstå: for det første, hvorfor han er ansat hos spanierinden, for det andet, hvorfor

han lagde an på professor Cloches datter, og for det tredje, hvorfor han, da dette anslag mislykkedes, nu til sidst gør forsøg på at erobre frøken Oriol."

"Hvorfor siger du det ikke selv, du, der skal være hendes svoger?"

"Fordi ... fordi ... på grund af det, der er forefaldet imellem os ... Det må du vel nok kunne forstå ... det kan jeg ikke."

"Nej, du har ret. Jeg skal tale med hende."

"Vil du have, at jeg sørger for, at I kan få en lille tête-à-tête lige med det samme."

"Ja tak, det er vist det bedste."

"Godt, spadser lidt omkring en halv snes minutter, så skal jeg imens sige farvel og tage Louise og Mazelli med mig, for at hun kan være alene, når du kommer tilbage."

Paul Brétigny gik hen imod kløfterne, idet han tænkte over, hvorledes han skulle begynde denne vanskelige samtale.

Som Gontran havde lovet, fandt han Charlotte Oriol alene i den fædrene boligs hvidkalkede storstue. Han tog plads ved siden af hende og sagde:

"Det er mig, frøken, som har bedt Gontran om at sørge for, at jeg blev alene med Dem."

Hun så på ham med sine klare øjne:

"Hvorfor det?"

"Å, ikke for at sige Dem italienske smigrerier, men for at tale til Dem som en ven, en hengiven ven, der føler det som en pligt at give Dem et råd."

Han begyndte lidt fjernt, fremhævede sine mange erfaringer og hendes uerfarenhed og gik derfra over til i diskrete, men tydelige vendinger at tale om de eventyrere, som over alt er på

jagt efter penge, og som med professionel dygtighed forstår at udnytte alle godtroende mennesker, det være sig mænd eller kvinder, hvis hjerter og punge de udplyndrer.

Hun var blevet lidt bleg og hørte alvorligt og spændt på ham.

Hun spurgte:

"Jeg forstår, hvad De mener, og jeg forstår det dog ikke. De taler om en bestemt, om hvem?"

"Jeg taler om doktor Mazelli."

Hun slog øjnene ned og blev siddende lidt uden at svare, så sagde hun tøvende:

"De er så oprigtig mod mig, derfor vil jeg være det samme mod Dem … Siden … siden … siden min søsters giftermål blev bestemt er jeg blevet lidt mindre … lidt mindre dum! Derfor havde jeg allerede en lille anelse om det, De der siger … og det morede mig at se ham komme her."

Hun havde atter hævet hovedet og over hendes smil, hendes kloge blik, hendes lille opstoppernæse og den fugtigt lysende glans fra tænderne, som skimtedes mellem hendes læber, lå der så megen naturlig ynde, så meget besnærende skælmeri, at Brétigny følte sig draget mod hende med en uimodståelig magt. Og hans hjerte hoverede af glæde over, at Mazelli ikke var den foretrukne. Det var altså ham, der havde sejret!

Han spurgte:

"Så elsker De ham altså ikke?"

"Hvem? Mazelli?"

"Ja."

Hun så på ham med et så sørgmodigt blik, at det gik lige igennem ham. Med bønfaldende stemme stammede han:

"Og … De … De elsker … ingen?"

Hun slog atter øjnene ned og svarede:

"Det ved jeg ikke … jeg elsker dem, der elsker mig."

Det svimlede for ham, han havde en følelse af, at de ord, der strømmede over hans læber, ikke kom fra hans hjerne, men fra hans dirrende legeme, han greb begge den unge piges hænder og kyssede dem fanatisk:

"Jamen jeg! Jeg elsker Dem, kære lille Charlotte, jeg elsker Dem!"

Hun rev hurtigt den ene hånd fra ham og lagde den på hans mund, idet hun mumlede:

"Ti stille, hører De, ti! … Det ville gøre mig alt for ondt, hvis det også var en usandhed."

Hun havde rejst sig. Han sprang op, slog sine arme om hende og kyssede hende lidenskabeligt.

En pludselig støj fik dem til at fare fra hinanden. Far Oriol var kommet ind og stod et øjeblik og stirrede bestyrtet på dem. Så skreg han:

"Så skulle da Satan! … Så skulle da Satan! … Så skulle da Satan!"

Charlotte var løbet sin vej og de to mænd blev alene tilbage, ansigt til ansigt.

Efter nogle øjeblikkes forlegenhed forsøgte Paul at forklare sig:

"Herregud … Hr. Oriol … det er sandt nok, at jeg … jeg har opført mig lidt …"

Men den gamle hørte ikke på ham, hidsigheden arbejdede sig mere og mere op i ham og med knyttede næver gik han hen imod Brétigny, idet han gentog:

"Så skulle da også Satan!"

Da han var kommet helt hen til ham, greb han ham med sine knoglede bondehænder i kraven. Men den anden, som var lige så stor og stærk, og som gennem sport havde udviklet sine kræfter og derfor var ham overlegen, gjorde sig med en eneste bevægelse fri for hans tag og slyngede ham over mod væggen, idet han sagde:

"Hør nu, far Oriol, der er ingen grund til at slås, vi må hellere se at komme til en forståelse. Jeg har kysset Deres datter, det er sandt … men jeg sværger Dem til, at det er første gang og jeg sværger Dem også til, at jeg agter at gifte mig med hende."

Den gamle, hvis legemlige raseri var forsvundet ved modstanderens overmagt, men hvis vrede ikke havde lagt sig, brummede:

"Der har vi det, der har vi det! De stjæler mine døtre, gør de; det er deres penge, de vil have fat på, de Satans snydetampe …"

Og alt, hvad han havde på hjerte, gav sig luft i en strøm af forbitrede ord. Han kunne ikke glemme, at han til "disse parisere" måtte af med den medgift, han havde lovet den ældste. Gontrans virkelige stilling og Andermatts kunstgreb var begyndt at dæmre for ham, og han glemte den uventede formue, han takket være bankieren havde erhvervet sig, for at udøse sin galde og udtømme hele sit hemmelige nag til disse tyve og røvere, som ikke længere lod ham sove i fred.

Man skulle tro, at Andermatt, hans familie og hans venner hver nat gjorde indbrud hos ham og stjal hans jord, hans kilder og hans døtre fra ham.

Alle disse bebrejdelser slyngede han i ansigtet på Paul og beskyldte også ham for at ville have fingre i hans ejendom, for

at være en bedrager, for at tage Charlotte for hendes jords skyld.

Den anden blev snart utålmodig og skreg ham lige ind i ansigtet:

"Ja, men for Satan, gamle vrøvlehoved, jeg er rigere end De. Jeg kunne give Dem penge ..."

Den gamle tav, han troede det ikke rigtig, men hans opmærksomhed var vakt, og det var med mere dæmpet stemme, at han atter begyndte på sine klager.

Nu svarede Paul ham, han forklarede sig, og da han anså sig for bundet ved denne overraskelse, som han alene var skyld i, tilbød han at gifte sig med Charlotte uden at forlange den mindste medgift.

Far Oriol rystede på hovedet og bad ham gentage det en gang til; han forstod det stadig ikke. Paul var for ham en fattig stymper.

Ude af sig selv brølede Brétigny ham lige op i øjnene:

"Jeg har over hundredeogtyve tusinde om året, gamle idiot! Forstår De mig? Tre millioner!"

Den gamle så vist på ham, så spurgte han pludselig:

"Vil De skrive det på et stykke papir?"

"Ja, såmænd vil jeg så!"

"Og De vil sætte Deres navn under?"

"Ja, jeg vil!"

"På stemplet papir?"

"Ja vist, på stemplet papir."

Bonden rejste sig, gik hen til sit skab og tog to ark stemplet papir frem tillige med det dokument, som Andermatt nogle dage i forvejen havde affordret ham og ved hjælp af hvilket han

affattede et løjerligt ægteskabsløfte, hvori der var tale om tre millioner, som brudgommen garanterede. Da det var færdigt, måtte Brétigny sætte sit navn under.

Da Paul igen stod ude på vejen, havde han en fornemmelse af, at alt drejede rundt for ham. Han var altså blevet forlovet, uden at han og uden at hun havde vidst rigtigt af det, blot ved et sammentræf af begivenheder, der udelukkede enhver anden løsning.

"Hvilken dårskab," mumlede han.

Men så tænkte han:

"Pyt, jeg havde måske ikke kunnet finde nogen bedre i hele verden."

Og han følte sig inderlig glad over det puds, skæbnen havde spillet ham.

6

Den følgende dag begyndte dårligt for Andermatt. Da han kom ned til kuranstalten, fik han at vide, at Aubry-Pasteur om natten var død af apopleksi i Splendid Hotel. Rent bortset fra, at ingeniøren med sine kundskaber og sin uegennyttige interesse for kurstedet Mont-Oriol, som han var kommet til at holde af og betragtede næsten som sit barn, havde været ham en meget nyttig mand, var det meget kedeligt, at en patient, der var kommet for at bekæmpe sine blodkongestioner, døde netop på denne måde, midt under kuren og midt i badesæsonen, netop som det nye badested begyndte at trænge igennem.

Meget ophidset gik bankieren op og ned i den fraværende inspektørs kabinet og tænkte over, hvorledes man skulle give dette dødsfald en anden oprindelse, foregive et ulykkestilfælde, et fald eller en uforsigtighed fra den syges egen side. Han ventede utålmodigt på, at doktor Latonne skulle komme, for at dødsattesten kunne blive udstedt på en så behændig måde, at ingen fik mistanke om den virkelige dødsårsag.

Endelig kom inspektøren farende, hans ansigt var blegt og fortrukket, og allerede henne i døren spurgte han:

"Har De hørt den skrækkelige nyhed?"

"Ja, om Aubry-Pasteurs død."

"Nej, nej, den anden. Doktor Mazelli er løbet bort med professor Cloches datter."

Andermatt følte, at det løb ham koldt ned ad ryggen:

"Hvad for noget? … Hvad er det, De siger?"

"Å, kære hr. præsident, det er et nederlag, en katastrofe …"

Han satte sig og tørrede sin pande, så fortalte han det hele, således som han havde hørt det af Petrus Martel, der havde det direkte fra professorens kammertjener.

Mazelli havde gjort stormkur til den smukke, rødhårede enke, der skulle være en slem kokette og en meget fordringsfuld dame, hvis første mand var død af tæring, resultatet af deres alt for ømme forbindelse, blev der sagt. Men Cloche var kommet under vejr med den italienske læges planer, og da han ikke brød sig om at få denne eventyrer til sin svigersøn nummer to, havde han, da han en dag havde overrasket ham på knæ foran datteren, meget energisk vist ham vintervejen.

Da Mazelli var smidt på døren, krøb han imidlertid ind ad vinduet ved hjælp af de elskendes klassiske rebstige. Der gik to forskellige rygter. Efter det ene skulle han have gjort professorens datter vanvittig af kærlighed og skinsyge, efter det andet var han blevet ved med at mødes hemmeligt med hende, idet han tilsyneladende var optaget af en anden dame, og da han af sin elskerinde fik at vide, at professoren stadig var lige ubøjelig, havde han overtalt hende til at flygte med sig for ved denne skandale at gøre ægteskabet uundgåeligt.

Doktor Latonne rejste sig, lænede sig med ryggen til kaminen og udbrød, mens Andermatt forfærdet blev ved med at gå op og ned:

"En læge, min herre, en læge! … at tænke sig, at en læge kan gøre sådan noget! … Han må jo være fuldstændig blottet for moralsk følelse!"

Andermatt var fortvivlet, han gav sig til at opstille følgerne af denne begivenhed, nummererede dem og vejede dem, som om det var de forskellige poster i et regnskab:

1) Den kedelige nyhed ville hurtigt blive kendt ved de omliggende badebyer og derfra brede sig videre til Paris. Hvis man greb sagen rigtigt an, kunne man imidlertid benytte denne bortførelse som en reklame. En femten-seksten klogt affattede artikler i de større blade ville ubetinget drage publikums opmærksomhed hen på Mont-Oriol.

2) Professor Cloches bortrejse, et uerstatteligt tab.

3) Hertugen og hertuginden af Ramas-Aldaverras bortrejse, atter et uundgåeligt tab, som der ikke var nogen mulighed for at opveje.

Med andre ord, doktor Latonne havde ret. Det var en katastrofe.

Så vendte bankieren sig om imod lægen:

"De gør bedst i straks at gå op til Splendid Hotel og udstede dødsattesten for Aubry-Pasteur. Sørg for, at den bliver således, at ingen får nys om, hvad han er død af."

Doktor Latonne tog sin hat, men ligesom han skulle til at gå, vendte han sig om:

"Det er sandt, der er én nyhed til. Der siges, at Deres ven, Paul Brétigny, vil gifte sig med Charlotte Oriol, er det tilfældet?"

Det gav et sæt i Andermatt af overraskelse.

"Brétigny? Det er vist noget snak! … Hvem har fortalt Dem det?"

"Ligeledes Petrus Martel, som havde fået det at vide af far Oriol selv."

"Af far Oriol?"

"Ja, af far Oriol, som forsikrede, at hans tilkommende svigersøn havde tre millioner."

William vidste ikke, hvad han skulle tro. Han mumlede:

"Nå, ja, det forholder sig måske rigtigt; han har i alt fald gjort meget væsen af hende i den sidste tid! … Men så … så har vi jo hele højen … hele højen! … Næ, det må jeg straks undersøge."

Og han fulgtes ud med doktoren for at se, om han kunne få fat på Paul inden frokost.

Da han kom op på hotellet, blev der sagt ham, at hans kone flere gange havde spurgt efter ham. Han gik straks op til hende. Hun var endnu ikke stået op og lå og talte med sin fader og sin broder, der samtidig hurtigt og adspredt løb aviserne igennem.

Hun følte sig syg, meget syg og ængstelig. Hun var bange uden at vide for hvad. Desuden havde hun sat sig noget i hovedet, og med en frugtsommelig kvindes stædighed ville hun ikke give slip på det. Hun ville konsultere doktor Black. Ved stadig at høre de andres spøgende bemærkninger om doktor Latonne havde hun tabt tilliden til ham, og hun ønskede at høre, hvad en anden læge og især doktor Black mente. Som alle kvinder ved slutningen af deres svangerskab pintes hun fra morgen til aften af alle slags frygt. For nogle nætter siden havde hun haft en drøm, der fik hende til at indbilde sig, at barnet lå forkert og at fødslen derfor ville være umulig uden operativ indskriden. Og i tankerne overværede hun denne operation, som blev udført på hende selv. Hun så sig liggende på ryggen med opsprættet underliv i en seng fuld af blod, mens der blev båret noget rødt bort, som ikke skreg og ikke bevægede sig, som var dødt. Og hvert tiende minut lukkede hun øjnene for at se det om igen, for igen at gennemgå den forfærdelige og smertefyldte kval. Så var det, at hun havde klynget sig til den tanke, at doktor Black var den eneste, der kunne sige hende

sandheden og hun forlangte, at han straks skulle komme for at undersøge hende, straks, straks!

Andermatt var meget forvirret og vidste ikke, hvad han skulle svare:

"Men kære barn, det er virkelig meget vanskeligt … Du må huske på, hvorledes mit forhold er til doktor Latonne … det … det er endog umuligt. Hør en gang, jeg får en idé, jeg vil tilkalde professor Mas-Roussel, han er hundrede gange dygtigere end Black, og han vil sikkert ikke nægte mig at komme."

Men hun lod sig ikke overtale. Det var Black, hun ville have, ham og ingen anden! Hun trængte til at se ham, til at se hans store buldoghoved ved siden af sig. Det var en lyst, et vanvittigt og overtroisk ønske; han måtte komme.

William prøvede på at give hendes tanker en anden retning.

"Ved du, at den intrigant til Mazelli i nat har bortført professor Cloches datter? De er stukket af, rejst bort sammen, ingen ved hvorhen. Det er en net historie, hvad?"

Hun havde rejst sig halvt op i sengen, hendes øjne var blevet store af sorg, og hun stammede:

"Åh, den stakkels hertuginde … den stakkels kvinde, hvor jeg beklager hende!"

Hendes hjerte havde allerede længe følt med dette andet lidenskabelige og mishandlede hjerte! Hun led de samme kvaler og græd de samme tårer.

Men hun kom atter tilbage til sin fikse idé:

"Gå så hen og hent doktor Black, William. Jeg føler, at jeg dør, hvis han ikke, kommer!"

Andermatt tog hendes hånd og kyssede den ømt:

"Hør nu, lille Christiane. Du må være fornuftig, du må indse, at ..."

Han så tårerne stige op i hendes øjne og han vendte sig om mod marquis'en:

"Kan De ikke se at få det ordnet, kære svigerfader? Jeg kan ikke godt gøre det. Black kommer her hver dag henad klokken et for at se til prinsessen af Maldebourg. Stands ham på vejen og få ham til at se ind til Deres datter. Du kan vel nok vente en time, ikke Christiane?"

Hun fandt sig i at vente, men hun ville ikke stå op for at spise frokost sammen med herrerne, der gik ind i spisestuen.

Paul var der allerede. Da Andermatt fik øje på ham, råbte han:

"Hør De, hvad er det, der blev fortalt mig for lidt siden? Vil De gifte Dem med Charlotte Oriol? Det er da ikke sandt, vel?"

Den unge mand kastede et uroligt blik på den lukkede dør og svarede med halv stemme:

"Jo, det er. Hvorfor skulle det ikke være det?"

Da han endnu ikke havde sagt det til nogen af dem, stirrede de alle tre forbløffet på ham

William spurgte:

"Hvordan i alverden har det kunnet falde Dem ind? De, med Deres formue, gifte Dem? Belemre Dem med en kone, når De kan få alle de kvinder, De peger på? Desuden lader hendes familie ikke så lidt tilbage at ønske i retning af elegance ... Det kan være godt for Gontran, som ikke har en skilling ..."

Brétigny gav sig til at le:

"Min fader har tjent sine penge ved at handle med mel, han var altså kun møller ... en gros. Hvis De havde kendt ham, ville

De sikkert også have sagt om ham, at han manglede elegance. Hvad den unge pige angår, så …"

Andermatt afbrød ham:

"Ja, hende er der ikke noget at sige på … hun er henrivende … henrivende … og … De ved nok … hun bliver lige så rig som De … om ikke rigere … Det svarer jeg Dem for!"

Gontran mumlede:

"Ja, ægteskabet forbyder intet og sikrer ens alderdom. Han kunne blot gerne have ladet os det vide. Hvordan pokker er det hele dog gået til, kære?"

Paul fortalte, hvad der var sket, men pyntede lidt på det. Han udmalede sine betænkeligheder, som han overdrev, det var først, da den unge pige havde ladet et ord falde, som tillod ham at tro sig elsket, at han havde taget sin beslutning. Så skildrede han far Oriols uventede komme, deres strid, som han gjorde større, bondens tvivl om hans formueomstændigheder og det stemplede papir, der blev taget frem af skabet.

Andermatt lo, så at han fik tårer i øjnene og dundrede med hånden i bordet:

"Næ, det er mageløst, han har også brugt stemplet papir! Det er ellers min opfindelse, må jeg sige Dem!"

Paul sluttede, idet han blev lidt rød i hovedet:

"Må jeg bede Dem om endnu ikke at fortælle denne nyhed til Deres frue. På den fod, vi står med hinanden, er det mest passende, at jeg selv meddeler hende, at jeg agter at gifte mig …"

Gontran så på sin ven med et løjerligt, lystigt smil, der syntes at sige:

"Det er meget godt alt sammen, meget godt! Således skal en ting ende, uden spektakler, uden historier, uden dramaer."

Han foreslog:

"Hvis du synes om det, gamle dreng, så kan vi gå sammen ind til hende efter frokost, når hun er stået op, for at du kan sige hende det."

Deres øjne mødtes, de så et øjeblik stift på hinanden med et blik, der var fuldt af undertrykte tanker, så så de atter til siden, og Paul svarede i en ligegyldig tone:

"Ja, gerne, vi kan tale om det bagefter."

En af hotellets tjenere trådte ind for at sige, at doktor Black var kommet for at se til prinsessen; marquis'en skyndte sig ud for at fange ham på vejen.

Han forklarede ham situationen, sin svigersøns vanskelige stilling og sin datters ønske om at se ham. Lægen gjorde ingen indvendinger, men var straks parat til at følge med.

Så snart den lille mand med det store hoved var kommet ind i Christianes værelse, sagde hun:

"Far, lad os være alene."

Marquis'en trak sig tilbage.

Så gav hun sig til at opremse sine bekymringer, sine ængstelser og sine mørke tanker, alt sammen med sagte og blid stemme, som om hun var til skrifte. Og lægen hørte på hende som en præst, hæftede af og til sine store, runde øjne på hende og lagde sin opmærksomhed for dagen ved små nik eller ved at mumle et: "Meget rigtigt", der syntes at sige: "Jeg kender Deres tilfælde ud og ind og jeg kan helbrede Dem, når jeg vil."

Da hun havde talt ud, gav han sig på sin side omstændelig til at udspørge hende om alle enkelthederne i hendes tilværelse, om hvorledes hun tilbragte sine dage, om hendes vaner, om hendes levemåde og om de forskrifter, der var blevet givet

hende. Snart gjorde han en bifaldende bevægelse og snart dadlede han med et "Oh!", der svulmede af forbeholdenhed. Da hun kom til sin skrækkelige angst for at barnet skulle ligge forkert, rejste han sig og befølte hende med gejstlig blufærdighed gennem tæppet, hvorpå han erklærede:

"Nej, det er, som det skal være."

Hun fik lyst til at kysse ham. Hvad han dog var for en prægtig mand, den læge!

Han tog et ark papir på bordet og gav sig til at skrive en recept. Den blev lang, meget lang. Så kom han atter hen til sengen og i en helt anden tone som for tydeligt at fremhæve, at hans professionelle og højtidelige arbejde var overstået, gav han sig til at passiare.

Hans stemme var dyb og fed, en undersætsig dværgs kraftige stemme, og i de mest almindelige sætninger lå der spørgsmål. Han talte om alt. Gontrans bryllup syntes at interessere ham meget. Så sagde han med alle vanskabtes hæslige smil:

"jeg tør jo ikke sige noget om hr. Brétignys giftermål, skønt det såmænd ikke mere er nogen hemmelighed, far Oriol fortæller det til alle mennesker."

Det var hende, som om livet svandt væk fra hendes fingre og derefter fra armene, brystet, maven, benene, fra hele hendes krop. Alligevel forstod hun det ikke rigtigt, men en forfærdelig angst for ikke at få alt at vide gjorde hende pludselig forsigtig og hun stammede:

"Så? Fortæller far Oriol det til alle mennesker?"

"Ja, det gør han. Det er ikke ti minutter siden, at han talte om det til mig. Det lader til, at hr. Brétigny er meget rig, og at han allerede i lang tid har elsket den lille Charlotte. Det er forresten

fru Honorat, som har fået begge de to partier lavet i stand. Hun rakte både hånd og gav hus til, at de unge mennesker kunne mødes og ..."

Christiane havde lukket øjnene. Hun var uden bevidsthed.

Ved doktorens kalden ilede en stuepige til; så kom marquis'en, Andermatt og Gontran, der, så snart de så, hvad der var i vejen, fo'r rundt efter eddike, æter, is og tyve andre unyttige ting.

Pludselig gjorde den unge kone en bevægelse, slog øjnene op, løftede armene, udstødte et sønderrivende skrig og vred sig af smerte i sengen. Hun søgte at tale og stammede:

"Å, hvor jeg lider ... min Gud ... hvor jeg lider ... Å, min ryg! ... jeg holder det ikke ud ... Å, min Gud!"

Og hun begyndte atter at skrige.

Det viste sig snart, at det var symptomerne på en for tidlig fødsel.

Andermatt styrtede afsted for at hente doktor Latonne, som han fandt i færd med at spise frokost.

"Skynd Dem at komme ... det er gået galt med min kone ... Skynd Dem ..."

Undervejs opdigtede han en lille historie, i følge hvilken doktor Black netop havde været i hotellet, da de første smerter viste sig.

Doktor Black bekræftede selv denne usandhed overfor sin kollega:

"Jeg var lige kommet ind til prinsessen, da der kom bud til mig, at fru Andermatt var blevet syg. Jeg gik lige herover. Det var på høje tid!"

William var meget bevæget, hans hjerte bankede, hans hjerne omtågedes, og han følte sig pludselig grebet af tvivl om de to mænds dygtighed. Han fo'r på ny ud for at løbe hen til professor Mas-Roussel og bønfalde ham om at komme. Professoren sagde straks ja, knappede mekanisk sin jakke og fulgte ham med lange hastige skridt, lange, alvorsfulde skridt, således, som de kun tages af en fremragende mand, der ved, at hans nærværelse kan frelse et menneskeliv.

Så snart han viste sig, opfyldtes de to andre læger af dyb ærbødighed og spurgte ham ydmygt til råds, idet de begge på en gang eller næsten samtidigt gentog:

"Således er det gået for sig ... Mener professoren ikke? ... Synes professoren ikke, at det ville være rigtigst ...?"

Andermatt, som blev ude af sig selv af angst ved at høre sin kones skrig, overvældede på sin side lægen med sine spørgsmål og kaldte ham ligeledes af alle kræfter: Professoren.

Christiane, som lå næsten nogen foran alle disse mænd, så ikke noget mere, vidste intet og forstod intet; hun led så forfærdeligt, at enhver tanke var flygtet bort fra hendes hjerne. Hun havde en fornemmelse af, at hendes sider og hendes ryg i højde med lænderne blev gennemsavet med en lang, sløv sav, der sønderflåede hendes knogler og hendes muskler; og salvningen foregik uregelmæssigt i ryk og med standsninger for bagefter at tage endnu ubarmhjertigere fat.

Når disse pinsler et øjeblik blev svagere, når det sled mindre voldsomt i hendes legeme, så at hun atter kunne sanse, hagede den tanke, der var grusommere, forfærdeligere og endnu mere skærende end den legemlige lidelse, sig fast i hendes sjæl: han elskede en anden kvinde, og han giftede sig med hende.

Og for at dette sår, der fik det til at stikke og jage i hendes hoved, igen skulle døves, anstrengte hun sig for atter at fremkalde de rædselsfulde smerter i sit legeme, hun løftede underlivet og flyttede sine lænder, indtil krisen begyndte forfra og hun ikke mere kunne tænke.

Femten timer igennem blev hun således pint; til sidst var hun så tilintetgjort af lidelser og fortvivlelse, at hun kun ønskede, at det måtte blive forbi, og at hun måtte dø i en af de trækninger, hun vred sig i. Men efter et anfald, som havde været længere og voldsommere end noget af de foregående, fik hun en fornemmelse, som om alt, hvad der var inden i hendes legeme slap ud! Det var overstået, smerterne dulmedes ligesom bølger, der lægger sig, og den lettelse, hun følte, var så stor, at den endog i nogen tid sløvede hendes sorg. Der blev talt til hende, og hun svarede med en meget træt og meget sagte stemme.

Andermatts ansigt bøjede sig ned over hendes barn og han sagde:

"Hun kan leve … hun er næsten fuldbåren … det er en pige."

Christiane kunne kun mumle:

"Å Gud!"

Hun havde altså et barn, et levende barn, som ville vokse og blive større … et barn, som Paul var fader til! Hun havde lyst til igen at give sig til at skrige, til den grad søndersled denne nye ulykke hendes hjerte. Hun havde en datter! Men hun ville ikke vide noget af hende! Hun ville ikke se hende … Hun ville ikke røre ved hende, aldrig!

Hun var blevet båret hen i sin seng, lagt til rette, plejet og kælet for! Af hvem? Af sin fader og sin mand formodentlig? Hun vidste det ikke. Men *han*, hvor var han henne? Hvad foretog han

sig? Hvor ville hun have følt sig lykkelig, hvis han i denne stund endnu havde elsket hende!

Tiden gik, time fulgte på time, uden at hun en gang vidste, om det var dag eller nat, hun tænkte kun den sviende tanke: han elskede en anden kvinde.

Pludselig sagde hun til sig selv:

"Hvis det nu ikke var sandt? … Det skulle da være mærkeligt, at jeg ikke havde fået det at vide før denne fremmede læge?"

Så kom hun i tanker om, at det med forsæt var blevet skjult for hende; Paul havde sørget for, at ingen sagde hende det.

Hun så sig om i værelset for at se, hvem der var hos hende. En kone, en tarvelig kone, hun ikke kendte, sad og vågede over hende. Hun turde ikke spørge hende. Hvem kunne hun mon henvende sig til for at få besked?

Døren gik pludselig op, og hendes mand kom listende ind på tåspidserne. Da han så, at hun lå med åbne øjne, gik han hen til hende.

"Har du det bedre?"

"Ja, tak."

"Vi har været meget bange for dig lige siden i går. Men nu er faren gudskelov forbi. Foreløbig ved jeg bare ikke, hvad jeg skal stille op med dig. Jeg telegraferede til vor fælles veninde, fru Icardon, som havde lovet at komme og blive hos dig, til det hele var overstået, for at fortælle hende, hvad der var sket, og bede hende om straks at rejse hertil. Jeg har fået svar tilbage, at hun opholder sig hos sin nevø, der ligger syg af skarlagensfeber … Hvad skal vi gøre? Der må dog være et … et ordentligt menneske hos dig. Til alt held er der en dame her, som har tilbudt at pleje

dig og holde dig med selskab. Jeg tog imod hendes tilbud, det er du vel ikke vred over? Det er fru Honorat."

Christiane huskede pludselig, hvad doktor Black havde fortalt! Hun fo'r forskrækket sammen og stønnede:

"Nej ... nej ... ikke hende ... ikke hende ..."

William forstod ikke hendes vægring og vedblev:

"Hør nu, Christiane, jeg ved godt, at hun er ret simpel, men din broder sætter stor pris på hende, hun har været ham meget nyttig. Desuden påstås der, at hun tidligere har været jordemoder, og at Honorat lærte hende at kende hos en fælles patient. Hvis du bliver alt for ked af hende, skal jeg nok sende hende bort dagen efter. Du kan altid prøve. Lad hende komme en eller to gange."

Hun tav og tænkte efter. Trangen til at få alt, alt at vide blev så voldsom hos hende, at håbet om at få fru Honorat selv til at snakke og fravriste hende de ord, der ville sønderrive hendes eget hjerte, gav hende lyst til at svare:

"Ja, gå ... gå ... skynd dig at hente hende ... nu straks ... lige med det samme ... Gå bare!"

Dette uimodståelige ønske om at få noget at vide blev stærkere ved en underlig trang til at lide endnu mere, til at rulle sig i sin ulykke, som man kunne rulle sig mellem torne, den samme mystiske, sygelige og overspændte trang, der får en martyr til at påkalde sine lidelser.

Hun stammede:

"Nå ja, som du vil. Så tag bare fru Honorat med."

Så, pludselig, følte hun, at hun ikke kunne vente længere med at få vished om, at hun var forrådt, og med en stemme, der var så svag som et åndepust, spurgte hun William:

"Er det sandt, at Brétigny gifter sig?"

Han svarede roligt:

"Ja, det er. Det ville allerede være blevet fortalt dig, hvis det havde været muligt at tale til dig."

Hun spurgte videre:

"Med Charlotte?"

"Ja, med Charlotte."

Men William havde også fået sin fikse idé, som allerede ikke længere ville forlade ham: sin datter, som han hvert øjeblik listede sig hen for at se på. Han følte sig forarget over, at Christianes første ord ikke havde været et spørgsmål om barnet, og i en blidt bebrejdende tone sagde han:

"Ved du af, at du endnu ikke har spurgt efter den lille? Hun har det helt godt, du!"

Hun skælvede, som om han havde rørt ved et åbent sår, men hun måtte jo vandre sin korsvej til ende.

"Giv mig hende," sagde hun.

Han forsvandt bag gardinet ved fodenden af sengen, så kom han tilbage med ansigtet helt forklaret af stolthed og lykke, forsigtigt og kejtet bar han på en pakke hvidt linned.

Han lagde den fra sig ned på sengen ved siden af Christiane, som var nær ved at kvæles af bevægelse, og sagde:

"Se, er hun ikke yndig?"

Hun så på barnet.

Med to fingre havde han løftet de lette kniplinger til side for et lille rødt, helt rødt ansigt med lukkede øjne og mimrende mund.

Og bøjet over denne begyndelse til et menneske tænkte hun:

"Det er min datter … Pauls datter … det er det, som fik mig til at lide så forfærdeligt … Det … det … det der … det er min datter!"

Hendes afsky for det barn, hvis fødsel så grusomt havde sønderflænget hendes hjerte og hendes fine kvindelegeme, var med et forsvundet, og hun stirrede på det med en brændende, smertefyldt nysgerrighed og med den samme dybe forbavselse, hvormed et dyr glor på sin første unge.

Andermatt havde ventet, at hun straks ville have givet sig til at kæle lidenskabeligt for barnet. Han blev igen overrasket og stødt og sagde:

"Kysser du hende ikke en gang?"

Hun bøjede sig blidt ned mod den lille røde pande, og efterhånden som hendes læber kom nærmere ned imod den, var det, som om den trak dem til sig, kaldte på dem. Og da hun rørte ved den, trykkede sin mund mod den og mærkede dens varme fugtighed, forekom det hende, at hun ikke længere kunne drage sine læber tilbage fra denne barnehud, men at hun altid måtte blive ved at lade dem hvile på den.

Der var noget, som strejfede hendes kind; det var hendes mands skæg. Det var hendes mand, som ville kysse hende. Da han længe i taknemmelig ømhed havde trykket hende ind til sig, ville også han kysse barnet og med tilspidset mund kyssede han gang på gang den lille næse.

Christianes hjerte krympede sig sammen ved disse kærtegn og hun så på dem begge der ved siden af sig, hendes datter og ham …!

Da han havde fået nok, ville han atter lægge barnet hen i dets vugge.

"Nej", sagde hun, "lad det blive liggende endnu lidt, lad mig føle det ved siden af mit hoved. Sig ikke noget, rør dig ikke, forstyr os ikke, vent."

Hun lagde den ene af sine arme hen over den lille krop, der var skjult under svøbet, flyttede sin pande helt hen mod det lille grimasserende ansigt, lukkede øjnene og blev liggende uden at bevæge sig og uden at tænke på noget.

Men da der var gået nogle minutter rørte William blidt ved hendes skulder:

"Nu må du være fornuftig, min egen pige! Ingen sindsbevægelser, du ved nok. Ingen sindsbevægelser!"

Han tog barnet, som moderen fulgte med øjnene, lige til det forsvandt bag sengegardinet.

Så kom han tilbage:

"Det er altså en aftale, at jeg i morgen tidlig lader fru Honorat komme ind til dig for at holde dig med selskab?"

Hun svarede med fastere stemme:

"Ja, min ven, det kan du godt … i morgen tidlig."

Og hun strakte sig ud i sengen, træt, udmattet, og måske en lille smule mindre ulykkelig.

Om aftenen kom hendes fader og hendes broder og så til hende. De fortalte hende, hvad der var foregået omkring dem, professor Cloche var over hals og hoved rejst af sted efter sin datter og der gik alle slags formodninger om hertuginden af Ramas, som ingen havde set noget til, og som man derfor troede ligeledes var rejst for at lede efter Mazelli. Gontran lo af alle disse historier og drog sine slutninger af de forskellige begivenheder:

"Det er rent utroligt med de badesteder. Det er de eneste eventyrlande, der eksisterer her på jorden! Der foregår i to måneder mere end der går for sig i hele den øvrige del af verden resten af året. Man skulle næsten tro, at kilderne ikke alene indeholdt mineralier, men en god portion trolddom. Og det er det samme over alt, både i Aix, i Royat, i Vichy og i Luchon, og i de badebyer, der ligger ved havet som Dieppe, Etretat, Trouville, Biarritz, Cannes og Nizza. Der samles prøver af alle slags mennesker, af alle nationer og af alle selskabskredse, det er en blanding af racer og mennesker, man ikke træffer mage til andet steds. Derfor hænder der de mærkeligste eventyr. Kvinderne skejer ud med den mest elskelige lethed og hurtighed. I Paris stritter de imod, men ved et badested falder de, bums! Hvad mændene angår, så finder nogle af dem penge der, som Andermatt, andre finder døden, som Aubry-Pasteur, og atter andre finder det, der er værre … og gifter sig der … som jeg … og som Paul. Er det ikke lige dumt og grinagtigt alt sammen? Du har jo hørt om Pauls giftermål, ikke?"

Hun mumlede:

"Ja, William fortalte mig det i formiddag."

Gontran fortsatte:

"Det er klogt af ham, virkelig klogt. Hun er ganske vist datter af en bonde … men hvad kan det gøre? Der er sikkert langt mere ved hende end ved datteren af en eller anden eventyrer for ikke at tale om det, der er værre. Jeg kender Paul. Han kunne godt have endt med at gifte sig med en tøjte, når hun blot havde ladet gå en seks ugers tid uden at give efter for ham. Men for at gøre det, måtte der et durkdrevent fruentimmer eller en

uskyldig ung pige til. Han er faldet over den uskyldige unge pige. Så meget desto bedre for ham."

Christiane hørte spændt efter, og hvert ord, der nåede hendes øre, trængte lige ned i hendes hjerte og gjorde ondt, forfærdelig ondt.

Hun lukkede øjnene og sagde:

"Jeg er meget træt. Jeg vil gerne hvile lidt."

De kyssede hende og gik deres vej.

Hun kunne ikke sove, dertil var hendes tanker alt for lysvågne. Hun lå og hidsede sig selv op. Visheden om, at han ikke elskede hende, slet ikke elskede hende mere, blev hende efterhånden så uudholdelig, at hun, hvis hun ikke havde set vågekonen sidde og halvslumre i en lænestol, godt kunne være stået op, åbnet vinduet og have kastet sig ned på stentrappen nedenunder.

En spinkel månestråle trængte ind igennem en revne i gardinerne og dannede en lille rund og lys plet på gulvet. Hun fik øje på den, og alle minderne strømmede på en gang ind på hende: Søen, skoven, det første: "Jeg elsker Dem", som hun mere havde gættet end hørt og som havde vendt op og ned på hele hendes jeg, og Tournoel, og alle deres kærtegn om aftenen på de mørke stier og på landevejen ved La Roche-Pradière. Pludselig så hun for sig den hvide vej med den stjernefyldte nattehimmel ovenover og på vejen gik han, Paul, med en kvinde om livet, ved hvert skridt standsede han og kyssede hende på munden. Hun kendte hende. Det var Charlotte! Han trykkede hende ind til sig og smilede, således som kun han kunne smile, tilhviskede hende ord så ømme, som kun han forstod at finde, og så kastede han sig på knæ foran hende og kyssede jorden for

hendes fødder, således som han havde gjort med Christiane! Det var så tungt, så tungt for hende, at hun vendte sig om, skjulte sit ansigt i hovedpuden og gav sig til at hulke. Hun næsten skreg, således skar fortvivlelsen i hendes sjæl.

Hvert af hendes hjerteslag, der bankede helt op i halsen og gav genlyd i hendes tindinger, udhamrede ordet: – Paul, – Paul, – Paul, – gentaget i det uendelige. Hun stoppede sine fingre i ørene for ikke at høre det og borede sit hoved ned under tæppet, men så lød det nede i hendes bryst ved hvert af det hvileløse hjertes slag.

Konen, der var vågnet, spurgte:

"Er fruen blevet dårligere?"

Christiane vendte sig om med ansigtet badet i tårer og mumlede:

"Nej, jeg sov, jeg drømte … Jeg blev bange."

Så bad hun, om de to lys måtte blive tændt, for at hun ikke længere skulle se månestrålen.

Hen ved morgen faldt hun alligevel i søvn.

Hun havde sovet nogle timer, da Andermatt kom ind sammen med fru Honorat. Den svære dame optrådte straks, som om hun var hjemme, satte sig ved siden af sengen og gav sig, som om hun var læge, til at spørge den syge ud. Hun var tilfreds med svarene og erklærede:

"Ja, ja … det er udmærket."

Så tog hun sin hat, sine handsker og sit sjal af og vendte sig om til vågekonen:

"Gå De kun, lille madam. De kan komme, når jeg ringer."

Christiane, der allerede følte sig ubehagelig berørt, sagde til sin mand:

"Giv mig min datter et øjeblik."

Ligesom den foregående dag bar William barnet hen til hende, kyssede det ømt og lagde det ned på hovedpuden. Og også ligesom dagen i forvejen følte hun sig ved at mærke varmen fra den lille krop, der var gemt ind i linned, gennemtrængt af en velgørende tryghed.

Pludselig gav den lille sig til at skrige med en spinkel, pibende stemme.

"Hun vil have bryst," sagde Andermatt.

Han ringede og ammen kom ind, det var et stort, velnæret fruentimmer med en grådig mund, hvori der lyste to rækker brede og skinnende tænder, som næsten gjorde Christiane bange. Fra sit opknappede liv trak hun et vægtigt, blødt og fyldigt bryst frem, det var tungt af mælk og ledte tanken hen på køerne ved malketid.

Da Christiane så sit barn drikke af denne levende læddike, fik hun lyst til at gribe det og tage det fra ammen, der indgød hende skinsyge og lede.

Fru Honorat gav ammen en mængde gode råd og anvisninger og lod hende så gå ud og tage barnet med sig.

Andermatt trak sig tilbage og de to damer blev alene.

Christiane vidste ikke, hvorledes hun skulle komme til at tale om det, der pinte hendes sjæl; hun skælvede for, at hun skulle blive alt for bevæget, tabe hovedet, give sig til at græde og forråde sig. Men uden at behøve den fjerneste opfordring begyndte fru Honorat ganske alene at snakke løs. Da hun havde fortalt al den sladder, der løb rundt på egnen, kom hun til familien Oriol:

"Det er nogle brave mennesker," sagde hun, "nogle rigtig brave mennesker. De skulle have kendt moderen, det var en flink kone og en hæderlig kone! Hun var guld værd, frue. Pigebørnene slægter hende forresten på."

Da hun gjorde mine til at ville gå over til et andet emne, spurgte Christiane:

"Hvem af dem foretrækker De af de to, Louise eller Charlotte?"

"Å, hvad mig angår, så holder jeg mest af Louise, hende, Deres broder får, hun er den fornuftigste og den alvorligste. Det er en kvinde, der forstår at holde orden på tingene. Men min mand kan bedst lide den anden. Mændene har nu deres egen smag, ved De nok, og den er ikke som vor."

Hun tav. Christiane, hvis mod begyndte at svinde, stammede:

"Har min broder ofte været sammen med sin forlovede hos Dem?"

"Ja, det tror jeg, hver eneste dag. Det kom alt sammen i orden hos mig, alt sammen! Jeg gav dem lov til at snakke sammen, de unge børn; jeg tænkte mig jo hele tiden, hvad det ville blive til! Men hvad der glædede mig mest, var alligevel, da jeg så, at hr. Paul begyndte at sværme for den yngste."

Med næsten uhørlig stemme fik Christiane frem:

"Holder han meget af hende?"

"Om han holder af hende? Ja, det kan De tro. I den sidste tid var han lige ved at gå fra sans og samling. Og da italieneren, ham, der er løbet bort med doktor Cloches' datter, begyndte at svanse for pigebarnet og gøre sig lækker for hende, troede jeg, at de ville komme op og slås! … Næh! hvis De havde set de øjne,

hr. Paul satte op! Men hende stirrede han på, som om hun var den hellige jomfru selv … Det gør en ligefrem godt at se to, der elsker hinanden så højt."

Christiane gav sig til at spørge hende ud om alt, hvad der var foregået i hendes nærværelse, om hvad de havde sagt og hvad de havde gjort, og om deres spadsereture i Sans-Souci-dalen, hvor han så mange gange havde talt til hende om sin kærlighed. Hun kom med ganske uforudsete spørgsmål, der overraskede den svære dame, spørgsmål om ting, som det ikke ville være faldet nogen anden ind at tænke på; for hun drog hele tiden sammenligninger, hun mindedes tusinde enkeltheder fra det foregående år, Pauls hensynsfulde opmærksomhed, hans omhu, hans snildt udtænkte påfund for at glæde hende, hele det apparat af besnærende omsorg og øm ridderlighed, en mand, der lægger alt an på at bedåre, rykker frem med.

Hun ville vide, om han havde været ligesådan overfor den anden, om han var gået til denne nye sjælebelejring med den samme glød, den samme gribende kraft og den samme uimodståelige lidenskab.

Og hver gang hun genkendte en lille ting, et lille træk, en af de søde ubetydeligheder, en af de berusende overraskelser, som får hjertet til at banke og som Paul ødslede med, når han elskede, udstødte Christiane et lille: "Åh", fyldt af lidelse.

Fru Honorat blev forundret over det mærkelige udbrud og bekræftede:

"Jo, vist så! Det er, som jeg siger Dem, aldeles som jeg siger Dem, jeg har aldrig set en mand være så forelsket som han."

"Deklamerer han vers for hende?"

"Ih ja, det gør han rigtignok, dejlige vers oven i købet."

Når de et øjeblik begge tav, hørtes der ikke andet end en ensformig, blid sang; det var ammen, som i værelset ved siden af lullede barnet i søvn.

Der lød skridt ude i korridoren; de kom nærmere; det var Mas-Roussel og Latonne, der indfandt sig for at se til deres patient. De fandt hende meget ophidset, hun havde det ikke nær så godt som den foregående dag.

Da de var gået, kiggede Andermatt ind ad døren og spurgte uden at komme ind:

"Doktor Black er her og ville gerne hilse på dig. Du vil vel nok se ham?"

Hun rejste sig halvt op i sengen og skreg afværgende:

"Nej ... nej ... jeg vil ikke ... nej!"

William trådte indenfor og gik hen til hende. Han var ganske forbløffet:

"Ja, men ved du hvad? ... Du skylder ham det ... Du må virkelig ..."

Hun så ud, som om hun var blevet vanvittig, hendes øjne var vidt opspilede og hendes læber skælvede. Med en så skarp og høj stemme, at den måtte trænge gennem væggene, gentog hun:

"Nej ... nej ... aldrig! ... lad ham aldrig komme herind ... hører du ... aldrig!"

Så uden mere at vide, hvad hun sagde, pegede hun på fru Honorat, der stod midt i værelset:

"Hun heller ikke ... skaf hende bort ... jeg vil ikke mere se hende ... jag hende ud!"

William greb hende i armen og kyssede hende på panden:

"Så, så, lille Christiane, du må være rolig … Hvad fejler du dog? … Du må være rolig, hører du."

Hun kunne ikke mere tale. Tårerne steg op i hendes øjne:

"Få dem afsted begge to," sagde hun, "og bliv du alene hos mig."

Forfjamsket løb han hen imod lægefruen og skød hende blidt hen imod døren:

"Gør mig den tjeneste at lade os være alene nogle øjeblikke. Hun har feber, det er mælken, som går hende til hovedet. Jeg skal nok få hende rolig. Om lidt skal jeg komme ud til Dem."

Da han kom tilbage hen til sengen, havde Christiane atter lagt sig ned og lå og græd stille og vedholdende, uden ryk, aldeles tilintetgjort. Og for første gang i sit liv gav han sig til at græde.

I løbet af natten viste det sig, at hun virkelig havde fået mælkefeber og hun blev aldeles vild.

Efter at hun i nogle timer ophidset havde kastet sig frem og tilbage, gav hun sig pludselig til at tale.

Marquis'en og Andermatt, som havde villet blive i nærheden af hende og fordrev tiden med at spille kort, idet de med sagte stemme talte stikkene, troede, at det var dem, hun kaldte på, rejste sig og kom hen til sengen.

Hun så dem ikke eller kendte dem ikke. Ganske bleg lå hun på den hvide hovedpude, hendes lyse hår flød frit ud over hendes skuldre og med sine klare, blå øjne stirrede hun ind i den ukendte, hemmelighedsfulde og fantastiske verden, hvori de vanvittige lever.

Hendes hænder, der lå foran hende på lagenet, bevægede sig nu og da i hastige og uvilkårlige, rystende og rykvise

bevægelser.

Hun syntes først ikke at tale med nogen, men at se og fortælle. Og de ting, hun fortalte om, var uforståelige og springende. Hun fandt en klippe alt for høj til, at hun turde springe. Hun var bange for at forvride sin fod og så kendte hun heller ikke nok til den mand, som rakte armene ud imod hende. Derefter gav hun sig til at tale om dufte. Det så ud, som om hun ledte efter sætninger, hun havde glemt:

"Kan der tænkes noget skønnere? ... Det beruser ligesom vin ... En vin beruser tankerne, men en duft beruser drømmene ... Med duften indånder man essensen, den rene essens af tingene og af verden ... man indånder blomsterne ... træerne ... græsset på marken ... I duften fanger man sjælen, der slumrer i de gamle boliger, i gamle møbler, gamle tæpper og gamle gardiner ..."

Så trak hendes ansigt sig sammen, som om der var noget, der trættede hende forfærdeligt. Hun gik langsomt og tungt op ad en bakke og sagde til en:

"Åh, bær mig igen, jeg beder dig, ellers dør jeg her. Jeg kan ikke længere gå. Bær mig, ligesom du gjorde i kløfterne? Kan du huske det? ... Hvor du elskede mig!"

Pludselig udstødte hun et angstskrig og et glimt af rædsel skød op i hendes øjne. Hun så et dødt dyr ligge foran sig og tiggede og bad, om det måtte blive taget væk, uden at der skete hende noget ondt.

Marquis'en sagde ganske sagte til sin svigersøn:

"Hun tænker på et æsel, vi så på vejen, da vi kørte hjem fra Nugère."

Nu talte hun til det døde dyr, trøstede det og fortalte det, at også hun var meget ulykkelig, langt, langt ulykkeligere, fordi hun var blevet forladt.

På én gang vægrede hun sig mod noget, der blev forlangt af hende. Hun skreg:

"Åh, nej, jeg vil ikke! Åh, er det dig … dig … der vil have, at jeg skal trække vognen."

Og hun stønnede, som om hun virkelig var spændt for en vogn. Hun græd, klagede sig og udstødte skrig, mens hun en hel halv time blev ved med at arbejde sig op ad bakken og med voldsomme anstrengelser trak vognen, æselskærren formodentlig, efter sig. Nogen måtte slå hende, for hun sagde:

"Åh, hvor det gør ondt! Slå mig i det mindste ikke mere, jeg skal nok gå … men slå mig ikke mere, jeg beder dig … Jeg vil gøre alt, hvad du vil, men slå mig ikke mere!"

Lidt efter lidt blev hun dog atter roligere; hendes angst forsvandt og hun lå blot og småsnakkede usammenhængende lige til daggry. Så faldt hun i slummer og endte med at sove dybt. Da hun hen ad klokken to om eftermiddagen igen vågnede, var hun endnu et bytte for feberen, men hendes bevidsthed var kommet tilbage.

Lige til den følgende dag blev hendes tanker dog ved at være sløvede, lidt ubestemte og vigende. Hun kunne ikke straks finde de ord, hun behøvede, og blev forfærdelig træt af at lede efter dem.

Men efter en nats hvile var hun igen blevet fuldstændig klar.

Alligevel følte hun sig forandret, som om denne krise havde forandret hendes sjæl. Hun led mindre og tænkte mere. Det forekom hende, at de forfærdelige begivenheder, der lige havde

fundet sted, allerede var veget tilbage til en fjern fortid, og hun betragtede dem med en klarhed, som hun aldrig for havde kendt. Der er enkelte mennesker, som i deres lidelser mærker denne pludselige lysning i deres tanker; hos hende fik den hende til at se livet, menneskene og hele jorden med alt, hvad der er på den, med ganske andre øjne end tidligere.

I endnu højere grad end den aften, da hun kom tilbage fra Tazenat-søen og ensomhedsfølelsen havde overvældet hende i hendes sovekammer, mærkede hun, at hun stod ganske forladt i tilværelsen. Hun forstod, at alle mennesker vandrer side om side gennem livet, uden at der findes noget, som virkelig kan forene to væsener. Hun havde givet en eneste hele sin tillid, han havde forrådt hende og derigennem følte hun, at de andre, alle de andre, aldrig kunne blive andet og mere for hende end ligegyldige rejsekammerater på den videre rejse, der kunne blive kort eller lang, glad eller sørgelig, alt efter hvad de kommende ukendte dage ville bringe. Hun forstod, at selv da hun havde hvilet i sin elskedes arme, da hun havde troet, at hun var smeltet sammen med ham, blevet et med ham, at deres legemer og deres sjæle var blevet til ét legeme og én sjæl, selv da havde de kun nærmet sig så meget til hinanden, at deres hylstre, det uigennemtrængelige hylster, hvori den gådefulde natur har isoleret menneskesjælene, var kommet i berøring med hinanden. Hun så, at ingen nogensinde har kunnet eller vil kunne nedbryde den usynlige skranke, som her i livet stiller menneskene lige så fjernt fra hinanden som stjernerne på himlen.

Hun gættede den afmægtige kamp, der har varet siden tidernes begyndelse, menneskenes utrættelige kamp for at

sønderrive det gemme, hvori deres altid fangne, altid ensomme sjæl slår om sig, en kamp, der føres med arme, læber, øjne, mund og nøgne, dirrende legemer, kærlighedens kamp, som udmattes i kærtegn for kun at nå til at give et andet forladt og ensomt væsen livet!

Hun blev pludselig grebet af et uovervindeligt ønske om igen at se sit barn. Hun bad om det, og da det var blevet bragt ind, forlangte hun, at det skulle klædes af, for endnu kendte hun ikke andet end dets ansigt.

Ammen rullede svøbet af og blottede den nyfødtes stakkels lille krop, der krympede sig i de ubevidste bevægelser, som røber livet hos disse små menneskeudkast. Christiane rørte frygtsomt ved det og skælvede, så kyssede hun det på maven, på ryggen, på benene og på fødderne, og derefter så hun længe på det, mens underlige tanker dukkede op i hende.

To væsener havde mødt hinanden og havde elsket hinanden i en rus af begejstring, og af deres favntag var det dér blevet født! For det var ham og hende, sammensmeltede lige til døden i dette lille barn, det var ham og hende, som sammen levede om igen, det var lidt af ham og lidt af hende tilsat noget ukendt, som ville gøre barnet forskelligt fra dem begge. Det ville være en fortsættelse af dem begge i formen af dets legeme og dets ånd, i dets træk, i dets bevægelser, i dets tilbøjeligheder, i dets følelse, ja lige til klangen i dets stemme og måden, det gik på, og alligevel ville det blive et helt nyt væsen.

Nu var de to skilt, skilt for bestandig! Aldrig mere ville deres blikke søge hinanden i et af de elskovsudbrud, der gør den menneskelige race uforgængelig.

Og idet hun trykkede barnet til sit hjerte, mumlede hun: "Farvel – farvel!" Det var til ham, at hun sagde dette farvel ind i øret på sin datter, en stolt sjæls modige og trøstesløse farvel, et farvel, sagt af en kvinde, som endnu længe, måske altid, ville blive ved at lide, men som i det mindste ville vide at skjule sine tårer for alle.

"Se, se," udbrød William gennem den halvt åbne dør. "Der fangede jeg dig! Vil du straks give mig min datter tilbage?"

Han løb hen til sengen og greb barnet med et par hænder, som allerede var blevet vant til at behandle det, og løftede det højt i vejret, idet han gentog:

"Goddag, frøken Andermatt … Goddag, frøken Andermatt …"

Christiane tænkte: "Det er altså min mand." Og hun så på ham med et blik så overrasket, som om det var første gang. Det var ham, der var den mand, loven havde forenet hende med, havde givet hende til! Det var den mand, som efter alle menneskelige, religiøse og sociale anskuelser skulle være halvdelen af hende selv, mere end det, herre over hendes dage og hendes nætter, over hendes hjerte og hendes legeme! Hun fik næsten lyst til at smile, til den grad forekom det hende i dette øjeblik besynderligt, for mellem ham og hende ville der aldrig komme til at eksistere et eneste af de bånd, der så hurtigt sprænges, desværre, men som synes at være evige, uudslettelige, velsignede, næsten guddommelige.

Hun følte ikke det ringeste samvittighedsnag over at have bedraget ham, forrådt ham! Hun var selv forbavset over det og ledte efter grunden. Hvorfor? Formodentlig fordi de var alt for forskellige, stod hinanden alt for fjernt, tilhørte to alt for

afvigende racer. Han forstod intet af hende og hun intet af ham. Alligevel var han god, trofast og føjelig.

Måske er det kun to mennesker af samme mål, af samme natur og af samme moralske beskaffenhed, som kan føle sig knyttet til hinanden ved den frivillige pligts hellige lænke.

Barnet blev igen klædt på. William havde sat sig ved siden af sengen.

"Ved du hvad, min pige," sagde han, "jeg tør næsten ikke mere foreslå dig noget besøg, siden du tog mig det ilde op med doktor Black. Der er alligevel en, som du ville gøre mig en stor glæde ved at modtage, og det er doktor Bonnefille!"

Hun lo, for første gang lo hun med en bleg latter, der holdt sig om læberne uden at trænge ind til sjælen, og hun spurgte:

"Doktor Bonnefille? Hvilket mirakel! Er I da blevet forsonet?"

"Ja, vist så, nu skal du høre. Jeg kan i dybeste hemmelighed fortælle dig en stor nyhed: jeg har købt den gamle kuranstalt. Nu har jeg hele historien. Det er en triumf, hvad? Den stakkels Bonnefille fik det naturligvis at vide før nogen anden. Så bar han sig meget klogt ad; hver dag er han kommet for at spørge til dig og levere sit kort med en elskværdig hilsen. Jeg svarede på hans tilnærmelser ved at gøre ham en visit og nu er vi de bedste venner af verden."

"Lad ham bare komme, når han vil," sagde Christiane, "jeg har ikke noget imod at se ham."

"Det var rart, tak skal du have. Så tager jeg ham med i morgen tidlig. Jeg behøver vel ikke at sige dig, at Paul stadig sender dig en mængde hilsener. Han har spurgt meget om barnet. Han har stor lyst til at se hende."

Til trods for den beslutning, hun havde taget, måtte hun snappe efter vejret. Det lykkedes hende dog at få sagt:

"Vil du takke ham fra mig!"

Andermatt fortsatte:

"Han var meget ivrig efter at få at vide, om vi havde sagt dig, at han skulle giftes. Jeg sagde ja og så spurgte han mig flere gange, om hvad du mente om det?"

Hun gjorde en kraftanstrengelse og mumlede:

"Du kan sige ham, at jeg bifalder det i et og alt."

Med grusom vedholdenhed vedblev William:

"Han ville også absolut have at vide, hvad du ville kalde hende. Jeg sagde, at vi vaklede mellem Marguérite og Geneviève."

"Jeg har skiftet mening," svarede hun. "Jeg vil hellere have, at hun skal hedde Arlette."

Tidligere, i hendes svangerskabs første dage, havde hun og Paul talt om, hvilket navn de skulle vælge til deres barn. Hvis det blev en pige, var de enige om, at det enten skulle være Geneviève eller Marguérite. Nu ville hun ikke vide noget af disse to navne.

William gentog:

"Arlette ... Arlette ... det er meget sødt ... Du har ret. Jeg kunne godt have lidet at kalde hende Christiane ligesom du! Jeg elsker det navn ... Christiane!"

Hun sukkede dybt:

"Åh, nej, det varsler alt for mange lidelser at bære den korsfæstedes navn."

Han blev rød i hovedet, den tanke var slet ikke faldet ham ind. Han rejste sig.

"Nå ja, Arlette er også rigtig pænt … Jeg kommer igen siden, min skat."

Så snart han var gået, kaldte hun på ammen og gav ordre til, at vuggen for fremtiden skulle stilles hen ved siden af hendes seng.

Da den lette, stadig gyngende vugge, der var af form som en båd, med sit hvide gardin, som lignede et sejl, anbragt på den snoede messingmast, var blevet rullet hen ved siden af den store seng, strakte Christiane sin hånd hen imod det sovende barn og sagde ganske sagte:

"Sov sødt, du små. Du vil aldrig finde nogen, der elsker dig så højt som jeg."

Hun tilbragte de følgende dage i en rolig, vemodsfyldt stemning; hun grublede meget og styrkede sin sjæl og sit hjerte til om nogle uger atter at tage livet op. Hendes hovedbeskæftigelse bestod nu i at stirre ind i sin datters øjne for at fange deres første bevidste blik, men hun så ikke andet end to blålige huller, der ufravigeligt var rettet imod det store, lyse vindue.

Og hun følte sig dybt bedrøvet ved at tænke på, at disse endnu slumrende øjne ville komme til at se på livet, således som hun selv havde set på det, gennem den illusion, som skabtes af indestængte drømme, og som gør mange kvinders sjæle så glade, lykkelige og tillidsfulde. De ville komme til at elske alt, hvad hun havde elsket, de sollyse dage, blomsterne, skovene og menneskene desværre også! De ville formodentlig også komme til at elske en mand! De ville komme til at elske en mand! De ville bære hans elskede billede i sig, se ham for sig, når han var langt borte, og flamme op, når de fik øje på ham … Og så … og

så … ville de lære at græde! Tårerne, de forfærdelige tårer, ville rinde ned over de små kinder! Og en forrådt kærligheds frygtelige lidelser ville gøre dem ukendelige, ville få dem til at flakke i angst og fortvivlelse, de stakkels dæmrende øjne, der ville blive blå som hendes.

Og som en vanvittig kyssede hun barnet og sagde til det:

"Elsk aldrig andre end mig, mit barn!"

Endelig en dag erklærede professor Mas-Roussel, som hver morgen kom og så til hende:

"De kan nok stå lidt op siden."

Da lægen var gået, sagde Andermatt til sin kone:

"Det er kedeligt, at du ikke er helt rask, for der skal i dag foretages et meget interessant eksperiment nede i kuranstalten. Doktor Latonne har underkastet far Clovis en behandling med sin medico-mekaniske gymnastik, og har opnået et resultat, der grænser til det mirakuløse. Vil du tænke dig, at den gamle tigger nu går næsten lige så godt som alle vi andre! For hver behandling kan man se, hvorledes helbredelsen skrider frem."

For at vise interesse spurgte hun:

"Og nu vil I behandle ham offentligt?"

"Ja, vi giver en lille seance i overværelse af lægerne og nogle af vore venner!"

"Hvornår skal den gå for sig?"

"Klokken tre."

"Kommer Brétigny med?"

"Ja, ja. Han har lovet mig det. Hele bestyrelsen skal være til stede. Set fra et lægevidenskabeligt synspunkt er tilfældet i højeste grad mærkeligt."

"Klokken tre er jeg nok kommet op," sagde hun, "kunne du så ikke bede hr. Brétigny om at komme op og besøge mig. Han kan holde mig med selskab, mens I andre ser på eksperimentet."

"Ja, min ven, det skal jeg."

"Du glemmer det ikke, vel?"

"Nej, nej, du kan være ganske rolig."

Og han gik for at samle tilskuerne sammen.

Efter at han ved den lammes første kur var blevet narret af de to Oriols, havde han på sin side draget nytte af den lettroenhed, som får syge til at gå med til alt, når det drejer sig om helbredelse, og nu spillede han for sig selv komedien med denne nye kur; han havde talt så ofte om den og det med en sådan overbevisning, at det ville have været ham meget vanskeligt at bestemme, hvorvidt han troede på den eller ikke.

Henimod klokken tre stod alle de, han havde fået trommet sammen, som en klynge udenfor indgangen til kuranstalten og ventede på far Clovis' ankomst. Han kom, støttet til to stokke, og som altid slæbende benene efter sig. Han hilste ydmygt på alle de tilstedeværende.

Bagefter ham kom de to Oriols med de to unge piger. Paul og Gontran ledsagede dem.

I den store sal med alle instrumenterne ventede doktor Latonne, der stod og passiarede med Andermatt og doktor Honorat.

Da han fik øje på far Clovis, gled et fornøjet smil hen over hans glatragede ansigt. Han spurgte:

"Nå, hvorledes har vi det i dag?"

"Å jo, å jo, det går jo."

Petrus Martel og Saint-Landri trænge sig frem. De ville se det hele. Den første troede på det, den anden tvivlede. Bag ved dem trådte til almindelig forbavselse doktor Bonnefille ind i salen, han gik lige hen og hilste på sin rival og gav så Andermatt hånden. Doktor Black kom allersidst.

"Mine herrer og damer," tog doktor Latonne ordet med et buk hen imod Louise og Charlotte Oriol. "Da vi nu alle er samlet, kan vi begynde behandlingen, og De vil komme til at se noget ganske mærkeligt. Jeg beder Dem forud bemærke, at patienten forinden nok kan gå lidt, men kun meget lidt. Tror De, at De kunne gå uden stokke, far Clovis?"

"Å nej, hr. doktor, det er rent umuligt."

"Meget vel, så tager vi fat."

Den gamle blev sat op i lænestolen, hans fødder og hans ben blev snøret fast til stolens bevægelige ben og doktor Latonne kommanderede:

"Værsågod! Langsomt til at begynde med."

Karlen med de nøgne arme gav sig til at dreje på håndtaget.

Vagabondens højre knæ løftedes i vejret, blev strakt, bøjet sammen og atter strakt ud, så fik det venstre samme behandling, og i et pludseligt anfald af lystighed gav far Clovis sig til med sit hoved og sit hvide skæg at følge alle de bevægelser, hans ben blev tvunget til at gøre.

De fire læger og Andermatt stod bøjet over den gamle og iagttog ham med spændt og højtidelig alvor, mens Kolossen vekslede et lunt øjekast med ham.

Da dørene var blevet stående åbne, kom stadig flere overbeviste og forventningsfulde badegæster til.

"Hurtigere," befalede doktor Latonne.

Karlen drejede hurtigere på håndtaget. Den gamles ben gav sig til at løbe og han lo med en uimodståelig, smittende latter, som et barn, der bliver kildret, og vuggede med hovedet lige så hurtigt, han kunne. Og midt i sine latteranfald blev han ved at gentage:

"Det er sgu smart, det er sgu smart!" – et ord, som han formodentlig havde hørt i en eller anden udlændings mund.

Kolossen kunne ikke holde sig længere, også han brød ud i en stormende latter, stampede med fødderne i gulvet, slog sig med. Begge hænder på lårene og skreg:

"Den Satans Clovis ... den Satans Clovis ..."

"Det er nok," erklærede inspektøren.

Patienten blev gjort fri og lægerne gik til side for at dømme om resultatet.

De så far Clovis stå ganske alene ned af stolen og gå! Han gik med ganske små skridt, det er sandt, og han holdt sig helt sammenbøjet og gjorde en grimasse af anstrengelse, hver gang han skulle flytte benene – men han gik!

Doktor Bonnefille var den første til at udbryde:

"Det er et højst mærkværdigt tilfælde!"

Doktor Black sluttede sig straks til ham og udtømte sig i lovtaler over sin kollega. Doktor Honorat var den eneste, der ikke sagde noget.

Gontran hviskede ind i øret på Paul:

"Det forslår jeg ikke. Se en gang på deres ansigter. Lader de sig narre eller er de med i det?"

Andermatt holdt en lille tale. Han fortalte om kurens forløb lige fra den første dag, om tilbagefaldet og om helbredelsen,

der tegnede til at blive ubetinget, definitiv. Han tilføjede spøgende:

"Og selv om vor patient hver vinter skulle blive angrebet på ny, helbreder vi ham atter hver sommer."

Så holdt han en svulstig lovtale over vandet i Mont-Oriol og priste dets egenskaber, alle dets udmærkede egenskaber.

"Jeg har selv," sagde han, "haft lejlighed til at prøve dets kraft på en, der står mig meget nær, og at min slægt ikke dør ud med mig, skylder jeg ene og alene Mont-Oriol."

Men pludselig kom han i tanker om, at han havde lovet sin kone at få Brétigny til at gå op og besøge hende. Han blev grebet af samvittighedsnag, for han var meget omsorgsfuld overfor hende. Han kastede derfor et blik omkring sig, og da han fik øje på ham, gik han lige hen til ham:

"Kæreste ven, jeg har rent glemt at sige Dem, at Christiane i dette øjeblik sidder og venter på Dem."

Brétigny stammede:

"På mig? ... Nu, i dette øjeblik?"

"Ja, hun har fået lov til at stå op i dag, og hun vil gerne se Dem førend nogen anden. Skynd Dem op til hende? De undskylder nok, at jeg bliver her."

Paul gik op til hotellet, hans hjerte slog stærkt af sindsbevægelse.

På vejen mødte han marquis de Ravenel, der sagde til ham:

"Min datter er oppe og hun er meget forbavset over, at hun endnu ikke har set Dem."

Han stod alligevel stille på trappens nederste trin for at tænke over, hvad han skulle sige til hende. Hvorledes ville hun

tage imod ham? Var hun monstro alene? Hvis hun gav sig til at tale om hans ægteskab, hvad skulle han så svare?

Lige siden hendes nedkomst havde han ikke kunnet tænke på hende uden at komme til at dirre af ængstelse, og hver gang tanken om deres første møde fo'r igennem hans hjerne, blev han pludselig rød eller blegnede af skræk. Han tænkte også med dyb forvirring på det barn, han var fader til, og han både længtes efter at se det og frygtede for det. Han havde en fornemmelse af, at han stak lige til halsen i en af de gemenheder, der lige til døden pletter en mands samvittighed. Men frem for alt var han bange for det første blik fra den kvinde, han havde elsket så højt og så kort.

Ville hun komme med tårer og bebrejdelser eller ville hun behandle ham med tavs foragt? Tog hun kun imod ham for at jage ham fra sig?

Og hvilken holdning skulle han indtage? Skulle han være trøstesløs, bønfaldende eller kold? Skulle han forsøge på at forklare sig eller skulle han blot høre på hende uden at svare? Skulle han sætte sig eller blive stående?

Og når barnet blev vist ham, hvad skulle han så gøre? Hvilken følelse skulle han lade få udtryk?

Da han var kommet op foran døren, stod han atter stille, og da han skulle til at ringe, mærkede han, at hans hånd rystede.

Alligevel trykkede han på den lille elfenbensknap og hørte det elektriske apparat kime inde i lejligheden.

En pige lukkede op og viste ham ind. Fra døren til dagligstuen så han Christiane, der lå inde på en chaiselong i stuen ved siden af og så på ham.

De to værelser, han måtte igennem, forekom ham uendelige. Han følte, at han vaklede, og han var bange for at komme til at støde mod stolene, han turde ikke se på sine fødder for ikke at slå øjnene ned. Hun gjorde ikke en bevægelse, hun sagde ikke et ord, hun ventede, til han var kommet helt hen til hende. Hendes højre hånd lå ned langs hendes kjole og hendes venstre hvilede på vuggen, hvis gardiner var trukket helt for.

Da han var kommet hende på tre skridt nær, standsede han uden at vide, hvad han skulle gøre. Pigen havde lukket døren efter ham.

De var alene.

Han fik lyst til at falde på knæ og bede om tilgivelse. Men hun løftede langsomt den hånd, der lå på hendes kjole, og rakte den lidt ud imod ham.

"Goddag," sagde hun alvorligt.

Han turde knapt røre ved hendes fingre, som han dog strejfede med sine læber, idet han bukkede.

Hun fortsatte:

"Sæt Dem."

Han satte sig på en lav stol ved siden af hende, han følte, at han burde sige noget, men han fandt ikke et ord, ikke en tanke, han turde ikke en gang se på hende længere. Alligevel endte han med a stamme:

"Deres mand havde glemt at sige mig, at De ventede på mig, ellers ville jeg være kommet før."

Hun svarede:

"Åh, hvad gør det? Vi måtte jo se hinanden igen … lidt før eller lidt senere!"

Da hun intet tilføjede, skyndte han sig med at spørge:

"Jeg håber, at De har det godt nu?"

"Tak, så godt som man kan have det efter sådanne rystelser."

Hun var meget bleg og afmagret, men smukkere end før sin nedkomst. Hendes øjne havde i deres udtryk fået en dybde, som han ikke kendte. Det var, ligesom om de var blevet mørkere, mindre lyseblå, mindre gennemsigtige, mere inderlige. Hendes hænder var så hvide, som om det var en døds.

Hun fortsatte:

"Det er drøje timer at komme igennem. Men når man har lidt således, føler man sig stærk for resten af sit liv."

Han mumlede meget bevæget:

"Ja, det er en forfærdelig prøvelse."

Hun gentog som et ekko:

"Forfærdelig."

I de sidste sekunder sporedes en let bevægelse inde i vuggen, den næsten umærkelige støj af et barn, der vågner. Brétigny tog ikke sit blik fra den; han var bytte for et voksende og smerteligt ubehag og pintes af lyst til at se det, der levede derinde.

Så opdagede han, at gardinerne fra øverst til nederst var stukket sammen med de guldnåle, som Christiane næsten altid gik med i sit kjoleliv. I tidligere tid havde han ofte moret sig med at tage dem ud og atter stikke dem ind, disse fine nåle, hvis hoveder havde form af en halvmåne. Han forstod, hvad det var, hun ville, og en skærende smerte fyldte ham ved synet af denne skranke af guldnåle, der for bestandig skilte ham fra barnet.

Et let skrig, en spinkel klagen lød ud fra det hvide fængsel. Christiane satte vuggen i bevægelse og sagde med en lidt hård stemme:

"Jeg må bede Dem undskylde, at jeg ikke længere har tid, men jeg bliver nødt til at tage mig af min datter."

Han rejste sig og kyssede på ny den hånd, hun strakte ud imod ham.

Da han var kommet hen til døren, sagde hun:

"Jeg ønsker for Dem, at De må blive lykkelig."

Antibes, Villa Muterse, 1886.

Om "Mont-Oriol"

Forfatter: Guy de Maupassant (1850-1893).
Første udgave: *Mont-Oriol*, føljeton i *Gil Blas* 23. december 1886 – 6. februar 1887, bogudgave Victor-Havard, Paris 1887.
Denne udgave efter: Samlede Værker af Guy de Maupassant: *Mont-Oriol.* Paa Dansk ved Loulou Lassen. Illustrationer af F. Bac, Træsnit af G. Lemoine. Københavns Bog- og Kunstforlag, København 1914.
Oversætter: Loulou Lassen (1876-1947).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Ferdinand Bac (1859-1952).

ISBN978-87-7628-394-0
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-627-0 (Ølstykke 2019).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk